

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

CANTONALE ET

BIBLIOTHÈQUE

UNIVERSITAIRE

EX
DONO

JEAN
HERBETTE

ancien ambassadeur

1878-1960

DE LAUSANNE

1972

CANTONALE ET

BIBLIOTHÈQUE

UNIVERSITAIRE

EX
DONO

JEAN
HERBETTE

ancien ambassadeur
1878-1960

DE LAUSANNE

1972

CANTONALE ET

BIBLIOTHÈQUE

UNIVERSITAIRE

EX
DONO

JEAN
HERBETTE

ancien ambassadeur

1878-1960

DE LAUSANNE

1972

Illus semita fecit

N. Blakey inv. et delin.

C. Baguoy Sculp.

FRANCISCI-JOSEPHI
DESBILLONS
F A B U L Æ
Æ S O P I Æ,
CURIS POSTERIORIBUS
OMNES FERÈ EMENDATÆ:
QUIBUS ACCESSERUNT
PLUS QUAM CLXX NOVÆ:
SEXTA EDITIO.

#2 5240

PARISIIS,
Typis J. BARBOU, viâ Mathurinensium;

M DCC LXXVIII.

CANTONALE ET

BIBLIOTHÈQUE

UNIVERSITAIRE

EX
DONO

JEAN
HERBETTE

ancien ambassadeur

1878-1960

DE LAUSANNE

1972

Illius semita fecit

N. Blakey inv. et delin.

C. Baquay Sculp.

FRANCISCI-JOSEPHI
DESBILLONS

F A B U L Æ

Æ S O P I Æ,

CURIS POSTERIORIBUS
OMNES FERÈ EMENDATÆ;

QUIBUS ACCESSERUNT
PLUS QUAM CLXX NOVÆ;

SEXTA EDITIO.

#2 5240

P A R I S I I S,

Typis J. BARBOU, viâ Mathurinensium;

M D C C L X X V I I I.

51436

PRÆFATIO.

CAPUT I.

I. Antiquitas Apologorum, dignitas, natura expenduntur. II. Bonos latinæ auctores, his etiam temporibus, existere posse, demonstratur. III. Quid præstitum sit, ut hæc nova fabellarum editio fieret peritorum suffragiis pauld dignior, indicatur.

GRATI, memorisque hominis officium est, omni curâ providere, ut, quam operam suam favore fuisse publico exceptam resciverit, hanc ipsam novâ subinde operâ, utcumque res postulabit, augeat atque perficiat. Cum igitur viderem fabulas meas a viris approbari cum eruditis, tum ingenio iudicioque præstantibus; atque alios literatos complures,

qui eas legissent, idem ferè sentire, intelligerem: statim in animum induxi, nihil prætermittere, quin liberalem, jucundamque istam benignitatem, quantum efficere meditando atque elucubrando possem, remunerarer. Quid autem præstiterim, mox indicabo, postquam primum de hoc, in quo me exercui, fabularum genere, pauca disseruero; deinde ostendero, bene latinè, his etiam temporibus, scribi aliquid posse, contra quàm homines gentis nostræ nonnulli, ingeniosi quidem, & eruditionis gallicæ non expertes, at ejusmodi quæstionis judices minimè idonei, existimârunt ac pronuntiârunt.

I. APOLOGI, sive narrationes de animalibus, rebusve etiam sensu carentibus institutæ, & ad utilitatem hominum translatae, omnes olim ab Æsopi nomine, qui inventor ipsarum vulgò habebatur, Æsopiæ 1 Fabulæ dictæ sunt. Quintilianus 2 tamen hoc inventum Hesiodo, qui multò ante Æsopum vixit,tribuendum videri significat. Exstat reverà de Accipitre & Aëdone fabella 3 Hesiodi. Sed altiùs repetere licet originem apologorum, ipsisque etiam ab indubitabili veritatis ac sanctitatis omnis fonte arcessere dignitatem. An-

1 Fabulæ, inquit Priscianus, nominantur aliæ Æsopiæ, aliæ Cypriæ, aliæ Libycæ, aliæ Sybaritica: omnes autem communiter Æsopiæ.

2 Institut. Orat. L. V. Cap. XJ.

3 Oper. & djer. V. 201.

P R Æ F A T I O. v

niſ enim , poſtquam obierat Moſes , circiter trecentis , ſiclam de arboribus , Regem ſibi poſtulantibus , fabellam ſacri Codices 4 nobis offerunt.

NEQUE id redarguat animadverſionis cenſoriæ ſeveritas :

Quòd arbores loquantur , non tantùm fera 5 :

licet enim , ſemperque licebit ægras hominum mentes innocentibus jocis deſenire , ſenſimque ad bonam appetendam frugem ludendo allicere. Fabellæ tamen ita fingendæ , contendæque ſunt , ut ſuas plerumque partes in iis beſtiæ ſuſtineant ; quippe quæ propiùs abſunt ab hominibus corporis animati ſimilitudine.

MULTA igitur poſſunt in hoc ſcribendi genere adhiberi , quæ falſa ſunt. Nam , verbi gratiâ , lupum & agnum non modò loqui falſum eſt ; ſed naturæ etiam lupinæ repugnat , illum in altercationem delabi , dum potens illecebra cogit , ut ſtatim in prædam irruat. Tunc autem feritas ejus cohiberi , & quæſi ſuſpendi fingitur. Quo dato , jam eos ſermones , quos Phædrus & Fontana referunt , lu-

4 Judic. Cap. IX. V. 8. Apologi quoque ſunt , qui leguntur Reg. L. II. Cap. XII. V. 1. Cap. XIV. V. 5. Lib. IV. Cap. XIV. V. 9.

5 Phædr. Lib. I. Prol. V. 6.

pum inter & agnum haberi verisimile est.

CETERUM scriptor fabellarum diligens

Reddere personæ scit convenientia cuique 6.

Et ab ista lege si qui recesserint, vix eos & suavitas narrationis, & præceptionis utilitas excusant. Quapropter critici quidam, paulò fortè rigidiores, id approbari sibi non posse dixerunt, quòd apud Phædrum 7 vacca, capella, ovis, & leo non modò societate jungantur, ac venentur simul; sed captum etiam cervum partiri velint. Prædam totam, ait Phædrus, leonis improbitas abstulit. At singulæ partes quid, inquiunt illi, juvare socias poterant, quæ carne non vescuntur? Verumtamen hæc, & alia hujuscemodi nonnulla, quæ Fontanæ 8 minimè absurda visa sunt, adduci ego certè non possum ut improbem. Neque, opinor, poëma quodlibet tam severè accipiendum est, ut expendatur, an delectare 9, an prodesse etiam debuerit, postquam utrumque præstitit.

QUÆ quidem duæ res maximè requiruntur

6 Horat. Art. Poet. V. 316.

7 Lib. I. Fab. V.

8 Lib. I. Fab. VI. &c.

9 Horat. Art. Poet. V. 333.

Aut prodesse volunt, aut delectare poeta:

Aut simul & jucunda, & idonea dicere vita.

tur, ut laudem fabellæ suam obtineant. Eas ergo necesse est continere nihil, quo virtus, pudor, honestas possint offendi. Quam legem Phædrus, ex ipsa apologorum natura emanantem, quòd bis, terve neglexit, illud miserrimis ævi tiberiani, quo vixit, corruptelis imputo.

DEINDE oportet stili suavitate apologos esse commendabiles. Quod eveniet, si comprehensio verborum omnis laboriosa repudietur; adhibeatur autem elocutio pura, nativi lepôris plena, ad narrationem dilucidam, brevemque, id est, circuitione vanâ carentem, accommodata; ac demum festivitas quædam, minùs arguta, quàm ingenûa, cum simplicitate sermonis perpetua conjungatur.

HANC porrò scribendi rationem, studio fortè inutili incensus, cùm in I fabellis repræsentare percuperem; & nunc Phædrum, nunc Fontanam, summos ambo artifices, inspicerem: hic ad extremum videbatur mihi tam plenus, tamque perfectus, ut me deterreret, ne linguâ gallicâ auderem propositum exsequi: at ille, præterquam quòd fabellas nobis haud ita multas reliquit, habet præterea nonnullas, quæ ingeniis, qualia nunc sunt, convenire vix possint: atque ut id, quòd sentio,

I Pauca Phædri fabulæ cum ipsius prima libri primi, de lupo & agno, exæquari dignitate ac venustate possunt.

magis fortè candidè , quàm prudenter , apè-
riam , fatebor , me olim , cùm istas Auctoris
ceteroqui pòlitissimi fabellas attentè perpen-
derem , etiamque commentariis illustrarem ,
animadvertisse , deesse plerisque nonnihil uti-
litatis illius , quâ præditum tale esse debere
scribendi genus , modò significavi. Itaque Phæ-
drum minore mihi cum periculo , quàm Fon-
tanam , eligendum esse credidi , cujus institu-
tum persequer :

Nec hac invidia , verùm est æmulatio 2.

II. AT quid moræ est , quin turba eruditu-
lorum hîc mihi reclamitet , contendatque , ho-
minem gente Gallum latinè scribere , id certè
esse periculosissimum ? Ego verò rationem eo-
rum omnem facilè , uti spero , breviterque re-
futabo.

TENEMUS , inquiunt , in manibus scripto-
res nonnullos exterarum gentium , qui post-
quam præcepta grammaticæ gallicæ omnia di-
ligenter didicerunt , gallicosque auctores op-
timos quosque studiosissimè legerunt , scribere
gallicè ausi sunt : risumque nobis ad extremum
excitârunt. Igitur (sic enim colligunt) quæ-
cumque hominum recentiorum opera latinè
scripta laudantur maximè ; ea ipsa auctores an-
tiqui irriderent , si reviviscerent.

2 Phædr. Lib. II. Epil. V. 7.

AT primùm intelligere adversarios nostros cupio, quantum sit latinum inter gallicamque linguam hoc discrimen; quòd verborum illa ad concentum, qui iudicatus fuerit optimus, disponendorum libertate commodissimâ gaudet: *Hæc 3 contrà sit serva legum perpetuarum, quibus oportet omnes voces ita gubernari, ut non possint recedere vel levissimè de statione præscripta, quin faciant offensiunculam.* Unde evenire prope necesse est, ut, qui linguam gallicam, commoratione apud ipsos Gallos diutinâ, & exercitatione longâ, propriam sibi quodammodo non reddiderit, at ex solis libris perceperit; is, in opere præsertim paulò longiore, mendis interdum ridiculis illam inficiat.

TUM deinde velim considerari, quid Paulus Manutius, quid Marcus-Antonius Muretus (ut alios complures omittam) legendo atque imitando auctores latinitatis optimos, profecerint. Hic epistolas, ille orationes, summâ

3 Servilem, de qua loquor, verborum dispositionem loco isto, quem idcirco putavi diversis esse literis distinguendum, adhibere, ut sit in oratione gallica, volui; & istis legibus, quas ignorat latinitas, mihi per ipsam obtemperare parumper licuit: tantam illa videlicet nostram esse vult scribendi libertatem, quantam requirit adhibenda stili varietas, quantamque sensus aurium doctus ac delicatus postulat. Cujus quidem libertatis afferri ex auctoribus optimis facilè possent exempla, quibus eandem sententiæ omnibus fere modis expressæ demonstrarentur.

a v

x P R Æ F A T I O.

ambo curâ atque industriâ, scripserunt. Quid porro contigit? utrumque fetum annis abhinc ducentis eruditi lectores evolverunt, & admirati sunt: critici sagaces excusserunt; & qui latinitem in plerisque *argenteæ*, quam vocant, ætatis scriptoribus paulùm de statu pristino declinantem animadverterant, vix quidquam, quod non ætatem *auream* omnino redoleret, in hac omni scriptione deprehenderunt. Neque objiciendum nobis est, illam ipsam non idoneorum esse judicium approbationem; quippe qui tam errare in dijudicanda latinitate, quàm isti in latinè scribendo, potuerint. In re enim hujuscemodi, quæ rationem hominum ac diligentiam minimè superat, erratum universè fuisse totis ducentis annis, verisimile non est. Quod ut confirmetur exemplis, nonne hos intra ducentos annos stilus Lipsianus, quem statim amplexati sunt imitatores pessimi complures, mox a peritis iudicibus rectè damnatus est? Nonne Thuanum, nonne Stradam, nonne alios, qui tantis primùm laudibus excepti fuerant, postmodum animadversum est, non esse latinitalis auctores vel satis ingenuos, vel etiam satis accuratos? atque, ut meamet ipse vineta cædam, nonne has fabellas, quas properanter nimis, parumque consideratè, semel, atque iterum, atque tertio in lucem emisi, recognovi demum, & nunc offero meliore, ut opinor, filo retractatas, a maculis etiam vindicatas nonnullis, quas incuria nostra fuderat? *Vea*

rùm Mureti, Manutiique opera modò laudata, cum suffragationibus peritorum omnium tam diuturnis comprobata sint, bene latina esse, fatendum est.

POSTREMO, si quis vulgarem gentis aliqujus exteræ linguam, solâ librorum ope ad-
 jutus, optimè didicerit; ille certè linguam la-
 tinam eâdem viâ perdisci posse, tali exemplo
 demonstraverit, maximè, si qua duas inter
 linguas istas cognatio peculiaris intercesserit.
 Atqui Menagius, hanc viam secutus, ad tan-
 tam linguæ italicæ, cui cum latinâ similitudo
 singularis est, cognitionem pervênit, ut eam
 quamvis usurpare colloquendo 4 nesciret,
 scriptis tamen expresserit accuratè, doctisque
 etiam commentariis illustraverit. Legere me
 quidem meminî apud auctorem gallum nescio
 quem, versiculos Menagiâ nostri italicos ab
 hominibus italis 5 irrideri. Ego verò facilè
 concedam, ejus argutias, omnemque poeti-
 cam facultatem non valde probari: at linguæ

4 Menagiana, Tom. II. pag. 59. Edit. 1715. *Les Seigneurs italiens qui me font l'honneur de me venir voir, sont étonnés de ce que je ne parle pas italien, sachant les ouvrages que j'ai fait imprimer dans leur langue, & que j'en ai même donné les origines.* Et T. III. pag. 404. *J'ai composé plusieurs livres en italien; & je ne parle pas italien.*

5 Auctor famâ celebratissimus, qui ævum Ludovici XIV commentatus est, aliter sentiebat; sic enim de nostro Menagio loquitur: *Ses vers italiens sont estimés même en Italie.*

a vj

imperitiam non magis in ipso irrideri puto, quam in Francisco-Seraphino Regnerio, homine itidem gallo, cujus redditum versibus italicis Anacreontem ultro laudant Itali, fatenturque stilo esse suavissimo concinnatum. Nihil, opinor, prosit refellere pluribus homines malevolos, qui studiis nostris adversantur. Ex dictis facile colligent æqui iudices, bene latinè, his etiam temporibus, scribere eos posse, qui ad percipiendam veteris illius optimæ romanæ linguæ vim atque copiam paulò benigniùs a natura informati, sese in hæc palæstra diligenter exercuerint.

III. NUNC dicam, quid efficere conatus sim, ut eruditi lectoris approbatione non indignam editionem hanc nostram redderem. Primum in recognoscendis & castigandis prioribus quinque harum fabellarum libris operam sanè magnam posui. Plurimos versus, qui vel nimis abjecti, vel paulò asperiores visi sunt, ad aliquam speciem, numerosque molliores, quantum sivit propositi simplicitas, adduxi. Latinitatis formam sub regulas purè & emendatè loquendi exquisitiore passim redegi. Nonnullas voces minùs latinas, minùsve proprias amovi; aptiores in earum locum substitui. Sententias ipsas, aliquando non satis inter se cohærentes, copulationibus idoneis continuavi. Quædam a me etiam sunt interdum adjecta, quæ, ut probabilior existeret apologorum veritas, requiri videbantur: quædam vi-

cissim, quæ esse planè supervacaneâ judicabam, sublata sunt.

TALIS autem laboris molestiam cum suscipere paulùm refugerem, viri aliquot ex culti-
politioribus doctrinis mihi stimulos admove-
runt: quorum unus 6, eruditione insignis,
magnumque Academiæ parisiensis ornamen-
tum, eo me honore dignatus est, ut meas
fabellas attentè perlegeret, criticum ageret in
re tam levi, utiles demum animadversiones
mecum perbenignè communicaret.

EGO verò sic undique excitatus, libris ha-
rumce fabularum quinque prioribus non mo-
dò adjeci quinque alteros, sed opus eò de-
dixi, ut libros quindecim, eosque satis am-
plos, exhiberet. Prætereâ scriptores indicavi
quamplurimos, a quibus materiam eandem,
aut prope eandem, quam mihi sumpsi, tra-
ctatam fuisse comperi: notationesque gram-
maticas, aliquando etiam historicas, ex au-
ctorum veterum selectis testimoniis plerumque
conflatas 7, adjeci.

QUAS autem fabellas fuisse jam ab aliis
expositas significo, eas mihi, plerumque more
modoque meo diverso proprias feci. Nam si

6 J. B. L. Crevier, Livianæ Editionis doctus & lucu-
lentus auctor.

7. Earum delectus, libello ad calcem operis rejecto
comprehensus, in hac editione exhibetur.

quasdam veteres æsopicas, Æsopi ingenio dignas; quasdam Gabrielis Jaii; nonnullas Henrici Richerii; satis multas Joannis Fontanæ, a quibus, quàm minimè possèm, mihi recedendum esse intelligebam, exceperis: ceteras ferè omnes (ut latinè & ingenuè loquar id quod sentio) non modò figuravi, & expolivi; sed adduxi etiam ad rectum ordinem, atque interdum sub potestatem sensûs ipsius, qui dicitur communis, redegì. Quòd porrò Fontanam non ubique vestigiis ipsius persequi conatus sim, & quòd fabellas ejus tam rarò fìdus interpres reddiderim, nemo id vertere mihi vitio debet. Non ita sum obdurescere solitus ad ingenuam Gratiarum festivitatem, ut opus, quod ipsæ concinnaverint, non admirer. Fontanam ergo excellentissimum esse apologorum scriptorem, & probè intelligo, & ultro prædico. At quemadmodum permulti sunt urbanitatis latinæ flores, qui nullis effingi accuratè possunt coloribus gallicis, ita sæpe latini colores nulli suppetunt adedò molles, ut venustates Fontanæ gallicas repræsentare valeant. Nimirum varias linguas doctrina, prudentia, usus, exercitatio variis opibus facìle augent ac perficiunt: has autem univèrsas opes, id est, vim atque copiam prope infinitam conferri simul in unam aliquam linguam, non sinit ipsa, sive providentia divina, sive humanæ naturæ infirmitas.

C A P U T I I.

Apologorum scriptores, quos observationum libellus ad operis calcem rejectus, indicat, ferè omnes recensentur.

I. **ÆSOPUS**, natione Phryx, conditione servus, in libertatem ab Idmone quodam vindicatus est. Dicitur in Eusebii chronico interemptus anno primo Olympiadis quinquagesimæ quartæ. Sed hanc notationem temporis evertunt, quæ a Plutarcho memorantur in libro de sera Numinis vindicta, missum nempe Æsopum fuisse Delphos a Cræso rege, apud quem florebat: Cræsus enim anno tantum quarto Olympiadis quinquagesimæ quintæ, annis ferè ante Christum natum 557, regnare cœpit. Fabulæ sub ejus nomine exstant hodiè 297, quarum 136 primùm anno 1610 e bibliotheca Palatina prodierunt. Plura autem de ipso vide a nobis commemorata Fab. Proh. Lib. VII & VIII.

II. **LOCMANUS** Thomæ Erpenio, qui fabellas ejus edidit, videtur eodem ferè, ac Æsopus, tempore vixisse. Immo eruditi viri complures, quibuscum ipse Erpenius non multum dissentit, eundem, qui Græcis Æsopus

fuit, Persis habitum esse Locmanum existimârunt. Dicuntur fabellæ istæ e persica lingua in arabicam elegantissimo stilo fuisse conversæ. Satis quidem facetæ, satisque simplices ex interpretatione latina demonstrantur plerumque : at interdum sententias vel insulas, vel parum probabiles exhibent. Numero sunt omnino triginta septem : quarum decem & octo Tanquillus Faber, Cadomensis, versibus latinis senariis reddidit, vel potius amplificavit ; atque auxit quidem laude non mediocri, quamquam est ejus ratio narrandi paulò verbosior. Obiit autem Faber Salmuri die 12 Septemb. an. 1672, ætat. 57, vir præditus ingenio peracri, variâque & exquisitâ doctrinâ instructus.

III. PHÆDRUS, forte servus, gente autem non Thrax, ut vulgò traditum est, at Macedo, ut equidem reor, & in nova fabularum ejus editione demonstrare conabor, in ea Pierii montis parte, quæ ad Macedoniam pertinet, natus est. Vixit temporibus Octavii Augusti ; in cujus domo educatus, libertatem ab ipso recepit. Puer admodum, latinis literis eruditus est : postea genio suo, paulum maligno, vafroque, nimium indulgens, calamitates sibi illas facile accessiverit, quarum historiam narramus, Prol. Lib. X. Accusatori suo Sejano superstes, adhuc sentiebat & non parum abesse, quin fieret senio debilis. Infortu-

§ Phædr. L. 4. Epil. V. 16.

inio edoctus, suppressisse 9 fabellas suas videtur. Postmodum amico cuidam, inertiam ejus increpanti, grandio rem ætatem suam 1 excusavit. Itaque ad annum Christi 43 facile pervenerit; quo anno Seneca ad Polybium scribens, fabulas Phædri nostri non sibi fuisse cognitâs indicat 2. Sunt enim, a morte Sejani ad hoc usque tempus, anni non ampliùs duodecim. Jam ergo mirandum tantopere non est, quòd Seneca vel prorsus nesciverit, vel sic fuerit locutus, tanquam nescisset, an *fabellas & æsopæos logos* Phædrus umquam tentâsset.

IV. APHTHONIUS sophista, sive rhetor, Antiochensis, sub finem secundi, aut initio tertii post Christum natum seculi, floruisse creditur. Ejus fabulæ, numero quadraginta, græcè & latinè unâ cum ejusdem *progymnasmatis* sæpius editæ sunt. Has autem separatas in suam collectionem apologorum compegit, suisque castigationibus illustravit Neveletus. Stilo satis eleganti conscriptas, ratione etiam ordinis, ac dispositionis satis idoneâ præditas invêni.

V. RUFUS FESTUS Avienus, qui librum de oris maritimis carmine iambico scripsit, qui Dionysii Afri descriptionem orbis, Aratique *Phænomena* versibus hexametris expressit, au

9 Ibid. V. 34.

1 L. 5. Fab. ult.

2 Consol. ad Polyb. C. 27

Anienus, vel Abienus, vel Anianus, vel denique (sic enim variant manuscripti codices) Avianus ille sit, cujus exstant fabulæ æsopicæ quadraginta duæ elegis expressæ, non satis compertum est. Horum tamen omnium unus idemque auctor apud plerosque criticos habetur Rufus Festus Avienus. Quo autem seculo vixerit, quâ sit domo, vel gente oriundus, non magis liquet. Illum enim floruisse dicunt alii Diocletiani, alii Antonini Pii, vel Hadriani temporibus, neque testimonium ullum, ultamve rationem idoneam subjiciunt. Jacobus autem Sponius cum Romæ in villa Cæsarini reperisset Festi Avieni proconsulis epigramma, in suimet ipsius memoriam compositum, atque in marmore inscriptum, vulgavit, & Avieni nostri fetum esse pronuntiavit 3. Deam porro Nortiam veneratur auctor hujus epigrammatis; & se Vulsinii (quod nunc est Italis Lago di Bolsena) natum declarat. Tum colligendum erit floruisse hunc ante annum Christi 378: quo anno Valens Imperator flammis extinctus est: Suidas enim Festum Avienum memorat a Valente missum in Asiam fuisse proconsulem. At Petrus Melian hispanus, qui Avieni nostri opera, quæ supersunt, collegit, & anno 1633 Madriti edidit, satis rectè ex eo, quòd auctor, libro de oris maritimis vers. 83 & 180 fretum gaditanum, Ma-

3 Jac. Spon. Itiner. Tom. II, pag. 148, & Lib. de Ignotor. Deor. aris, pag. 41 & seq.

lacæque portum ad suam pertinuisse gentem indicet, hispanum eum fuisse concludit. Prætereà Luitprandi ticinensis diaconi verba refert, memorantis, Avienum nostrum *virum catholicum, & hispanum, civemque eborensem, in Hispaniæ Carpetania* (quæ hodie Talavera de la Reyna vocitatur) *eadem 4 & die & anno, quo sanctus Augustinus ascendit ad Cælos, obiisse.* Et hæc quidem cum Aurelii Theodosii Macrobiï ætate aptissimè conveniunt; quem esse illum ipsum Theodosium, cui suas Avienus fabellas dedicat, plerique critici existimant. Disceptationem suscepisse de tali scriptore tam molestam, me prope pœnitet. Ejus enim fabulas quis peritus & incorruptus iudex, si diligenter examinet, non fateatur, esse plerumque inficetas: interdum legibus metricis, sæpe elegantix latini sermonis, vel etiam proprietati verborum adversari: multò sæpius artificio, sive ordinandi res prudenter, apteque connectendi ratione indigere: neque dignas esse, quas Petrus Crinitus, Gaspar Barthius, Philippus Brietius, aliique tam benignè laudarent?

VI. GABRIAS, qui & Babrias, & Babrius ab aliis nominatur, apologorum, versibus græcis scazontibus expolitorum, libros, ut refert Suidas, decem confecerat. Sed quæ hodie apologi sub ejus nomine circumferun-

4 Anno 430. die Aug. 28.

tur, ii omnes, excepto uno, scripti sunt versibus iambicis. Memorat Vossius, hos in quibusdam codicibus manuscriptis adscribi Ignatio Diacono: quod & ante Vossium, se comperisse declaravit Fabius Paulinus. Is ergo fuisse mihi videtur Ignatius ille Diaconus, qui Tarasii Patriarchæ Constantinopolitani vitam memoriæ mandavit. Ibi enim num. 56 narrat se a Tarasio initiatum rite faciendis trimetris, tetrametris, trochaicis, anapæsticisque, & heroicis versibus. Trimetri autem versus iidem sunt qui vulgò iambici vocantur. Porro hunc auctorem non multò post annum Christi 806 scripsisse Tarasii vitam, comperio. Nunc ut nonnihil de fabellis dicam, quas ab eo retractatas esse puto: has animadverti inscitè admodum tetrastichis, sive quatuor versibus, singulas includi, vel potius constringi plerumque ac suffocari.

VII. SEB. GOTOFR. STARCHIUS; specimen sapientiæ Indorum veterum græcè primus edidit Berolini anno 1692; interpretationemque latinam adjunxit. Liber est colloquiis brutorum inter se politicis, studio sanè parum solerti institutis, refertus. Hunc annis ante Alexandrum magnum trecentis ex indico

5 Postmodum docuit nos Reimmannus, Epito. p. 177, esse in bibliotheca Cæsaræa vindobonensi græcum codicem, inscriptum: *Ignatii magistri tetrasticha iambica ex fabulis æsopicis*. Gabriæ autem fabellæ omnes tetrastichis, sive quatuor versuum angustiis, comprehenduntur.

sermone in arabicum fuisse conversum, testatus est Abrahamus Echellensis: ego verò confectum suspicor a Simeone Setho græculo, qui anno Christi, circiter 1100, vivebat. Ibi certè monachorum & eremitarum creberrima fit mentio; novique testamenti quædam sententiæ adhibentur, quæ venire in mentem priscorum Arabum, Indorumve non potuerunt. Ceterùm pravo ac nonnumquam barbaro stilo opus omne pertextum est: fabellas tamen satis rectè compositas tres, quatuorve continet. Liber, qui sub Pilpæi indi nomine circumfertur, ab isto minimè discrepat.

VIII. Sub SANCTI CYRILLI nomine apologos morales edidit Balthasar Corderius Viennæ Austriæ, anno 1630. Nunquam illos, nisi hoc ipso latino sermone, planè barbaro, qui exhibetur, scriptos fuisse existimo. Auctor eorum ineptus non vixisse nisi post seculum decimum secundum videtur.

IX. ANONIMUS ab Isaaco Nicolao Neveleto unà cum Æfopo, Aphthonio, Gabriâ, Phædro, Avieno, Laurentioque Absternio editus Francofurti anno 1610, jam antea, nec semel, at mendosissimè prodierat. Scriptor est incursione verborum ac sententiarum importunâ horridus, dicacitatis appetens, ineptiarum prodigus, aliquando tamen ridiculè facetus, ac prope ingeniosus. Alii dictum hunc nomine Romulum, alii vocatum Salonem, &

gente parmensem fuisse volunt: vixisse autem seculo duodecimo opinatus est Lyl. Gregor. Gyraldus: ego verò parum id omne interesse rei literariæ existimo.

X. RIMICIUS, Guillelmus Hermanus, Hadrianus Barlandus, ac Laurentius Valla, omnes, præter Vallam, grammaticum illustrem, planè incogniti, fabellas æsopicas partim e græcis latinas fecerunt, partim e ligato sermone in orationem solutam transfulerunt. Has autem collegit Robertus Stephanus, & unà cum priore Laurentii Abstemii hecatomythio, at paulùm decurtato, in lucem emisit anno 1529. Sordida est ista farrago, sed aurum continet.

XI. LAURENTIUS ABSTEMIUS seculo post decimum quinto exeunte florebat. Fabellas 198, quarum primam partem hecatomythium vocavit, sermone scripsit latino soluto. Stylum adhibuit simplicem, sæpe optimum, aliquando nimis abjectum ac prope barbarum. Quasdam etiam narrationes jocis honestis inseruit homine christiano atque ingenuo prorsus indignas.

XII. GABRIEL FAERNUS, cremonensis, bonus poeta, criticusque insignis, bene de Terentio meritis, obiit Romæ die 17 Nov. an. 1561. Centum fabulas, vario carminum genere explicatas, moriens reliquit. Quæ si,

guris, ex ære inciso expressis, elegantibus adornatæ prodierunt Romæ anno 1564, atque Carolo Borromeo cardinali sanctissimo dedicatæ sunt. Has longo post tempore vir, ut accepi, non illiteratus, nomine Mayolus, in libros quinque distributas, anno 1697, Parisiis edidit. Cujus quidem editionis inscriptio talis est: *Phædrus alter, seu Gab. Faerni Cremonensis Fabulæ ex Æsopo aliisque priscis Auctoribus Pii IV Pont. max. hortatu scriptæ, & jussu editæ anno 1564, nunc primùm in Gallia, novoque ordine prodeunt, ad usum Scholarum accommodatæ.*

XIII. CÆSAR PAVESIUS, qui Petrus Targa appellari maluit, fabellas primus, ni fallor, Italorum italicis versibus composuit. Eas, numero centum & quinquaginta, bonas oppidò, prudenterque ac venustè concinnatas, vulgavit Venetiis anno 1569: sed epistolam, quâ librum dicat, scripsit anno 1558.

XIV. JOANNES - MARIUS VERDIZOTUS, exemplum Pavesij secutus, centum fabulas, versibus pariter scriptas italicis, emisit in lucem anno 1570, Venetiis, cum figuris, quas ipse delineaverat. Hic animadvertere licet, fabulam de rustico, ejusque filio, & asello, quam Verdizoto attribuere videor, L. 14, Fab. 10, ab alio, si vera lectores docet bibliopola, fuisse compositam; atque hanc etiam numerum excedere centenarium: sed auctor

quoniam est incognitus, auctorem notum, cujus fabulis adjecta illa est, appellandum esse judicavi.

XV. JOACHIMUS CAMERARIUS, anno 1500, Papebergæ, sive Bambergæ in Franconia natus est; Lipsiæ autem, anno 1574, de vita decessit, relictis variæ literaturæ innumerabilibus monumentis minimè contemnendis; inter quæ non postremo loco habendæ sunt æsopicæ fabulæ, plures quingentis, ab ipso curâ magnâ atque diligentîâ undique collectæ & ad latinitatem uniusmodi, eamque satis puram, redactæ. Thesaurus ille est apologorum uberrimus, & ab omnibus, qui res amant ejusmodi, studiosè comparandus, quamvis multa non satis scitè excogitata, quædam etiam prorsus inepta contineat.

XVI. PHILIBERTUS - HEGEMON GUIDE, cabilhonensis, anno Christi 1595, ætatis autem suæ 60, fato functus est. Fabellas viginti duas gallicis versibus scripsit parùm quidem eleganter, parùmque doctè, ita tamen, ut in eo simplicem illam veterum poetarum nostratium non injucundam narrandi rationem agnoscere liceat. Ille autem in meis observationibus Philibertus Hegemon, omisso vero nomine, ideo appellatus est; quia non aliter in suis opusculis appellari ipse voluit: quæ opuscula cum nequâquam obvia sint, inscriptionem eorum en legendam offerimus: *La Colombiere*

*Colombiere & maison rustique de Philibert He-
gemon, de Châlons-sur-Saone : contenant une
description des douze mois & quatre saisons de
l'année, avec enseignement de ce que le Labou-
reur doit faire par chacun mois. L'Abeille fran-
çoise du même Auteur : ses fables morales, &
autres poésies : & les louanges de la vie rusti-
que, extraites des œuvres de G. de Saluste sieur
du Bartas. A Paris, chez Robert le Fixelier,
1583, in-8°. pag. 150.*

XVII. JACOBUS REGNERIUS Bealni in
Burgundia natus est, die 6 januar. an. 1589,
patre Benjamine Regnerio caesarum patrono.
Literis excultus, pueros nobiles custos ac
præceptor, pacatâ mercede, rexit, instituit-
que. Deinde operam corrigendis libris apud
typographum locavit. Medicam denique ar-
tem propriam sibi assumpsit : cujus artis do-
ctor est nuncupatus Cadurci, die 3 dec. anni
1624; eamque demum in fortunam devênit,
ut inopiâ perditus, variisque morbis, & ca-
lunitatibus aliis permultis consumptus, periret
die 16 jun. anni 1653. Apologos ille Divio-
ne anno 1643 centum edidit; quos distribuit
partes in duas, atque phædrios inscripsit. Lon-
gè quidem Regnerius noster ab auctore opti-
mo, quem sibi proposuerat imitandum, re-
cessit: sæpe enim & verba & res ipsas malè
temperat, stilamque etiam aliquando non fa-
tis latinum adhibet : narrandi tamen jocandi-
que ratione utitur plerumque non inficetâ,

specimenque nativi cujusdam lepôris interdum
expromit.

XVIII. JOANNIS FONTANÆ fabellas qui nescit, barbarus est : qui legit, nec amat, nec sentit ingenii excellentis monumentum esse pulcherrimum ; is profectò festivitatem ipsam atque venustatem ne de facie quidem novit. Illud maximè mihi in tanto poeta videtur admirabile, quòd, licèt inter ejus fabellas quædam occurrant, quas fortè, postquam legêris, si mentem seriò ad ipsam argumenti naturam referas, non multùm approbes, nulla tamen omnino sit, quam non approbare debeas, dum legis. Plumbum ille ab aliis sumpsit aliquando mutuum ; sed aurum semper reddidit. Ornatus hac laude vir summus ac singularis, patriam, non acerbitate malevolorum ullâ, sed rei pecuniariæ inopiâ coactus, fugisset, atque in Angliam trajecisset, nisi subveniret egenti quorundam humanitas, provideretque, ne Galliæ ista labes aspergeretur. Obiit Lutetiæ Parisiorum anno 1695, die 13 martii, cùm ageret quartum & septuagesimum annum, Joannes Fontana, sive *De la Fontaine*, campanus, Castro-Theoderici natus anno 1621, die 8 jul. ex honestissima familia. Biennio, antequam moreretur, toto, prioris vitæ flagitia ingenuè ac perseveranter deflevit, atque, ut spero, expiavit.

XIX. SEX fabellarum libros Fontana jam

Ediderat, cùm Antonius FURETIERE, parisius, apologos quinquaginta scripsit, vulgavitque anno 1671, at infelici prorsus eventu: quippe quos oblivione vivus vidit obrutos sempiternâ. Annis ab eorum interitu septem circiter ac decem mortuus ipse est, post annum ætatis suæ octavum & sexagesimum.

XX. ISAACUS DE BENSERADE, normannus, anno 1691 obiit ferè octogenarius. Fabulas ætopicas, unam & viginti supra duas, totidem tetraſtichis inclusas, anno 1678 publicârat. Quam legem tetraſtichorum iniquissimam si non imprudenter sibi ipsi imposuisset, rem exsecuturum illum fuisse longè felicitiùs, ex eo licet conjicere, quòd plerumque, ubi materia spatium liberum habebat, satis lepidè hanc expolivit.

XXI. ÆGIDII MENAGII, andegavi, Parisiis anno 1692 demortui, fabellæ exstant latinæ quinque inter varia ejusdem carmina, non illepidæ, stiloque satis accurato conscriptæ.

XXII. JOANNES COMMIRIUS, turonensis, migravit e vita Parisiis, anno post partum Virginis 1702, cùm annum ipse ætatis suæ septimum ageret ac septuagesimum. Non alium novi apologorum scriptorem latinum, qui plus lepôris ac festivitatis adhibuerit. Affluentem sermonis copiam paulò seve-

b ij

rius coercuisset ; maluisset videri simplex , quam ingeniosus ; maculas etiam nonnullas , quas incuria fuderat , studio diligentiore delivisset : illum ego certè Phædrum alterum longè veriùs , quàm Faernum , qui paulò quidem simplicior est , at multò minùs elegans , appellandum esse judicarem.

XXIII. EUSTACHIUS LE NOBLE , campanus , Parisiis anno 1711 mortuus est. Fabelas ducentas anno 1699 edidit 6 , quas singulas non modò versibus gallicis omnino sex , at latino etiam disticho complexus est , labore profectò puerili ac minimè necessario. Has tamen inter latinas nonnullæ , inter gallicas autem multò plures occurrunt , quas esse pretii alicujus haud negaverim. Sed & comœdiam ille æsopicam , apologis non inelegantibus refertam , concinnavit , exemplum Edmundi *Boursault* , burgundi , Parisiis anno 1701 mortui , secutus : qui , datâ ejusmodi comœdiâ , anno 1690 , similem alteram anno 1711 moriens reliquit ; atque magnos quidem , nec indebitos , utraque plausus obtinuit.

XXIV. GABRIEL - FRANCISCUS LE JAI , parisinus , obiit anno Christi 1734 , ætatis suæ septuagesimo septimo. Confecerat labore & industriâ non inutili , edideratque Parisiis an-

6. Alias , numero centum circiter , longè uberius , non multò feliciùs expositas , jam duobus ante annis ediderat.

no 1725 bibliothecam rhetorum : cujus primum volumen, pag. 739-755, scriptas oratione solutâ fabellas triginta sex; alterum pag. 739-758, versibus senariis explicatas viginti quatuor exhibet. In hisce porro fabellis, prioribus præsertim, multa eleganter, nonnulla etiam facetè atque ingeniosè concinnata reperiuntur.

PETRUS BURMANNUS, celeberrimus criticus, Lugduni Batavorum, anno Christi 1741, ætatis autem suæ 72, vitam cum morte commutavit. Is cum Phædri fabulas an. 1719 ederet, adjecit, tanquam hujus appendicem, apologos & gudianos quinque, & alios viginti & novem, a se *ex Rimicio, Anonymo, & Romulo Nielantii*, in metrum redactos. At providere illum oportuit, ne argumenta, quæ ineptè composita repererat, tam negligenter emendata relinqueret.

XXV. HENRICUS RICHERIUS, normannus, Parisiis, anno 1748, die 12 martii, de vita decessit sexagenario major. Quamvis ille conatu aliquando minùs felici facetus esse voluerit, neque satis virtute quâdam poëticâ pollere videatur; scriptor tamen apologorum gallicorum nullus, meo judicio, exstiterat, qui ab elegantia Fontanæ, vix & ne vix quidem imitabili, propiùs abesset. Reliquit ille certè longè remotos infra se, & Antonium-Ludovicum *Le Brun*, fato functum Parisiis,

b iij

anno 1743, & Antonium *Houdart de la Motte* ibidem, anno 1731, demortuum: atque hujus quidem fabellæ prope omnes demonstrant, ab hominibus antiquitatis aureæ contemptoribus, quamvis alioquin ingeniosis, res plerumque & excogitari parum plausibiles, & infelici prorsus artificio concinnari. Hanc autem censuram cum ægrè ferret scriptor quidam, in primis honestus & probus, bonæque fide admirari solitus Antonii sui fabulas; is me in opere quodam, valde spisso, redarguit leniter quidem, namque homo est minimè malus, verumtamen redarguit: ac postquam objecit, Antonium suum esse illustrem; Antonium verò illum Ludovicum prope ignotum; egregiè me esse refutatam putavit. Abjectus reverà, neglectusque auctor est, Antonius *Le Brun*, neque, opinor, fabulæ ejus unquam e tenebris extrahentur: quamvis enim res plerumque satis prudenter inventas, satisque simpliciter expositas habeant; lepore tamen poetico ferè omni deficiuntur. At *Houdartus* nonne scriptor insignis est? Nihil repugno: tantum velim animadverti, celebritatis illum habuisse causas, & a suis aliquot bonis operibus, & ab ipsa fabularum suarum admirabilitate 7 ridiculâ. Fatebor ultro, quas-

7 Eas porro critici quanquam, universè loquendo, ridiculas esse jam diu pronuntiârunt; esse tamen ingeniosas, haud infitlati sunt, atque ego certè non infitior: sed cum speravissem amplam ex ipsarum lectione messem; postquam omnes diligenter pervolutavi, decem tantum

dam ex istis fabulis non esse inveniſtas, tertiamque libri ſecundi, de puero & avellanis, jure dici poſſe optimam; ſed quid mirum, ſi vir ingenioſus, in re quavis deſudans, habuerit aliquando proſperos exitus? Hoc nihilominus contendo, artem excogitandi, narrandi, jocandi in hominis noſtri fabulis plerique vix elucere; perſtrepere autem ſæpius loquacitatem importuniſſimam; ac permulta ſtili rudis & aſperi exſtare veſtigia; verſuſque paſſim occurrere inelegantes & prope horridos 8. Quod & ipſa puerilis ætas, duce naturâ, ſentire poſſit: nam cum olim fabularum iſtarum Ponsius 9 admirator, laudatorque maximus, unam ex omnibus ſelegiſſet, pueroque ſexenni, qui Fontanæ fabulas retinere perfacilè memoriâ ſolebat, addiſcendam tradiſſet; nullo pacto puer addiſcere illam potuit.

& tres circiter colligere licuit, quas verſibus latinis redderem, vel potiùs imitarer.

8 Notus eſt Liber, cui titulus: *Les Fables de M. Houdart de la Motte, traduites en vers françois par le P. S. F.*

In toto Libro nil melius titulo.

Joach. Bellaius, pag. 19.

9 *L'Abbé de Pons*, in quem factum eſt illud epigramma gallicum:

L'Abbé de Pons, ce petit homme,
 Nous vante La Motte, & le nomme
 Un génie, un auteur divin:
Tout eſt géant aux yeux d'un nain.

A P P E N D I C U L A.

I. LEO-BAPTISTA ALBERTUS, italus, seculo decimo quinto floruit: ejus fabulæ centum, italicâ simul & latinâ linguâ expressæ, prodierunt Parisiis, anno 1693, edit. in-12, in qua editione, auctorem floruisse anno 1540, falsò dicitur.

II. *Fables de M. Gay, trad. de l'anglois, par Madame de Keralio. Paris, 1759, in-12.* Joannes Gay, angulus, obiit mense decembri, anno hujus seculi trigesimo secundo, ætatis autem suæ quadragesimo sexto.

III. *La Vérité fabuliste, Comédie, avec un recueil de Fables, par M. de Launay. Rouen, 1733, in-12.*

IV. *Fables nouvelles, par M. D. D. L. P. D. C. Paris, 1744, in-12.*

V. *Recueil de Fables nouvelles, par M. d'Andene. Paris, 1747, in-12.* Is Massiliæ, in sua patria mortuus est, die 27 mart. an. 1748.

VI. *Fables nouvelles, par M. l'Abbé Aubert. Vide notat. ad fab. ult. lib. 13.*

ALII scriptores fabularum existere permulti; de quibus nihil hîc a me commemorari, neutiquam, ut spero, mirabitur, qui nullam eorum in fabellis meis factam fuisse mentionem animadverterit.

CLAUDIO SALERIO

Editio prima dedicata.

CU I dono , dedico fabulas novas? tibi,
Optime Saleri : namque tu primus bono
Has munerasti perlegens suffragio ,
Et judicâsti luce dignas publicâ.
Quapropter ipsas animus augurat mihi
Satis felici prodituras alite :
Etenim sincerâ , candidâque præditum
Te mentis indole esse , nôrunt plurimi ,
Tibi quos adjunxit nexibus læta aureis
Necessitudo ; deinde liberalium
Præstare te magnâ artium peritiâ ,
Neque te latinis esse , quàm græcis libris ,
Minùs adsuetum , prisca polivit quos manus ,
Latere opinor literato nemini.
Id ergo totum , qualecumque , habe tibi
Novi libelli ; meque livor si malus
Amarulentis appetiverit jocis ,
Tuo præsidio tutere imbellem , precor.

JOSEPHO OLIVETO

*Libri tertiæ editionis posteriores quinque
dedicati.*

ET nostras aliquid esse ducis fabulas,
 Josephæ; & illas cum facile perspexeris
 Non inveniisti specie blandâ corticis
 Allicere furtim mentes ad frugem bonam;
 Omnemque nostram tendere huc industriam;
 Ut suavitate condiatur veritas,
 Plerisque acerba, & utiles inter jocos
 Ludat verecundè innocens fîlii indoles;
 Hinc approbantis animi testimoniûm
 Benevolus ultro gratificatus es mihi.

QUAPROPTER aliquam ut isti jucundissimæ
 Urbanitati gratiam rependerem,
 Hos fabularum quinque decrevi libros
 Tibi dedicare; eosque præ quinque alteris
 Polire studui tantò diligentius,
 Quòd eruditus non latino sis minùs,
 Quàm gallico sermone, scribendi artifex:
 Etenim decorum, delicatum, lucidum
 Servas, in utroque genere, verborum ordinem;

P R Æ F A T I O. xxxv

Pariterque , quas res invicem annecti velit
Arguta ratio , visque judicii potens ,
Egregiè calles ; & bonâ reconditum
Sub mente gustum laudis utriusque obtines ;
Idemque , spero , faciliè mecum sentiet ,
Quicumque libros legere suevit optimos :
Regni per omnes literarii plagas
Tam justa famæ celebritas de te viget ,
Tamque diuturna , ut is ferè convicio
Adurgeatur , qui refragari velit.

J A M verò id omne quidquid est munusculi
Ut judicarem non tibi ingratum fore ,
Tua singularis induxit me humanitas :
Amas rependere omnibus videlicet
Officia liberalis indulgentiæ ,
Censoriæque virgulæ amaritudinem
Adhibere nunquam , nisi perinventus , soles.

EXPLICATIO

NON PRÆTEREUNDA.

PETIERUNT multi, ut ex his meis fabellis, numero quingentis circiter & triginta nunc simul exstantibus, quas excogitâssem, declararem. Dicam ergo bonâ fide : Quæcumque argumenta ab aliis fuisse tractata scriptoribus non indico, ea omnia, a me esse inventa existimo : existimo, inquam, non assevero; nonnulla enim, quæ primùm invenisse me crederam, aliena postmodum e perlectis quibusdam libris recognovi, suisque inventoribus reddidi.

FABULARUM

F A B U L A R U M
Æ S O P I A R U M
L I B E R P R I M U S.

P R O L O G U S.

OMNES dare operam naviter homines decet,
Ut sese honestis artibus invicem adjuvent.
Pro vitibus ergo efficere conatus fui,
Ut ne, alma studia literarum dum sequor,
Obscuram inani dicerer vitam otio
Transisse. Porro cum viderem, quas ferunt
Æsopum auctorem reperisse fabulas,
Magno has fuisse doctis olim seculis
In honore; talem mihi sumendam censui
Materiam, primâ fronte levissimam quidem;
At penitus omni laude verâ præditam:
Ejus enim dotes paulò diligentius,
Pauloque rectius intueri si velis,
Tute ipse, lusus esse nostros utiles
Ad corrigendam vitam hominum, fatebere:
Speciosis alii dum eloquentiæ strophis
Severitatem venditant censoriam,
Re vacuas ipsâ nœnias effutiunt
Plerumque: nos paratu verborum levi,

A

2 FAB. ÆSOPIARUM

Tenui, modesto simplices, fictis jocos
 Lenocinantes, mentibus frugem bonam
 Inferimus. Et verò infitiam non licet,
 Nostrum illud omne fabularum quin genus,
 Dum varia proponit, oculisque subicit
 Exempla, monitis arguat salubrilibus
 Cujusque vitam, quas & ipsa condidit.
 Natura, sanctas usque leges suadeat,
 Officia denique doceat fere omnia,
 Quis continetur societas mortalium:
 Unde hanc moralis esse philosophiæ scholam,
 Eamque veram, non ineptè dixerim.

F A B U L A I.

Belluæ pestilentia laborantes.

CALAMITAS, quâ non alia diligentior
 Vastandum ad orbem ab inferis emittitur,
 Terribilis, invicta, efficax, intra dies
 Paucos, avaram explere Plutonis domum.
 Pestis, vocanda nomine quoniam est suo.
 In belluarum eruperat latè genus.
 Permulta fuerant corpora data jam neci:
 Reliqua laboriosus urgebat stupor,
 Tristi veterno languida: procul, hinc procul
 Exterritus amor, & voluptas fugerant:
 Ubique luctus, ubique regnabat pavor.
 Eâ tam atroci clade perculsus Leo,
 Jubet frequentes convocari belluas:
 Tum concionem ubi satis magnam videt:
 Cælestis ira, unius ob noxas, ais,
 Sæpe universam plectit multitudinem:
 Nunc ergo judex quisque, non mollis sibi,

Descendat in se, dispiciatque sedulo,
 Si quid erit, quo fors irritaverit Deos;
 Ut una demum, ritè sese devoveas,
 Hostia tot innocentes redimat victimas.
 Ego equidem culpâ non carere me puto:
 Nâmi oves, & agnos, & juvencos, & boves,
 Comédi; nec peperci ipsis custodibus:
 Et hæc, & alia ejusmodi quàm plurima
 Patrata, fateor, jure nullo sunt ateo.

Hic vulpis, ut quæ sponte adulari solet,
 Vitam reclamât omnem tanti principis
 Culpæ inveniri posse nulli obnoxiam:
 Ovillis, inquit, bubalisque carnibus
 Sæpe satiâsti nobilem tuam famem:
 Quid tum? peccandibus magnus hic stultis honos
 Est habitus, alvum quod tuam repleverint.
 Aliquot præterea rusticos discerpere
 Placuit: at hostes in modum hostilem licet
 Tractare, nec jus bellicum ulcisci veat.
 Quæ visa postquam est plausibilis oratio;
 Sua confiteri scelera non dubitat tigris,
 Non dubitat ursus, non lupo, non ceteri
 Carnifices; & qui nigra norint vèrtere
 In candida, adsunt oratores callidi.

Restabat asinus: is suum bonâ fide
 Scrutatur animum; & invenire vix potest
 Quidquam notari dignum; ad extremum tamen:
 Mihi, quasi per nebulam, ait, in mentem venit,
 Olim me divertisse, nescio quâ viâ,
 Ad sacrificuli nescio cuius præatum:
 Herba bona, tenera, si bene memini, fuit;
 Attingere autem non licebat hæc mihi;
 Nôram: abstinere volui: sed stimulans fames,
 Et allicientis opportunitas boni;
 Et genius aliquis me status, credo, impulit,
 Labella dulci ut scruvoretus gramini.

4 FAB. ÆSOPIARUM

Pauxillulumque pabuli decerperem.

Vix ea ; repenti in infelicem bestiam

Ab universo coetu clamor tollitur :

Pereat scelestus , causa communis mali ,

Asinus ; nefandi pereat auctor criminis.

Sacrificuli herbam comedere ! quid hoc est , nisi

Horribile , junctum cum sacrilegio , scelus ?

Hinc nos videlicet hisce cladibus premit

Cælestis ira : Numen ergo debita

Statim expiatur impiæ pecudis nece.

Diram hanc iniquus ipse Rex sententiam

Non erubescit comprobare ; nec mora ,

Fœdè immolandam tradit hostiam lupo.

Pessumdari inopes , ubi potentium interest ;

Facile in grave scelus culpa mutatur levis.

FABULA II.

Formica & Cicada.

PATIENS laboris , grana dum messis daret ,
 Opus Formica fecerat , hiemis memor ;
 Frugemque multam in horreum congefserat :
 Cicada totos interim dies sonis ,
 Malè otiosa , stridulis indulserat ,
 Nil providens quid deinde venturum foret .
 Venit hiems , Mox misella contrahitur gelu ;
 Intelligitque se esse perituram fame ,
 Si non cibi aliquid unde unde extricaverit .
 Formica rutum se receperat in cavum ,
 Opibus paratis jam fruens . Hanc convenit
 Cicada supplex : Fer , ait , auxilium , o bona ,
 Egenti . At illa : Quid agebas autem , has opes
 Dum colligebam ? Cautebam videlicet .

Cantabas ! laudo : nec saltare nunc veto.
 Suam dolebit languida senectus vicem ,
 Laboriosa ni juvenus præcavet.

 FABULA III.

Aquila , Corvus , & Pastor.

OVEM rapuerat Aquila curvis unguibus :
 Idem experiri Corvus & ipse dum cupit ,
 Parem e grege toto prædam , observans , eligit ;
 Simulque magno devolans ruit impetu.
 At nec ovem tollere , impar quippe viribus ,
 Neque hujus etiam pertinaci vellere
 Misère impeditum se expedire jam potest.
 Accurrit ergo Pastor ; & hunc capiens : Tuas
 Prius decebat nôsse te vires , ait ,
 Quàm tale facinus nitereris exsequi :
 Capere volebas , captus ipse nunc veni ,
 Meo futurus filiolo ludibrium.
 Tenues homullos ad suam sæpe accidit
 Potentiorum exemplis perniciem trahi.

 FABULA IV.

Lacerta & Testudo.

TU me miseret , aiebat Testudini
 Lacerta ; quæ , quocumque libeat vadere ,
 Tuam ipsa tecum ferre cogaris domum.
 Quod utile , inquit illa , non grave est onus.
 A ij

FABULA VIII.

Rosa & Papilio.

SEMOTA ab omni pæne conspectu Rosa
 Florebat, & latebat horti in angulo.
 Inde tamen aliam, non visa ipsa clanculum
 Rosam videbat, quæ patenti in area
 Blandè renidens lumini ætherio, suum
 Decus aperiret non sine fastoso igneæ
 Fulgore formæ. Tum livore carpitur,
 Gemitque, genere quòd parem, tam dispari
 Obnoxiam se vivere sortì oporteat.
 Papilio, sua quem fortè levitas huc tulit,
 Advertit; &: Quid, stulta, sic, inquit, 'gemis?
 Tua ista nempe clariùs micat soror,
 Radiisque solis vividioribus calet;
 Sed te minùs tenella est, & vernans minùs;
 Et ævum denique brevius, quàm tu, exiget.

Hæc misera plerosque homines conditio premit:
 Obscura vita displicet; illustris nocet.

FABULA IX.

Columba plumipes, & Columba saxatilis.

SPERNENS Columba plumipes saxatilem,
 Superbiebat, quòd se semper cerneret
 Bene ocreatam; cùm suas illa interim
 Nudas, turpesque tibias ostenderet.
 Saxatilis ait: Nudis me esse tibiis
 Quòd fors voluerit, non modò injustè exprobras;

Sed etiam, quòd sic nata sim, mihi gratulor,
 Quippe magis expeditæ: at ocreas tibi
 Quòd fata dederint, quid ea jactas munera?
 Vincla esse potiùs, quàm ornamenta, dixerim:
 Etenim experire; non modò nihil adjuvent,
 Sed etiam impediunt, ne satis facilè ambules.
 His excitata verbis, a se plumipes
 Ova incubari non meminit: ut se probeat
 Posse ambulare commodè, nido exsilit
 Repentè, & ocreis simul inhærentem suis
 Spem sobolis rapit, & inscia illidit solo.
 Vestis luxuriâ gloriantes indicat
 Fabella plures ruere in exitium grave.

 FABULA X.

Capo.

HABEBAT aliquis Caponem, chortalibus
 Præ ceteris alitibus dilectum sibi;
 Ita ut, pennarum nullo conspicuum licèt
 Nitore, pulchrum hunc esse totum crederet:
 Adeò est amantum cæca deliratio!
 Etiamque tinctu fasciam insignem rubro
 Ad ejus collum stultus alligaverat.
 Ornatu hic autem glorians novo, additam
 Sibi putat esse miram pulchritudinem:
 Ergo celeriter sese confert ad suos.
 Ineptum at illi non ferentes, protinus
 Omnes ad unum invadunt, & procaciter
 Illudere certant, omnibus & vexant probris.
 Loco est ignominie honor indigno datus.

A V

FABULA XI.

Simius & Hinnuleus.

HINNULEUS olim, Simiusque dum simul
 Colludunt; ille genio indulget innocens,
 Lufumque simplex e lusu solum petit:
 Sed alter, etiam ludens, innatam sibi
 Malitiam continere non potest diu;
 Et ad usque vivum dente pungens perfido,
 Hinnulei delicatam fauciat cutem:
 Qui simul acerbans ejulatu, fletibus
 Sensum doloris, hinc cito pede confugit
 Cervum ad parentem, defluenteque offerens
 Cruore tinctam corporis partem: En-vides,
 Vides, heu! clamat, me miserum natum tuum
 Malus iste scurra quo tractaverit modo:
 Quam nisi tu atrocem vindicas injuriam,
 Pater, uti justum est, hercle perii funditus:
 Namque hoc abisse impune postquam viderit,
 Ad majus aliquod scelus erit paratior.
 Causam querendi cervus esse existimans
 Parem querelis, territus primum fuit,
 Et ultionis cupiditate percitum
 Sibi simul sensit fremere, & accendi jecur:
 At propius omnem deinde rem considerans,
 Læsam esse leviter ut cutem nati videt,
 Luctum ejus ipse denique mendacem arguit.
 Tenerior animus quamlibet factam sibi
 Exaggerare offensusculam solet.

FABULA XII.

Gruis & Pavo.

VARIIS similitas orta de caulis Gruem
 Olim incitavit, & alitem junoniam,
 Ut se vicissim incesserent convicio.
 Vide, inquit Pavo, gemmeum cauda explicans
 Nitorem, in istis miro plumis ordine
 Dispositis quanta luminum vis fulguret;
 Tuumque lauda postea, & mihi, si potes,
 Objice colorem cinereum. Retulit Gruis:
 Plumarum honore lucido præstas quidem;
 Neque hanc invideo futilem tibi gloriam:
 Sed hunc te retinet iste, quem jactas, decor,
 His ego dum pennis, quas, superbe, vituperas,
 Procul hinc volatras motior sæpe arduos,
 Ultraque nubes, proxima superis, feror.
 Quisquis es ab aliqua parte commendabilis,
 Ne sis ab alia vituperabilis, time.

FABULA XIII.

Mala Aurea.

VIR lusitanus filium habuit unicum,
 Cujus venustam simplicis animi indolem
 Etiam adjuvabat pulchritudo corporis.
 Erga hunc (vel alio, quam patris, amabilem)
 Erat parentis magnus, ac prudens amor.
 Oculum ille, curis excrutatum providis,
 Cum sæpe in ipsam attentius designaret,
 A vj

Perspexit animum, qui dolosis artibus
 Deludi, & ad flagitia posset allici
 Eò faciliùs, quò magis simplex erat.
 Ergo monebat sæpe, ne socios sibi
 Habere vellet, ut habebat multos nimis,
 Et hunc, & illum memorans, qui parilis quidem
 Ætatis, at non parilis innocentia
 Flore eniterent. Magna cum reverentia
 Monitus paternos audiebat filius:
 Atenim, inquiebat, tuta omnia times, pater;
 Eosque certè, cum quibus credis mihi
 Periculosum inire consuetudinem,
 Quàm non nocere possint, haud nosti satis:
 Immo, aliquid ipsi fortè si contraxerint
 Vitiositatis, quidquid id fuerit, meis
 Bonis, ita spero, exemplis emendabitur.
 Nec ea quietus accipit, nec adhuc tamen
 Ratus pater causam esse cur succenseat,
 Præstare verbis quod nequit, tentat dolo
 Efficere id innocente. Cistulam parat,
 Pulcherrimisque Malis aureis replet,
 Nisi quòd tot sanis aliquot intermiscuit,
 Quæ sparsa maculis intimam prænuntiant
 Corruptionem. Quo factò, natum vocat;
 Et: Hoc leve, inquit, pignus habe amoris mei.
 Lætusque, gratusque accipit donum puer;
 Mox & sciendi cupidus, habeat quas opes,
 Dum curiosè numerat, atque examinat,
 Repentè clamat: Heu! quid egisti, pater?
 Cur insincera miscuisti his integris?
 Ne querere, fili: integritatem mox suam
 Communicabunt cum malis quæ sunt bona.
 Quin immo, subjicit ille, quæ bona sunt modò,
 Brevi malorum mala fient contagio.
 Nil tu time, inquam, nate; vel hoc mihi denique
 Concede, ut experiamur quem res exitura.

Habere possit. Natus nildum suspicans
 Quò tenderetur, annuit, invitus licèt.
 Ergo obseratur cistula; & clavis datur
 Servanda patri, donec ipse nuntiet
 Referandi tempus. Interim impatiens moræ,
 Patrem usque & usque blandâ sollicitat prece,
 Tentatque natus facere, ne diutius
 Visere veteretur, quo suæ sint res loco.
 Nimis inquietus quid te frustra maceras,
 Aiebat ille? quin potiùs, quod tu cupis,
 Fieri dum liceat, sustines moram brevem?
 At ecce, postquam distulit satis diu,
 Venisse tandem nuntiat optatum diem,
 Simulque clavim tradit: illa segniùs
 Videtur obsecundare isti improvido,
 Suum expetenti cernere citiùs malum:
 Nam vix aperta est cistula, ingentem videt
 Omnibus ad unum Malis, jam non aureis,
 Luem infedisse, & horridam putredinem.
 Et calamitatem non ego hanc prædixeram,
 Exclamat? heu me! quàm verus forem, nimis
 Intelligebam: sed aliter visum tibi,
 Pater. Dolere non tanti est, fili; abstine,
 Ait ille, jungens plena amoris oscula:
 Tibi quòd habere super his noluerim fidem,
 Quereris: at ipse numquid credideras mihi,
 Cùm commonerem, vita quorum non foret
 Impuritatis expers, quàm facîle in malam
 Perniciem eorum societas adduceret?
 Periisse Mala, dono quæ dederam, doles;
 Damnam puta istud & leve & reparabile.
 Sed adulteratis, nate, si te moribus
 Aliquando fieri vitiosum contingeret;
 Et ista quæ nunc tantopere juvat patrem,
 Vitæ innocentis si periret castitas,
 Quid patre miserò fieret è tamque flebilis

FABULA XVI.

Vulpis & Canis.

VULPIS rapuerat gallum gallinaceum,
Voraveratque. At hanc recenti sanguine
Adhuc madentem fortis occupat Canis,
Crebroque dente membra discerpens vorat.
Ab alio expectes, alteri quod feceris.

FABULA XVII.

Mures duo.

LARDUM e muscipulo pendulum famelici
Edacitatem Muris inflammaverat
Potenti illecebrâ. Victus ille denique
Obsequitur: at vix attingit, captus gemit.
Suam ergo sortem dum lamentatur miser,
Quippe sibi nullam spem salutis jam videns
Supereffe; Mus severus, & retorridus
Huc fortè vênit, &: Merito certè tuo,
Quod nunc deploras, inquit, accidit malum:
Ego jam quidem olim centies ejusmodi
Mihi fraudulentas videram objici dapes;
At semper animus abhorruit, quantamlibet
Illæ excitarent appetentiam sui.
Etenim profectò capite in hoc nostro viget
Aliqua scintilla sensûs & prudentiæ:
Rationis autem quàm sis omnis indigus,
Futilibus antea, indoctisque moribus
Jam sæpe nobis comprobatum feceras.

Meme, inquit alter, enecas: quod arguis,
 Ferrem libenter, si meis malis simul
 Dares medelam; sed nihil tu cum queas
 Prodesse; dure, cur tuis meam insuper
 Hanc calamitatem exasperas conviciis?

Ne monitione inurili miserum increpes,
 Fabella prohibet nomine hoc, quia est miser.

F A B U L A X V I I I.

Aries & Taurus.

NA T U R A tantis viribus muniverat
 Arietis caput, armaveratque tam bonis
 Cornibus, ut omnes lanigeros inter greges
 Regnaret unus; & aries occurreret
 Jam nullus, ipsi posset qui resistere.
 Elatus ergo tot suis victoriis,
 Taurum etiam stultus ad certamen provocat;
 Simulque arietat; & percussus simul
 Taurinâ fronte, campum metitur jacens:
 Tunc ferme exanimis, pristinam superbiam
 Damnavit ipse, & hanc miser vocem edidit:
 Successus obcæcatum me tenuit diu;
 At justa, qui sim, calamitas nunc me docet.

F A B U L A X I X.

Cancer & ejus filius.

UT prorsus iret, filium retrogradum
 Cancer monebat; at filius: *I præ, sequar.*
 Cuiquam ne objicias, quod tibi objici potest.

F A B U L A X X.

Agricolæ & Mercurius.

In ipsa ripa fontis Mercurio sacri
 Agricola quondam dum succidit arbores,
 Securis fortè elapsa in undas decidit :
 Quam recuperare nullo cum posset modo,
 Lacrymare coepit. Motus misericordiâ
 Mercurius homini apparuit, & exquisiit
 Lacrymandi causam. Quam simul didicit, abit :
 Mox &, securim deferens secum auream,
 Redit ; & an hæc sit, quæ modò perdita est, rogat.
 At eam suam esse pauper negat. Ergo alteram
 Defert secundo Mercurius argenteam ;
 Quam cum esse pauper tunc quoque negaret suam ;
 Ipsi postremo ferream Deus obtulit :
 Illam suam esse Rusticus cum diceret,
 Ingenuitatem Mercurius hominis probi
 Laudavit, omnesque simul ipsi tradidit.
 Hinc ille socios ad suos sese refert,
 Lætusque narrat ordine, quidquid accidit.
 Quam rem experiri de sociis unus volens,
 Ad fontem accedit, atque in undas dejicit
 Securim ; deinde flens in ripa consideret :
 Causamque flendi Mercurius ut audiit,
 Securim defert auream, an sit hæc, rogans,
 Quam perdidit : Ea est, clamat, o certè mea est
 Optima securis ipsa ! At indignans Deus
 Nec auream impudenti, nec suam dedit.
 Is meritò, injusta qui petit, nihil obtinet ;
 Et qui justa petit, plura, quàm petiit, refert.

FABULA XXI.

Aquila & Mus.

IMPLICITA quondam cæcis laqueorum delia
 Aquila, ubi sensit, impetum simul exerit,
 Et se expedire quærit; unicè hoc agit,
 Irâ & furore fortis, & nil proficit.
 Cujus laborem Mus videns, misertus est;
 Abrosis ergo dente crebro vinculis,
 In libertatem vindicat armigeram Jovis.
 At libera illa: Mene contemptissimæ
 Debere vitam bestiolæ? proh Jupiter!
 Dixit: suumque liberatorem necat.
 Servasse summos, humilibus piaculum est.

FABULA XXII.

Cycnus & Anser.

CYCNUM, Anseremque habebat quidam villicus;
 Suæque mensæ destinabat alterum;
 At alterum servare cupiebat diu
 Gratum, canoræ vocis ob dulcedinem.
 Aliquando, seram sub noctem, ad focum sedans,
 Confabulansque: Noster nunc vobis, ait,
 O pueri, qualis Anser esse creditur?
 Ego verò factum satis obesum judico,
 Respondet unus, hanc ut familiam tuam
 Recreare possit non illiberaliter:
 Sic ille, sic loquuntur deinde ceteri.
 Herus ergo, eorum quandoquidem sententiam

Non improbat ipse, ad stabulum, Cycno & Anseri
 Commune, pergit, tamque præcipiti gradu,
 Ut lumen etiam ferre secum negligat:
 Quæritat; omittit Anserem, Cycnum capit,
 Statimque misero frangeret guttur, nisi
 Ille violentam sentiens mortem sibi
 Instare, cantus inchoaret funebres,
 Suavesque, diræ fortis ad solatium.
 Quos ubi canoros villicus agnovit sonos:
 Heu! quantus error me, inquit, in malam prope
 Necessitatem peccandi conjecerat!
 Simul relinquit Cycnum, jugulat Anserem.
 Quid blanda virtus suavis eloquentiæ
 Præstare possit, ista fabella indicat.

F A B U L A X X I I I .

Equus & Asinus.

INSTINCTUS odio, calcibus infestis Equus
 Petivit Asinum, & vulnere afflixit gravi:
 At medio in ictu malefacti poenam sibi
 Infixit ipse: tibiæ enim alteram
 Luxavit, dissolutâ cartilagine;
 Ita ut dolorem sævientem non ferens,
 Coactus fuerit languidos artus humi
 Deponere, ægro non sine luctu: quem videns,
 Ego, inquit Asinus, malè valebam; sed mihi
 Bene esse jam nunc incipit, cum sic jaces.
Laeso doloris remedium inimici est dolor.

F A B U L A X X I V.

Lupus ovillâ pelle indutus, & Pastor.

OVILLA pelle se Lupus contexerat :
 Sic personatus ovium numeroſo gregi
 Immiſcuit ſe perfidus. Quotidie
 Aliquam bidentem devorabat clanculum.
 Sed fraude Paſtor cognitâ , tandem occupat
 Incautum ; & morte debitâ ſtatim afficit.
 Interea opilio junior , rei inſcius
 Quid eſſet , quærit cur ovem dedat neci.
 Hanc & ego pariter , inquit ille , putaveram
 Ovem eſſe ; factis at probavit ſe Lupum.
 Malos ſi occultat ſpecies , opera detegunt.

F A B U L A X X V.

Ruſticus & Silva.

EST O beneficus ; at cui benefacias , vide.
 In ſilvam vênit Ruſticus , capulum rogans
 Aptum ſecuri tollere liceret ſuæ :
 Quod cùm , annuente Silvâ , feciſſet ; ſtatim
 Ferrum in beneficas vertere cœpit arbores.
 Quarum ingemiſcens una : Meritò cœdimur.

FABULA XXVI.

Canis & Lepores duo.

U NUM insecutus in campo Leporem Canis,
 Videt alterum; & cum similiter studet insequi:
 Utrumque sed dum capere vult, neutrum capit,
 Sibi ipsa semper aviditas nimia officit.

FABULA XXVII.

Leo, Simius, & Vulpis.

QUÆCUMQUE fuerint iudicatæ bestiae
 Breuiore caudâ præditæ, edicit Leo,
 Suo ni excedant regno intra paucos dies,
 Malo mulctandas, quotquot potuerint capi.
 Pœnam ergo celeri Simius parat fugâ
 Vitare; at ipsam similiter Vulpem videns
 Effugere velle: Tu verò, inquit, quid times?
 Ad tene legem pertinere existimas?
 Respondit illa: Si malâ edictum est fide,
 Facilè oratores invenientur perfidi,
 Esse breuiorem qui mihi caudam probent.

FABULA XXVIII.

Aquila & Sol.

RADIANTIS Aquila Solis adversum jubar
 Cùm sustineret irretorto lumine :
 Quam te , ait , acutum cernere , o lucis pater ,
 Credidero , quæ nil , absque te esset , cernerem !
 Sol retulit : Ipsa quando cogit veritas
 Dicere quod res est , audi , & errorem tuum
 Depone : Tantâ luminum qui copiâ
 Abundo , ut unus , auras & terram , & mare
 Illustrum , cæcus ipse cernere nil queo.
 Hos admonet fabella , qui lucem omnibus
 Dilargiuntur , dum sibi ipsis nil vident.

FABULA XXIX.

Liber & Prelum.

AT me premendo cur gemis , dixit Liber
 Prelum allocutus , ipse tacitus dum premor ?
 Respondit Prelum : Non meam doleo vicem ;
 Sed quæ mala tibi incautus arcessis , gemo.
 Frequens videlicet usus rerum jam diu
 Me docuit , qualis exspectanda sit Libris
 Fortuna plerisque ; ac de te sic auguror :
 Sollicita primùm curiositas levem
 Aget huc emptorum turbam ; fors etiam tibi
 Plurima politorum hominum insudabit manus ;
 At mox severas vel tibi imponet notas
 Censura gravis ; & vitia , quæ notaverit ,

24. **FABULARUM LIB. I.**

In luce ponet irridenda publicâ :

Vel , quod gravius est , cùm te novitas deseret ,

Aut desinet excitare lectores tuos ,

Statim subibit ingravescens tædium ,

Et sempiternæ sepeliendum te dabit

Oblivioni : tum taciturnus inertibus

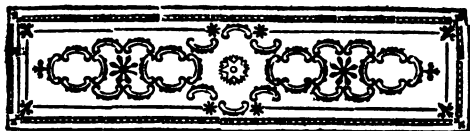
Præbebis epulas tineis , vel amicies piper.

Prelum hic quievit. At Liber invicem gemens &

Lector , ait , omen benevolus malum obruat !

FABULARUM

FABULARUM
ÆSOPIARUM
LIBER SECUNDUS.

PROLOGUS.

ME fabularum suavis indoles capit ;
Capit venustâ munditię latinitas
Simplex , & arti prænitens facilis color
Laboriosæ. Ergo meas omnes mihi
Ferè propellunt mentis ægritudines ,
Deleniuntve versibus lepidis suis ,
Monitisque doctis Phædrus ac Terentius :
Quibus poëtam vix alium feliciùs
Utile miscere dulci existimaverim.
Ego porro eorum lene scribendi genus
Adhibere , quantum licuit , adnifus fui
His concinnandis fabulis : quarum tibi ,
Lector , secundum exordiar jam nunc librum.

FABULA I.

Malus exspoliata.

ONUSTA pulchris, optimisque fructibus
 Superbiebat Malus: nam quotidie
 Ad ipsam herilis ventitabat familia,
 Modò hoc, modò illud pomum, cui maturitas
 Pretium addidisset, decerpenti gratiâ.
 Sic illa amicos facere stulta credidit:
 At, præter folia, postquam nil superfuit,
 Eadem repente sese desertam videns:
 Heu! fuerat, inquit, diviti nullus mihi
 Amicus, quoniam nullus est nunc pauperi.

FABULA II.

Cervus & Hinnuleus.

TU canibus mole viribusque corporis
 Longè es superior, dixit Hinnuleus patri;
 Etiamque magna cornua in capite geris,
 Quibus terribilem capere vindictam queas;
 Timendus ergo potius, hos quare times?
 At ille: Quid ea memoras, quorum me pudet?
 Fugere ego certè nolim, nec possum tamen
 Non fugere, simul àudivi latratus canum.
 Frustra excitantur, qui pavent: quem finxerit
 Natura timidum, ratio nulla corrigit.
 Tua tamen, Lector, si laboras hoc malo,
 Fata ut sequare, fabula sequens admonet.

FABULA III.

Lepores & Rana.

AGITATOS Lepores assiduis terroribus
 Cepit aliquando magnum vitæ tædium :
 Coeunt, & omnes denique statuunt mori.
 Quid enim ? timere semper, hoccinæ vivere est ?
 Hinc ergo tristes abeunt, & silentio
 Aquas palustres proximi stagni petunt,
 Finire vitam certi sub medio lacu.
 At moesta ripæ cùm propinquavit cohors,
 Repentè notum in gurgitem perterritæ
 Salière Ranae. Hic unus exclamans Lepus :
 Heus, inquit, socii, quantus hic nostri quoque
 Timor, videte, & inceptis absistite !
 Perstemus animis : timidi non adeo sumus,
 Ut inveniri timidiores non queant.

FABULA IV.

Vulpecula & Gallina.

VULPECULA domum ingressa gallinariam,
 Solamque languentemque Gallinam videns,
 Exclamat : O mea soror, salvane es satis ?
 Egroto, ait illa : tu recedas hinc tamen,
 Mea soror, & me habeo jam meliusculè.
 Bonos juvare, cùm abeunt, incipiunt mali.

FABULA V.

Testudo & Aquila.

ARTEM volandi contumax addiscere
 Testudo voluit, & Aquilam elegit sibi
 Magistrant. Ab ejus naturâ alienum nimis
 Hoc esse dixit Aquila : enixius tamen
 Urgentem, & obstinatam accepit unguibus,
 Tulitque in auras. At ubi dimissa hæc fuit,
 Cecidit in saxum, & periit effractâ domo.

Natura dux est optima : ut juvat hanc sequi ;
 Sic ire contra impunè nulli contigit.

FABULA VI.

Puer & Agricola.

SUCCURRITE, lupus en adest, clamaverat
 Semel iterumque per jocum nugax puer,
 Custos bidentum, credulosque exciverat
 Agricolas : at opem postulare seriò
 Cum deinde cogeretur, hi metuunt dolum ;
 Nec jam subveniunt ; & lupus prædam rapit.

Quicumque mendax esse creditur, licèt
 Aliquando verum dicat, haud facit fidem.

FABULA VII.

Bubulcus & Leo.

QUÆRENS Bubulcus, quem juvenum amiserat,
 Lustravit omnem frustra solitudinem;
 Demum invenire posse desperans, Jovi
 Supplicat; & hædum, si sibi furem modò
 Ostendere velit, ipsi mactandum vovet.
 Inde proficiscens, in quercetum devenit,
 Ibiq̄e reperit, quem Leo vorabat, suum
 Juvenum: & humili protinus trepidans metu,
 Manusque tendens supplex ad coelum: O bone,
 O sancte Jupiter, ait, voveram quidem
 Tibi hædum, si fur inveniretur mihi;
 Nunc voveo taurum, si furem vitavero.
 Humana sæpe vota perniciem petunt.

FABULA VIII.

Grues & Anseres.

AGRUM vastabant juncti Gruibus Anseres.
 Quod cum audiissent rustici, illuc se ferunt.
 Grues, simul eos adspiciunt, simul avolant;
 Verùm capiuntur Anseres; quos impedit,
 Soloque nimii corporis onus detinet.
 Suis Fortuna quem saginavit bonis,
 Non facile emerget præsentis periculo.

FABULA IX.

Mula.

RECREATA posito largiùs Mula hordeo
 Lasciviebat, inordinatos imperus
 Molita. Me, inquit, sine dubio equus nobilis
 Talem progenit, qui fuit celerrimus,
 Cui similis ego sum. Sed paulò post contigit,
 Ut illa cessaret, ubi currendum fuit,
 Vixque ambulare posset. Tum dixit gemens:
 Equi putabam generosi me filiam:
 Sed asinum mihi fuisse nunc memini patrem.
 Adversa stultos admonent sortis suæ.

FABULA X.

Mors & Rusticus.

VETULUS redibat Rusticus e silva, ferens
 Vix se, suumque fascem. Victus denique
 Labore & annis, posuit infelix onus.
 Tum cogitare coepit tristis omnia
 Quæcumque perfert nunc, vel olim pertulit.
 Nam quas faventis ille Fortunæ vices
 Expertus umquam est? Tugurio sub paupere
 Vitam auspicatus, miserias inter miser
 Reptavit infans: hinc malorum quis modus?
 Vicini amantes litium: conjux mala:
 Desidiâ inertes liberi: immodicis herus
 Juvandus operis: milites, domesticam
 Quis sæpe oportet tradere suppellectilem:

Rigidus coactor : creditor impatiens moræ :
 Victus facultas rara : perpetuus labor ;
 Ac denique mali plurimum , prope nihil boni.
 Hæc dum recenset , insuperque concipit
 Imaginem præsentis infortunii
 Senex misellus , calamitatis ad gradum
 Venisse summum se putat : Mortem invocat.
 Adest : Quid , inquit , me rogas ? . . Bona sis , precor :
 Fascem hunc in humeros ut recipiam , me adjuva.
 Mali medela Mors venit , gravius malum.

FABULA XI.

Idem Argumentum.

FASCEM lignorum Rusticus , senex miser ,
 Portabat ægrè : longiore sed viâ
 Fractus , victusque , abjecit infelix onus :
 Mortem invocavit. Mors advenit. Tum senex :
 Fascem , ait , in humeros hunc mihi reponas precor ,

FABULA XII.

Agricola & ejus filii.

PUGNARE inter se filios quotidie
 Suos videns Agricola , quærebat viam
 Quâ posset eos in gratiam reducere.
 Jubet complures virgas afferrî sibi ,
 Omnesque in unum deinde fascem colligat ;
 Tum fascem caperent , ac perfringerent , monet :
 Quod illis verò efficere non valentibus ,

B iv

Virgas diffolvit, frangendasque singulas
 Distribuit; hasque cum fregissent: Vos, ait,
 Vos pariter arctis unanimitas nexibus.
 Si societ, eritis firmi, inexpugnabiles;
 Sin diffociarit invida æmulatio,
 Facilem offeretis hostibus victoriam.

Hæc vera quàm sint mōnita providi patris,
 Nemo est, opinor, qui mecum non sentiat:
 Res tamen ut etiam fieret omnibus magis
 Perspecta, placuit addere exemplum sequens.

 FABULA XIII.

Tauri quatuor & Leo.

SANKERE Tauri quatuor, periculum
 Cujusque ut omnes reputarent proprium sibi.
 Simul pascentes hos videt Leo, nec tamen
 Conjunctos audet aggredi, quanquam esurit:
 Primùm ergo verbis dat operam fallacibus;
 Segregat; ac demum segregatos enecat.

Addit vim invictam fortibus concordia:
 Discordia frangit ipsam fortitudinem.

 FABULA XIV.

Lupus & Ovis.

MULCATUS olim morsibus diris canum
 Lupus jacebat potùs & cibi indigens;
 Ovem rogavit, ut aquulam afferret sibi
 De prætereunte rivulo: Nam si modò

Tu dederis, inquit, potum, egomet posthac cibum
 Inveniam facile. At illa, fraudè cognitâ,
 Sic retulit: Potum stulta si darem tibi,
 Cibum invenires facile, meisam scilicet.
 Periculosum est adjuvare maleficum.

F A B U L A X V.

Gallina ova pariens aurea.

QUOD lucrum habetur in manibus, hoc sæpius
 Habendi plura cupiditate amittitur.

Habebat aliquis ova parientem aurea
 Gallinam: homo meus hanc auro plenam ratus
 Cædit, aliisque Gallinis similem invenit.

F A B U L A X V I.

Lupus & Anicula.

PER arva Lupus errabat, escam quærigans:
 Ausus ad agrestem progredi casam, audiit
 Plorantem puerulum, increpantemque Aniculam:
 Plorare desine: pergis? tradam te Lupo.
 Prædo locutam serio Aniculam ratus,
 Expectat usque ad vesperum; sed cum diem
 Nox obruisset, rursus audit puerulo
 Adblandientem: Dormi, pupe mi; huc Lupus
 Si venerit, cum continuo mactabimus.
 Tunc abiit ille, se esse delusum dolens;
 Et, Malè sit, aiens, impudenti feminæ,
 Quæ dicit aliud, aliud autem cogitat!

B v

FABULA XVII.

Ovis & Cornicula.

CORNICULA fedens in Ove dum tergum fodit :
 Injuriam ex te quam patior, inquit Bidens ,
 Cani si faceres, ferres infortunium.
 Respondet illa : Quibus ego illudam, scio,
 Molesta placidis, morigera ferocibus.
 Malitia saepe comitem habet prudentiam.

FABULA XVIII.

Asellus & Equus.

EQUUM labore nimio confectus rogat
 Asellus, ut, se comitem si saluum velit,
 Juvet, onerisque parte paulisper levet.
 Quod ille cum renueret, omnis denique
 Labentem Asellum deserit vigor. Ast herus
 Onus omne, & ejus corium quoque demortuam
 Equo reponis in dorsum. Quibus ferè
 Oppressus ille : Pro merito, dixit, meo
 Exerceor nunc, qui laboranti prius
 Asello durus opitulari nolui.
 Qui socio subvenit, ille providet sibi.

FABULA XIX.

Leo & Capra.

CONSILIA qui dant, sæpe consulunt sibi.
 Stantem Leo videns rupe in excelsa Capram,
 In pratum ut illa potiùs descendat, monet,
 Quò molle gramen, teneraque invitat salix.
 Capra refert: Faciam, hinc si procul discefferis;
 Qui non, ut meliùs mihi sit, hoc suades mihi,
 Sed ut habeas tu, quod vores famelicus.

FABULA XX.

Leo senex & Vulpis.

LE O factus esset cùm senex, nec quærere
 Victum sibi posset, machinatus est dolum,
 Quò ne deficeret alimentorum copia:
 In intimam repenti secessit specum;
 Ibique se ægrotare simulavit jacens.
 Per nemora & agros postquam res innotuit,
 Aliæ post alias adeunt plures bestiæ:
 Quas ille capiens facile singulas necat.
 Vulpis & accedit; at ejus arte cognitâ,
 Stat extra limen, hinc salutat; & pedem
 Procul referre celeriter cùm jam parat,
 Senex malignè blandiens: Cur non, ait,
 Ingredere, filia? ... Terret id me scilicet,
 Venientium ad te multa quòd vestigia
 Impressa video; nulla sed redeuntium.

B vj

Cùm se dolosis artibus mitem exhibet,
Tunc est timenda maximè crudelitas.

F A B U L A X X I.

Fringuilla.

AUCEPS Fringuillam cùm cepisset, ac pedem
Filo alligasset, puerulo hanc dono dedit.
Sed inter homines illa vitam non ferens,
Ubi libertatis aliqua se spes obtulit,
Fugit, notisque nemoribus se condidit.
At subsecutum ramulis filum inscia
Implicat, & ultra jam volare non potest;
Reperitque mortem, servitutum dum fugit.
Leve damnum suffer, ne grave incurras malum.

F A B U L A X X I I.

Ranæ duæ.

CUM fureret æstas immodica, suam duæ
Paludem Ranæ siccataam reliquerant,
Inopesque circum errabant quærentes aquam.
Ad puteum tandem deveniunt; utque uberi
Illum scatere aquarum copiâ vident,
Perbibere cupiunt, unaque: Huc age, o soror,
Quin, inquit, saltu mittimus corpuscula?
Sed altera: Hic si puteus aruerit quoque,
Inde remeare quo valebimus modo?
Itus est imprudens, de reditu si non liquet.

FABULA XXIII.

Cerva, Venator, & Leo.

VENATOREM olim Cerva fugiens, in feri Leonis antrum se imprudens receperat: Quæ comprehensa dum necatur: Hei mihi, Quid, inquit, hominem tam celeri prodest pede Fugisse sævum? sævior occurrit fera.

FABULA XXIV.

Formica & Columba.

FORMICA sitiens ad fontem descenderat; Sed illam aquarum fluxus in præceps trahit: Peribat misera, cum sortem ejus intuens Columba, miseransque injicit ramusculum: Quo sublevata naufraga evadit necem. Post paulò, instructus arcu quidam rusticus Advenit illuc fortè, & obviam sibi Columbam adspiciens, figere hanc telo parat. Sentit periculum Formica, & piæ timens Columbæ, talo rustici sese applicat, Ipsumque mordet, adnitens, quantum potest. Doloris ille impatiens obvertit caput; Simulque volucris admonita procul evolat. Juva, ut juveris; rarò beneficium perit.

FABULA XXV.

Apes & ipsarum dominus.

HERUS cùm abesset, &, operosa gens, Apes
 Labore dulci detinerentur foris;
 Ingressus aliquis in apiarium, favos
 Diripuit. Mox reversus, ut alvearia
 Effracta, inanesque alveos Herus videt,
 In gemere primùm, deinde malo, quaquà licet,
 Coepit mederi. Redeunt e pastu interim
 Apes, herumque non aliter, ac si mali
 Auctor fuisset, simul omnes aculeis
 Fodicare certant. Tunc: O volucres pessimæ,
 Ait ille, quis vos in meam impellit furor
 Perniciem, vobis dum utilis meus est labor?
 Aliena damna tempore dextro nì leves,
 Opera tua damno sæpe vertetur tuo.

FABULA XXVI.

Asinus silvestris & Asinus domesticus.

SILVESTRIS Asinus Asinum cùm domesticum
 Pinguem, nitentem, teneraque inter gramina
 Vernantis agri luxuriantem cerneret:
 Sorte hujus, inquit, me frui, quidnam vetat?
 Quin adeo, &, socium habere me velit, rogo?
 Secum ita locutus, rusticum immitem videt,
 Inhonestas qui clitellas huic beatulo
 Imponit, & mox ire cogit ad locum,
 Ubi cæsa fuerant ligna, quæ dorso super

Congesta si non is satis properè vehat,
 Nodoso fuste dux pigrantem suscitât.
 Ad sua tum gaudens latibûla revertit Ferus;
 Tuasque, non invideo, delicias habe
 Tibi solus, inquit, bajule o patiens nimis!
 Nulla est beata servitus; & hæc mihi,
 Quantumvis misera, contra libertas placet.

FABULA XXVII.

Mus in cista natus.

IN cista natus Mus erat: menses ibi
 Aliquot quietus, & suâ quidem satis
 Contentus forte (quippe nil aliud putans
 Melius sibi evenire posse) vixerat.
 Sed cupiditate aliquando tandem captus est
 Hinc exeundi, & explorandi, an hac suâ
 Cistâ pateret mundus multò latius.
 Peregrinandi cupido januam exhibet
 Fissura tenuis; illac prorumpit levis.
 At curiosus singula vix circum incipit
 Lustrare, varias hinc & hinc dapes videt:
 Degustat omnes; laudat omnes. Nunc mei
 Ut me pudet, ait, qui, meâ cistellulâ
 Nihil esse melius posse mihi, putaverim?
 Cives ad istos hæc fabella pertinet,
 Qui stultè amantes patrium solum, boni
 Vix alibi quidquam posse reperiri putant.

FABULA XXVIII.

Milvus & Agricola.

COLUMBAM dum persequitur, in laqueum incidit
 Milvus ; & , ipsum dedere cùm vellet neci
 Agricola : Parce , non enim te læsi , ait.
 At ille : Neque te , opinor , ista læserat.

Mortem innocenti qui parat , jure hanc subit.

FABULA XXIX.

Femina mortem pro Marito appetens.

MORBO gravatum Femina Maritum videns
 Acerrimo , ut qui jam ferè succumberet ,
 Lamentabatur : An meum poteris mihi ,
 Mors dura , barbara , eripere , ait , Conjugem ?
 Desiste , ah ! vel si victimam tibi denique
 Mactari oportet , victima en adest ; veni.
 His excitata questibus Mors advenit :
 At trepida mulier : Non , me ut tolleres , ait ,
 Huc te advocavi ; victimam cape , en jacet.
 Magnifica verba vanus effundit dolor ;
 Præfens periculum veras voces exprimit.

FABULA XXX.

Asinus, Simia & Talpa.

DUM conqueruntur, Simia quòd desit sibi
Cauda, Asinus autem quòd non habeat cornua :
Tacete, dixit Talpa ; me miserrimum
Cœcum videtis, & potestis conqueri ?

Luctu, & querelis cur ævum consumimus ?
Quin intuemur, fors si quem gravior premit ?
Misero levamen miserioris est malum.

FABULA XXXI.

Lupus & Hystrix.

HOSTES tibi esse quamdiu cognoveris,
Pugnandi tempus semper esse existima.

Jejunus olim in Hystricem incidit Lupus :
Suis at illa ut tota spiculis erat
Vallata, timuit vi prædator aggredi.
Prætentans ergo rem dolo : Cur sic, ait,
Armata semper, ut in procinctu milites,
Procedis ? atqui milites ipsi tamen
Quandoque ponunt arma ; nuncque ubi suis
Omnia gubernat pax amica legibus,
Hostem tu sola quem times, vel quem petis ?
Age verò, hæc arma pone, quæ te dedecent,
Corpusque tandem delicatum libera.
Cui retulit Hystrix : Adversus similes tui
Me stare semper armatam decet, ac juvat,

FABULA XXXII.

Equus agrotans & Canis.

EQUUS agrotabat: mandere assuetus Canis
 Projecta cadavera, adiit hunc; & quæsiit,
 Quomodo se haberet: Melius, inquit, quam velis.
 Fabula ad avarum spectat heredum genus.

FABULA XXXIII.

Vir eruditus, & Troffulus.

VIRUM eruditum, cum suis solum libris
 Bene otiantem, quidam adivit Troffulus
 Petulanter, ut sit, irridendi gratiâ,
 Bellos quod homines sic perofus scilicet,
 Vitam inficetis solus in tenebris agat.
 At ille: Numquam memini me, dixit, magis
 Fuisse solum, quam cum nunc mecum hic ades.
 Si tantum ineptus, nec etiam fuerit malus,
 Nihili mensuram Troffulus totam replet.

FABULA XXXIV.

Canis infidelis, & Pastor.

OVES custodiendas tradiderat Cani,
 Cani infideli Pastor, ignarus mali.
 Namque ille vitiis corruptus, mores feros

Luporum cospirat imitari, & impio
 Aliquot bidentes ore jam voraverat.
 Quod execrandum Pastor ut novit scelus,
 Simul expiare morte scelerati parat.
 Mene, Canis inquit, me, quasi si lupus forem,
 Mactare possis, here mi, violentâ manu?
 Reserva tales hostibus poenas lupis;
 Prudensque serva me, tibi addictum, Canem.
 At Pastor: Hostes sunt mihi quidem lupi:
 Hostes sed illi sese profitentur meos:
 Te contra, amicus qui videbaris mihi,
 Nunc morte tantò digniorem judico,
 Scelere lupino quòd fefelleris fidem.
 Hos fabula esse bis sceleratos indicat,
 Quos ad patrandum perfidia movit scelus.

 FABULA XXXV.

Lucius latè regnandi cupidus.

In amne, magnam piscium qui copiam
 Profundo alebat gurgite, ferus & potens
 Regnabat olim Lucius. At eum piget
 Riparam iniquas objici moras suæ
 Rapacitati: &: Hæc, ait, nobis vago
 Quæ pectus igne subigit, ac depascitur
 Cupiditas, sese finibus angustis gemit
 His contineri; quærendum est, ubi latius
 Excurrere possit: memini cum mihi diceret
 Peregrinus iste salmo, commodè satis
 Patere tractus oceani; certè hos lubet
 Invadere: meis legibus neptunios
 Compellere greges, opera magni non erit
 Laboris; hic namque universum jam diu

Genus natantum opprimere , ludus est mihi.
 Vix ea locutus , prono fertur alveo ,
 Petitque pinnâ præcipiti , quantum potest ,
 Fluctus marinos : sed in ipso amnis ostio
 Illum marinus capit & absorbet Lupus.

Ambitio prava , quantis afficeret malis
 Hunc orbem , haberes ni dementiam ducem !

 FABULA XXXVI.

Afellus viridis.

ASELLUM quidam per vias urbis suum
 Voluit colore viridi pictum incedere.
 Ridicula primùm visa res est omnibus ;
 viridemque Afellum feminæ , pueri , senes
 Certatim lepidis concelebrârunt jocos :
 At mox ubi illi denique riserunt fatis ,
 In Afello viridi , præter Afellum , nil vident.
 Mirari quidquam non valent homines diu,

 FABULA XXXVII.

Leo & Rana.

VALDE loquacem cùm Ranam audisset Leo ,
 Timuit , & aliquod esse magnum animal putans ,
 Retro se vertit : at mox e stagno videt
 Ranam exeuntem , quam indignans calcat pede.
 Injicere falsos fortibus animis metus
 Periculosum quàm sit , exemplum hoc probat.

FABULA XXXVIII.

Agricola & Fortuna.

AGRICOLA, terram fodiens, thesaurum invenit;
 Aufertque, nec eum Fortunæ acceptum refert;
 Sed etiam meritis debitum credit suis.
 Thesaurum hinc aliquot post dies fur subripit:
 Afflictus ergo luctu inconsolabili
 Agricola questibus omnia insanis replet,
 Et aspera inter verba Fortunam increpat.
 Quid me, inquit illa, gravibus immeritam probris
 Lacessis? atque, quod tibi ereptum est bonum,
 Meum faventis munus hoc si non fuit,
 Cur nunc meam reflantis hanc culpam vocas?

FABULA XXXIX.

Tulipa.

HABEBAT aliquis maximæ Tulipam spei,
 Ac singulari quæ jam pulchritudine
 Oculos tuentium dulci retineret morâ.
 Tam recto caule, tamque procero suas
 Attollebat opes: tam rotundatus bene;
 Tam delicatâ varietate dispares
 Calix colores explicabat vividos!
 Florum eruditi quotquot amatores erant,
 Cupiditate omnes curiosâ perciti,
 Tulipam volebant visere formosissimam,
 Omnes amabant, omnes cupiebant sibi
 Habere propriam. Quorum unus versutior,

Audaciorque ceteris, illam, datâ
Occasione, furaci abstulit manu.

Difficile custoditur, quod multis placet.

F A B U L A X L.

Pueri & Ranæ.

PUERI ad inertem stagni venerant aquam,
Ranis refertam: simul in ripa consident,
Simul, bacillis instructi ut longis erant,
Modò hanc, modò illam, si caput fortè efferat,
Ranam jocantes mulcant ac dedunt neci.
Tum procul exclamat una: O barbari, quibus
Hæc tanta clades nostra, dulcis est jocus!
Ad hos fabella pertinet, quorum procax
Sæpe dominatus miseros ludendo opprimit.

F A B U L A X L I.

Pisces.

JACTIS in undas retibus, magni quidem
Capti sunt Pisces; at minuti se ilicet
Extricavère, facile permeantibus
Corpusculis fenestras lineæ domûs.
Fortuna rarò summis injiciens manum
Fallitur: in imos manca sæpius ruit.

FABULA XLII.

Puer & Coluber.

QUAMBULANDO reperit Colubrum Puer
 Gelu rigentem ; quem recepit in sinum
 Misericors , & refovit , inscius mali.
 At ille , pristinus ubi redditus est vigor ,
 Furit , impioque dente beneficum necat.
 Homo vivit , esse qui miser cum desiit ,
 Coepit salutis lædere auctores suæ.

FABULA XLIII.

Rosa & Amarantus.

QUIS non coloris nostri puniceum decus
 Quis non odoris suaves delicias amat ,
 Dixit Amaranto , sibi placens nimium , Rosa ?
 Amarantus autem : Nil , ait , mihi quidem
 Contingit horum simile ; sed vivo diu.

FABULA XLIV.

Canis & Herus.

DOMUM revertens , tempore hiberno , Canis ,
 Et madidus & lutulentus , ut dominum videt ,
 Gestitque , prosilitque , gaudii impotens ,
 Atque renuentem sordidis amplectitur

Pedibus. Is igitur , graviter objurgans : Fuge ;
 Fuge , ait , inepte , cum istis indoctis tuis
 Blanditiis : urbanum esse te forsan putas ;
 At mihi videris inficeta bestia.

Scripta est amicis fabula imprudentibus ,
 Officia quorum sæpe nocent , nedum juvent.

F A B U L A X L V.

Piscis volans.

SUB sidere Cancri magna pars magni maris
 Piscibus abundat , qui Volantes nomine
 Dicuntur. Hoc de genere quidam junior
 Cùm se extulisset ceteris paulò altiùs :
 Avis , inquit , ego sum certè ; nec diutius
 Tenebroso in isto gurgite Oceani patris ,
 Animalia inter muta , vivere me decet :
 Felicis insulæ est mihi petendum nemus ,
 Ubi canoræ vocibus liquidis aves...
 Reliqua additurus , sentit omni , quo sine
 Nefas volare est , pinnas destitui suas
 Humore : patriumque ad salum relabitur.

Permulta in altum ingenia nostri temporis
 Tolluntur : utinam ad ima mox non recidant !

F A B U L A R U M
Æ S O P I A R U M
L I B E R T E R T I U S .

P R O L O G U S .

FABELLÆ, ab ipso quas Æsopi nomine
Nostri priores dixerunt Æsopias,
Placere priscis Græciæ doctæ viris,
Summisque : nec eas, tamquam aniles nœnias,
Infantibusve pueris vendibiles jocos,
Contempsit ulla docta gens mortalium.
Pater Sophorum, magnus ille Socrates
Dignas putavit, quas poliret versibus;
Tantæque laude nobiles quis audeat
Negare, dignas omnium esse laudibus?

Igitur materiam, quam mihi sumpsi in manus,
Jucunditate liberali cum sciam
Pollere, & esse moribus etiam utilem;
Hanc ego cavere diligenter debui,
Ne culpâ tenuis ingenii corrumperem :
Atque his profectò, ceterisque fabulis,
Quascumque fingere experiar Phædri stilo;
Conabor, ullo sed sine labore anxio,
Uti suum adsit non inconyeniens decus.

C

FABULA I.

Sol & Aquilo.

SOL quondam & Aquilo, uter foret valentior,
 Delitigabant. Demum, iter qui carperet,
 Hominem videntes: In eum vires, inquit,
 Vicissim nostras experiri quid vetat?
 Sciscunt, ut, ipsi pallium qui excusserit,
 Is jure merito sese victorem ferat.
 Tum primus Aquilo flatibus horrifonis furit:
 At se viator contra vim venti arctiùs
 Involvit. Ergo, postquam profecit nihil
 Aquilo, calentem Sol emolitur facem,
 Sensimque radios insinuando per cutem
 Viatoris agit. Ille mox exæstuat;
 Mox & gravi humeros pallio sponte exuit.
 Vim vi repellunt homines plerumque: ast eos,
 Quò vult, volentes pertrahit benignitas.

FABULA II.

Agricola & Ciconia.

SATA depascebant læta grues & anseres.
 Laqueum tetendit Agricola; eosque & simul
 Cepit Ciconiam. Illa verò supplicat;
 Et se innocentem dicit; & neque gruem,
 Neque anserem esse; sed avium omnium optimam,
 Ut quæ piè parentes revereri suos,
 Senioque fractos alere consuëverit.
 Etiamque vobis operam, ait, navo utilem,

Angues, lacertas, pestesque id genus, vorans.
 Hæc omnia, inquit ille, vera sint licet,
 Quando tamen capta es unâ cum nocentibus,
 Quam meruere illi, tu quoque subibis necem.
 Qui socium hominibus flagitiosis se dedit,
 Flagitii poenas jure dat, vel innocens.

 FABULA III.

Piscator & Pisciculus.

PISCATOR in aquas cum jecisset hamulum,
 Pisciculum eduxit. Orat ille, & obsecrat,
 Ut sese abire, sic minutulum, sinat:
 Crescam, ait, interea; cumque factus grandior
 Fuero, majore tunc me recipies lucro.

Piscator autem: Tu tamen in fartaginem
 Mitèris, inquit: *pretio enim spem non emo.*

 FABULA IV.

Membra & Venter.

PRO se olim agentes, proque membris ceteris,
 Ventrem incusârunt fortiter Pes & Manus,
 Quod otiosus bona voraret omnia:
 Demum laboret, vel cibum ne postulet,
 Concludunt. Ille semel, iterumque supplicat,
 Nequicquam: contumaces alimentum negant.
 Exhaustus ergo longâ Venter deficit
 Inediâ: at pariter Membra deficiunt: suum
 Tunc fungi voluit, at serò, officium Manus:

Nam factus Venter nimiâ defuetudine
 Debilior, omnem repulit omnino cibum.
 Sic Membra denique, malè dum Ventri invident,
 Pereunt eodem, quo perit Venter, modo.

Quos maximè cessare vulgus iudicat,
 Ab his sæpe opera maximè utilis datur.

F A B U L A V.

Canis & Bos.

PLENO adiacebat fortè præsepi Canis :
 Ut carpat escam Bos accedit : hirriens
 Vetat hic. At ista cum tua invidentia
 Di te, Bos inquit, perdant, qui non vesceris
 Fœno isto, & alios vesci eodem non sinis !

Hæc invidorum abominanda est indoles :
 Quibus uti nequeunt, neminem his frui volunt;

F A B U L A V I.

Puer & Fortuna.

AD oram putei dormiebat Puerulus:
 Eum Fortuna fuscitans : Abi hinc, ait ;
 In puteum namque si caderes, non hanc tuam
 Fuisse culpam, sed meam omnes dicerent.

FABULA VII.

Camelus & Jupiter.

CAMELUS olim fortis pertæsus suæ
 Conquestus est, armari taurum cornibus;
 At sese inermem ceteris animalibus
 Objectum: cornua ergo sibi concederet,
 Jovem rogavit. Deus at iratus preces
 Audire ineptas, non recusavit modò,
 Sed curtari etiam voluit aures bestię.
 Fortunâ vivat quisque contentus suâ.

FABULA VIII.

Lupus & Hædus.

CAPRA pastum itura stabulo Hædum concluderat,
 Aperire nemini, ipsa dum redeat, monens.
 Quod cum audiisset, post paulò accedit Lupus:
 Pulsat, caprinamque imitatus vocem, jubet
 Fores recludi. At Hædus sentiens dolos:
 Non aperiam, inquit; vox mihi auditur quidem
 Caprina; sed per rimulas video Lupum.
 Diffidere si quos, maximè tennes, decet.

FABULA IX.

Oves & Lupi.

OVES Luposque, pace factâ junxerat
 Solemne foedus, utrinque obsidibus datis.
 Oves dedere vim canum, catulos Lupi.
 Sed illæ cum vix incepissent simplices
 Liberiùs agere, & pace properarent frui;
 Catuli ecce, matrum desiderio perciti,
 Ululatus edunt. Audiunt Lupi, irruunt;
 Fidemque læsam criminantur, ac Oves
 Laniant, heu! destitutas præsidio canum.
 Pax fraudulenta bello ipso damnosior.

FABULA X.

Vulpis & Caper.

IN puteum Vulpis & Caper descenderant,
 Sitim ut levarent. Cum bibissent, & Caper
 Respicere circum inciperet, de reditu anxius:
 Bono animo es, inquit Vulpis; hinc enim priùs
 Reputavi mecum, qui possemus egredi.
 Namque ad parietem admoveris si te modò,
 Erexisque posteriores in pedes,
 Mentoque ad pectus adducto ista cornua
 Reclinâris, ego per tergum erepens tuum
 Evadam facilè, teque educam posteà.
 Cautum, mehercle, consilium, admirans ait
 Barbatus! & facit omnia, ut monitus fuit.
 Ergo illa remeat: quæ quidem dum, gaudio

Elata, gestit putei in ipso margine,
 Nec curat, socio quid futurum sit suo.
 Dolosa, perfida nominatur: at refert:
 Age tamen, Hirce; si quantum in mento geris
 Setarum, in mente tantum esset sensus tibi,
 An prius, amabo, puteum in hunc descenderes,
 Quam provideres, an remeandi sit via?
 Vetamur hoc exemplo quidpiam aggredi,
 Nihil ubi spondet exitum facilem fore,

 FABULA XI.

Mulier & Gallina.

GALLINAM habebat Mulier, quæ quotidie
 Pariebat ovum: bina autem, pro singulis,
 Ova parituram, plus dapis si apponeret,
 Existimans, curare coepit largius.
 Gallina sed mox facta cum esset pinguior,
 Ovum jam parere ne potuit unum quidem.
 Tardat, hebetatque luxus hominum industriam.

 FABULA XII.

Cancer & Vulpis.

MARE Cancer olim deseruit, in litore
 Pascendi cupidus. Vulpis hunc simul adspicit
 Jejuna, simul accurrit; & prædam capit.
 Næ, dixit ille, jure plector, qui, salo
 Cum fuerim natus, voluerim solo ingredi!
 Suus unicuique circumscriptus est locus,
 Quem præterire sine periculo non licet.

FABULA XIII.

Musicus.

BENE incrustatam calce Musicus domum ;
 Rudis canendi , habebat : in qua dum canit ,
 Sibi resonantem plenius vocem putat
 Valde canoram. Factus hinc superbior :
 In publico , inquit , me theatro protinus
 Audire oportet. At experiendi gratiâ
 Illuc profectus , tristem , & exilem sonum
 Cùm distribueret tertios vix ad gradus ,
 Exsibilatur protinus , & exploditur.

Scholarum in umbra qui latens placuit sibi ;
 Placuisse stulto clara lux sæpe hunc probat.

FABULA XIV.

Asinus & Canis.

QUID , inquit Asinus invidens & ingemens ?
 Quia Canis iste se satis bellè movet ,
 Tollitque , datque non inurbanè pedem ,
 Herilis unus surripiet omnem domus
 Benignitatem ? blanditiis & osculis
 Fruetur unus ? At ego , cum nullam parens
 Natura dotem amabilem , meâ quidem
 Sententiâ , negavit , negligor interim ,
 Etiamque duris sæpius vexor modis.
 Quid noster autem bellus efficit Canis
 Tantum , quod Asinus ego quoque ipse , dummodo
 Adsit voluatas , faciliè non possim assequi ?

Festivus est? & festivi esse possumus,
 Et esse volumus, & erimus: suâ placet
 Festivitate? nostrâ & nos placebimus.
 Dixit, statimque rem peroptat aggredi;
 Herumque fortè, qui referret se domum,
 Videns, repentè currit obviam: exsilit,
 Gestit, tripudiat: ore dein enormiter
 Diducto horribilem cantilenam provomit:
 Amplexu denique immani attonitum petit,
 Fœdisque demulcere tentat unguis.
 A ille baculo, quod gerebat, naviter
 Commitigavit os Rudentis & caput,
 Stolidamque longè propulsavit bestiam.
 Torquenda non sunt ingenia: noster labor,
 Natura cum obstat, officit, nedum juvet.

 FABULA XV.

Bos & Vitula.

ARANTEM Vitula pinguis adspiciens Bovem,
 Eum contempsit præ se, quæ nihil ageret.
 Sed sacrificii mox ut advēnit dies,
 Bovem reservat rusticus, Vitulam immolat.
 Quod cum videret: Heus, amica, Bos ait,
 Laboravisse numquam quid te nunc juvat?

FABULA XVI.

Leo filiam Rustici amans.

LEO cujusdam Rustici amabat filiam :
 Cùmque illam habere cuperet , patrem virginis
 Rogavit , assentiret nubere hanc sibi.
 Ullo se pacto , ut filia nubat bestiae ,
 Adduci posse Rusticus negat : tamen ,
 Cùm torvè adspiceret , frenderetque dentibus
 Leo minanti similis , ille exterritus
 Mutat consilium ; filiamque huic nubere
 Se velle dicit , modò sibi dentes sinat
 Revelli & ungues , qui terrent virginem.
 Quod postquam , amore cœcus , permisit Leo ,
 Sibi ergo demum filiam dari expetit :
 Sed illum inermem Rusticus jam non timens ,
 Arrepto fuste , pulsat ; & abigit domo.
 Amor , improbus amor ; ubi semel prudentiam
 Extinxit , ipsam fortitudinem domat.

FABULA XVII.

Culex, Leo & Aranea.

NEQUE ego te timeo , neque me fortior es , ait
 Culex Leoni. Tunc terrorem mihi
 Incutere credis , quòd didiceris unguibus
 Lacerare pecudes , dentibusque frangere ?
 Age verò ad pugnam nunc veniamus , si lubet.
 Dixit , simulque cecinit animosus tubâ ;
 Simulque inhæsit naribus adversarii ,

Cutemque teneram pupugit pertinaciter.
 Leo furiosus unguibus proprios sibi
 Dilaniat artus, donec exanimis cadit.
 Suum superbus victor tunc epinicium,
 Idem ipse, tubicen personans, hinc avolat.
 At mox tenuibus heu! filis Aranæ
 Implicitus, vitam gloriosam finiit,
 Lamentans, hostem quòd qui tantum vicerat,
 Nunc ab animante occideretur tantulâ.

F A B U L A X V I I I.

Columbæ & Accipiter.

BELLO Columbæ cùm domare miluum
 Deliberâssent, eligunt regem sibi
 Accipitrem. At hostem se ille, non regem probat;
 Etiamque miseras miluo ferocius
 Rapit, laniatque. Tum suam dolent vicem:
 Satiisque, dicunt, milui imperum fuit
 Tolerare, quàm hujus regiam tyrannidem.

F A B U L A X I X.

Simia & Vulpis.

VULPEM rogavit Simia, ut concederet
 Caudæ partem aliquam, contendas ad nates;
 Etenim, quod usui & honori foret sibi,
 Huic esse id oneri. Vulpis at retulit, nihil
 Sibi nimium esse, & caudâ humum verri suâ
 Se malle, quàm illâ Simiæ nates tegi.

C vj

Significat hæc fabella, rarò quidpiam
Superfluum esse diviti, ut egenum juvet.

F A B U L A X X.

Auceps, Palumbus, & Serpens.

DOLUM Palumbo incautus Auceps dum struit,
Premit anguem, cujus dente violatus perit.
Malum jure feres, quod parabis alteri.

F A B U L A X X I.

Asellus ejusque Herus.

IN silvam Asellus cum venisset, reperit
Cæsi leonis exsuvias : has induit :
Ad pascua dehinc, sic personatus, redit :
Greges, armenta territat, fugat : videt
Herum venientem ; pariter & in ipsum ruit.
Sed apprehensis ejus auriculis Herus :
His fortè, dixit, artibus alios licet
Decipias ; at ego protinus indolem tuam
Asinam agnosco, quemlibet cultum induas.

FABULA XXII.

Taurus & Caper.

TAURUS leonem dum fugit, aliquod sibi.
 Latibulum quærens, injicit se in obvium
 Caprile: at obstat cornibus adversis Caper.
 Nunc me, inquit ille, impunè contemnis quidem,
 Verùm si abierit, quem fugio, tunc senties,
 A Tauri quantum viribus distet Caper.
 Etenim caprile cum prætergressus leo
 Procul abiisset, omni sublato metu,
 In Caprum Taurus irruit, & eum necat.
 Potentes, vel cum, ne noceant, tempus vetat,
 Esse reverendos, hæc probat narratio.

FABULA XXIII.

Corvus & Urna.

INVÊNIT Urnam aquariam Corvus siti
 Enectus: at aqua brevior, Urnaque altior,
 Ne bibere possit, obstant: ipsam nititur
 Effundere Urnam, nec valet. Tum denique
 Injicit assumptos ex arena calculos:
 Attollitur aqua, Corvus hoc pacto bibit,
 Acuit egeni industriam necessitas.

FABULA XXIV.

Venator & Leo.

CUM Venatore litigans, generis sui
 Vires Leo præferebat hominum viribus.
 Sic litigantem ducit Adversarium
 Venator ad monumentum, ubi sculptus leo
 Peribat inter victrices hominis manus.
 Sed hoc sibi Ferus fatis esse indicium negat:
 Homines id etenim sculpunt, inquit, quod volunt;
 At si leones sculpendi artifices forent,
 Suæque gentis gloriosa extollere
 Facinora vellent, victos a leonibus
 Et interemtos quot homines effingerent?

FABULA XXV.

Corvus & Serpens.

SERPENTEM Corvus esuriens cum cerneret
 In sole dormientem, protinus hunc petit,
 Rapiquitque. At ille mox ubi ad sese redit,
 Corvum remordet; qui letale sentiens
 Venis receptum virus: Hinc pereoo miser,
 Stultusque, dixit, unde speravi lucrum.
 Designat homines fabula incautos, quibus
 Avidè expetita sæpius damnum afferunt.

FABULA XXVI.

Rustici & Sarmenta.

DUO cùm quondam Rustici ad litus maris
 Sederent otiosi : Navem conspicio ,
 Unus ait , eamque permagnam mehercule.
 Pòst paulò dixit alter : Ego verò id nego ,
 Hanc esse navem , at esse contendo scapham.
 Exspectant : demum Sarmenta appelli vident.
 Magnam ex longinquo qui reverentiam parit ,
 Si propius adstet , sæpe erit contemptui.

FABULA XXVII.

Avis , ejusque Pulli , & Villicus.

MONUIT locatos in segete Pullos Avis,
 Ut diligenter , hinc dum abest , attenderent ,
 De messe sermo si fieret. Pulli anxii
 Redeunti narrant matri , amicis Villicum
 Suis mandasse curandum id negotii.
 Respondet mater , esse nil periculi.
 Item trementes nuntiant alio die ,
 Propinquos , operam ne recusarent suam ,
 Rogatos. Rursus esse securos jubet.
 At illa demum ut audiit , cum filio
 Statuisse Villicum , ut ipsi mane postero
 Inciperent ambo triticum succidere :
 Fugiamus , inquit : hi cùm jam non pendeant
 Aliena ex opera , conferent citò huc suam.
 Rem gerere ipse potes ? alios ne expectaveris.

FABULA XXVIII.

Crocodilus & Vulpis.

DE nobilitate gloriabatur suâ,
 Pluresque Vulpi instabat commemorans avos
 Crocodilus, unde rectâ venisset viâ.
 At Vulpis: Unde venerim, inquit, me minùs
 Id angit, quàm quò vadere liceat mihi.

FABULA XXIX.

Ursus, Leo, & Lupus.

CORREPTUM, jamque strangulatum, mandere
 Parabat Ursus hinnuleum famelicus.
 Leo, siccis pariter faucibus, supervenit,
 Et extorquere prædam violentus parat.
 Ursus, qui multis antea Leonibus
 Restiterat, avida nunc ubi stimulat fames,
 Sese videlicet ait nolle cedere.
 Exoritur ergo pugna utrinque pertinax,
 Et horrida: neuter vincit; neuter se imparem
 Sentit; pugnantque, dum defecti viribus,
 Et hinc & inde simul in terram corruant.
 Cùm sic jacerent languidi, accedit Lupus,
 Causamque tollit hinnuleum certaminis.
 Quem sic impunè sibi videntes abripi,
 Dixère: Miseri strenuè pugnavimus,
 Ut latro pugnae ferret omne præmium!

FABULA XXX.

Asinus Dominos mutans.

APUD olitorem quòd ageret vitam nimis
 Laboriosam, & interim tenuissimo
 Pastu soleret recreari, Asinus querens,
 Jovem rogavit, ut aliam fortem daret:
 Ejusque precibus exoratus Jupiter
 Navare deinceps hunc figulo operam jubet.
 Sed ferre coenum, ac tegulas dum cogitur,
 Hanc gravius etiam ferre fortunam incipit.
 Mutare dominum, imprudens, rursus expetit,
 Rursusque auditur, lege sed positâ tamen,
 Ut hæc quæcumque fuerit ultima] fors, ferat;
 Nec speret aliam deinde venturam vicem.
 Is cum annuisset, obtigit coriario:
 Tum: Quid rogavi, dixit lamentans? heros
 Apud priores vivere fatius fuit;
 Namque ille postquam durus me laboribus
 Necuerit, parcet ne corio quidem meo.
 Quamvis acerba fors erit, eam sustine,
 Ne peior fiat, obtrectare si velis.

FABULA XXXI.

Aper & Cerva.

SA X O exacuebat dentium sicas Aper:
 Quem conspicata Cerva: Cur, inquit, facis
 Id quod, ut opinor, nunc fieri nil postulat?
 Nam nullus hostis, adspice, occurrit tibi,

66 FAB. ÆSOPIARUM

Et cuncta pacis undique munus obtinent.
 At Setiger : Non temerè facio , quod vides ;
 Etenim pugnandi cùm mihi tempus venerit ,
 An tunc fore putas dentes acuendi locum ?
 Serò parantur arma , cùm hostis ingruit.

FABULA XXXII.

Asinus & Equus.

EQUO inuidebat Asinus , quòd , totos licèt
 Malè otiosus ille cessaret dies ,
 Tamen aleretur delicatè & largiter ;
 Laboribus ipsi dum perpetuis interim.
 Exercitato , vilis alimenti datur
 Vix satis , & ut ne vita miserum deserat.
 Sed ad pericla belli postmodum videns
 Equum apparari , jam suam sortem incipit
 Diligere , & : Asinum vivere , inquit , me iuvat.
 Hominum , beatos quos putat vulgus , mala
 Videre , miseris non leve est solatium.

FABULA XXXIII.

Æthiops.

ALIIQUIS loquacem dum sibi esse feminam
 Queritur maritus , & modum celerrimæ
 Apponere linguæ mille tentat artibus ,
 Operamque perdit , sic Æsopus incipit
 Narrare : Servulum Æthiopem quidam emerat ;
 Cujus nigrum colorem contractum ratus

Fuisse propter solam negligentiam
 Domini prioris, usque & usque hunc infittit
 Lavare, donec immodica vexatio
 Languere miserum, ac denique coegit mori.
 Corrigere qui vult naturam, Æthiopem lavat.

F A B U L A X X X I V.

Muscæ.

EFFUSA mellis copia est: Muscæ advolant,
 Pascuntur. At mox impeditis eruribus
 Revolare nequeunt. Heu! miseram, inquit, vicem!
 Cibus iste blandus qui pellexit suaviter,
 Nunc fraudulentus quàm crudeliter necat!
 Perfida voluptas fabulâ hâc depingitur.

F A B U L A X X X V.

Vespertilio & Mustelæ duæ.

HUc, illuc temerè dum volat, casu evenit
 Ut in Mustelæ nidum Vespertilio
 Irruat, in ipsoque capiatur impetu.
 Hæc autem, acerbo quoniam erant omnes sibi
 Odio volantes: Sic mei, inquit, ceteri
 Tractentur hostes & pereant, ut tu modò
 Peribis! prædamque simul vexat unguibus,
 Ac devorare jam parat. Periculum
 Perfentit ille; seque murem, non avem,
 Testatur esse: denique ut fecit fidem,
 Veniam precatur avolandi, & impetrat.

Sed inde (tanta est ejus imprudentia !)
 In aliam rursus, nec multò post, incidit
 Mustelam, cunctis muribus quæ maximè
 Effet inimica: & hæc: Quod est odium mihi
 Gentem in murinam, morte protinus tuâ
 Solaberis, ait. At quis error te malus,
 Respondet ille, decipit? cave, obsecro,
 Ne facias id quod postea infectum, foror,
 Volueris frustra: non ego sum, quem tu putas,
 Aliquis de gente murium infestissima.
 Malè mures pereant; vivat avium gens: avis
 Ego sum; quod alis, adspice, en meis tibi
 Probare possum. Mustelæ hæc oratio
 Honesta visa est. Ergo præsentissimam
 Evasit iterum Vespertilio necem.

Hominum fragilitas ingenium versatile,
 Variumque, variis pro periculis, expetit.

FABULA XXXVI.

Hædus & Lupus.

CAPRILIS ipso tutus in fastigio
 Cùm staret Hædus, prætereuntem prospicit
 Lupum; simulque grandibus conviciis
 Laceßere illum cœpit. Respondet Lupus:
 Non tu, sed iste nunc locus illudit mihi.
 Audacia nulla, nullum ubi periculum est.

FABULA XXXVII.

Tubicen & Hostes.

DELAPSUS in victrices Hostium manus
 Tubicen rogabat, innocentem se virum
 Ut ne, quod facere jam parabant, cæderent:
 Et hominem, aiebat, neminem usquam gentium
 Occidi; & istâ, quam libens tradam, tubâ
 Elicere tantum innoxios didici sonos.
 At illi: Meritæ tu tamen occumbes neci,
 Hócque magis etiam, quod pugnandi sis licet
 Ipse imperitus, alios ad pugnam excitas.
 Jure reputatur is qui impellit ad malum
 Nocentior illo, qui malum ipsum perpetrat.

FABULA XXXVIII.

Accipiter & Cuculus.

MAGNUM Cuculo fecerat convicium
 Accipiter, ipsi quod pares quanquam dedit
 Natura vires corporis, animo tamen
 Abiectus humili, vesci malit vermibus,
 Quam dulci aviculas pro cibatu carpere.
 Paucis diebus postmodo elapsis videt
 Cuculus ipsum, quem necarat rusticus,
 Pendere summo turris e fastigio,
 Ut alios poenæ terreat similis metu
 Accipitres, ne columbas prædari velint:
 Tibique, vesci vermibus solis, ait,
 Si maluisses, quanto nunc melius foret!

Conditio tenuis paucis est periculis
Exposita, magnis ampla casibus patet.

FABULA XXXIX.

Capones duo.

SIMUL Capones nutriebantur duo
In ornithone inclusi; at horridus & macer
Languerat unus; pinguis alter & nitens
Suam jactabat speciem & corpulentiam,
Sociumque præ se contemnebat, & probris
Atque maledictis non leves injurias
Super etiam addit, innocentemque opprimit.
Interea herilem amicus advenit domum:
Ac delicatas ipsi cum dapes herus
Apponere vellet, pinguem Caponem necat,
Macrum relinquit; socium qui suum videns
Cum perimeretur: Nunc ego, inquit, ego miser
Te miseriorem video tandem, qui modò
Beatus, arrogansque insultabas mihi.

Sortem improborum suffer, quos donis suis
Fortuna cumulat: hos saginat, ut immolet.

FABULA XL.

Aranea & Hirundo.

ARANEA quondam exarserat in Hirundinem
Irata, muscas, ipsa vesci quas solet,
Quòd illa caperet ore furaci volans.
Ergo vindictæ cupida, nec, res exitum

Quem sit habitura denique, fatis providens,
 Textilia ad altas retia suspendit fores,
 Quà pervolare sæpe inimicam viderat.
 Enimvero illa concitatos impetus
 Mox advolando huc dirigit; sed retia,
 Simulque textricem aera per medium rapit,
 Portatque, nec novi oneris quidquam sentiens.
 Tunc misera tractus per profundos aeris
 Aranea pendens: Hanc, ait, justè vicem
 Experior, genera quæ volantium infima
 Cùm vix labore magno prædari queam,
 Capere aves posse tam magnas putaverim.
 Majora viribus aggredi ratio vetat;
 Sed ratio, & ira quid in commune consulunt?

F A B U L A X L I.

Vulpis & Ericius.

REI administrum publicæ, furtis suis
 Ditatum, Samii dedere cùm vellent neci,
 Æsopus tali fabulâ deterruit:
 Tetram in lacunam fortè Vulpis incidit,
 Nec abire potuit, impeditis cruribus
 Limo tenaci. Et huc simul denso agmine
 Muscæ advolantes indefensam aculeis
 Fodere institerunt. Quod videns Ericius,
 Parabat, quippe motus misericordiâ,
 Malas abigere volucres; illa sed abnuit:
 Namque has mihi, inquit, ne molestiam gravem
 Jam facere possint, satietas ipsa impedit;
 Succederentque mox aliæ famelicæ,
 Quæ, mihi quod reliquum sanguinis est, exsugerent,

FABULA XLII.

Struthiocamelus altum volandi cupidus.

MENTE id ferebat anxiam, quod verius
 Se subsilire, quam volare cerneret
 Struthiocamelus, utpote brevioribus
 Instructus alis, & majore corporis
 Mole impeditus. Ergo cum perdiscere
 Artem volandi cuperet, in rupis jugum
 Erepsit, unde se demisit. At gravi
 Actus deorsum lapsu fregit tibias.
 Sic ferri in altum qui cupiebat æthera,
 Is jam ambulare ne potuit quidem solo.

Ad altiora, quam natura fert sua,
 Qui tendere audent, nostra fabella hos monet.

FABULARUM

FABULARUM
ÆSOPIARUM
LIBER QUARTUS.

PROLOGUS.

A B illo vetere, simplici, mundo stilo
Jam tum recessit paululum Latinitas,
Ubi Romana pubes semel abhorruit
Ab scriptitandis versibus senariis,
Quales poetæ veteres omnes comici
Fundere solebant. Immo ferme ceteri
Veteres poetæ, si qua præsertim vasa
Lubido musæ scriptionem ludicram,
Menippeamque concinnare jusserat,
In metro amabant liberum hunc morem sequi,
Suavem profectò, nec vocabulis mimis,
Quàm rebus ipsis aptandis idoneum.
Romanorum ille Varro qui doctissimus
Ante, & post fata dictus est, hujusmodi
Senariorum millia multa scripserat;
Seu defricandis moribus operam daret,
Urbemque lepidis recrearet lusibus;
Seu fabulosas callidè contexeret
Narrationes, monitis & perspergeret

D

74 FAB. ÆSOPIARUM

Communem vitæ ad usum pertinentibus.

Olim hæc fuere. Deinde scribendi genus
Tam facile, tamque delicatum respuit
Illapsa sensim argutiarum cupiditas,
Demumque turbo Cordubensis obruit.
Jamque hæ regnare pestes latè coeperant,
Suas fabellas Phædrus cùm primùm edidit:
Quæ fortè causa est, cur hodie nullo fere
Munitus exstet veterum testimonio;
Neque hunc sibi esse cognitum Seneca indicet.

Meo quidem iudicio, si Phædri stilus,
Si ingenium, & ista æquabilis festivitas
Aliquando fuerint Romanis contemptui,
Bonarum apud eos artium scientiam
Tunc esse paulùm adulteratam oportuit.
Illius ergo semita quæ monstrat viam,
Cupidus sequendi, passibus haud æquis licet,
Pergam innocentes expolire fabulas.

F A B U L A I.

Sus & Leana.

FECUNDA Sus Leænæ vertebat probro,
Catulum quòd unum quolibet partu ederet:
Unum, at Leonem, retulit indignans fera.
Res dignitate prævalent, non copiâ.

FABULA II.

Puer, & Passer fugitivus.

PRAVAM, malamque Passeris ingrati indolem
 Afflictus olim conquerebatur Puer,
 Quòd illum quamquam delicatioribus
 Alere solebat, ipse nutritor, cibus,
 Tamen a se abiret fugitivus. Dein supplicans:
 Revertere, ait, amicule mi, revertere;
 Amaritudo nulla mihi pectus movet,
 Pacemque tecum, si reverteris, bonam
 Redintegrabo: caveam saltem respice
 Bellam, nitentem, quam relinquis: num nihil
 Habet illa, quod te revocet, ac reddat mihi?
 Ista fugitivum oratio jam coeperat
 Mutare, ut esset non inexorabilis;
 At solo caveæ nomine audito avolat.

Pulchrum esse fabula carcerem nullum probat.

FABULA III.

Pastor & Mare.

PECUDES cùm egisset Pastor ad litus Maris,
 Undamque leni cerneret pellaciâ
 Rideantem, amore mercaturæ caprus est.
 Pecuniam ergo conficit: coemit nuces:
 Navigio imponit: solvit: animo jam movet
 Magna: tenet altum. At ecce tempestas furit:
 Et cùm veniret in vitæ periculum,
 Sua ipse moerens cogitur in fluctus bona

D ij

Projicere; portumque etiam vix repetit miser.
 Oves ibidem denuo cum pasceret,
 Et unda staret: O, video, nuces, ait,
 Nuces, dolosa, rursus, at frustra, cupis.

Nos cautiores cum facit infortunium,
 Tunc aliquis ipso fructus e damno redit.

 FABULA IV.

Leo, Asinus & Vulpis.

VENATUM iere Vulpis, Asinus, & Leo:
 Præda ampla facta est: hanc Asinum Leo jubet
 Partiri; singulasque partes singulis
 Æquales ille cum poneret, eum ferus
 Rapit, laniatque: postea Vulpeculæ
 Dat idem negotium. Illa verò astutior,
 Partem Leoni posuit longè maximam;
 Minimam particulam vix reservavit sibi.
 Leo, a quo fuerit tam bene docta, quæsiit;
 Me, retulit illa, docuit hujus calamitas.

 FABULA V.

Musculus & Felis.

OBAMBULABAT, editus in mundum recens,
 Musculus; & illud, omnibus animantibus
 Commune, lucis carpere munus dum studet
 Fervidus & alacer, deproperatque vivere;
 Secum otiantem placidè, nixam clunibus,
 Reductâ in orbem caudâ ad extremos pedes,

Similemque blanda meditati, Felem adspicit.
 Mansueta certè bestia, inquit, en adest;
 Ipsoque vultu spirat sanctimoniam;
 Hanc compellare, &, ipsa si non abnuat,
 Connectere modò vincla amicitiae lubet.
 Accedit ergo propius. At exertis simul
 Improba eum Felis unguibus capit, & vorat.
 Modesta species non hominem sanctum probat.

 FABULA VI.

Invidus & Avarus.

INVIDO, & Avaro Jupiter quondam annuit,
 Peteret alteruter id quod optaret, statim
 Rem successuram votis: at lex est tamen
 Dicta, ut, petenti quidquid alterutri datum
 Fuisset, duplum tribueretur alteri.
 Magnam profectò vixque credibilem mihi
 Benignitatem impertit hodie Jupiter,
 Secum ait Avarus: porrò nos illam decet
 Apponere lucro, quàm licebit maximo;
 Parcamus igitur votis imprudentibus
 Ptæire socio. Pro sua parte Invidus
 Attentà mente pariter omnia ponderat;
 Postquamque, ne quid peccet imprudens, satis
 Sibi præcavisse visus est, edit prior
 Sua vota; & unus postulat oculus sibi
 Ut eruatur: socio geminos erui
 Hac mercede velit, nec leve reputat lucrum.
 Ubi fingit aliquid esse venturum boni
 Cupido cæca, negligit præfens malum.

FABULA VII.

Gallus, Asinus & Leo.

IN agrum eundem Gallus, Asinus & Leo
 Venère: Gallus tritici grana ut legat;
 Asinus, palatum carduis ut tergeat;
 Leoque, prædam si quam inveniat, ut voret.
 Adest inventus Asinus: hunc ergo neci,
 Occurrit quando nil melius, jam destinat:
 Irruit. At ecce Gallus argutissimis
 Perrumpere auras cantibus simul incipit;
 Simulque fugere cogitur Leo territus.
 Natura Gallo hanc nempe virtutem dedit,
 Solâ ut Leones voce vertat in fugam.
 Tunc Asinus autem, fugere trepidantem ferum
 Ubi videt, se terribilem stultè existimat;
 Illumque credit, ex sui nimio metu,
 Fugere, suumque ferre ne adspectum quidem
 Potuisse; ac tanta cæcitas animum tenet,
 Ut etiam persequatur, ignavum vocans.
 Sed Galli acutos cum Leo tandem sonos
 Minus exaudiret, sistit, obvertit caput:
 Miratus Asinum venientem, huc refert gradum,
 Stultamque pecudem strangulatam devorat.
 Stultitia comitem si fors arrogantiam
 Habuerit, homines certum in exitium trahit.

FABULA VIII.

Milvus, Corvus & Aquila.

CARNEM rapuerat, & auferebat Milvus;
 Sed illam Corvus esse contendit suam,
 Sibique raptam clamat, & furem arguit.
 Tum criminatus alter, de dolo malo,
 Calumniâque postulat adversarium;
 Seque esse furem jurejurando negat.
 Fortasse Corvus, apertâ vi irruens, queat
 Id recuperare, quod sibi raptum dolet;
 Sed novit hostem, quàm sit rostro & unguibus
 Pugnare non inhabilis; remque maluit
 Subjicere legibus. Ergo in jus eum vocat.
 Cùmque huc Aquila venisset, hanc humilis cliens,
 Ut ne gravetur esse sibi judex, rogat.
 Aquila, secandis quæ clientum litibus
 Operam debere se putat, non abnuat:
 Caro, causa litis, exhibeatur imperat.
 Quam, jussa metuens detrectare, Milvus
 Sanctum ad tribunal posteaquam detulit:
 Secedite, inquit illa; decretoriam
 Sententiam ipso crastino die feram.
 Condicta venit hora: Corvus adfuit:
 Sed expectatus esset cùm satis diu,
 Nec compareret Milvus, Aquila extulit
 Jam vacuum ab omni controversia dapem;
 Adjudicansque Corvo, ait: Tua est: cape.
Fasetur facinus is qui judicium fugit.

FABULA IX.

Equus & Lupus.

TUTUS satis præsidio virtutis suæ
 Cùm pasceretur solus in silvis Equus,
 Ipsi, quam prædatus erat, ostentans ovem,
 Felicitatem jactabat suam Lupus:
 Et miror, inquit, quòd tu tantis viribus,
 Animisque tantis præditus, leves cibos,
 Et insuaves ab ipsa decerpens humo,
 Tolerare vitam potiùs asperam velis,
 Quàm bellicosæ gentis exemplum sequi,
 Vi rapere pecudes, fortioris præmio
 Gaudere, pinguibusque vesci carnibus.
 Equus ad hæc: Non profectò, non tuam hanc tibi
 Invideo sortem, quam potiùs miserabilem,
 Et execrandam judico. Tenuis quidem
 Inopsque victus est mihi: tamen suppetunt
 Alimenta, quæ naturæ convenient meæ.
 At profum hominibus; & meum nomen suis
 Apud eos claret concelebratum laudibus:
 Contra perpetuis imprecationibus
 Omnes petunt te, publicam omnium luem;
 Et inter ista, quæ bona falsò nuncupas,
 Inureris omni turpitudinis notâ.
 Nemo esse felix simul & infamis potest.

FABULA X.

Leæna & Ovis.

OVEM Leæna rapuerat ; sed eam tamen
 Lege moriendi misericors exemerat ,
 Etiamque famulam fecerat propriam sibi ;
 At ipsam amare cum coepisset , ultimâ
 Sui latibuli parte clausam sedulo
 Tenebat inter putridas cadaverum
 Reliquias. Misera ferre non poterat Bidens
 Fœtorem acerbum , lentisque cruciatibus
 Consumebatur ; nec tamen audebat queri :
 Sic tacita tantum murmurabat : Hœc magis
 Dolor ingravescit , quò minus erumpit foras.

FABULA XI.

Vir sapiens & ejus inimicus.

VIR sapiens , etsi neminem unquam læserat ,
 Inimicum habebat , qui celare quod diu
 Tentârat , odium frangere ultra non valens ,
 Verba inter aspera graves ediderat minas.
 Simul audierunt , territi properant , monent
 Amici. At ille : Jam nôram , inquit , hunc , mihi
 Quam sit inimicus ; attulitque non leves ,
 Fateor , latere quamdiu voluit , metus ;
 Sed eum fuisse factum pejorem mihi
 Falsò putatis : Esse clanculum malus
 Cum desinit hostis , esse tunc bonus incipit.

FABULA XII.

Catella.

CATELLAM, valde amatam, delicatius
 Pascebat manibus ipsa suis muliercula:
 Nec alias illa ferre potuisset manus,
 Vel consuetas attulissent quæ dapes.
 Sed cum repente, Fatis ita iubentibus,
 Domina abiisset illuc, unde neminem
 Redire dicunt; in potestatem venit
 Hominum Catella, qui non suaves, ut prius,
 Benignitatis delicias impertiant,
 At potius ipsam, tamquam si gregariis
 De canibus esset aliqua, miserias pati
 Cogant acerbas visitando duriter;
 Etiamque sæpe tecto abigant interdium,
 Mittantque noctu exclusam, ah! dormitum foris.
 Miranti intereâ ceteras canes, quibus
 Non melius esset, quam sibi, & suam tamen
 Quæ fortem non dolerent, una sic refert:
 Hæc vitæ ratio, quæ novitiæ tibi
 Videtur aspera, usu & assuetudine
 Idonea nobis facta est, nuncque etiam placet;
 Ac si quam acerba Fortunæ severitas
 Fecisset olim intercapedinem tuam
 Felicitati, id ipsum quod nunc tu negas
 Te ferre posse, ferres vivendi genus.
 Beata præsens vita venturæ nocet.

FABULA XIII.

Rusticus & Asinus.

SUA gravatum farcinâ, quantum satis
 Debebat esse, agebat Asinum Rusticus.
 Cum carperet iter per frutesosum locum :
 Nisi fallor, inquit, hinc prope adsunt en mihi
 Virgulta, vario quæ esse possint usui :
 Meam illa certè faciunt ad cupidinem ;
 Decerpere igitur esse operæ pretium puto.
 Ohe, resiste, barde : id oneris additum
 Feres, nec, opinor, magno incommodo tuo.
 Resistit ille. Nec mora, imprudens herus
 Virgulta cædit, mundat, aptat, colligat,
 Ponusque justo ponderi adjiciens novum,
 Plus, ratio quam sinat, Asini dorsum premit.
 At sic tamen eum progredi viam videns
 Satis expedito incessu, farcinam putat
 Non esse tantam, major ut aliquantulò
 Non illa fieri sine periculo queat.
 Lapidum ergo fortè cum strues occurreret
 Juxta viam seposita, & ex illis duos
 Videret, qui placerent sibi præ ceteris :
 Stultè facerem, ait, si, quod objicit mihi
 Fortuna tam benigna, negligerem bonum.
 Atque duo lapides, facile quos tollit manus,
 Quantillum est oneris ? hos, & Aselle mi, feres.
 Officium vires prope recusant : fert tamen
 Pecus misella ; colligit etiam breves
 Sui vigoris reliquias, & exerit :
 Ita ut miretur, gaudeatque Rusticus,
 Asinum sibi esse talem, quem nullus labor
 Debilitet : cùmque gravior nudum incedere

D vj

84 FAB. ÆSOPIARUM

Suaderet æstus , detrahit vestem sibi ,
Et ceteris quoque impedimentis eam
Non dubitat super ingerere , nîdum suspiciens ,
Quanto prope esset bajulus infelix malo
Ut conficeretur denique. Enimvero in via
Grave offendiculum cùm fefellisset pedem ,
Simul ille cadit , & sarcinâ oppressus perit.
Qui minimus , sæpe summus est mali gradus.

FABULA XIV.

Musca , Trochilus , & Troffulus.

ÆSTATE mediâ concitati sex equi ,
Currum trahentes , putre quatiebant solum ,
Claramque denso pulvere tegebant diem.
Temone in ipso tenuis intereâ sedens :
O quantus , inquit Musca , premit equos labor ,
Quantusque sudor irrigat , dum me trahunt !
Sic prævalenti cùm sedere vult trabe ,
Quæ quinque opimos facilè sustineat boves ,
Pusillus ille , ex alitum gente infimâ ,
Prætentat illam Trochilus , & supersilit
Similis timenti , ferre ne se non queat.
Sic impudenti Troffulorum de grege
Aliquis , ineptus , administris imperâ
Multùm exhibere se negotii putat ,
Qui , vivat ille an mortuus sit , nesciunt.

FABULA XV.

Avarus & Thesaurus.

THESAURUM Avarus fossâ condiderat humo:
 Quem fur odorans quærit, invenit, rapit.
 Ille igitur huc reversus, ut locum videt
 Vacuum, execratur omnibus sortem modis.
 Tum quidam sapiens: Quid, ait, incassum furis?
 Ubi pondus auri sterile posueras, ibi
 Repone lapidem; tibi tantumdem proderit.
Tam deest Avaro quod habet, quàm quod non habet.

FABULA XVI.

Lupus filium erudiens.

LUPUS erudire filium, visum sibi
 Nimis ferocem, voluit ad mores bonos:
 Generi, inquit, nostro multa multi existimant
 Jure exprobrari, digna turpibus notis:
 Sævi, rapaces, furtis atque cædibus
 Assueti vivere latrones, Lupi audiunt:
 Nos talibus plerique nominibus notant;
 Et, si fateri quod res est nobis licet,
 A veritate non aberrant plurimum.
 Quod ut refutes, nate, moderato tuo
 Vivendi more, & exemplis, quantum potes,
 Sanctis, & omni furto, fraude vacantibus,
 Falsum esse tandem ostendas, te multum precor.
 Hæc juniori causam plausibilem Lupo,
 Et honestam habere credita est oratio;

Animoque penitens ille jam receperat
 Monitus paternos, & reluctantem licet,
 Ad obsequendum comparabat indolem.
 At ecce, quæ fors dereliquerat gregem
 Deerraveratque, his interim adspicitur ovis:
 Simulque victus cessit, ac evanuit
 Amor honestatis, cujus in loco existit
 Sævæ rapacitatis, cædis impiæ
 Libido victrix. Subitò ad prædam curritur:
 Capitur, necatur, manditur misera bidens:
 Bona huc consilia recidère. Sed utrum putas
 Patefacere ausum sceleri patrando viam?
 Ipse, erudierat qui præceptis tam bonis,
 Ipse fuit auctor sceleris patrandi pater.
 Hanc pædagogis offero, dico fabulam,
 Qui sancta verbis, prava sed exemplis docent.

F A B U L A X V I I.

Vulpis sine cauda.

VULPIS retentam laqueo caudam amiserat,
 Elapsa, vitamque hoc pretio redemerat.
 Sedenim pudore mixtus affligit dolor
 Misellam, quòd se deinde sic oporteat
 Curtam ambulare. Socias ergo, tunc simul
 Ut fortè magnâ coierant frequentiam,
 Adit, sedetque, suasque perprimit nates
 Prudens, tegitque causam mœroris sui:
 Dehinc: Istam, inquit, caudæ longitudinem,
 Natura generi quam dedit nostro nimis
 Benigna, cur, forores, non abscindimus?
 Eâ lutosam verri humum numquid juvat?
 Ego verò amitti tale onus, lucrum puto.

At, quæ rescierat hujus infortunium ,
 Sic retulit una : Consilium non improbo ,
 Nec dubito , nobis cur dares illud , gravis
 Quin causa fuerit ; persuadere sed mihi
 Nil poteris , tergum ni prius obvertas , soror.
 Hic omnium ingens irrisio Vulpeculam
 Cauda carentem exire cœtu perpulit.
 Quâ quis laborat , si queat cum pluribus
 Communicare infamiam , reputet levem.

FABULA XVIII

Mustela & Mures.

MUSTELA senior, ac deferta viribus ,
 Mures , ut olim , non valebat assequi.
 Dolum ergo cœpit struere , quo prædam citra
 Ullum laborem venari , integrum foret.
 Ore tenus in farinam sese condidit.
 Accedunt Mures : at farinam strenue
 Dente subigentes ubi Mustela prospicit ,
 Ungues scelestos exerit , & prædam capit.
 Solertia sæpe virium præstat vicem.

FABULA XIX

Puer & Colonus.

DUM vultem amœnam eupidus explorat Puer ,
 Pulchrosque flores pulchrior ipse dum legit :
 Colonus , esse nil satis tutum , monet ;
 Malas in herba delitescere bestias ,

Quarum videlicet inopinis morsibus
 Infigeretur vulnus insanabile :
 Itaque prudenter ageret ; aut potius locū
 Nimiūm maligni amoenitatem sperneret ,
 Discederetque , si saperet. Exterritus
 Hæsit puer , avidamque continuit manum.
 At mox recrefcit viribus pollens novis
 Cupido , mox & imperat pulfo metu.
 Ergo ille genio liberè indulget fuo.
 At violam , quæ micabat inter gramina ,
 Ungue temerarius improbo cūm carperet ,
 Attingit inſcius , excitatque viperam
 Ibi excubantem : quæ ſimul dente aſpero
 Hunc pungit , & veneno letali imbuir.
 Ubi eſt voluptas , eſſe ibi periculum
 Non facile credi , oſtendit hæc narratio.

F A B U L A X X.

Anicula & ejus Ancilla.

DUAS habebat Anicula Ancillas domi ;
 Easque ad cantum galli gallinacei ,
 Quem ſibi ad id ipſum nutribat , quotidie
 Ipſa excitabat , antequam luceſceret ,
 Ut facerent opus. At illæ motæ denique
 Tam pertinacis tædia vigilantia ,
 Obtruncant gallum , ſperantes , hoc mortuo ,
 Se poſſe ſomno longiore jam frui.
 Sed mox earum ſpem ſefellit exitus ;
 Hera namque , poſtquam gallus occiſus fuit ,
 Jam ſurgere ipſas nocte intempèſtâ jubet.
 Mortales aliquod evitare dum ſtudent
 Leve malum , in aliud ſæpe gravius incidunt.

FABULA XXI.

Vulpis, Asinus & Leo.

IN saltus nemorum devios processerant
 Vulpis, Asinusque, venarentur ut simul.
 Dum cursitabat Vulpis, occurrit Leo;
 Utque illa vidit imminens periculum,
 Accessit, & sodalem juravit suum,
 Eumque vinctum, tradituram se Fero,
 Impunitatem si promitteret sibi.
 Qui cum illam sese dimissurum diceret,
 Asinum scelesti in casses incautum trahit.
 Sed hunc effugere non posse ut Leo videt,
 Vulpem ipsam primò comprehensam devorat:
 Mandendum ad Asinum convertit se postea.
 Se perdunt sæpe, socios qui perdunt suos.

FABULA XXII.

Milvus ægrotans.

DICEBAT matri Milvus ægrotans suæ:
 Quid lamentare frustra? quin potius Deos
 Precibus exoras, mater? Illa sic refert:
 Deorum, nate, quis miserebitur tui?
 Nullus vocatur precibus ac votis Deus,
 Cujus aliquando templa non fœdaveris,
 Et consecratas non violaveris dapes.
 At unde nunc venit ista religio tibi
 Tam subita summam Coelitem in potentiam,

Quam, dum valeres, solitus es contemnere?
 Rarò in periclis impius constat sibi.

F A B U L A X X I I I .

Pardus & Vulpis.

MELIUS cavillâ, quàm gravi sententiâ,
 Reprimitur sæpe stulta gloriatio.

Superbiebat Pardus, quòd varius color
 Suo datus esset corpori. At Vulpis jocans:
 Meus, inquit, animus & varium, quoties libet,
 Capere colorem didicit; ac tantò magis
 Te nostræ oportet dignitati cedere,
 Quantò plus vili præstat animus corpore.

F A B U L A X X I V .

Deus ligneus.

FREQUENS colebat ligneum quidam Deum
 Paganus; & rogabat, ut aliquid boni
 Sibi tribueret: sed fiebat interim
 Res ejus omnis in dies angustior.
 Ergo vehementi denique irâ percitus,
 Deum, apprehensis cruribus, magno vibrans
 Conatu intorquet; muro & illidit caput.
 At ecce, quanta nec erat in votis quidem,
 Effracto capite magna vis auri effluit:
 Quam lætus ille dum recolligit: Mihi
 Nil, inquit, profuisti, quamdiu bene
 Tibi feci; nunc, cùm noceo, prodesse incipis?

Abi autem procul, inepte, & futilis Deus!
 Istis nihilo plus improbis famulis vales,
 Qui, nisi malè habiti, nullum opus faciunt bonum.

 FABULA XXV.

Juvenes duo & Ursus.

CUM Pellione Juvenes duo transegerant:
 Spondit ille pecuniam stipulantibus;
 Hi promissere pellem villosissimam
 Ursinam, eamque amplissimam: Nondum quidem
 Necatus ipse est Ursus nobis, inquit;
 At, quod tantumdem est, ubi stabulet, notavimus:
 Imus: necatum qui deglubant, mittito.
 Hinc nemus ingressi dum invicem sese excitant,
 Ut omnem corde porrò propellant metum;
 Ecce latebroso, prædam odoratus, specu
 Erumpit Ursus. Illi simul exterriti
 Trepidare. At alter, ut erat agilis, & levis,
 Quam primam reperit, altam scandit arborem;
 Humi decubuit alter; sive didicerat,
 Ursis id esse moris, ut depascerent
 Viventium artus, mortuorum spernerent;
 Seu potius ipse fregerat hominem metus,
 Prostraveratque non absimilem mortuo.
 Hunc versat omnes Ursus in partes; suum
 Ad os jacentis nares & rostrum applicat;
 Nullumque postquam spiritum sensit: Procul
 Abeamus, inquit; istud omnino liquet
 Cadaver esse; jamque foetere incipit.
 Quem cum prospexit abscessisse longius,
 Ex arbore tandem timidus descendit comes,
 Sociumque prendens: Plurimum tibi gratulor,

Amice, dixit, tanto quem periculo
 Ereptum video : sed rescire pervelim,
 Ad te jacentem cum propius accederet,
 Tecumque tacite Fera videretur loqui,
 Tibi forte moniti si quid instillaverit.
 Me monuit, inquit, ut ne pellem vendere
 Viventis Ursi collibeat umquam mihi.

FABULA XXVI.

Bos & Equus.

SALUBRIS inter prati delicias dabant
 Omnem suam operam corpori augendo Boves :
 Quorum unus, advenire cum inciperet sibi
 Bonorum ab ipsa copia fastidium,
 Iancos rigentes proximi lacus petit,
 Sperans ibi aliquod irritamentum gulæ
 Posse reperiri : sed simul vestigium
 In ora posuit uda, crassi corporis
 Obesitate defixus, inhæsit luto.
 Illum tenacibus impeditum angustis,
 Cum se expedire quæreret, socii vident ;
 Illumque, longis cum sibi mugitibus
 Opem, dare vellent, imploraret, audiunt ;
 Neque commoveri eos tamen sentit miser.
 Interea macer, & maximis laboribus
 Exercitatus, multisque miseriis, Equus
 Prope hinc advertit infortunium Bovis ;
 Et subvenit ulstro, & utilem simul incipit
 Operam adhibere : nam lutum partim ejicit,
 Teritque partim calcibus, & sic deprimat ;
 Facilemque demum tramitem Bovi facit.
 Qui talæ gratus ad beneficium stupens :

Satis umquam, dixit, hancce misericordiam
 Laudare possum? sed quid autem te impulit
 Ut me adjuvares, cum propinqui etiam mei
 Me derelinquant omnis auxilii indigum?
 Equus simpliciter: Hi suâ videlicet,
 Usque affluentes dum bonis vivunt, fruâ
 Felicitate tantum norunt: ast ego
 Miseris adesse didici haud ignarus mali.

FABULA XXVII.

Puer & Turbo.

DUM verberare torto Turbinem exercet Puer:
 Cur te, inquit, ut agitere motu idoneo
 Pulsare cogor? Turbo respondet: Statim
 Iners jacerem, nisi animos plagæ darent.
 Multis necesse est vexari, ne torpeant.

FABULA XXVIII.

Leo, Agnus & Cerva.

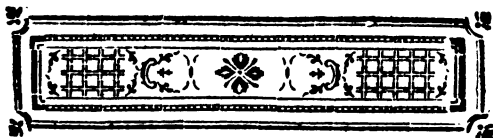
AGNUM vorare dum Leo inventum parat,
 Cervam sub arbore recubantem conspicit;
 Simulque prædæ melioris cupidine
 Pellectus, petit hanc; viliores, quam tenet,
 Respuit. At hujus Cerva venientis sono
 Admonita, promptos in pedes se conjicit;
 Et insequentem pernici eludit fugâ.
 Hanc denique ille non valere se assequi
 Ubi videt, primam, quam stultè reliquerat,

94 *FABULARUM LIB. IV.*

Prædam repetere statuit : at serò redit ;
Agnus enim tuto jam recepit se loco.
Ita Leo, nimium quia cupiit, cepit nihil.

Hos fabula notat, qui, meliora dum petunt
Non obtinenda, præfens amittunt bonum.

FABULARUM
ÆSOPIARUM
LIBER QUINTUS.

PROLOGUS.

Hos annos ante septuaginta libris,
Stilo latino rite compositis, suus
Honus erat adhuc, suaque laus in Gallia:
Nunc tale vix est qui suis opus velit
Subjicere prelis typographus; vel si audeat
Aliquis, periculum est, emptor ne suus libro,
Suisque lector desit. Tanto obnoxiam
Latinitatem fecit despiciatui
Indocta morum facta commutatio!
Etenim profectò hanc imperitis moribus
Objicio culpam; quòd virum Gallum, ingentem
Cui vis, & apta differendi copia
Concessa fuerit, nunc plerique vix putent
Hominem esse sanum, si latinè scripserit;
Saltem inficeto, pravoque ejus indolem
Fuisse studio corruptam dijudicent.
Atqui latinum quemque scriptorem optimum
Vetustum assiduà rectè versari manu,
Pars nostrorum hominum sanior nondum negat,
Ergo & tentare, an illa, quæ toties legas,

Imitando demum aliquatenus valeas tuis
 Æquare scriptis linguâ cætem differens,
 Conatus est dicendus haud inutilis;
 Et adjuvanda est talis æmulatio.
 Ita nempe fiet usitator in dies
 Latinitatis aureæ scientia;
 Ejusque porrò varias, optimas opes
 Frequentiori distrahere commercio
 Cunctis licebit. Sin minùs; brevi accidet
 Ex vanæ gentis arrogantia, ut sibi
 Occludat ipsa limpidos fontes bonæ
 Antiquitatis: cujus ingenuæ quidem
 Veneres, salesque lepidi, & ars æquabilis
 In libris, quos nunc gallica expolit manus,
 Plerisque nullum jam ferè inveniunt locum.

Hâc ipse commotus aliquantulum fui
 Iniquitate temporum, & deterritus
 Ne quid latinè scriptum mandarem typis:
 At primùm in istis, quas polivi, fabulis
 Satis expedita cùm sit simplicitas styli,
 Brevitasque, & sensûs varietas probabilis;
 Esse placituras aliquâ parte credidi,
 Venturasque etiam in multitudinis manus.
 Tum si longè aliter accidat, paucissimis
 Contentus esse decrevi lectoribus;
 Satis beatus, hi modò sint similes tuî,
 Optime *SALERI*, qui lepore candido,
 Et arte lucidâ, & opibus cunctis bonæ
 Antiquitatis jam diu mentem tuam,
 Bonam ipsam & alacrem, sedulò informaveris.

Quòd si increpuerit lector impatiens moræ
 Hunc fortè paulò longiorem Prologum,
 Faciliùs ut redire possim in gratiam,
 Nulla afferetur verbosa excusatio:
 At fabularum quæ mearum pars erit
 Extrema, quintum protinus librum dabo.

FABULA

FABULA I.

Camelus.

P R I M U M ut Camelus visus est, perterriti
 Homines fugere; procedente tempore,
 Considerarunt ejus mansuetudinem:
 Quam cognitam aliquis ausus est accedere.
 Sed ubi compertum est nullam in tanta bellua
 Inesse bilem, sic eam contemptui
 Habuerunt, ut capistrum cogere sequi,
 Puerisque parvis circumagendam traderent.
 Fabella ostendit usu & assuetudine
 Minui timores, sensimque evanescere.

FABULA II.

Viator & Lapides.

I S T I me Lapides hercule conficiunt gravi
 Labore, cursumque etiam, nec mediocriter,
 Morantur; talem cur molestiam fero,
 Inquit Viator saxosam ingressus viam?
 Simulque Lapides, quotquot obstant, incipit
 Tollere & ejicere, & expurgare limitem,
 Sese facilius agere quam possint pedes.
 Sed quis, enimvero fructus hinc demum redit?
 Quadruplum laborem, quadruplam is moram trahit.
 Sape illud homines, sufferendum quod foret,
 Minuere stulte dum volunt, augent malum.

E

FABULA III.

Vulpis & Cervus.

MALEVOLA Vulpis, & inimico percita
 Livoris æstu, probra Cervo ingesserat:
 Sed quamquam acuta, ac diligens malignitas
 Perviderat omnia, unam ad extremum tamen
 Exilitatem tiliarum objecerat.

Cui non modò nihil asperum contra refert
 Cervus, sed ipse gratulans etiam sibi:
 Omni meâ, inquit, me esse contentum fatis
 Specie decebit, livor in qua perspicax
 Id unum vitii, tantulumque, notaverit.

Invidia quædam est, quæ quos carpsit, juvat;
 Quod non vituperat, laudat malevolentia.

FABULA IV.

Carbonarius & Fullo.

FULLONEM cùm rogaret Carbonarius;
 Ut unâ secum, quam domum conduxerat,
 Habitare vellet: Quod rogâs, non expedit,
 Respondet Fullo; nitida enim quæ redderem,
 Carbonibus ea tu mihi inficeres tuis.

Malè socientur, quæ naturâ discrepant.

FABULA V.

Cervus & Vitis.

VENANTES fugientes Cervus in vitem incidit,
 Et pullulantes latuit inter palmites :
 Sed mox pericli oblitus , & nefariâ
 Frondis tenellæ plectus cupidine ,
 Vitem , licet ipsi , quod vivat adhuc , debeat ,
 Vitem sacrilego dente carpere incipit.
 At ecce , dum liberiùs obsequitur gulæ ,
 Ramusculorum motus excitator ,
 Suam hic adesse prædam , venantes monet :
 Qui subito adorti Cervum figunt spiculis.
 Tunc ille moriens : Patior hanc merito vicem ,
 Dixit , meam qui servatricem læserim.

FABULA VI.

Canis & Vulpis.

DUM gloriatur , dumque Vulpe se Canis
 Fecundiozem prædicat , Vulpis refert :
 Fecunda magis es ; catulos at cæcos paris.
 Vanâ intumescit gloriâ fecunditas ,
 Perfectione justâ si fetus carent.

FABULA VII.

Ager, in quo Theſaurus.

SIBI advenire ſentiens ſummam diem
 Agricola, jussit filios accedere;
 Agrumque, dixit, quem relinquo, vos mala
 Cavete ne diſſidia cogant vendere:
 Deſoſſus illic namque Theſaurus latet;
 Quâ parte lateat, id quidem ignorat pater;
 Atenim monenti credite, ac ligonibus
 Raſtrisque glebas partem in omnem vertite:
 Confidite; labor Theſaurum eruet improbus,
 Ditabitque omnes. Interim moritur ſenex.
 Illi imperata facere (ſpes enim lucri
 Stimulat) terramque fodere, quàm longa eſt dies,
 Theſaurus, qualem cupierant, non eſt quidem
 Inventus uſquam; ſed agrum dum ſic excolunt,
 Cultura peperit ipſa perpetuas opes.

Homini Theſaurus ingens, aſſiduus labor.

FABULA VIII.

Venator, & Palumbes & Cornix.

TENDEBAT arcum Venator collineans;
 Viſâ Palumbe: cui Cornix: Quid reſtitas?
 Quæ tibi minatur, hanc ſagittam non vides?
 Video, inquit illa, ſed Venator quam retro
 Reducit ad ſe, petere me nedum velit.
 Dum ſic Palumbes miſera ſe ipſam decipit,
 Volans ſagitta improvidam tranſverberat.

Maledica, vidi, lingua cùm restringeret
Sua tela, gravius hinc tamen vulnus daret.

F A B U L A I X.

Equulus & Equus.

EQUULUS habebat herbas in prato affatim
Pingues, tenellas; luxus at gustum obtudit,
Ipsaque creavit satietas fastidium.
Eòdem, vires reficiendi gratià,
Deductus fortè cùm fuisset quadrupes
Senior; adit eum pullus, & multà rogat
Prece, impetratque, ne gravetur pascua
Hinc ad meliora ducere. Erumpunt simul,
Atque per aquosa vallium, ardua collium,
Aperta camporum, æmulos celerant gradus.
At duplicari ductor umbras cùm videt,
Cursum reflectit, perque vias notas sibi
Sensim reducit ad relicta pascua:
Quò dum reveniunt intereà sol occidit.
Nox itaque pullo faciliè causam præbuit,
Cur falleretur. Gramen is porrò obvium
Tondere properat, dentibusque avidis molit.
Pulchrè fatullum dulcis excipit sopor.
Rerum at colores orta lux ubi retulit,
Expergefactus, & oculos circumferens:
Hui! fallor, inquit, an hoc idem adspicitur solum,
Quod spreveram? herba hæc suavis quo facta est modo?
Respondit senior: Ex labore scilicet
Collecta coenam condit insuavem fames.

FABULA X.

Gallina & ova Crocodili.

OV A Crocodili Gallina olim reperit,
 Et incubavit, dum fetus excluderet:
 At illi vitâ vix incœperunt frui,
 Altricem diris enecârunt morsibus.
 Malum sibi fovet, quisquis educat malos.

FABULA XI.

Vulpis & Rubus.

AGITATA Vulpis cum periculo, in Rubum
 Densum, asperumque se conjecit, & canes
 Elusit: & cùm pungeretur sentibus:
 Etiamne, dixit, qui me servant, sauciant?
 At saucient, dum servant: nam didici malum
 Ferendum esse leve, ut evitetur maximum.

FABULA XII.

Piscator & Thunnus.

PISCATOR olim totam qui consumpserat
 Multo diem labore, nihilque ceperat,
 Litus repetebat tristis, cùm subitò in scapham
 Thunnus, inimicum dum fugit piscem, insilit:
 Quem capiens: Longus efficere, ait, quod labor
 Non potuit, id fortuna quàm citò efficit!

FABULA XIII.

Delphinus & Simius.

MELITEA Athenis jam propinquabat ratis :
 Exorta subito dira tempestas eam
 Fregit, pontoque dissipavit. Hoc videns,
 Miseretur, & quoscumque Delphinus potest,
 Juvat, rapitque ab undis homines naufragos,
 Terræque reddit : quos & inter, non satis
 Discernens genera, Simium dorso levat.
 Hunc dum vehebat, quâ domo esset, quæsiit :
 An Atheniensis ? Sum, inquit, ipsâ scilicet
 In urbe mediâ natus ; & mihi sunt quidem
 Parentes primi civium. Ergo tu probè
 Piræum nosti ? Sic, ait, nemo ut magis ;
 Amicum quippe, sanguine & junctum mihi.
 Hic autem portum Simius nimis loquax
 In hominem vertit. Quod simul sensit, caput
 Reflexit, erroremque Delphinus suum
 Intelligens, remisit in aquas bestiam.
 Sibi ipsa semper vana loquacitas nocet.

FABULA XIV.

Fures & Gallus.

CUM Fures captum dedere pararent neci
 Gallum ; rogabat ille, se ut dimitterent,
 Hominibus quippe qui didicerit utilem
 Dare operam, & ipsos ante lucem fuscitet
 Opus ad diurnum. At illi : Tu tantò magis
 E iv

Moriere; quòd sic nos furari vix sinis.

Bonis, simulque prodesse malis, vix licet.

FABULA XV.

Corvus, Asellus & Agaso.

IN prato Asellus dum tranquille pascitur,
 Exulceratum in ejus dorsum devolat
 Corvus, tunditque rostro fauciam cutem.
 Rudit ille, saltat; nec potest depellere
 Volucrem importunam; tamque lepidos sic jocos
 Præbet, ut Agaso non modò ipse bajulo
 Suo infelici non ferat opem, at rideat.
 Asellus advertit, & acerbius hinc dolens:
 Meum, heu! malum, inquit, bis mihi videor pati,
 Quòd ridet ille, ferre opem qui debuit.

FABULA XVI.

Amnis & Fons.

EX quo trahebat fonte originem suam,
 Hunc sprevit Amnis: vix exili murmure
 Scaturientem audiri, & inter herbulas
 Tenuem, ac egenum delitescere dictitans;
 At se per populos, urbesque celeberrimas
 Fragore magno volvere fluctus suos.
 Sensit superbum: & Nostra, Fons inquit, nisi
 Sufficeret urna, quod tibi nomen daret,
 Superbiendi quis tibi jam esset locus?
 Fabella eorum damnat insolentiam,
 Suae qui auctores dignitatis vituperant.

FABULA XVII.

Culex & Taurus.

IN cornu Tauri parvulus quondam Culex
 Confedit ; seque dixit , mole si suâ
 Eum gravaret , avolaturum illico.

At ille : Nec te considerentem senseram.

Dictum sit illis , qui se , cum sint futiles ;
 Magni tamen esse ponderis viros putant.

FABULA XVIII.

Simia & Nux.

ADHUC virenti cortice obductam Nucem
 Cum reperisset Simia , ipsam mordicus
 Decorticare coepit ; & , Gravis quidem
 Amaritudo est hujus , inquit , corticis ;
 At nucleus tantò dulcior mihi accidet.

FABULA XIX.

Sus opima.

FORTE in culinam Sus se opima contulit ;
 Ibiq̄ue pernas , larda , botulos , dum videt ;
 Hæc sunt suilla , dixit ; & abiit gemens.

Placere nulla conditio felix potest ,
 Cujus odiosus prævidetur exitus.

FABULA XX.

Cera & Later.

CERA inidebat Lateri duritiem suam ;
 Quam comparari ab ignium violentia
 Cùm comperisset , se ipsa in ignes dejicit :
 At misera penitus liquitur , & consumitur.
 Quod uni prodest , alteri sæpe id nocet.

FABULA XXI.

Lupus & Mulus.

MULUM statuerat aggredi inventum Lupus ;
 At nomen ejus scire cùm vellet prius :
 O ! qui vocaris , inquit ? Istud me quidem
 Latet , ait Mulus ; audire memini tamen
 A matre , nomen esse mihi scriptum pedis
 In ipsa dextri posterioris ungula ;
 Quod scire si vis , accede huc , legas licet.
 Lupus legendi gratiã cùm accederet ,
 Pedem ille dextrum posteriorem sustulit ,
 Hujusque fronti , quantã vi potuit , simul
 Impegit , ac semianimem prostravit solo.
 Lupus ad se tandem vix reversus : Heu ! mañ
 Quantum creavit stulta curiositas ,
 Dixit lamentans , & boni quantum abstulit !

F A B U L A X X I I.

Fluvii duo, alter perstrepsens, alter silens.

AD Fluvium magno perstrepsentem murmure
 Quidam viator cum venisset, restitit,
 Timuitque : sed mox ausus est tamen vadum
 Tentare ; & undas mirans altitudine
 Carere , ripam facile ulteriorem attigit.
 Ad alium deinde Fluvium pervenit , suos
 Lentè & quietè fluctus qui provolveret :
 Hunc , inquit , pertransire , minimus est labor
 Tam lenem , tamque pacificum ; ab isto altero
 Rapido , & irato tam facile cum evaserim .
 Simul hæc locutus intrat ; & absorbet simul
 Ipsum profunda vorticis malignitas .

Diffide , si quis taceat infensus tibi ;
 Pleni minarum longè metuendi minùs .

F A B U L A X X I I I.

Pica & Columba.

COLUMBAM Pica interrogasse dicitur,
 Cur ova eodem poneret semper loco ,
 Hinc pullos non ignara semper abripi.
 Respondit illa : Sic soleo videlicet ,
 Aliterque facere simplicitas me non sinit.
 At Pica : Stulta est ista simplicitas , ait ,
 Notò ex periculo quæ non fit prudentior.

FABULA XXIV.

Avarus & ejus Filius.

EXIMIA poma Avarus in domûs suæ
 Secretiori parte collocaverat;
 At nulla, nisi quæ tabida inficeret lues,
 Suam inde permittebat in mensam extrahi.
 Quod ejus postquam Filius graviter ferens
 Objecit frustra, denique invênit viam,
 Pomorum in ipsum quâ penetraret horreum:
 Etiamque amicos unum & alterum sibi
 Comites adjunxit. Optima nempe, quot licet,
 Poma hi capessunt. Factum rescivit Pater,
 Succensuitque Filio, damnum exprobrans:
 Qui rem confessus ultro: Quid damni tibi
 Intulimus, inquit? poma tantum putrida
 Tu comedis; integra sola nos comêdimus.
 Nil perdit, id qui perdit, quo uti nesciat.

FABULA XXV.

Arbores.

RECTÆ & proceræ contemnebant Arbores
 Unam inter ipsas, torta quòd, & humilis foret:
 Lignarius autem cum venisset huc faber,
 Cæduntur omnes illæ; at hæc relinquitur.
 Minimi fuisse pretii, multis profuit.

F A B U L A XXVI.

Edera & Agricola.

F RUTICABAT Edera, frondibusque humum suis
 Tegere contenta, non audebat altiùs
 Erigere sese, & proximam sibi arborem
 Amplecti, & excelsa adminicula persequi:
 Sed rapere spatium properabat, quàm maximum
 Poterat, avaris hinc & inde lapsibus,
 Ita, ut feracis hortuli partem bonam
 Malè occuparet. Quod animadvertens, statim
 Evellere malam funditus plantam incipit
 Agricola prudens. Illa tum: Nostras, ait,
 Temerare frondes, barbarus quis te furor
 Impellit? contine, oro, violentas manus;
 Parce immerentem abolere natali solo,
 Ubi pullulantes humilis in stereo comas,
 In glorioque simplex otio fruor,
 Nec noceo quidquam. At ille: Sed prodes nihil;
 Meoque in horto quod nihil prodest, nocet.
 Atque hæc locutus, instat diligentius
 Perpurigare omnem stirpibus malis locum.
 Ad otiosos cives fabula pertinet.

F A B U L A XXVII.

Piscis fluviatilis & Pisces marini.

T O R R E N T E raptus alveo fluviatilis
 Marina Piscis subierat fortè æquora:
 Occurrit incolarum turba, & advenam

Hortantur omnes, regna Neptuni velit
 Incolere secum. Nimiam is undarum objicit
 Amaritudinem: illi contra se negant
 Sentire tale quidpiam, Vestrum malum
 Ne sentiatis, inquit, ipsa pravitas
 Gustus, & ipsa assuetudo mali vetant.

Civilibus undis maxima pars mortalium
 Immerfa, fluctus inter amaros volvitur,
 Bis misera, se miseram esse si non fenserit.

FABULA XXVIII.

Bubulcus & Hercules.

CURRUM sibi videns penitus hæsisse in via
 Bubulcus auriga, invocavit Hærculem
 Queribundus; expectansque, dum misero Deus
 Afferret auxilium, otiosus restitit.
 Adfuit, inertemque Hercules hominẽm volens
 Corrigenere: Lapidẽm hunc, inquit, obstantem ejice;
 Limum hunc tenacem comminue; humero hanc rotam
 Impelle, sublevaque: punge nunc boves.
 Hui! plaustrum volvitur! Ergo memineras Deos
 His opitulari, qui admovent operi manum.

FABULA XXIX.

Simia, Porcus & Vulpis.

SUAVES, tenellos foetidis Porci auribus
 Simia jocando flores alligaverat:
 Hinc stolidus ille factum se bellum putans,

Sibi placebat, & videbatur sibi
 Dignus profectò, qui placeret omnibus;
 Simulque ineptis tripudiabat motibus.
 Quod fortè Vulpis cùm videret, sic eum
 Monuisse fertur: Quàm ipsa turpem finxerit
 Natura formam, ornatus hanc si splendidus
 Illustrat, auget ipsam turpitudinem.

 FABULA XXX.

Leo & Musculus.

LEONIS olim dormientis per jubar
 Lascivendo cùm excurrisset Musculus,
 Cùmque excitatus ipsum cepisset Leo;
 Veniam is rogavit imprudentiæ daret,
 Eamque faciliè misericors Leo dedit;
 Pecudem necare quippe tantulam pudet.
 In retia ille paulò post fortè incidit;
 Quibus expedire cùm se, frustra perfurens,
 Nequiret, rudere coepit immanem in modum.
 Audit, simulque proximo e cavo exsilit
 Musculus: &, Adsum tibi, ait, beneficii memor;
 Statimque teretes dente corrodit plagas,
 Maculasque solvit, & Leonem liberat.
 Gratia referri ab infimis etiam potest.

FABULA XXXI.

Afellus onustus Sale, deinde Spongiis.

VIDE, quidquid agis, an res conveniat loco;
 Nam multa, quæ fecisse quondam juverit,
 Post, vicibus immutatis si fiant, nocent:
 Frustraque dictum ne sit, exemplum dabo.

Cum fluvium Afellus transisset onustus Sale,
 Et, in aquas dorsum demittens, aliquandiu
 Jacuisset, onere se levatum senserat;
 Ergo aliquot ille post diebus huc iter
 Dum facit onustus Spongiis, similem sibi
 Eventum sperat; & decumbit: at graves,
 Aquâ subeunte, Spongiæ miserum opprimunt.

FABULA XXXII.

Cucurbita & Arbor.

CREVERAT adhærens Arbori Cucurbita;
 Ejusque trunco & ramis sustentibus,
 Evecta fuerat magnam in altitudinem.
 Hinc gloriatur, & etiam præ se, impudens,
 Contemnere audet hanc, sine qua reperet, humi.
 Quot, inquit, annos exspectare oportuit,
 Donec ea caperet magnitudinem suam!
 Ego autem evasi tanta paucis mensibus.
 At olitor illuc paulò post cum accederet,
 Factam fuisse maturam Cucurbitam,
 Ejusque stirpem exaruisse jam videns,
 Deducit hanc ad se, & reluctantem licet,

Seque implicantem ramis, in solum trahit.
Citò emersisti? ne citiùs recidas, cave.

FABULA XXXIII.

Lepus & Testudo.

TARDIS euntem passibus Testudinem
Vidit, superboque Lepus aggrediens joco:
Tam propera, dixit, quò tuam portas domum?
Quin si, inquit illa, pedibus me dicam tibi
Præstare? Totis hîc enimverò artubus
Lepus exsilire: & Hanc, ait, tuam mihi
Exprome celeritatem; meque, si potes,
Assequere. Id, inquit tardipes, ego ac lubens
Experiar; at enim præsignemus terminos,
Statuamusque simul, quo certemus pignore.
Utrique postquam jurata est conventio:
Age tu porrò, avibus i bonis, inquit Lepus,
Ego dum quietus hîc jaceo, & obdormio.
Testudo pergit interim, & ipsâ diligens
In tarditate, lento festinat gradu;
Demumque victrix occupat metam viæ.
Tunc Lepus evigilat, & cursu rapido volans,
Priorem hanc pervenisse nequicquam dolet.
Dotibus eximiis, unde abest prudentia,
Prævalet, ubi etiam sôlus est, prudens labor.

FABULA XXXIV.

Jupiter, Modestia & Virtutes ceteræ.

VARIAS Virtutes cùm creâisset Jupiter,
 Quæ dulces homini & utiles comites forent,
 Produxit ultimam omnium Modestiam:
 At ipsi in homine nulla jam sedes erat
 Idonea, quam non de Sororibus suis
 Aliqua occupâset. Quod animadvertens: Tibi
 Nullam quidem, inquit Jupiter, sedem licet
 Habere propriam, his ceteris qualem dedi:
 Sed istæ quoties emicare cœperint,
 Te simul adesse jubeo, ne quid audeant,
 Quod non tuo ipsa more blando temperes.
 Hinc usque verâ laude Virtutes carent,
 Quibus Modestia pretium non addidit.

FABULA XXXV.

Caseus & Felis.

IN cella opimum cùm posuisset Caseum
 Rusticus, inesse murem, qui corroderet,
 Advertit: ideo misit huc Felem. At simul
 Captum illa murem, Caseumque devorat.
 Ad vindicanda damna si improbos legas,
 Plerumque gravius hi tibi damnum dabunt.

FABULA XXXVI.

Lupi fides.

FORE ut jam nullis vesceretur carnibus,
 Sed herbas, aut ad summum pisces manderet,
 Laqueo prehensus olim cuidam rustico
 Dixit, spondit, jurejurando Lupus
 Fidem obligavit, & sic evasit necem.
 Hinc se dum recipit in nemus, porcum videns
 Paludis atro se volutantem vado:
 Hic, inquit, certè piscis est; & eum vorat.
Malè agere qui vult, nusquam non causam invenis.

FABULA XXXVII.

Vulpis & Ericius.

SUPERBA Vulpis dixit olim Ericio,
 Pollere centum se artibus, quas omnium
 Adhibere sciret hostium contra dolos;
 Eumque sprexit, unam qui se diceret
 Callere tantùm. Paulò post venatici
 Huc advolârunt, prædam odorati, canes.
 Ericius artem tunc recurrit ad suam:
 In orbem rite convolvit corpusculum,
 Suisque spinis undique tegit, & imperus
 Eludit hostium. Omni se periculo
 Ubi liberavit, prospicit; Vulpem & videns
 Urgeri a canibus, apprehendi denique:
 Huccine, ait, recidis cum tuis centum artibus?
 O quantò potior una, si sit optima!

FABULA XXXVIII.

Olitor & Sepes.

ISTA, inquit Olitor, cur Sepes terram occupat
Sterilis? quin evello, spatiumque olusculis
Amplifico? Dixit, incipitque evellere,
Hortumque furibus omnem pervium facit.
Prudentia nimis anxia aliquando malum
Arcessit ingens, damnum ut avertat leve.

FABULA XXXIX.

Alba spina & Ficus.

AMICTA nitidis alba spina flosculis,
Cum se jactaret, & Ficum contemneret,
Ornatam solâ viriditate frondium,
Sic illa retudit ejus arrogantiam:
Florere me Natura non voluit quidem;
Sed simul ac tempus autumnale venerit,
Homines accedent ad me onustam fructibus,
Quos regibus ipsis apponent, videlicet
Succo refertos optimo & suavissimo.
E despiciatis fetibus interim tuis
Aliquot egentes aviculæ victum petent.
Quàm multa, flores quæ tulerant pulcherrimos,
Ingenua, fructus aridissimos ferunt!

FABULA XL.

Sol & Noctua.

SOLI, quòd ejus sustinere Noctua
 Radios non posset, fecerat convicium:
 Non me, sed oculos, Sol ait, culpa tuos;
 Cæcus, & ineprus despicit si quis bonam
 Antiquitatem, nostra fabella hunc monet.

FABULA XLI.

Amygdala & Pyrus.

CUM se videret innumeris Amygdala
 Floribus opertam, sibi plaudebat, & Pyrum
 Spernebat; ut quæ germina vix protruderet.
 Sed, fraudulentâ qui recesserat fugâ,
 Aquilo revertens flores hujus abstulit,
 Spemque simul omnem fructuum disperdidit.
 Tenera monentur ne properent florescere
 Ingenia, ad frugem pervenire si velint.

FABULA XLII.

Agricola & Arbores.

AGRICOLA quidam, recto quas digesserat
 Ordine, novellas educabat Arbores:
 Quarum una, cæcis obsecuta motibus

Malè subeuntis fucci , abibat paululùm
 Diversa ab aliis. Monitus est , ut indolem
 Vitiosam vinculis ociùs compesceret.
 At , inquiebat , nulla nos ratio jubet
 Adhibere tam severam diligentiam ;
 Et adhuc tenellam vincla forsan læderent.
 Exspectat igitur : interim crescit malum ,
 Et invalescit. Tunc voluit , at seriùs ,
 Corrigere , factum quippe robustum nimis.
 Fabella pueros , ni citò caverur , docet
 Evadere malos facilè , & insanabiles.

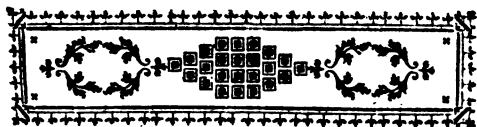

FABULA XLIII.

Catellus , Ovis & Cuniculus.

CUNICULUS , Ovis & Catellus venerant
 In campum eundem ; sed diversa singulis
 Causa veniendi fuerat : nam genio suo
 Catellus indulgere quæsiit , & leves
 Captare lusus : simplex autem se Bidens
 Ad decerpenda contulit , si quæ sibi
 Bona viderentur pabula : at Cuniculum
 Fodiendi terram cupiditas traxit mala.
 Triplex notatur hic mihi lectorum genus.

F A B U L A R U M
Æ S O P I A R U M
L I B E R S E X T U S .

P R O L O G U S .

ME rursus ergo fabulæ afferunt sibi ;
Devinciuntque mitibus ductum jocis.
Lubens , meritoque tale scribendi genus
Sequor : exhibet enim candidos , lepidos sales ,
Habetque prætereà utilitatis plurimum ,
Unde simul horum , qui me rectè legerint ,
Et meæmet ipsa vita fiat doctior.

Namque licèt , ut plerique mortales solent ,
Meam quoque ipse manticam in humeris geram ;
Sæpe tamen ante pectus propono mihi
Utramque peram , ne vitia tantummodo
Aliena spectem , oblitus in tergo alteram
Esse mihi peram propriis vitiis gravem :
Neque liberalem hunc esse censorem puto ;
Qui , dum castigat alios , ignoscit sibi.
Ergo generatim quæ ponuntur omnibus
Documenta , capere singulatim nos decet ;
Sibi prout quisque convenire intelligit.
Sed , ut erunt paulò tristiora forsitan
Exempla , si quis illa judicaverit

Ad se attinere, &, asperam graviter ferens
 Reprehensionem, doluerit; ne mutiat,
 Suadebo; at potius sapiat edoctus, nisi
 Suiam ipse malit prodere turpitudinem.
 Hunc denique tamen oro multum, & obsecro,
 Ut mentis erga quemlibet affectu malo
 Prorsus alienum existimare me velit;
 Quippe quia vivo mihi prope uni cognitus,
 Nullumque novi ex istis terræ filiiis,
 Regifica quorum prandia examen leve
 Famelicumque litteratorum colit;
 Neque sum receptus in poetarum gregem,
 Unde mihi, furtim se inferens, inoleverit,
 Et efferbuerit acrior æmulatio;
 Tum mentis ægritudo, livor postea,
 Demum similtas, & odium coaluerint.
 Sed inhonoratus invidendam nemini,
 Placidamque vitam solus in tenebris ago;
 Ac fortè si quid calleo de moribus
 Hominum, illud omne debeo unicè libris,
 Quos consulere amo lector non indiligens.

 FABULA I.

Villicus & Canis.

VETULUM, factumque minùs idoneum gregi
 Custodiendo, vel tuendæ a furibus
 Nocturnis domui, Villicus habebat Canem.
 Ingratus, operam cujus utilem diu
 Sibi fuisse meminit, hunc, sènio gravem
 Tardumque, morti devovere sustinet.
 Ergo apprehendit, nec reluctantem: simul
 Coactos in fasciculum connectit pedes;
 Lapidemque

Lapidemque collo denique magnum subligat.
 Sic exornatum protrahit, sub proximæ
 Paludis undam detrusurus. At Senex:
 Nam quid, here, dixit, facinoris feci miser,
 Ut agas tam acerbè, tamque inhumanè, & meam
 Tam longam servitutem sic remuneres?
 Vim veritatis sentit herus: hanc opprimit;
 Et fraudulentam comparat calumniam:
 Tén' vivere, inquit, patiar ultra, quem tenet
 Occulta rabies? moxque demersum necat.
 Qui statuit aliquem perdere invisum sibi,
 Si justa ratio nulla sit, falsam invenit.

 FABULA II.

Ursus & Uxor ejus.

DUM vult amoris mutui gratam vicem
 Lepidis, venustis excitare lusibus,
 Oculum revellit Ursus Uxori suæ:
 Simulque violens proprii ultor criminis
 Ungues scelestos sibi revellere incipit.
 At illa mœrens: Quid, ait, incassum furis?
 Hoc facere decuit, me priusquam tangeres:
 Nunc & tibi nocet, & mihi prodes nihil.
 Hæc fabula docet, facti poenitentiam
 Scram esse, damno quæ mederi non potest:

FABULA III.

Boves & Lanius.

PLURIMI apud Lanium detinebantur Boves ;
 Accedit ille , unumque mastat. Ceteri ,
 Obsistere vellent , tot conjunctis viribus
 Servare socium poterant ; at contra impetum
 Nil commoventur , dum se quisque decipit ,
 Similisque sperat cladis immunem fore.
 Sic Lanius omnes , alios post alios necat.
 Homo hominis a se alienum ne reputet malum.

FABULA IV.

Aquila & Pavo.

DUM gaudet Aquila , turba quòd avium frequens
 Ipsam esse dicat omnium pulcherrimam ,
 Pavo indignatur ; nec tamen audet intimos
 Aperire sensus , propter Reginae metum.
 Sic ergo murmurat : Istam pulchritudinem
 Non pennæ , at unguis , & rostrum sibi arrogant.
 Suspecta laus ; quam summa potestas obtinet.

FABULA V.

Jupiter, Apollo, & Momus.

QUAM quisque nobis artem, in hac se exerceat.
 Proverbium illud antiquissimum novâ
 Placet, brevique comprobare fabulâ.

Laudem canendi Apollo cum propriam sibi
 Haberet, hanc, invidiâ motus, Jupiter
 Præripere voluit; & peritiâ ratus
 Se prævalere posse: Uter melius canat,
 Nunc experiamur, inquit, Momo iudice.
 At Momus: Canat Apollo; Jupiter tonet.

FABULA VI.

Puer Superbus.

DUM celsiore parvus in scamno Puer
 Se jactat & superbit, & humili loco
 Stantem catervam despicit supereminens,
 Unum de genere se gigantum credidit:
 Et, Hæc videtur quàm minuta plebs, ait,
 Homunculorum! quàm brevibus corpusculis
 Finita! Tum verò aliquis hanc vocem edidit:
 Descende; minimum te omnium ipse noveris.

Qui summo honoris fortè positus in gradu,
 Sultè hinc superbit, hæc notatur fabulâ.

FABULA VII.

Murium conventus.

COIERE Mures, consulendi gratiâ,
 Quânam arte possent felis, in gentem suam
 Quotidie furentis, ungues asperos
 Vitare. Postquam plures in sententiâs
 Incertus abiit coetus studio inutili;
 Demum unus senior, altâ mente rem diu
 Meditatus: Aures, inquit, huc advertite:
 Scelere nos hostis fraudulento perfidus
 Plerumque adortus imprudentes opprimit:
 Sonum ergo si quem nuntium adventûs sui
 Præmittat ille deinceps, admonehimur
 Mali propinqui, & fugere poterimus necem.
 Quapropter ejus collo tintinnabulum
 Esse alligandum censeo. Ingens omnium
 Hic verò plausus approbantium fuit.
 At postmodum tamen unus aliquis junior:
 Quis porrò certum, quis paratus est, ait,
 Adire pro re publicâ periculum?
 Tacent, operamque difficilem esse sentiunt.
 Periculosus consiliarius frequens
 In rebus adêrit, exsecutor non item.

FABULA VIII.

Ranunculus & Rana.

AQUIS luto refertis natus, & viâ
Ipsâ educatus publicâ Ranunculus
Audire Ranam, proximi stagni incolam,
Monentem, ut ad se, communem habiturus domum,
Migrare vellet, noluit: Quid enim mihi
Triste hic futurum timeam, ait; cùm tamdiu
Ibidem ab omni vixerim immunis malo?
Sed ille dum sic disputat, plaustrum advenit,
Et adhuc loquentis os & artus conterit.

Plenis pericli sedibus tantò magis
Malum propinquat, quò diutius absuit.

FABULA IX.

Nitedula & Mustela.

CUMERAM in frumenti repererat Nitedula
Exilis: aptam rimula dederat viam.

Famelica mandit strenuè oblatam dapem;

Gulæque sic obsequitur, sic ventri gula

Subservit, ut refectum intra paucos dies

Jam nimia tendat obesitas corpusculum.

Tunc, si maneret hoc diutius in loco;

Sibi ne eveniret aliquod infortunium,

Verita, redire voluit ad proprium larem:

Notum ergo repetit aditum; at frustra nititur

Transire: pinguem tenuis ille non capit.

Prope hinc misellam sic laborantem videns

F ij

Mustela : Quod , ait , profuit , nunc id nocet :
Cibus auxit corpus , minuat abstinentia :
Ingressa maera es , macra poteris egredi.

Hoc argumento ostenditur , quædam bona
Debere omitti , quæ , postquam receperis ,
Nisi dimittantur , obfutura sunt tibi.

FABULA X.

Quercus & Arundo.

DEPRESSA quantum ad inferos radicibus,
Tantum propinquans superis alto vertice ,
Annosa Quercus dixit olim Arundini :
Quid te , misella , fiet , si perflaverit
Iratu Aquilo , cum te nunc mitissimi
Inflectat aura blandiens Favonii ?
Retulit Arundo : Quælibet vis ingruat ,
Summissa vereor ; & illa fit clemens mihi.
Quercus : Ego nullis , inquit , cedo viribus ;
Nimbos , procellas , ac depræliantium
Quascumque sperno , frango ventorum minas.
Dum sic superba gloriatur , *frigido*
Ab axe repente se erumpunt Phrenetici
Septentrionum filii. Se flexilis
Arundo sponte dejicit. Prætervolant
Illæsam. Quercus obluetur : at simul
Violento adorti turbine illam prouunt.
Quæ frangere solet ira contumaciam ,
Summissione sæpe frangi se sinit.

F A B U L A X I.

Puer & Pædagogus.

PAUCIS inepti monitoris præposteram
Loquacitatem carpere lubet versibus.

Profundi ad oram fluminis ludens Puer
Pede lapsus est : at pressa labentis manu
Salix opem dat , pendulumque sustinet ,
Ne pereat , undæ mersus in voraginem.
Huc Pædagogus cum venisset : Hoc sinam ,
Hoc patiar , inquit , istos nebulones meos
Sic evagari ? sic mihi non obsequi ?
Præsenti eripiam te quidem periculo ,
Proterve ludio ; at profectò non feres
Impunè : namque te modò , simul ac domum
Reduxero , flagris perbellè admonitum dabo ,
Quantùm satis erit , facti ut memineris diu.
Puer externatus diro flagrorum metu ,
Salicem relinquit , & obrutus fluctu perit.

Libido quoddam pædagogorum genus
Magis increpandi , quàm juvandi , permovet.

F A B U L A X I I.

Puella rustica & lactis cymbium.

SU M M O repositum capite lactis cymbium
Puella dum fert rustica , tacito in sinu
Reputare coepit quidquid hinc posset boni
Emergere sibi. Vel nihil , inquit , ex meo
Conficiam lacte , vel pecuniæ sasis ,

F iv

Ut ova centum comparem : hinc pulli tribus
 Simul a Gallinis excludentur : est quidem
 Astuta vulpis ; horum non adeò tamen
 Numerum diminuet , ut porco non sint pares
 Emendo : tenuis emptus est porcus mihi ;
 Pinguescit ; jamque multum fecit corporis :
 Venditur ; emiturque vacca & ejus insuper
 Vitulus , in arvo qui jam exultat florido . . . .
 Hic , oneris oblita sui , gaudio exsilit
 Puella , spesque cum lacte evertit suas.
 Mortalium plerosque fabella hæc monet ,
 Qui somniarè magna vigilantes solent.

F A B U L A X I I I.

Leo Bellum parans.

BELLUM parabat in exteram gentem Leo ;
 Ejusque regni diversis e partibus
 Jam variæ ad ipsum belluæ convenerant ,
 Rem promovere certæ consilio & manu.
 Dux monuit , ut diversa belli munera ,
 Quæ convenirent singulis , capefferent.
 Tunc latos humeros elephas ostentans suos ,
 Vastamque dorsi pandens amplitudinem :
 Ego , inquit , omnem farcinam , omnes machinas ,
 Instrumentum omne bellicum faciliè feram ;
 Nec me gravabunt , si qui præterea volent
 Nostro sedere tergo , ut pugnent commodè.
 Ego cataphractus miles , rhinoceros ait ,
 Ultro periculis obvius , feriam simul ,
 Simulque sustinebo hostiles imperus.
 Laceffere hostem cominus , meum est , lupus
 Exclamat ; dentes jam mihi exorti crepant.

Totas ego unus possum, ait ferox aper,
 Evertere acies more fulmineo ruens.
 Ego, vulpis inquit, insidiatoris vicem
 Implebo; virtus & dolus aderunt mihi.
 Me, simius ait, perstare in castris decet;
 Regem oblectabo dulcibus præstigiis,
 Fessumque gravibus curis reficiam caput.
 Partes sibi suas quisque dum sic vindicat,
 Demissis asinus interim auriculis silet,
 Siletque pariter corpore contracto lepus;
 Stuporis ille, at hic timoris conscius:
 Et utrumque carpunt ceteri, & onerant probris;
 Et esse castra liberanda dictitant
 Stolido ac inertì pecore: sed Leo negat:
 Et, Hi quoque operam conferent, ait, utilem:
 Clangentis asinus buccinæ imitetur sonos:
 Lepus cursoris defungatur munere.
 Nemo est tam ineptus, a perito qui duce
 Ad aliquid aptus inveniri non queat.

 FABULA XIV.

Pastor & Molossus.

MOLOSSUM habebat Pastor mirâ præditum
 Virtute, custodemque præclarum gregis:
 Sed dum voracem, dum famelicum nimis
 Conqueritur; aliquis persuasit, uti venderet
 Istum helluonem, & hinc duos, vel tres canes
 Redimeret alios, operam qui possent parem
 Simul adhibere, & levibus impensis ali.
 Ergo generosus, & fidelis, & vetus
 Ejicitur hospes. At ubi sensit jam procul
 A grege valentem abesse custodem lupus,

Longo metu solutus, desertas oves,
 Modò hanc, modò illam invadit, & facilè rapit.
 Unde redit ingens lucrum, ne impensas dole.

 FABULA XV.

Ostrea & Viatores.

IN litus Ostream expulerat fluctus maris,
 Expulsamque, citò refugiens, reliquerat.
 Hanc simul hiantem duo Viatores vident,
 Simulque properant: Et, Mea est, vidi prior,
 At unus. At ego prior sensi, alter refert.
 Dum sic decertant, tertius supervenit.
 Tu iudex esto, dicuat. Ego verò ac labens,
 Respondet ille; neque morabor vos diu.
 Statim & capessit, & ligurit Ostream.
 Stupentibus ad hæc, concham utramque dividit,
 Suamque cuique porrigit; tum subjicit:
 Lis est dirempta; vos quieti cedite.
 Fabella stultos litigatores monet.

 FABULA XVI.

Sculptores duo & Æsopus.

DUO Sculptores olim ejusdem marmoris,
 Equalem utrinque, venditam & pretio pari,
 Suam sibi quisque partem comparaverant.
 Sed cum peritus alter sculpendi artifex,
 Et alter imperitus admodum foret;
 Æsopus hunc sic admonuisse dicitur:

Non bellè egisti; quid enim hinc erues boni?
 Tuum at sodalem callidum emptorem puto:
 In marmore suo pretiosam videlicet
 Sensit latere statuam; & hanc facilè eruet.

Materiam habere idoneam parum est, nisi
 Hanc doctus expolire nôrit artifex.

F A B U L A X V I I.

Asini duo & Vulpis.

QUOD vulgò dicitur, *Asinus Asinum fricat,*
 Dixère Veteres, *Mutuum Muli scabunt:*

Id quò pertineat, ut Asini bipedes queant
 Faciliùs pervidere, fabulam hanc dabo.

Par inficium & illaudatum, Asini duo
 Opiparè pransi, dulcibusque carduis
 Bene recreati, dum inter se colluderent:
 Heus, inquit unus! ut placet, frater, tibi
 Conditio nostra? corporis nostri decor
 Qualis videtur? & oris ista dignitas,
 Isti modò acuti, modò graves vocis soni,
 Iste aurium subtilis & nitidus apex,
 Hæc cuncta quantum laudis habent & gloriæ?

Respondet alter: Cur tacere nos pudor
 Cogat, quod ipsa veritas loqui jubet?
 Nos ambò nempe belluli tori sumus:
 Res vacua ab omni controversia patet.
 Invidia si quid forsitan obtrectaverit,
 Quid tum? more suo fecerit: solet invehi
 In optima quæque: obtrectet igitur, & gemat.

Ut omnia Vulpis audierat: Vos ô nimis
 Felices, inquit, bestiæ, quibus licet,
 Ab omnibus negata laudum munera,
 Vobis ab ipsis invicem accipere, & frui!

FABULA XVIII.

Philomela, Corvus, & Bubo.

NATURA vernis pinxerat coloribus
 Fetus repullulantes; formosissimi
 Ridebat anni blanda tempestas: dies
 Festivitati candidæ simillimus
 Abierat, & paraverat amicæ locum
 Tranquillitati: Solis aurei calor
 Extulerat ab agris molliter tepentibus,
 Subtilem odorum copiam, quam paululum
 Noctis serenæ frigus addensaverat,
 Et in parentis regna telluris sinens
 Recidere, florum, floridarumque arborum
 Diurnum odorem odore vincebat novo.

Philomela tales avida delicias capit,
 Penitusque condit eruditis sensibus.
 Sed efficaci mox scientiæ obsequens,
 Inflat canorum guttur, & ad omnes modos
 Intendit: acrem nunc, & argutam vibrat
 Animosa vocem, more clangentis tubæ:
 Nunc languida premit, frangit, obscurat sonos;
 Et deficere videtur, & medullitus
 Amore flagrans intimo liquefcere.

Favonius, quem lilia inter & rosas
 Dulci tenebat inertiam vinctum sopor,
 Evigilat; hasque mirans tam volubiles;
 Tam delicati flexiones gutturis,
 Ne cesset illa, metuit. Evigilat quoque
 Corvus; at inepto tardus ingenio, & sibi
 Quod somnus abrumpatur ægrè etiam ferens:
 Quæ te mala, inquit, cuncta ubique dum silent,
 Libido cogit, tam molestè ut perstrepas?

Tibi videris bella cantrix : at tuæ
 Mihi cantilenæ , moneo , valde displicent ;
 Illisque jam nunc abstinere ni velis ,
 Ex me feres grande aliquod infortunium.

Philomela atroces verita minas obmutuit ;
 Multoque mane cum vix dilucesceret ,
 Periculofam præpotentis alitis
 Viciniam reliquit , & se contulit
 Celeriter in remotam solitudinem.
 Ibi sese doctis artibus operam dare
 Impunè tandem posse credit : & leves
 Per summa gramina zephyrorum spiritus
 Cum dulcè fremerent , sibilumque ramulis
 Mobilibus arbor musicum omnis redderet ,
 Et Phoebus etiam candidâ purus face
 Innubilas per auras lucem spargeret ;
 His illa paret incitamentis : canit ;
 Simulque varias celebrat agrestis loci
 Amœnitates , & voluptatem suam.

Sed in cavato proximæ trunco arboris ,
 Somno sepultus , qui latebat , horridus
 Bubo excitatur ; quamvis & lucem oderit ,
 Paulum progressus , voce ferali increpat :
 Et , Inficetos ni statim cantus , ait ,
 Finieris , istam vocem importunissimam
 Ultor ego , vitamque simul eripiam tibi.
 Hic denique suum misera avis studium abjicit ;
 Timensque corvos nocte , bubones die ,
 Silet , dolorve si urgeat , tantum gemit.

Fabella scripta est in homines quosdam feros ,
 Musa quibus omnis suavior bilem movet.

FABULA XIX.

Columba & Turtur.

COLUMBA multum conquerens, cum Turture
 Communicabat luctus & metus suos :
 Instare semper miluum ; geminos sibi
 Rapuisse pullos nuper ; quos nunc educat,
 Hos pariter se metuere ne rapiat brevi,
 Ipsamque matrem. Cui Turtur proprii immemor
 Pericli, & hujus miseriam tantum intuens :
 Secede mecum, dixit ; nidulus est mihi
 Prope hinc locatus ; huc vos recipiam lubens,
 Et te, tuamque sobolem milui impios
 Contra furores protegam. Illa sed refert :
 Eheu ! miselle, quid mihi auxilii potes
 Præstare, noster quem tyrannus, si ingruat,
 Simili pavore afficiet, & pari nece ?
 Periclitanti bellicosus & valens
 Ales si adefset. . . . verum opem libentius
 Humilibus humiles, quam potentes offerunt.

FABULA XX.

Pica & Columba.

PICA & Columba pavonem convenerant
 Urbanitatis exhibendæ gratiâ.
 Dum redeunt : Iste quam mihi pavo displicet,
 Malevola dixit Pica ! quam insuaves sonos
 Emittit ore luctifico ! cur non silet ?
 Pariterque turpes cur non obtegit pedes ?

At innocens Columba contra sic refert :
 Vitia hujus observare non licuit mihi ;
 Præstantis autem corporis speciem inclytam ,
 Caudæ nitorem , & æmulum gemmis decus
 Mirata sum , & laudare non satis queo.

Mali requirunt , carpere quæ possint , mala :
 Laudare possint quæ bona , requirunt boni.

F A B U L A X X I.

Pueri duo.

DUO , stultus alter , alter autem callidus ,
 Pueri in commune invenerant aliquot nuces.
 Quas cum fregisset callidus , stulto dedit
 Putamina casta , nucleos sumpsit sibi.
 Frustra ille , quod tenet , experitur , quid quærat
 Prodesse , deceptumque sese intelligit.
 At non decipiet ultra , dixit , & probe
 Ulciscar ejus fraudem , si qua fors ferat.
 Hi postmodum ambo similiter quodam die
 Cum reperissent oleas ; qui fallaciam
 Nuper sibi factam corrigere pari dolo
 Cupiebat : Id quod intra est , inquit , da mihi ;
 Tibi , quod est extra , tolle. Gaudet in sinu
 Socius ; jubentique illico morem gerens ,
 Capit sibi carnem oleaginam , dulcem cibum ;
 Duros misello tradit ultro nucleos.
 Nil usus adjuvat , ubi deest prudentia.

FABULA XXII.

Noctua & Gallus.

ASSUETA tenebris, claram & illustrem magis
Lunam esse Sole, contendebat Noctua:
At Solis Gallus adventantis nuntius,
Fuge, cæca, dixit; Luna pallet, Sol redit.
Calumniam insons non poteris feliciùs
Reprimere, quàm si, qualis es, te ostenderis.

FABULA XXIII.

Apis & Eruca.

ROSÆ obstinatum erodere micantes sinus
Apis indignata vidit Erucam: Mala,
Inersque bestia, inquit, hos tam fulgidos,
Tam delicati, tali odore præditi
Floris colores te perimere non pudet?
Immo, refert illa, tam boni succi dapes
Præ ceteris naturæ conveniunt meæ;
Nihil & veneno, quo meum corpus viget,
Esse reparando magis idoneum puto.
Mulctatur hujus acerbitate fabulæ
Criticorum acerbum & lividum quoddam genus.

FABULA XXIV.

Pica, Cornicula, & Vulturius.

EXASPERATA trucibus in Corniculam
 Odiis, Vulturium Pica famelicum videns,
 Sic allocuta est: Quæ tenet aves ceteras,
 Corniculam in ulmo nidulantem proximâ
 Visendi num te cupiditas pariter tenet?
 In me quidem ejus nulla sunt, quæ prædicem,
 Officia; laudem agnoscere tamen quamlibet,
 Vel in hoste, cogor veritatis viribus:
 Dicam ergo, quæ mirata sum: prolem educat
 Teneramque, pulchramque, & matri simillimam;
 Namque ipsa pulchra est; &, quod aliis maribus
 Fortasse nullis antea umquam contigit,
 Pariendo & educando, non modò pristinam
 Non minuit illa corporis-habitudinem;
 Sed inde facta est etiam corpulentior.
 Hoc excitatus perfido præconio
 Suam Vulturius sentit augeri famem;
 Corniculæque celeriter nidum petit;
 Matremque, prolemque pariter necat, & vorat;
 Utro malevoli laudant, ubi laudem magis
 Esse nocituram, quàm calumniam, sciunt.

FABULA XXV.

Boves duo.

VALIDI & opimi perpetuis laboribus
 Se destinari cum scirent Boves duo,
 Ægrè ferebant: quorum contumacior
 Unus recusat operam, & detrectat jugum.
 Quapropter illum, quando pinguis est satis,
 Et corpulentus, debitum & officium negat
 Præstare, nec prodesse alio potest modo,
 Interficit herus. Quod videns alter, sua
 Sic fata secum ruminat: Proponitur
 Malum mihi duplex, labor, aut mors; mors est quidem
 Finis laborum, at ipsa maximus labor:
 Minima malorum semper eligenda sunt;
 Ergo laborare fatius, inquit, quàm mori.

FABULA XXVI.

Quercus & Edera.

PRÆCLARA Quercus, arboribusque ceteris
 Excelsior, in omne dominabatur nemus.
 Huic Edera nexu circum adhærens lubrico:
 Numquid, ait, ista te juvat tanta arborum
 Frequentia, quòd sic te ambiat, sic te premat?
 At nonne potiùs nimis obumbrando nocet?
 Tum Quercus: O, tace, invida; tu sola hinc nocet.

FABULA XXVII.

Cuculus & Luscinus.

SUUM Cuculus cantum ab omnibus videns
 Rideri, secum, quidquid illud est mali,
 Rem tacitus omnem pensat; & bonâ fide,
 Non bellè canere sese, demum intelligit.
 At inde causam credit infortunii
 Esse repetendam, quòd duos tantum modos
 Iterare nôrit. Luscinium ergo, musicæ
 Artis magistrum, pretio, precibus illicet,
 Melicam ut docere varietatem se velit.
 Sed ille frustra cum tentâset indolem
 Discipuli ineptam: Didiceris vocem licet
 Rite modulari, nil tibi, inquit, proderit;
 Vox dura reddet semper insuaves sonos.
 Artis ope frustra variam natura induit
 Vitiosa formam, si vitiositas manet.

FABULA XXVIII.

Aquila & Corvus.

AQUILA exprobrabat Corvo infamiæ notam,
 Quòd projectorum putridis cadaverum
 Vesci soleret carnibus. Sed utrius,
 Amabo, ait ille, facinus odiosum est magis?
 Corvi, qui nullas devorat nisi mortuas
 Pecudes, an Aquilæ, vivas quæ depascitur?
 Illustria quædam scelera sunt: at maxima
 Sæpe ibi pudendi causa est, ubi minimè pudet.

FABULA XXIX.

Canis mutare conditionem coactus.

ALIIQUOT per annos vixerat Canis domi,
 Si non planè otiosus, at levissimis
 Mutare solitus otium laboribus;
 Profeceratque non ineptis lusibus,
 Familiam ut omnem benevolam sibi redderet:
 Sed herus ab illo posse cum magis utilem
 Operam dari intelligeret, ipsum præfici
 Custodiendo voluit agnorum gregi.
 Obtemperavit, at perinvitus, Canis,
 Talemque obivit tristitulus provinciam.
 Ægram videlicet huic molestiam creat
 Pecudum inquieta ludibundarum indoles,
 Simulque earum maxima imbecillitas.
 Procedente tamen tempore, ut blandissimæ
 Mitissimæque gentis innocentiam,
 Modumque vitæ simplicem exquisitiùs
 Cognovit, hanc amavit; & munus suum
 Incepit aliquâ cum voluptate exsequi.
 Sæpe ibi voluptas, ubi necessitas fuit,
 Paulatim ab ipsa nascitur assuetudine.

FABULARUM
ÆSOPIARUM
LIBER SEPTIMUS.

PROLOGUS.

ÆSOPIARUM ut fabularum dignitas
Magis magisque commendetur, hic libet
Narrare, quantum laudis ad fastigium
Memoria Æsopi gentem apud doctissimam
Evecta fuerit. Nam ille, postquam delphicæ
Facinore gentis subiit injustam necem,
Cum jam per omnem Græciam cognomine
Sapientes septem nuncuparentur viri,
Sapientum octavus non reputatus est modò,
Statuas sed inter istis positas, Attici
Voluente formâ insigniore, & in basi
Majore stare hunc sculptum Lysippi manu.
Et meritò: namque Pittacus, Thales, Bias,
Mysonque, Chilonque, & Cleobulus, & Solon
Præcepta vitæ tradiderunt aspera,
Durasve leges, aut graves sententias:
At veritatem callidè Phryx noverat
Hominibus approbare, quippe qui jocos
Dulcibus elueret ejus amaritudinem:
Et his fuisse mihi videtur artibus

Tantò sapientibus aliis præstantior,
 Quantò ille medicis omnibus longè foret
 Existimandus doctior, qui suavis
 Quoscumque morbos remediis depelleret.

 FABULA I.

Perdix & Canis venaticus.

ODORE Perdix, quæ se prodiderat suo,
 Venaticum consistere subito Canem,
 Et subsidere, & omnem frangere impetum,
 Et quasi cavere, ne quid officeret, videns,
 Nihil timendum jam sibi esse credidit.
 Sed ista volucrem decipiebat credulam
 Species dolosa fictæ mansuetudinis;
 Eratque signum, gressibus tacitis hero
 Huc se inferenti, præda ut innotesceret:
 Et rem ille pulchrè intelligit; & ubi satis,
 Accessit, aliquo metu Perdicem excitat,
 Et avolantem missili plumbo necat.
 Nocitura numquam certiùs est malignitas,
 Quàm cum personam lenitatis induit.

 FABULA II.

Viator & Platanus.

LABORE, & æstu Solis ardentissimi
 Fessus Viator, Platani in umbra languidos
 Deponit artus: dumque zephyrorum leves
 Admittit auras, & vapores igneos

Caulas per omnes corporis sensim ejicit ;
 Torvis pererrat oculis beneficam arborem ,
 Ipsamque duris appetit conviciis ;
 Quòd tam formosis , tamque densis frondibus
 Exuberaret , at careret fructibus.
 Respondet illa : Túne maledicas mihi ,
 Ingrate ? saltem oportuit laudabilem
 Hàc me videri parte , quòd prosim tibi.

F A B U L A I I I.

Luporum Legati ad Anglorum Regem.

LEGATOS olim Regem ad Anglorum Lupi
 Miserunt. Unum genere de suo marem ,
 Unamque feminam ejus in terras rogant
 Portare liceat. Providus Rex abnuvit ;
 Istique , dixit , recipiantur si duo ,
 Mox facile crescant milliarium in gregem :
 Etenim malorum citò propagatur genus.

F A B U L A I V.

Canis fugitivus & Herus.

CANIS ex herili qui domo migraverat
 Fugitivus , ab hero postmodum inventus suo ,
 Herumque se benignum cur sic linqueret ,
 Interrogatus : Te quidem fateor mihi
 Et liberalem semper , & mitissimum
 Fuisse dominum , dixit ; at tua interim
 Omnis familia perpetuis cæsum malè

Verberibus huc me denique miserum impulit
 Ut hoc defugerem, non quod infertunium
 Intuleris, at quod te prohibere oportuit.

Vetare, ne mala inferantur, qui potest,
 Et non vetat, idem, ac ipse si inferret, facit.

 FABULA V.

Jupiter & Rusticus.

QUIDAM locatum ab ipso maximo Jove
 Fundum feracem Rusticus conduxerat,
 Transegeratque, & pactionem fecerat,
 Ut constitutos intra limites agri
 Sibi ordinandas tempestates traderet.
 Lætissimus ergo, spesque animo magnas movens,
 Proscindit arvom; mandat, occat semina:
 Et sudum, & imbres, & calorem, & frigora
 Inducit, utcumque optimum fore autumat:
 Tamen ad extremum pessimas segetes metit.
 Secum querentem commiseratus Jupiter
 Compellat ultro: Teque, dixit, an sciam
 Moderari meliùs, & varias anni vices
 Utiliùs ducere, experiri nunc decet.
 Cùmque abstulisset annuenti Rustico
 Imperium ineptis malè gubernatum artibus;
 Hortatur, operam is ut velit modò impiger
 Adhibere: tempestates ipse digerit
 Ratione solitâ; & hujus agro largiens
 Benignitatem lege communi statam,
 Demum paternis omnia curis temperans,
 Ad eos facit rem progredi sensim exitus,
 Ut redeat ampla messis: quam dum Rusticus
 Colligere properat, gratus hanc vocem edidit:

Divinâ

Divinâ qui se Providentiâ regi
Sinit, unicè illum sapere nunc intelligo.

F A B U L A V I.

Lepores, Canes, & Vulpes.

EFFUGERE semper impetus primos Canum
Cum cogentur Lepores, etsi maximos
Conflare sæpe didicerant exercitus,
Vulpinam ad gentem supplicatum denique
Misere, vellet auxiliares copias
Sibi commodare. Vulpes, quas odium vetus,
Et ira stimulat acris adversus Canes,
Auxilia spondent: coeunt: ad pugnae locum
Properant frequentes; at, quibus operam dicant,
Stare otiosos, utpote imbelles, jubent,
Ne fore solita timiditate exterriti,
Corrumpant animos dimicantium strenue.
Lepores promittunt, legibus se inertiae
His, quamquam turpibus, obsecuturos fore.
Pugnam ergo placidi spectant. Postmodum tamen
Et numero & astu superiores Vulpium
Phalanges Canibus praevalere cum vident,
Concurrere audent, si queant aliquam sibi
Asserere partem laudis & victoriae.
Sed ubi intuentur propius in teterrimis
Foede excubantes vultibus hostium minas,
Cæco pavore omnes simul versi retro
Fugere; turmisque socialibus malo
Suasere exemplo; caperent ut similem fugam.
Pugnare solos bellicosos expedit.
Imbellium agmen officit, nedum adjuvet.

G

FABULA VII.

Leo furiosus, & Lepus.

LEO furiosus factus est : clamat Lepus :
 Nos , heu ! pusillos quanta perniciēs manet !
 Quod vix ferendum , quamdiu is sanus fuit ,
 Credidimus , quale nunc videbitur jugum ?

Spes denique omnis infimos tunc deserit ,
 Furor ubi comitem se potestati dedit.

FABULA VIII.

Canis mordax.

MORDERE prætereuntes affueto Cani
 Appenderat herus parvum tintinnabulum ,
 Ab eo cavendum ut omnibus notesceret.
 Hoc ille signo gloriatus est , quasi
 Virtutis esset præmium sibi datum.

Quod aliquis animadvertens : Frustra , o pessime,
 Tibi plaudis , inquit : nam æris istius sono
 Quisque admonetur de tua prava indole.

Fabella quosdam carpit , vertere qui sibi
 Tentant honori infamiae turpem notam.

FABULA IX.

Hirundo & Luscinus.

OBSTREPERE solita quamlibet circa domum
 Hirundo, amoenam fortè solitudinem,
 Petierat. Ibi Luscinium, qui lauro super
 Virente placidus ociaretur, videns:
 Suaves canoro gutture te quidem ferunt
 Emittere sonos, dixit: nil tamen hactenus
 Ejusmodi ex te audire nobis contigit:
 Ego verò ubique personans, vocis meæ
 Impertio lubens omnibus dulcedinem:
 At tu canendi singularis artifex
 Si jure diceris, urbes cur porrò fugis,
 Hominumque coetus? ne tibi laudes negent
 Meritas, vereris? an times potiùs, tuam
 Dum conscius ipse agnoscis imperitiã,
 Ne fortè coram judicibus idoneis
 Siftaris irridendus; & prudens lates?

Retulit Luscinus: Urbes, & homines habent,
 Quæ mihi placere poterant: tamen ante omnia,
 Molles beati ruris deliciae placent;
 Ac inter illas vivere & mori velim
 Inglorius. Huncce cur libeat morem sequi,
 Turpes mihi causas imperitiæ objicis;
 Tamen ipse dicam simpliciter: cantus meos
 Dare combibendos delicatis auribus
 Minimè recusem, si qua necessitas ferat;
 Neque me despicio, neque peritos judices
 Horresco stultè timidus: at facile est mihi
 Urbis carere turbulentis æstibus,
 Placidoque ruris otio dulce est frui.
 Neque te videre possum quid tantùm juvet

Circum superbas ædes & palatia
 Volitare, cum debueris ipsa sæpius
 Perspicere, quantum cunctis auribus tuæ
 Afferre soleant cantilenæ tædium.

Plerumque contra, quam fas & ratio velint,
 Lucem indoctus amat publicam, doctus fugit.

F A B U L A X.

Ensis & Vomer.

PROCVL hinc recede, sordidâ ne me inquines
 Confortione, dixit Ensis Vomeri.

At ille contra: Cur me, ait, sic despicias,
 Superbe? Ferrum tibi pater est; est & mihi.
 Deinde mihi quantum debeas, an te latet?
 Nam si otiosus non proscinderem solum,
 Ut fruges, quæ tuam herilem reficiant manum,
 Nascantur, illa nonne mox languesceret?
 Tunc te quid fieret? fortè in angulo jacens
 Tenebricoso duceres turpem situm.

Agricola eodem prorsus, ac Miles luto
 Confictus est; sed ille præstat alteri,
 Quòd operam nobis præbeat magis utilem.

F A B U L A X I.

Hariolus sibi non providens.

HARIOLUS olim cum soleret in foro
 Suam futuri venditare scientiam,
 Miserosque pauper ageret interim dies;

Uta peritus aliquis : Quomodo, ait, fidem
 Tibi possim habere, cum ipse non prævideris
 Tua fata, teque certò periturum fame,
 Artem ni abjicias hanc modò tuam futilem,
 Aliamque discas, quàm tibi victum pares?
 Malè prævitet ille, qui sibi non providet.

F A B U L A X I I.

Opilio & Oves.

AD ONE vobis cæcus illudit pavor,
 Ut, cum coactæ sitis in tantum gregem,
 Unus, nec ipse mole major corporis,
 Vos terreat, in fugamque convertat Lupus,
 Demumque prædam faciliè sic tollat suam!
 At si Latronem occidere, ac discerpere
 Nimis benigna vestra non fert indoles,
 Obsistere saltem audete, ne quid audeat.

Orationem hanc Opilionis approbant;
 Deincepsque vim se vi repulsuras fore
 Spondent Bidentes. Credidit Opilio bonus:
 Et quo quietis posset aliqua pars capi,
 Tempus sibi esse satis idoneum ratus,
 Secessit, & supinus somno se dedit.
 At mox, gregatim celesi pede fugientium,
 Multus Bidentum strepitus ipsum suscitât.
 Fugæ ille causam quærit, & nullam invenit,
 Perflante nisi quòd vento inhorruit rubus.
 Augetur ipso imbellium numero pavor,

FABULA XIII.

Ardea & Pisces.

TENUIBUS & proceris nixa cruribus,
 Longoque collo, rostro longo prædita
 Stabat silentis Ardea lacus in vado;
 Et exspectabat, si qua fors occurreret
 Idonea sibi præda. Pisces adnatant:
 Barbus, cyprinus, perca, tinca, lucius,
 Eunt, redeuntque: accedere propius videt,
 Ut eligendi, capiendique jam labor
 Supersit unus: at vel exiles nimis,
 Parumve dignos, qui guttam demulceant
 Tam delicatam, reputat illa; & singulos
 Superba omittit. Interim aliò piscium
 Sua turbam levitas, aut libido provehit;
 Abitque tempus; & supervenit fames
 Immodica. Vilis ac pusillus gobio
 Tunc fortè cæco emerfus huc adremigat.
 Advertit omni vacua jam fastidio
 Ardea; fatisque se beatam existimet,
 Donare ventri talem si prædam queat.
 Hiantis ergo rostri longitudinem
 Demittit in aquas subito: sed citatior
 Aviditas frangit omnis vim solertiæ;
 Vadumque turbat tantum aberrans impetus.
 Hic mœsta quidquam perfici posse Ardea
 Desperat; infelixque litus deserit:
 Abscedit, & limacem in immundum incidit;
 Ipsumque, sprevit quæ optimos pisces, vorat.
 Parabile quisquis capere fastidit bonum,
 Meritò ille pœnas stultæ dat superbiæ.

FABULA XIV.

Afellus & Liber.

LIBRUM elegantem quidam Afellus reperit ;
 Simul improbavit , atque discersit jocans .
 Audaciorem stupiditas Criticum facit .

FABULA XV.

Talpa & Olor.

SUB humo , intubisque rapulisque consista ,
 Tenebricosum Talpa fodiebat larem :
 Et, Fuerit Olor , inquit , Argo oculatior ,
 Tam bene latentem si me deprehenderit .
 Sed glebulas dum tradit , & sursum aggerit ,
 Fit tumulus , operam qui latentis indicat .
 Adversæ Olor ; insidiasque faucibus
 Collocat in ipsis latebræ , & incautum capit .
 Malefici semper aliquâ se produunt viâ .

FABULA XVI.

Ollæ duæ.

OLLÆ perëgrinari voluerunt duæ ,
 Una ænea , altera fictilis . Dixit prior :
 Nam quò diversa sic abis , soror ? mihi ,
 Quàm proximè licebit , esse velis comes ;

G iv

Ab offendiculis liberam tibi viam.

Præstabo, teque dura fragilem protegam.

Imprudens illa paruit; sed invicem

Dum gradibus ambæ, quippe tripedes, ambulat

Malè temperatis, dura fragilem conterit.

Ne societatem inire cum potentibus

Collibeat, homines fabula tenues monet.

F A B U L A X V I I .

Milui & Columbæ.

OLIM efferatis hinc & inde partibus
 Inter latrones Miluos exarserat
 Civile bellum. Jam, protervis traditas
 Ludibria ventis, mutuus crebras furor
 Avulserat alas; multa jam teterrimis
 Transverberata rostris, lacerata unguibus;
 Data leto fuerant corpora; jamque plurimus
 Alto caducus ab æthere pluerat cruor.
 Tenero Columbas corde præditum genus
 Luctifica species tam horridæ cladis movet:
 Hos inter, aiunt, media pax nisi venerit,
 Brevi est futurum, ut deleatur funditus
 Gens miluina. Hoc scilicet reputant malum
 Benignæ, & esse præcavendum judicant:
 Igitur precando, commonendo, hoc denique
 Proficiunt, animos ut feroces molliant,
 Induciasque suadeant, mōx & rato
 Utrinque foedere sanciant pacis fidem.
 Ast ubi reliquit Miluos discordia,
 In ejus expultrices omnis impetus
 Sceleratæ gentis versus est. Tunc sentiunt
 Miseræ Columbæ, tutius numquam bonis
 Ævum esse, quàm cum dissidium est inter malos.

FABULA XVIII.

Puella & Naias.

PUELLA quædam lucidum ad fontem sedens
 Suam in liquoris speculo pulchritudinem
 Inspicere amabat. Crevit interea sitis :
 Hanc ut levaret, hausit aquam cavâ manu ;
 At omnis inde perturbatus est liquor.
 Ergo illa, quòd nil cernere jam possit, dolet,
 Queriturque. Naias imi fontis incolâ
 Emergit ; &, Te cernere ut possis, ait,
 Quam tu fugâsti, exspecta dum redeat quies.
 Se noscere ipsum qui cupit, placidum sibî
 Ut se ipse sistat, hâc monetur fabulâ.

FABULA XIX.

Catellus & Molossus.

MINUTULUM Catellum viginti aureis
 Venire in urbe cùm videret Rusticus :
 Tantine fieri, dixit, animal tantulum !
 Quid autem, quid si corporis amplitudine
 Æqualis esset canibus nostris ? Eugepæ !
 Nos facere talem mercaturam convenit.
 Rus ergo mox ille ad suum revertitur ;
 Molossumque simul horridum, immanem eligit ;
 Extrahit in urbem ; speque præsumens lucrum,
 Venalem exponit nobili mulierculæ.
 At hujus famulis traditus ludibrio,
 Fructum labori ridiculo parem tulit.

G v

Non omnis, quò magis ampla, merx proba hòc magis
Est, quam commendat delicata exilitas.

 FABULA XX.

Equus senescens.

ANNOS apud herum divitem multos Equus,
Omni bonorum instructus affluentia,
Et dulce, nulloque umquam corruptum gravi
Labore, captans otium, peregerat.
At cum senectus adveniret, & dies
Auferret aliquod usque spoliolum corporis,
Mox ille coepit negligi, mox despici,
Mox odio haberi: pertrahendo denique
Plastro admovetur. Tum suam infelix vicem
Dum queritur, alius quadrupes, cui se additum
Tam duro in opere faciendo socium dolet:
Age sanus, inquit, hoc reputa, laboribus
Nos esse natos perferendis maximis;
Vanisque sortem exasperare questibus
Jam desine. Tristis autem socius hæc refert:
Disparibus agimur fatis: miserias enim
Tu nostri tantum; easque passus tamdiu,
Ferre didicisti: contra verò mollibus
Ego in deliciis antea usque vixeram;
Et nunc eò redire ad extremum mihi
Rem video, ut illum proprio exemplo probem
Bis esse miserum, qui ex beato fit miser.

FABULA XXI.

Avis solitaria.

PROCVL remota ab omni consuetudine
 Volantum, & imæ vallis in sinu latens
 Amœno, placidos quædam Avis agebat dies.
 Vitæ sed illa solitariæ tamen
 Sensit aliquando tædium; & se protinus
 Inferre statuit cœtibus gentis suæ.
 Migrat. Strepentem corvorum in turbam incidit:
 Hos turpibus rapinis fuetos vivere,
 Edacitate foedâ percitos, gulâ
 Stimulante atroces, pro cibis levissimis
 Querelas, rixas, pugnas rostro & unguibus
 Movere ferreâ obstinatos indole,
 Discordiarum perpetuus agitatur furor.
 Paulisper ergo sustinere vix potest
 Avis pacifica tale contubernium:
 Refugit. Hinc ad aquilarum contendit gregem.
 Nobilibus illæ, & gloriosis artibus
 Se devoverunt: laudis ad fastigium
 Animos valentes usque & usque suscitant
 Generosa studia: sed simul ambitio mala,
 Simul ferocibus odiis crudelitas
 Exasperata, nunc per occultum nefas,
 Nuncque per apertos & violentos impetus
 Patrare suadent omne criminum genus;
 Nec judicatur quidpiam illicitum, modò
 Huic dignitatem grandis eventus parat.
 Simul atque sensit factiones improbas
 Avis modesta, & ausus tam nefarios,
 Exhorruit, & recessit. Paulò post videt
 Valle in reducta serpere illimes aquas,

G vi

Non omnis, quò magis ampla, merx proba hoc magis
Est, quam commendat delicata exilitas.

 FABULA XX.

Equus senescens.

ANNOS apud herum divitem multos Equus,
Omni bonorum instructus affluentia,
Et dulce, nulloque umquam corruptum gravi
Labore, captans otium, peregerat.
At cum senectus adveniret, & dies
Auferret aliquod usque spoliū corporis,
Mox ille coepit negligi, mox despici,
Mox odio haberi: pertrahendo denique
Plastro admovetur. Tum suam infelix vicem
Dum queritur, alius quadrupes, cui se additum
Tam duro in opere faciendo socium dolet:
Age sanus, inquit, hoc reputa, laboribus
Nos esse natos perferendis maximis;
Vanisque sortem exasperare questibus
Jam desine. Tristis autem socius hæc refert:
Disparibus agimur fatis: miseras enim
Tu nostri tantum; easque passus tandiu,
Ferre didicisti: contra verò mollibus
Ego in deliciis antea usque vixeram;
Et nunc eò redire ad extremum mihi
Rem video, ut illum proprio exemplo probem
Bis esse miserum, qui ex beato fit miser.

F A B U L A X X I.

Avis solitaria.

PROCVL remota ab omni consuetudine
 Volantum, & imæ vallis in sinu latens
 Amœno, placidos quædam Avis agebat dies.
 Vita sed illa solitariæ tamen
 Sensit aliquando tædium; & se protinus
 Inferre statuit cœtibus gentis suæ.
 Migrat. Strepentem corvorum in turbam incidit:
 Hos turpibus rapinis fuetos vivere,
 Edacitate foedâ percitos, gulâ
 Stimulante atroces, pro cibis levissimis
 Querelas, rixas, pugnas rostro & unguibus
 Movere ferreâ obstinatos indole,
 Discordiarum perpetuus agitatur furor.
 Paulisper ergo sustinere vix potest
 Avis pacifica tale contubernium:
 Refugit. Hinc ad aquilarum contendit gregem.
 Nobilibus illæ, & gloriosis artibus
 Se devoverunt: laudis ad fastigium
 Animos valentes usque & usque suscitant
 Generosa studia: sed simul ambitio mala,
 Simul ferocibus odiis crudelitas
 Exasperata, nunc per occultum nefas,
 Nuncque per apertos & violentos impetus
 Patrare suadent omne criminum genus;
 Nec judicatur quidpiam illicitum, modò
 Huic dignitatem grandis eventus paret.
 Simul atque sensit factiones improbas
 Avis modesta, & ausus tam nefarios,
 Exhorrui, & recessit. Paulò post videt
 Valle in reducta serpere illimes aquas,
G vj

Frondere densas arbores; audit fonos
 Arte modulatos musicâ; huc delabitur;
 Avesque gaudet reperisse deditas
 Studio canendi: Ibiqve vera, quam peto,
 Nisi sit voluptas, esse, ait, nusquam putem.
 At misera doctas cantrices dissensio
 Perturbat: omnes laudis immodicus tenet
 Et macerat amor: nulla ferre suam potest,
 Dignamve laude justâ censere æmulam:
 Hinc livor, & simultas, & calumnia
 Ultro citroque commeantes sæviunt,
 Luctumque spargunt. Hæc mala videt, & gemit
 Avis benigna; mox & infidum nemos,
 Sedesque falsâ specie blandas deferens:
 Repetamus, inquit, nostram solitudinem.
 Quod cupimus, nostro gerimus in sinu bonum;
 Alibiqve frustra quæritur felicitas.

 FABULA XXII.

Mustela, Cuniculus, & Felis.

MUSTELA vacuum cùm Cuniculi domum
 Fors reperisset, subiit, & propriam sibi
 Facere decrevit. Interim e pastu redux
 Cuniculus, ubi vidit hospitam novam,
 Hos jure monuit esse hereditario
 Suos penates; egredique procinus
 Vellet, rogavit. Illa verò quamlibet
 Terræ esse partem cuiuslibet propriam negat;
 Et se juvari lege naturæ, & frui
 Vacuum occupantis jure, contumax refert.
 Contentioni postquam inutili datus
 Utrique locus est, Felem ad extremum placet.

Eligere litis finiendæ judicem.

Hæc vetula, vitam quæ nefariam sibi,
 Assiduâ aucta furtis, prorogaverat,
 Sanctoque vultu tegere fraudes impias
 Pulchrè didicerat, læta clientes excipit:
 Et, Lis, ait, omnis vestra dirimetur brevi:
 Accedite modò; namque paulò surdior
 Effecta sum; ætas attulit id incommodi
 Profecta; propius, filiohi, huc accedite.
 Parent. Satis illa sibi propinquos ut videt,
 Rapacem utrique hinc inde falculam injicit,
 Litemque dirimit, litigantes dum vorat.
 Periculosum est hominibus, cum dissident,
 Potentiorum ad arbitrum recurrere.

F A B U L A XXIII.

Senex & Mors.

A N N O s. homo centum qui ferè compleverat,
 Demum advenire Mortem sensit; & nimis
 Properanter illam sic agere secum, querens,
 Oravit, ut ne prius obire cogeret,
 Quædam expedita quàm forent negotia:
 Saltem exspectaret, dum ex nepote filii
 Brevi futuras confecisset nuptias;
 Factoque ritè testamento, ab omnibus
 Remotam rixis familiam relinqueret:
 Quòd si migrandum hinc sibi fuisse tam citò,
 Præmonitus esset. . . . Hic Senem ultra Mors loquitur
 Non passa: Funeris habet mille nuntios
 Senectus longa, dixit; & prædam abstulit.

FABULA XXIV.

Testudo & Anates duæ.

PEREGRINANDI varias in mundi plagas
 Testudinem olim cupiditas maris ineolam
 Incessit. Adeò, dici quod vulgò solet,
 Verum est: tardipedes stare vix posse in loco.
 Hæc conspicata fortè pascentes duas
 In litore Anates: Vos o felices, ait,
 Quibus remotas visere licet, cum libet,
 Regiones! nostra non obesset tarditas,
 Et illa, quam gestare cogimur, domus
 Non impediret; hoc mihi mare protinus
 Deserere, meque terras hinc ad ultimas
 Transferre libeat. Ista ne te maceret
 Libido, dicunt Anates; ipsam, si velis,
 Nos ambæ facilè explere, statimque, possumus.
 Se spondet autem beneficii memorem fore
 Testudo. At illæ, ramus ut fortè arboris
 Excisus aderat, tollunt; & Medium, inquirunt,
 Premere memento hunc apprehensum mordicus;
 Aptantesque per os domiportæ simul inserunt;
 Caveatque porro ne dimittat, admonent;
 Ipsæque mox, ejusdem extremis virgulæ
 Partibus utrinque pariter admorsis, volant,
 Nostram & per auras efferunt Testudinem.

Res ubi perspecta est proximi pagi incolis,
 Stupuerunt omnes insolens spectaculum;
 Et clamitantes ire per arduum æthera
 Testudinem, immo reginam Testudinum,
 Eam salutant. Stulta gestit, & impotens
 Lætitiaë inanis: Verè, ait, regina sum.
 Tacuisset illa, fecisset prudentius:

Namque os apertum sustinentem virgulam
 Postquam reliquit, ipsa duris cautibus
 Illisa periiit. Sic, mala curiositas
 Quod meruit, inepta gloriatio attulit.

F A B U L A X X V.

Ad Isaacum Belletum doctorem medicum.

Formicæ duæ.

TUA, Bellete, jucundâ morum indole,
 Tuâ doctrinæ varietate amabili,
 Tuâque facilis & elegantis ingenî
 Festivitate huc usque dumtaxat mihi
 Aut ægritudo mentis, aut hujusmodi
 Sensim levâri quodpiam potuit malum:
 Tuâ sed arte nuper, ac vigilantîâ
 Assiduâ & efficaci bis veterem meum
 Amicum morte liberâsti proximâ:
 Quapropter habeo gratiam tibi maximam.
 Mihi verò talem ne salutiferam tuam
 Cogaris olim similiter operam dare,
 Caveo mehercule diligenter: & cibus
 Ob id ipsum mihi vulgaris ac tenuis placet;
 Potentiumque vito mortiferas dapes:
 Et aliqua verbis ut meis auctoritas
 Accedat, esto talis exempli fides.

Viles parabilesque contentæ cibos
 Adhibere, vitam sustinebant commodè
 Duæ Formicæ. At una quondam tædio
 Affecta, fortisque melioris appetens,
 Discedere domo cœpit paulò longiùs,
 Dum perveniret denique in quoddam horreum,

Bellariorum omni refertum copiâ.

O Jupiter, ait, hospitalis, quod bonum
 Mihi venit hodie, perpetuum facias precor!
 Simulque dulcem, saccharum, dapem eligit;
 Comeditque, si non aviditas quantum jubet,
 At parva quantum continere alvus potest.
 Opipare pransa pauperem ad cellam redit;
 Limenque vix ingressa narrare incipit
 Omnem munificæ Sortis oblatam sibi
 Benignitatem; & hujus in partem boni
 Invitat ultro sociam, & admovet preces
 Sollicita blandas: Illa verò pertinax
 Repugnat: Cùmque nunc satis bene sit mihi,
 Periculosum judicio, inquit, o soror,
 Studio & labore, meliùs ut sit, distrahi.

Sed altera nil jam, nisi degustatas semel
 Delicias, cupiens, ordinariam terit
 Escam superbo dente, & in ægram nauseans
 Demittit alvum; & quàm licet sæpissime
 Revisit horreum, unicè quod jam placet.
 Intemperanti dum sic obsequitur gulæ,
 Se facere credit stulta multum corporis:
 At vilibus olim venter affuetus cibis,
 Offenditur istis delicatioribus,
 Quorum usus etiam largior damnum aggravat.
 Demum illa vitam dum sibi vult reddere
 Iucundiorē, multò breviorē efficit:
 Miseræque funus bestiolæ curat soror,
 Mœsta quidem, sano sed vigen corpusculo.

Admonitus hoc exemplo, magna divitum
 Contemnere pauper faciliè possum prandia.

FABULA XXVII.

Corvus & Lepus.

PER odora rura dum thymum carpit Lepus,
 Volans per auras hunc simul Corvus videt,
 Simulque venatores adspicit procul:
 Miseramque pecudem nisi, ait, admoneam citò
 His facile fiet præda venatoribus.
 Delapsus ergo postquam confedit solo,
 Leporem quietum hortatur monitor anxius,
 Fugiat, suumque in latibulum se recipiat,
 Ac venatorum vitet adventum, & necem.
 His ille monitis paruit, falsis licet;
 Nam venatores aliò cursum verterant.
 At Corvus, ut humo tollere se tentat, pedes
 Retineri sentit impeditos cassibus,
 In quos latentes induit se improvidus,
 Saluti alterius providere dum cupit.

Rebus alienis qui student vigilantius,
 Quàm sit opus, hi sæpe nihil in propriis vident.

FABULARUM
ÆSOPIARUM
LIBER OCTAVUS.

PROLOGUS.

Bis mille ante annos, terque centum circiter,
Fortunæ crimen alti dotes ingent
Cum vindicassent, Phryx Æsopus exiit
E servitute, Sardibusque floruit,
Regnante Croeso : hic sorte prosperâ fruens,
Suoque summè gratiosus principi,
Quas, libertate dum careret, fecerat,
Collegit ipse, & publicavit fabulas.
Hæ notuere in Græcia; has & favor
Excepit ingens, has librarius frequens
Exscripsit, omnium his infudavit manus :
Et quia potentes & humiles, pueri & senes,
Sophique & ipse Socrates eas probè
Discebant, ac tenebant etiam memoriter ;
Quosdam impulere hæc, falsam ut induerent sibi
Persuasionem, nullas umquam literis
Mandasse Æsopum fabulas ; tantummodò
Recitasse, quas fecisset ; denique has diu
Non aliter, hominum quàm per ora traditas
Percrebuisse. At Græcis illum ceteris

Scriptoribus omnis annumerat antiquitas.

Neque tamen omnes, quæ sub ejus nomine
Circumferuntur, apologorum texuit
Narrationes: immo verò vix licet
Dubitare, quin plerasque temeritas rudis
Librariorum eas interpolaverit;
Quasque edidit, harum plurimas affingerit
Planudes ille, Maximus prænomine,
Re fabulator & nugator maximus.

Sed fraude quamvis barbarâ ferè omnibus
Æsopi, quales nunc habemus, fabulis
Inducta forma est deterior; illæ tamen
Facetæ adhuc sunt, & valent reconditis
Sententiarum, luminumque dotibus.
Certè apologorum semper unus hic mihi
Thesaurus esse visus est sanè utilis.
Securus ergo exempla multorum, hinc opes
Assumere mihi idoneas non destiti;
Istumque porro confeci omnem prologum,
Ne quis beneficii immemorem me diceret.

F A B U L A I.

Momi censura.

Opus quisque suum abfolverat, taurum quidem
Neptunus, hominem Jupiter, Pallas domum:
Momum advocârunt; &, Super his quid sentias,
Ediffere nobis, inquiunt. Postquam satis
Cuncta ille sese examinasse credidit:
Cur non sua tauro cornua infra oculos, ait,
Sunt collocata, ut meliùs ictum dirigat?
Certè hominis pectus, perfidis plenum dolis,
Non oculendum, sed fenestrandum fuit.

Istique domui nonne oportuit rotas
 Submitti, ut possit, quò libet, circumvehi?
 Industria quidquid summa, & eximius labor
 Perficiant, semper aliquis obrectaverit.

F A B U L A I I.

Papilio & Apis.

PAPILIO volucer, florum amator frivolus,
 Dum levibus alis visere ad cunctas opes
 Redolentis horti properat, & violæ modò,
 Modò calthæ inane libat osculum, & fugit,
 Rosæ insidentem mollibus foliis Apem,
 Dulcesque succos exprimentem naviter,
 Vidit, & accedens substitit aliquantulum,
 Tam pertinacem illius diligentiam
 Ut irideret. At ea nihilo segniùs
 Opus exsecuta: Fuitiles, inquit, jocos
 Refellere verbis neque lubet, neque expedit;
 Illud monebo tantùm: Qui dulce utili
 Miscuit, is omni dignus est suffragio.

F A B U L A I I I.

Divinus.

VENTURA fallax dum Divinus in foro
 Prænantabat, verus illi nuntius,
 Suam patere foribus effractis domum,
 Neque reliquum intus esse jam quidquam boni,
 Repentè vënit. Ergo, quò damnum vocat,

Homo meus ire properat. Tunc adstantium
 Unus : Alienam quis jam, ait, fortem putet
 Te prævidere, cum tuam haud prævideris?
 Ad hos fabella pertinet, qui res amant
 Alienas curare, propriasque negligunt.

 FABULA IV.

Accipiter & Noctua.

ACCIPITER olim Noctuæ promiserat,
 Et obligârat jurejurando fidem,
 Pullis ab ejus, quamvis urgeret fames,
 Et rostrum & unguis cõhibiturum se fore.
 At ne qua forsan cupiditas, inquit, mala
 Olim in tuorum damna me inscium ferat,
 Ediffere, hos porro quibus agnoscam notis.

A ceterarum fetibus avium meos
 Distinguere tibi est facile, dixit Noctua :
 His nulla namque mater edidit pares,
 Adeo venustam corpore speciem gerunt,
 Tam singulari florent pulchritudine !
 Probè meminero cuncta, discedens ait
 Accipiter ; & cavebo, ne nostra indoles
 Aliquid in tales formas audeat mali.

Postridie auras dum volando circinat
 Jejunos, ultra ferre nec potest famem,
 Turris vetustæ latibula subito petit :
 Ibi per omnes quæritat prædam cavos ;
 Pullosque demum Noctuæ ipsos invenit,
 Tenebricoso nidulo extrahit ; videt
 Tristes, horridulos : Nostraque his tam turpibus
 Amica, dixit, vitam certè non dedit,
 Quæ tam venustos, tamque pulchros educat.

Nec plura; simulque evisceratos devorat.

Hæc inficetam fabula indicat librum,
 Quem si modesto venditari nuntio
 Critici viderent, fors illæsum omitterent;
 At, si elegantem stultus auctor prædicet,
 Hi rite expensum acuto discernunt stilo.

F A B U L A V.

Melezia & Larix.

IN Transpadano nemore nuper exstitit
 Meleziam inter & Laricem contentio.
 Melezia prior: Sorte, ait, satis meâ
 Me gloriari, & esse contentam licet:
 Apud omnes quippe Physicos nostri temporis
 Peritiores nostrum & nomen & decus
 Celebratur: dum te venditam judicant
 Scriptorum inani veterum testimonio,
 Priscaque laude destitutam vituperant
 Critici sagaces. Contrâ sic retulit Larix:
 Adjicere, stulta, debueras, etiam mihi
 Has nunc negari dotes, ipsa quas dedit
 Natura: miram nempe in altitudinem
 Me surgere, quam tu sic pusilla vix potes
 Adspicere; quolibet intemeratam tempore
 Consistere mihi viriditatem frondium,
 Ut auda tu videbis, omni te simul
 Honore Boreas ingruens spoliaverit;
 Ac denique nullis ignium me viribus
 Verti in favillas posse, quod certis sibi
 Notum esse multisque experimentis graves
 Et eruditi docuerunt olim viri.
 Quid plura? debes vel tuis præconibus

Fidem negare, vel credere & id, quod volunt,
 Me, qualis adsum nunc tibi, me scilicet
 Numquam existisse; teque flammis tam citò
 Aboleri facilem, te caducis frondibus
 Instructam, Laricis esse reputandam loco.
 Meum at tam dispar, tam longè præstans tuo
 Genus reverere; cujus excellentiam,
 Laudemque fides æstimare fabulas
 Critici si pergant, hoc sibi dictum putent;
 Non semper infitiri licet, ubi non liquet.

F A B U L A V I

Edera & Murus.

PERMITTE, dixit Edera Muro blandiens,
 Ut fragilis, & me sustinere nescia,
 Tibi tam stabili, tamque firmo adhæream.
 Haud renuit ille; at sentiens hanc postmodum,
 Stirpibus hac, illac furtim permeantibus,
 Camenta solvere, & lapidum compagine
 Laxare, queritur; herumque communem rogat,
 Disrumpere velit nexibus consortium
 Malè ominatis initium, & ejicere præcul
 Plantam nocivo sibi jugatam foedere.

Audit querentis herus preces, & approbat;
 Stirpesque tentat noxias revellere;
 At cum per omnes Muri penetrassent caves,
 Tenacibusque hærent internodiis,
 Non posse jam revelli eas intelligit,
 Quin ipse Murus parte labefactus sui
 Majore, vel inclinetur, vel etiam ruat:
 Ideoque, damnum ne eveniat majus, timens,
 Malum dirimere non audet commercium.

Hunc fabula monet, quisquis arcto se sinit
Temerè alligari societatis vinculo.

FABULA VII.

Asinus Sophistæ cujusdam alumnus.

SOPHISTÆ inepto, qui suis argutiis
Apud popellum & futes mulierculas
Illustre docti nomen acquisiverat,
Quidam Asinus operam dederat haud iautilem
Plures per annos: ad beatas denique
Dimittitur opes ruris, ubi molli otio
Reficere possit, dulcibusque carduis,
Fractum labore corpus, emeritus senex.
At ille, domini qui sui ad loquentiam
Industriamque singularem tamdiu
Animum applicavit & facultates suas
Asininas omnes, altiusque recondidit
Documenta mirabilia, inertiam fugit,
Ardetque cæco amore laudis, nec potest
Sibi temperare, quin suis gregalibus,
Quam didicit artem, tradat hanc & venditet
Magnam ergo bestiarum multitudinem,
Nova pollicendo, in concionem convocat.
Primum severo se inquit fastu insolens,
Reverentiamque præcipit silentio:
Mox rudit, & oris horridici ab imo specu
Trudit triumphans, quæ ipse non intelligit,
Quæ proinde turba intelligit multò minùs,
Et, propter hoc ipsum, admiratur maximè.
In primis anser attonitus nequit satis
Laudare talis bestię ingenium, capax
Scientiæ omnis, acre, subtile, ardaum;

Alisque

Alisque plausus concitatis editos,
 Sæpe repetitis adjuvat clangoribus.
 Stolidior autem Scrofa, doceatis ad pedes
 Abjecta, delicatam, si superis placet,
 Affectat animi quamdam teneritudinem,
 Fingitque nimiâ se voluptate affici,
 Etiamque collabi alienatam sensibus:
 Inde tamen ad suile, sat firmo gradu,
 Se proripit; suisque mox revertitur
 Comitata catulis, vasculumque deferens,
 Olido & calente quod repleverat fimo,
 Et in loquentis ora suffitum evomens;
 Tibi, o verendum gentis asininæ decus,
 Tibi, bestiarum lumen & honor omnium,
 Iste facer esto, qui te dignus est, vapor.
 Dixit; simulque porcelli instituunt chorum,
 Præeunte matre; tripudiantque & grunniunt.
 Ubi verò odores affatim hausit fetidos,
 Amplam Asinus approbationem sternuit.
 Interea fortè dominus huc advenerat;
 Atque, ut probè ille bestiarum intelligit
 Omnes agendi, vel loquendi formulas,
 Attentus omnia inspicit, considerat;
 Ebibit acutis auribus scientiam
 Veteris alumni, nec mirari non potest;
 Et universæ concionis laudibus,
 Honoribusque ceteris dignissimum.
 Ultro hunc fatetur: Immo, ait, meritò potes
 Jam gloriari, quòd meam, quantum licet,
 Asine erudite, veram imaginem refers.
 Doctrina, quam nunc multitudo suspicit,
 Quàm sit paratu facilis, exemplum hoc probat.

FABULA VIII.

Simioli & Pira.

PRÆCEPTOR olim diligens, sibi traditos
 In disciplinam, Simiolos instruxerat
 Moribus honestis; tamque mites, & probos,
 Et temperantes esse factos credidit,
 Ut non dubitârit illos domino sistere,
 Sperans lucellum, industriæ videlicet
 Fructum, & laboris, se recepturum fore.
 Sed intromissi cum fuere belluli
 Minervæ alumni, fortè sepositum vident
 Plenum Pyris canistrum, & abjectâ simul
 Omni modestiâ, uno pariter impetu
 Illuc cupiditas quò trahit victrix, ruunt,
 Prædamque, foedis etiam rixantes modis,
 Diripiunt. Hic magistrum penitus afficit
 Dolor pudore mixtus: ingemuit miser;
 Et, Arte, dixit, expellatur quâlibet,
 Tamen recurret usque vitiosa indoles.

FABULA IX.

Perdix & Auceps.

ALITIBUS Auceps insidias tetenderat:
 Incauta Perdix in laqueos ut se induit,
 Sensit periculum, & reformidans necem,
 His Aucupem tentâsse verbis dicitur:
 Agro in propinquo sociæ pascuntur meæ
 Multæ; sine modò, huc illas adducam tibi,

Mensâ ut paretur præda dignior tuâ :
 Postquam rediero , nec mihi parces , si voles ;
 Vel , si placuerit officium , vitam dabis .
 Perspexit Auceps callidus inanem dolum ;
 Avemque capiens garrulam : Ut credam tibi ,
 Respondit ? ullam tu mihi ut serves fidem ,
 Socias quæ prodis ipfas ? incertam nimis
 Rem postmodum considerabo attentius :
 Interea capsam ingrediere : si largo minûs ,
 At delicato recreabis me cibo .

Inimico vanis se promissis perfidus
 Obligat , amicos prodere ipsos qui potest .

F A B U L A X.

Parasitus & Pisciculi.

QUIDAM Parasitus , & facie & facetiis
 Ridiculus , audax scurra , deliciæ populi ,
 Ad publicani sumptuosam divitis
 Mensam sedebat imus . Is neptunios
 Sibi esse positos tantùm Pisciculos dolens ,
 Cùm grandia monstra ponerentur ceteris ,
 Suos minutos anxîâ tollit manu ,
 Orique primùm , & auribus dehinc suis
 Alios post alios mimico gestu admovet .
 Hic omnium ingens curiositas fuit .
 Audire facti causam flagitantibus :
 Me cura , dixit , magna sollicitum tenet
 De sorte amici , qui longinqua jam diu
 Per maria currit : ergo ab his ponti incolis
 Exquiro , numquid de illo fors resciverint :
 At juniores se esse respondent mihi ;
 Interrogemque grandiores , me monent .
 H ij

Inexpectatum callidi scurræ jocum
 Convivæ risu excipiunt, & grandes simul
 Dilargiuntur pisces, quos interroget.
 Acuere avarus venter ingenium solet.

 FABULA XI.

Apis & Jupiter.

APRIS Jovi olim mellis obtulit favum.
 Admovit ori dulce munus Jupiter;
 Cùmque approbâisset aviculæ solertiam:
 Age, inquit, opta quid tibi rependi velis.
 Has, retulit illa, nostras involat in dapes,
 Et eas profanat cupida gens mortalium:
 Punire da mihi posse prædones malos,
 Plagamque facere pungendo insanabilem.
 Votum improbavit Deus, & tantam tantusque
 Crudelitatem volucris indignè ferens:
 Tibi certa mors est, dixit, si quem læseris;
 Animamque in ipso irata linques vulnere.
 Vindicta poenam iniqua dum repetit gravem,
 Graviore saepe affecit auctorem suum.

 FABULA XII.

Leanae Apotheosis.

LEONIS uxor e vivis decesserat:
 Solemnis ergo dicitur exsequiis dies;
 Missique circum faciales admonent
 Regni incolas: Adeste, pompæ funebri

Quis volet, acceleret. Nullus non, vel adfuit,
Vel excusavit per alios absentiam.

Turbam ut frequentem vidit, ingentes Leo
Causas dolendi significare protinus

Longo ejulatu coepit: adfere aulicis,

Parique luctu luctum Regis prosequi.

Unus tot inter fletus fletibus abstinet

Cervus: sibi namque meminit uxorem feris

Nuper Leænæ dilaniatam dentibus.

Advertit, & æstuantis Rex iræ impotens:

Sic ergo nostros concelebras luctus, ait?

Dolor ubi publicus, esse lætus sustines?

At non Leonis vindicabitur impetu

Tam turpe crimen: ruite in impium, lupi;

Reginæque piis manibus inferias date.

Nihil moveri visus ad tristes minas,

Sic placidè causam cervus oravit suam:

Rex magne, satis est luctui datum hætenus;

Recepta cælo flere nos ultra vetat

Augusta conjux: namque dum ereptam mihi

Uxorem queror, & mortis inclementiam

Accuso, inane luctus ad solatium,

Vidi Leænâ curru sublimem rari,

Interque collocari cælestes feras;

Quapropter alacris lætitiâ jam nos decet.

Hæc fraude lepidâ Leo placatur credulus;

Recreatque dono, destinabat quem neci.

Amant potentes, quæ canit adulatio;

Licetque falsa judicent, raro improbant.

FABULA XIII.

Agnus, Canis, & Lupus.

STUDIOSA mater & sagax dederat Ovis
Fidelem, si quis unquam alius, Canem suo
Custodem Agniculo. Non erat ille bellulus,
Neque aliquis unus ex iis, qui leniter
Adblandiuntur; at generosus & valens,
Acerque, & omnes qui, ferox hostis, lupos
Usque allatraret, arceretque longius.

Custodis hujus imprudentem tæduit
Alumnum; cumque ab ipsius vigilantia
Se vindicandi occasionem quæreret,
Lupus ecce occurrit, artibus instructus malis
Veterator, tectus pelle ovillâ; qui suam
Dissimulans vocem, sic eum alloquitur prior:
Mihî Fors bona favet, qui te solum invenerim,
Amicule; operam jam antea tibi meam
Impendere utilem, animo destinaveram.
Dic autem, amabo: quid tibi cum ista bellus
Tristi & severâ, cujus in custodiam
Te traditum esse, sic amabilem, audio?
Moderator ille est, chara quem dedit parens,
Respondit Agnus. Huic Lupus retulit: Suum
Egrediè alumnum instituet, aliud qui nihil,
Præter latrare, didicit! si credis mihi,
Doctorem sanus invenustum deferes.
Me sequere: disces quidpiam, quod sit magis
E re tua, magis etiam placeat tibi.

Lupi consiliis paret Agnus perfidis:
At vix uterque proximum intrârunt nemos,
Comitem misellum frangulat impius latro.
Bonus ille custos, qui severus & probus
Propulsat, non qui blandus importat malum.

FABULA XIV.

Homines duo & Thesaurus.

IN O P I A quidam perditus statuit mori :
 Laqueum paravit ære quod superiuit ,
 Collo alligavit ; clavum semirutæ domûs
 Parieti fixit , unde pendens literam
 Longam ex se faceret. At in ruinam cum foret
 Paries propensus , sustinendo ponderi
 Impar , secutus ultro est ; & magnam simul
 Effudit auri copiam. Ille , qui , nigras
 Præter erebi umbras , cogitaret jam nihil ,
 Ubi sic dejectum , & illæsum etiam se videt ,
 Nodo tenaci se eximit , laqueum abjicit ,
 Fortunæ munus oblatum recolligit ,
 Repetitque dulci gravis onere suos lares.

Interea , hunc ipsum ibidem qui locaverat
 Thesaurum , avarus advenit , & exterritus
 Victusque , damno cognito : Au meos mihi
 Amores , heu ! fuisse sublatos feram ,
 Vivamque ? misero vivere quid prodest , ait ?
 Visoque laqueo , se suspendit , & perit.

Desperat ubi quis , confiditve maximè ,
 Ratum crede nihil : nam repenti , si velit
 Fortuna , res utrinque mutabunt vicem.

FABULA XV.

Arbuscula, Arbor, & Colonus.

JUNIPEROS inter, & alios hujusmodi
 Frutices, tenebat principatum Arbuscula.
 Inde procul Arborem eximiam dum respicit,
 Et ejus omnem perspicere præstantiam
 Ne possit, ipsa dum vetat longinquitas,
 Ac tenuis etiam nebula visum decipit;
 Existimare coepit, illi scilicet,
 Si contra staret, præferendam se fore.
 Quapropter, omnibus ut facultas suppetat
 Utramque comparandi, maximâ prece
 Orat Colonum, tollere hinc ipsam velit,
 Et collocare in Arboris viciniâ.
 Recusat ille primùm: at importunitas
 Hunc denique cogit facere, quod valde improbat.
 Natalis ergo stirpitis e terræ sinu
 Avellit, & reponit optatum in locum;
 Sed illam totam sic pusillam cùm videt
 Latere in umbra magna vicinæ Arboris,
 Irridet; & Te quantò, ait, fatius fuit
 Juniperis, & genistis, & periclymenis
 Dominari, tantæ quàm invidere tantulam,
 Et anteponi velle magnitudini!

Virgilii, Homerique æmulos quosdam, sibi
 Palmam arrogantes, fabula, ut sapiant, monet.

FABULA XVI.

Porcus & Sturni.

ULIGINOSO terram in agro dum fodit
 Glebasque rostro Porcus evertit putres,
 Erumpere cogit vermiculos : Sturni advolant,
 Fossorem stipant, & capeffunt strenuè.
 Insecta lubrica, & avidè liguriunt.
 Meus ille stupidus agmen aligerum sibi
 Honoris causâ huc advolâsse credidit :
 Sola parasitos excitaverat fames.

FABULA XVII.

Pica & Acanthis.

SUA sola Picam fulem loquacitas
 Domino jucundam amabilemque fecerat.
 Brocacibus illa perstrepens clangoribus,
 Modò objurgabat omnem familiam, modò
 Potum sibi darent, postulabat, aut cibum;
 Statimque, quidquid vellet, habebat affatim.
 Eadem Acanthis quæ latebat in domo,
 Fundere canoros didicerat tantùm sonos;
 Mulcensque cantu solitudinem suam,
 Durabat, omni se abstinens querimoniâ;
 Nec dignabatur postulare quidpiam:
 Interdum ad ejus lene & argutum melos
 Familia, & ipse dominus, attenti, aurium
 Operam dicabant, deliciasque musicas
 Remunerabant ultro magnis laudibus;

H v

Sed alia rarò impertiebant munera.
 Ergo, quibus etiam sustineret spiritum,
 Avis misella sæpe caruit victibus,
 Elanguitque, ac denique periit fame.

Hinc Literati nempe discunt, o dolor!
 Modestiam nocere doctis artibus,
 Valere ineptas, quas juvet impudentia.

F A B U L A X V I I I.

Mustela & Columba.

MUSTELA catulos cùm quotidie suos
 Transferret; hanc Columba, quid toties locum
 Mutare, tamque sollicitam esse cogeret,
 Interrogavit. Illa respondit: Tuos
 Cùm te viderem pullos in eodem loco
 Usque educare, & hos tibi usque subripi;
 Tua ista fecit me anxiam securitas.

F A B U L A X I X.

Sidera & Sol.

DE principatu contendebant Sidera:
 Sol oritur: omnis cessat hic contentio.
 Procerum superbia deficit, cùm Rex adest.

FABULA XX.

Leo iratus.

DUM quærit olim iratus elapsus Leo
 Alium leonem, quem mactet odio furens,
 In puteum offendit; inspicit, suam videt
 Pictam in liquore imaginem; quem vult, sibi
 Hostem hunc adesse credit; irruit, & perit.
 Sæpe furiosi plus sibi, quàm aliis, nocent.

FABULA XXI.

Idem argumentum.

ANIMALIA Leo vi sibi subjecerat
 Plurima, & iniquis opprimebat legibus:
 Etenim voraci cogebantur singulis
 Diebus ad cibatum corpora mittere
 Electa cujusque optimi e numero gregis.
 Gens universa tam feram tyrannidem
 Nullo esse pacto tolerandam cum diceret,
 Vulpecula docto perdere Tyrannum dolo
 Aggreditur: ut erat procurandis illius
 Opsoniis præposita, se quodam die,
 Mœrorem simulans anxium, domino obtulit
 Jam siccis expectanti faucibus dapes;
 Et, Hæc tuâ, inquit, nobili dignum gulâ,
 Meâque dignum industriâ paraveram,
 Ac deducebam commeatum, quem suis
 Asinus clitellis dum recipit, mecum, gemens,
 Expostulavit de graviore sarcina;

H vj

Nullusque non erat exquisitior cibus :

Leo sed alter , ante qui paucos dies
Advenit huc , & multa jam sæva edidit
Facinora , & affectare culmen imperi
Videtur , ipsaque solet in viciniâ
Latitare , subito prosiliens mihi obstitit ;
Frustraque nomen inclamanti regium
Violentus , audax , immo contemptor tuæ
Majestatis , opes rapuit omnes , & suum ,
Foedè triumphans , in latibulum condidit.
Ad hæc superbus , & vehemente percitus
Leo furore : Duc , ait , duc me statim
Nefarium ad latronem , quem dedam neci.

Viam celeriter corripuere : mox videns
Puteum , dolosa quem prius notaverat ,
Aptumque technis judicaverat suis ,
Vulpecula : En hoc ipsum latibulum est , ait ,
Quo se solet recipere sacrilegus latro :
Age , ultor invade , & inopinantem opprime.
Furibundus ille accedit ; in puteum inspicit ,
Cernensque reflexam ab aquis effigiem suam :
Etiam scelestus impias audet minas
Intendere mihi , exclamat ! Et præceps simul
Irruit , & imo suffocatur in vado ,

Sæpe furiosos proprius perdit furor.

F A B U L A X X I I.

Erucae duæ.

IN caule eodem Erucae creverant duæ ,
Et societatem iniverant sororiam.
At una , pennas cum repente cerneret
Sibi advenisse , papilionum se gregi

Statim immiscere cupiens, sursum enititur;
 Fertur per auras, veterem amicam negligit,
 Et hujus, erucarumque omnium immemor,
 De gente se istâ umquam fuisse pernegat.
 Homines repente emerfos ex humili loco
 Tolerare possim, ni suum spernant genus.

 FABULA XXII.

Fur deceptus.

RECONDERE aliquis thesaurum in terræ sinus
 Cum vellet, unum e vicinis vocaverat,
 Qui se adjuvaret, secretique conscius
 Fieret. At ille, occasione mox datâ,
 Fidem fefellit; seque teste conditas,
 Clam sustulit opes. Dominus illuc postmodum
 Solus revertens, vacuum ut invenit locum,
 Dijudicavit id quod res erat, suo
 Esse imputandum amico perfido scelus.
 Adit hunc, dicitque thesauro jam condito
 Adjungere aliam velle se pecuniam:
 Adefset ergo similem postera die
 Daturus operam. Se adfuturum scilicet
 Promittit isto Fur lætaturus nuntio;
 Speratque summam pariter hanc posse abripi,
 Suoque properat reddere alteram cavo:
 Quam dominus ut recepit, abscondit domo,
 Nihilque Furi, præter animo dejici,
 Relinquens, docuit, propriis sæpe artibus.
 Malam improborum cupiditatem decipi.

FABULA XXIV.

Vulpis & Lupus.

PLENÆ simulacra lunæ dum speculo suo
 Placidus profundi redderet putei liquor ;
 Accessit illuc fortè , victum quæritans ,
 Jejuna Vulpis ; & , ubi prospexit , fames
 Malesuada perpulit , uti pinguem crederet
 Summis super aquis innatare caseum.
 Ergo duobus , alternabant qui vices ,
 Pensilibus alta e machina situlis ius ,
 Cùm facilis esset ad usque puteales aquas ,
 In eum , quem levitas propria , & alter prægravans
 Extulerant sursum ad marginem , sese injicit :
 Delapsa sed mox luget errorem suum ;
 Seque perituram deputat. Animum tamen
 Vitamque misera sustinet. Jam biduum
 Erat consumptum , cùm Lupus tandem advenit :
 Quem conspicata : Situlum , ait , te in hunc citò
 Immitte ; properaque in mei partem boni :
 Optimus hîc est mihi repertus caseus :
 Comèdi , quantum cupiditas voluit mea ;
 Nunc satura cogor hunc , sic abrasum , ut vides ,
 Deferere. Luna scilicet decreverat ,
 Et simul imago lunæ. Stultè credulus ,
 Avidusque prædæ inanis , obsequitur Lupus ;
 Præponderansque corpore , & fundum petens ,
 Surfum propellit Vulpem ; quæ parum anxia ,
 Lupo quid fieret , liquit hærentem vado.
 Quod cupimus , id verum esse facile credimus.

F A B U L A X X V.

Cervus æger.

NEMOROSO in antro Cervus æger cœperat
 Languere : Cervi nemoris ejusdem incolæ
 Venère ad ipsum , dicitantes , maximam ,
 Quidquid doleret , capere se partem mali.
 Suam ille gratus hos ita benignè vicem
 Dolere visos , optimis affectibus ,
 Aptisque verbis , quando id unum nunc potest ,
 Remuneratur ; & pietatis sedulæ
 Officia laudat ; seque , non obstant modò
 Fata nimis aspera , memorem spondet fore.
 At pristina brevi cùm revertisset salus ,
 Exurgit ; visit quo suæ sint res loco ;
 Vidensque ab istis solatoribus suis
 Absumpta latè sua fuisse pabula ;
 Officia , dixit , sancta quanti veneunt !

F A B U L A X X V I.

Graculus.

OLIM superbus , impudensque Graculus ,
 Fur ipsemet ille , qui alitis junonii
 Radiantibus se pennis exornaverat ,
 Revulsas ardeæ alas fortè reperit ;
 Hasque sibi , stultè cupidus , quo potuit modo
 Aptavit. Ultra nubes jam se præpetem
 Ferri volatu posse sublimi autumat.
 At vix se in auras crassiores sustulit ,

Miserè impeditur, talis remigii insolens,
 In humumque prono capite præceps decedit.
 Ineptos fabula plagiarios notat.

FABULA XXVII.

Musarum Alumnus & Bombyx.

MUSARUM Alumnus junior, nugax, levis,
 Ofor librorum, cubiculumque, quo suus
 Ipsum magister detinebat sedulo,
 Horrere solitus pejùs atro carcere,
 Luctum ut fugaret, falleretque tædium,
 Bombycem alebat. Hunc videns subtilibus,
 Quæ neverat ipse, filis sese involvere:
 O stulta bestia, istis quæ laboribus
 Perfungeris, ait, ut tibi carcerem struas!
 At ille retulit: Tale opus ni fecero,
 Eruca cogar repere, nec umquam mihi
 Continget, ut venustum muter in alitem.
 Pueri monentur, doctis ut laboribus
 Se exercent, ni repere per humum veliat.

FABULA XXVIII.

Formica & Jupiter.

FORMICA sortem conquerebatur suam:
 Evum se innumeris trahere obnoxium malis;
 Timere semper, rusticæ plebis gravi
 Ne conteratur plantâ, vel perdicibus:
 Jucunda fiat esca: O Jupiter, mihi

Concede pennas, inquit, ut periculis
 Eripere tantis incolume possim caput.
 Motus querelâ pervicaci Jupiter
 Pennas concessit imprudenti bestię.
 Ergo illa gaudet munere novo, & se levis
 Tollit per auras: æ simul ab hirundine
 Adspicitur; in eam devolans rapido impetu
 Avis famelica nec opinantem vorat.
 Stultè appetentes, dum annuit, plectit Deus.

 FABULA XXIX.

Cultor arborum imperitus.

CUM cupidus aliquis agriculturæ foret;
 Animique vanâ elatione turgidus,
 Suam latere vellet imperitiam;
 Fictâ ambulandi causâ agricolam convenit
 Valde peritum: solitis hunc laboribus
 Fungentem paulum observat; atque etiam videns,
 Fructificationem cum superflua arborum,
 Vagos stolones, ramulosque inutiles.
 Is amputare: Cur, ait, tantam facis.
 Lignique, frondiumque cædem? Hinc scilicet,
 Inquit colonus, uberior fructus redit.
 Neque ille plura quæsiit: prudentiam
 Sese artis omnem jam affectum credidit;
 Abiitque. Fundum mox reversus ad suum,
 Capit securim; & obvios quosque arborum
 Bonos malosque ramos abscindit miser;
 Spemque furiosus resecat omnem palmitum.
 Docet fabella, sæpe ab exemplis bonis
 Capere imperitos peccandi fiduciam.
 Sed & severa Stoicorum sanctio.

Hic quoque notatur, animi nullum quæ probat
 Affectum, at omnes penitus excindi jubet.
 Illi quidem altæ femina mentis indita
 Habuère, plenaque utilis sapientiæ
 Sanxère multa, & ausus hæc olim fui
 Celebrare quodam carmine: fedenim omnium
 Præstare cum se motuum expertes volunt,
 Nec Dî videntur esse, nec homines mihi.
 Quid? excitatam misericordiæ indolem
 Cohibere, frænare pietatem, extinguere
 Virtutis etiam igniculos: hæc virtus erit?
 Talis apathia dici virtus si potest,
 Virtutis ergo summum in automatis latet.

F A B U L A X X X.

Ad Reverendum Patrem Carolum de Neuville.

Columba & ejus Pullus, Buboque & Aquila.

ILLUD profectò, Carole, dat animos mihi,
 Quòd laus tua singularis eloquentiæ,
 Sapientiæque summa vis te non vetant
 Has penitus intueri fabellas leves,
 Quas arte finxi, & expolivi tantulâ:
 Etiamque, quâ sint parte commendabiles,
 Quâ parte peccent, ponderare te sinunt.
 Age nostris æquam perge porrò lusibus
 Præstare mentem. Judex en inducitur
 Regina volucrum: quæ tuam satis probè
 Vicem an sustineat, dispicere nunc te velim.
 Columba Pullum excluderat, gratum sibi,
 Studioque magno vigilans educaverat.
 Videbat hunc plerumque apud gentem suam

Ornari laudibus; & gaudebat in sinu.
 Suffragia tamen blanda multitudinis
 Benevolæ secum tacita dum considerat,
 Timet, immodestus verba ne dederit favor,
 Illuseritque. Veritatis appetens,
 Bubonem, solitum turris in fastigio
 Residere, vitamque agere solitariam,
 Nil dubitat unâ cum suo Columbulo
 Adire, sincerumque iudicium rogat
 Super hujus omni sive virtutum indole,
 Sive vitiorum. At ille, dotes quælibet
 In qualibet ipsi luce ponantur, truces
 Obliquat oculos; quæque, recto si velis
 Examinare intuitu, forsitan probet,
 Statim repudiat, antequam perspexerit.

Matrem misellam discruciat ingens dolor
 Pudore mixtus: neque Bubonis tetrici
 Vim judicandi pravis ductam affectibus
 Cognoscere ejus nimia simplicitas sinit.
 Relinquit ergo moesta acerbum iudicem;
 Metuensque, caræ vera ne nimis nota
 Inusta fuerit proli, hanc respicit, & gemit;
 Neque tamen, oculis sedulò quamquam utitur,
 Obnuntiatam tupitudinem potest
 Videre; Bubonisque vereatur licet
 Auctoritatem, tamen assensum sustinet.

Sed cum meminerit, Aquilam dici ceteris
 Volantibus unam magis acutum cernere,
 Columbulum illi sistit ultro iudici:
 Trepida humilisque, causam veniendi docet,
 Et obsecrat, uti se nimis diu anxiam
 Ab inquieto liberet erroris metu,
 Sententiamque de re omni certam ferat.

Haud renuit Aquila: hos in Columbulum simul
 Defigit oculos, adspicere Solis facem
 Rutilam irretorti qui valent. Postquam satis

Pervidit omnia : Iſto, dixit, optimus
 Toto vigefcit ſuccus in corpufculo :
 Formæ decenti veneres non defunt fuæ,
 Nitore blando, munditiisque ſimplices :
 Quædam at nec abſunt negligentæ mala,
 Quæ delicatis aſperam cenforibus
 Creare poſſint naufææ moleſtiam.
 Plumisque, pennisque varius color inſidet,
 Quem cura facilis, & naturalis decor
 Concenter amico ad elegantiam inſtruunt :
 At ſuavitatem paulò concitator
 Animaret utinam virtus, & nuſquam auræ
 Mediocritatis lumen elangueretur !
 Imbelle roſtrum & innocens rixam fugit,
 Parabilesque, & obvios tantùm cibos.
 Adhibere novit : ſed animoſiùs velint
 Converteretur in omne noxium pecus ;
 Et in ciborum delectu cupiam quoque,
 Guſtûs adefſet doctior ſagacitas.

Hunc tu tamen, pia mater, gaudeas licet
 Genuiſſe talem : Paucis, plura cùm nitent,
 Maculis offendi, candida ratio vetat.

F A B U L A X X X I.

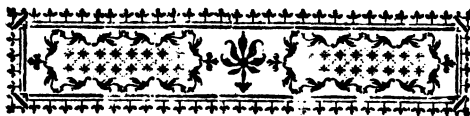
Equus & Sefſor imperitus.

LORIS ſinebat currere admiſſis Equum
 Vehementem Sefſor imperitus : quod videns
 Glamavit aliquis : Ni caves, tuum brevi
 Immodicus ille deſeret ruptum impetus
 Somipedem : age ergo, lora prudens contine.
 Extimuit ; at ſe dum putat meus hic ſtupor
 Præſtare, quod monetur, conatu aſpero.

**Subitoque fræna concutit; Equus & ferox
Simul erigit se, non ferens molestiam,
Præcepsque retro lapsus Sessorem opprimit.**

**Quàm temperatum sibi moderamen expetant
Homines regendi, ex hac fabella discimus.**

FABULARUM
ÆSOPIARUM
LIBER NONUS.

PROLOGUS.

PERICULOSAM miles ingressus viam
Non tam sollicitè ab hostium insidiis cavet,
Quàm veritus ego sum, & anxius operam dedi,
Ne quempiam hisce fabulis offenderem.
Quòd si fecus contingat: haud crimen meum,
Sed malevolorum injusta criminatio,
Hominumve stultè errantium vanissimæ
Suspiciones, quælibet species mali
Mihi imputerur, hanc omnem conflagaverint.
Coeptus quàm honestâ fuerit hic meus labor
Ratione, quantumque habeat innocentiae,
Monere toties, nescio an quidquam mihi
Sit profuturum: sed nihil certè magis
Mihi expetendum, quàm laus ingenuæ & probæ
Integritatis; & nihil magis expeto.

FABULA I.

Anguilla & Anguis.

ANGUILLA dixit Angui : Cur nostrum genus
Quotidie homines prendunt, deglubunt, edunt,
Dum vos refugiunt, ac timent attingere?
Respondit Anguis : Hi sciunt videlicet,
Prodesse nos nihil, & nocere plurimum.
Improbilas ipsa sæpe tuetur improbos.

FABULA II.

Piscis.

BENE calefactam missus in sartagine
Piscis, furente ut se calore liberet,
Resilit; at prunas miser in ipsas decidit :
Sic ergo, frictus ne pereat, assus perit.
Quem pertinacis ira Fortunæ premit,
Mutat aliquando, nec tamen vitat malum.

FABULA III.

Sus & Apes.

APICULA teneram læserat Suis cutem :
Iratu ille, tantulæque tam levem
Punire volucris punctiunculam volens,
Aggreditur ipsum disjicere apiarium,

Quassatque rostro : totum at examen ruit ,
Et mille punctum aculeis hostem fugat.

Qui vindicare injurias quærit leves ,
Ille sibi plerumque graviores suscitât.

F A B U L A I V.

Picta Solitudo & Columba.

PICTAM in pariete imaginem blandissimam
Taciti Receptus , temere positas arbores ,
Has permeantem innubili lucem ætheris ,
Interque gramina fugientem rivulum ,
Vidit Columba ; cùmque premeretur siti ,
Huc celeritate , quantâ potuit , se intulit :
At misera solido offendit ; & in ipso impetu
Malè vulnerata , præceps ad humum corruiit.

Hæc fabula homines , heu ! nimis multos monet ,
Quos vana species ad suum damnum trahit.

F A B U L A V.

Pastor & Rex.

OVIUM regebat magnum & eximium gregem
Pastor beatus : cujus cùm prudentiam ,
Industriamque cognovisset proximæ
Rex civitatis ; hunc , ut ovibus , sic quoque
Aptum regendis hominibus fore judicans ,
Ad se vocavit , & , reluctantem licet ,
Regni administrum fecit. Ille , qui satis
Ingenii haberet , vique judicii bonâ

Instructus

Instructus esset, virtutesque ceteras,
 Quarum usus indigeret, facile consequi
 Studio & labore posset, rem domini simul
 Populique rectè gessit, & tulit datas
 Utrique laudes. Quosdam at aulae principes
 Livor malignus impulit, ut mendaciis,
 Dolisque turpibus, in animum Regis graves
 Suspicionum injurias inducerent.
 Hunc infusurrant furtis ditari suis,
 Pecuniamque publicam corraderè:
 Arcam fuisse visam in ejus cubiculi
 Secretiore parte, clausam sedulo,
 Multisque laminis communitam ferreis:
 Illic recondi scilicet raptas opes.

His invidorum machinationibus
 Rex denique victus, arcam recludi jubet.
 Nil perturbatus ille, suæque conscius
 Integritatis: Magne Rex, inquit, cave,
 Ne fiat id, quod postea infectum velis:
 Crede innocenti: nesciam labis meam
 Sempè fuisse, & esse adhuc testor fidem;
 Ultra ne inquire. Sed cum proficeret nihil,
 Arcam recludit ipse; simulque proferens
 Singula, cucullum scilicet pastorium,
 Sagumque rusticum, & panarium, & pedum
 Et fistulam: Thesaurus en, inquit, meus:
 Hunc olim amare solitus, hoc uno frui
 Deinde volo: forsàn invidere desinent
 Malevoli. Rex pudore confusus gemit;
 Et execratus scelera gentis invidæ:
 Ne me, ait, amice, miserum amicum desere.
 At ille durus fugit, & oves redit ad suas.
 Invidia numquam vincitur: hanc virtus semel
 Experta cedit, si sibi ipsa consulat.

FABULA VI.

Rusticus & Sophus.

LONGINQUAM ad oram vi procellosi maris
 Allisa quondam navis, Rusticum & Sophum,
 Mersis profundo ceteris, ejecerat,
 Potus, cibique, & omnium rerum indigos.
 Omnem suam illi miseriam postquam satis
 Habuere perspectam, & vident jam se fame
 Esse perituros, aliquid opis ni suppetat,
 Moerent, silentque: mox tamen Sophus prior:
 Bono, inquit, animo es; me duce, sperari potest
 Fortuna melior: hinc ad urbem proximam
 Citò ambulemus: uberes scientiæ
 Fontes aperiam: quid malum sit, quid bonum,
 Quid turpe, quid decorum, gentem barbaram
 Docebo; mentibus ingeram novitiis
 Honesti amorem; omnesque sanctis artibus
 Rite institutos adducam, ut suas opes
 Quascumque participare nobiscum velint.

At Rusticus: Quis, inquit, antequam tuas
 Tot artes, tamque difficiles persuaseris,
 Efficiet, misera ne fames nos enecet?
 Alimenta ventri, inani jam nimis diu,
 Paranda sunt quamprimum; & hac ipsâ die
 Cœnare cupio; provisoque protinus,
 Ne desit id quod flagitat necessitas.
 Dixit; simulque proximum petit nemus;
 Ramos defringit arborum, mundat, ligat,
 Defert in urbem, venales pronuntiat,
 Vendit, cibosque factâ emit pecuniâ.

Ars optima, suo quæ domino victum parat.

FABULA VII.

Ad Iosephum Farsettium, Patricium Venetum,
& in Academia Florentina socium.

Felis & Mus.

TUSCI sermonis illius veteris, boni
Sanè, & faceti, & elegantis, integram
Urbanitatem versibus adhibes tuis,
Jucunde Farsetti, & poeticam simul
Nôsti latinam, scriptor haud incallidus.
Avitum honorem his perge porrò mitibus
Ornare studiis : at voluptatem sequi
Malam, improbe delicias miserabiles
Amoris ullo ne dehinc lepto velis
Celebrare cantu, fabula sequens admonet.
Felis dolosa Murem incautum ceperat :
Gulæ voracis impetus primùm fuit
Prædam comedere ; sed malam urget bestiam
Alia cupiditas, & cogit aliquantulum
Differre cædem : fraudulentis scilicet
Prius oblectare collibet se lusibus.
Suum ergo, fingens se misereri, mitibus
Connivens etiam oculis, vel obvertens caput,
Captivum omittit ; at fugientem mox levi
Cursu affecuta recipit : gaudio exsilit,
Circùmque subsilit, & resilit, & insilit ;
Et rursus omittit ; & fatigatum metu,
Sævoque ludo, mulcet, ac demitigat
Clemente plantâ, aut unguibus mediocriter
Exertis excitat ad inutilem fugam ;
Tum semivivum, more pilæ, sursum vibrat ;

196 FAB. ÆSOPICARUM

Jactat, receptat, vexat, ac demum vorat.

Animum inscientem retibus postquam suis
Amor impedit, barbarus & exlex Amor,
Blanditur atrox, & jocatur perfidus,
Demumque luctu perditum immolat ferox.

FABULA VIII.

Villicus, Vulpis, & Canis.

ADVENERAT NOX, immemorque Villicus
Liquerat apertas gallinarii fores.
Jejuna Vulpis sensit; & somno gravi
Dum familia omnis, & Canis custos jacent,
Huc avida siccis faucibus ingreditur: nihil
Discernit; an gallina, vel pullus neci
Mandetur: prima quæque mactat corpora;
Prædamque secum, quantam ferre potest, rapit.
Ubi sua damna postero agnovit die,
Doloris impos Villicus objurgat Canem,
Cæditque fuste. At ille contra: Cur, ait,
Me plectis immerentem? an ideo sum nocens,
Quòd tu ipse fueris negligens rei tuæ?
Herus ubi peccat, sæpe servus plectitur.

FABULA IX.

Cycnus.

CYCNUS canorâ voce placuerat diu;
Multamque laudem, dulce cantûs præmium,
Retulerat: at pertædet illum denique

Quòd usque eodem canere dicatur modo.
 Itaque natura & usus quod perfecerant,
 Omne id repudiat, & novos tentat sonos.
 Os distorquetur: dura vox extruditur:
 Nescio quid canitur gutture invito insolens.
 Laudare soliti vituperant, si qui audiunt;
 Istumque, dicunt, Cycnum, an Anserem lieet
 Credere? Figura Cycni, vox est Anseris.
 Huc sequere, quà Natura tibi monstrat viam.

 F A B U L A X.

Simius & Speculum.

QUI, qualis esset, nesciebat Simius,
 Et se putabat bellulum, effigiem suam
 Vidit fideli redditam a Speculo: nihil
 Ad se artinere tale simulacrum ratus,
 Gaudet videndo, ridet, acres & jocos
 Subamarus inficetam in bestiam jactat,
 Industriamque laudat artificis manum.

Sed aliquis: Heus, te, dixit, ignoras? tua est
 Ipsa hæc imago. Sentit hic porrò asperam
 Vim veritatis Simius, jamque incipit
 Damnare Speculum, quod priùs laudaverat.

Qui Fabularum noverit proprium genus,
 Hasque esse Specula meminerit posita omnibus;
 Quò spectet illud argumentum, intelliget.

FABULA XI.

Gallus & Cochlea.

AD culmen excelsæ arboris dum nititur
 Gallus se tollere volitando, nec potest;
 Huc pervenisse Cochleam attonitus videt.
 Efficere id autem quonam licuerit modo
 Pennis carenti, scire discupit, & rogat.
 Quid tum, inquit illa, si volare nescio:
 Adrependi artem calleo magis utilem.

FABULA XII.

Serpens & Talpa.

ME cæcitatæ admodum miseret tuæ,
 Talpæ inquisbat Serpens; namque vix potes
 Erumpere foras, & aliquantum progredi,
 Quin te salutis offeras periculo.
 Hæc cura, retulit Talpa, ne te maceret:
 Rarò ambulare cupio; latibulum colo,
 Meisque vitam tutus in tenebris ago.
 Te verò, qui tam acutum cernere diceris,
 Nullane pericula premunt? Audivi tamen
 Jacere vestræ plura gentis corpora,
 Quàm nostræ, acerbæ quæ data fuerint neci.

FABULA XIII.

Culex.

AB avida procne cum suam opprimi Culex
 Gentem videret, aeriis cessit plagis ;
 Et se recepit rustici vilem in casam :
 Sed usquequaque retia hic extendere
 Videns araneam : Heu, ait, misero mihi
 Quid quæsi ? Iste plenus insidiis locus,
 Plenus periclis. Ergo textricem suæ
 Inimicam genti abominatur, & fugit.
 Hinc ad superbam divitis volat domum,
 Furtimque splendidum in conclave permeat :
 Latet aliquandiu, animi dubius, an fatis
 Sibi omnia tandem tuta sint. Postquam metum
 Abjecit omnem, ex angulo erumpit levis ;
 Atque, Bona, dixit, habitat has ædes Salus :
 Lautè, beatè, tutò vivere hic licet.
 Nox interim advenit ; accenduntur lumina :
 Novus iste Culici fulgor infueto placet :
 Huc ergo ruit ; at ustulatur, & crepat.
 Sæpe hostes sapiens qui suos fugit, suâ
 Sibi hostis ipse deinde stultitiâ perit.

FABULA XIV.

Mulus & Porcus.

MA CER & onustus sarcinâ nimum gravi,
 Tardè ambulabat, & suam crebrò gemens
 Vicem dolebat Mulus : hunc Porcus, sua
 I iv

Quem nimia pariter impediēbat obesitas,
 Sic consolandi gratiā allocutus est :
 Age verò, frater, hos inanes comprime.
 Parumque honestos gemitus : æquo animo sequi
 Sua quisque fata debet : omnes te sciunt
 Natum gerendis oneribus ; quæ si libens
 Alacrisque gerere detrectaveris, nihil
 Profeceris ; ea namque cogēris tamen,
 Tristisque, gerere. At oculos in me denique
 Conjice, tuamque discē fortunam pati.
 An levius esse, quàm te, onustum me putas ?
 Adverte quantum pinguitudinis geram :
 Meum illud onus est, quo quidem totus premor
 Eò usque, vix ut ingredi liceat mihi ;
 Et vita nostra peragitur nihilominus
 Satis jucundè ; nec curis edacibus,
 Ullisve porrò gemitibus corrumpitur.
 Orationem Porci Mulus respuens :
 Sortem, ait, utrinque disparem esse non vides ?
 Essem beatus, si carerem farcinâ ;
 At tu miser eris, cùm tuum amittes onus.

 FABULA XV.

Vulpis.

VULPIS dum furtim villici hortem subit,
 Queritur, meatus quòd sit angustus nimis :
 Sed insequentem posthac dum refugit canem,
 Queritur, meatus quòd sit multò laxior.
 Humana sæpe ratio secum dissidet.

FABULA XVI.

Rubus & Ovis.

PLUVIA imminebat : sic hortatus est Ovem
 Rubus : Procellam non vides ? quid restitas ?
 Huc recipe te celeriter in meos sinus ,
 Tua ne tam nitida permadescant vellera .

Diffidere cuiquam nescia Bidens paruit ;
 Utque Rubi densis protegeretur frondibus ,
 Spinosa se hujus brachia inter condidit .
 Pluviam quidem vitavit : at beneficium
 Hospitis avari pretio magno constitit .
 Abire nullo quippe jam potuit modo ,
 Quin lanæ id omne , quod fuisset ab improbis
 Semel apprehensum brachiis , relinqueret .
 Fabula rapaces ad patronos pertinet .

FABULA XVII.

Villicus & Columba.

CIBUM Columbæ Villicus cū poneret ,
 Grana , inquit , ista doleo certè quod tibi
 Afferre cogor : quantò justius bovi
 Apponerentur , cūjus irrigata sunt
 Sudore multo ? vili & insuavi tamen
 Contentus ille foeno vitam sustinet :
 Sed te otiosam , desidemque tam bonis
 Gaudere vitæ subsidiis , ægre id fero .

Retulit Columba : Talibus granis doles
 Me refici : at illa delegisti sedulus .

I v.

Toto ex acervo pessima, reservans tibi
 Quæcumque bona sunt. His operarium bovem
 Fuisse longè digniorem judicas :
 Natura sed ejus non petit tales cibos.
 Me denique otiosam ac desidem vocas :
 Ingrate ! nostris perfrui te fetibus
 Potes oblivisci ? mihine pullos educo ,
 An tibi, qui sæpe, cùm teneram lanuginem
 Vix induerunt, hos mihi abripis, & voras ?
 Tuam ergo curam desine queri tam levem,
 Unde tibi tanto fenore pretium redit.

F A B U L A X V I I I.

Cornicula & Columba.

CORNICULA olim cùm Columbam inviseret,
 Fecunditatem gratulari cœperat,
 Quæ singulis progeniem mensibus ederet.
 At illa : Ne mei, inquit, commemoras mihi
 Causam doloris. Parere toties quid juvat ?
 Quoscumque pullos educo, dominus rapit
 Avarior, damnisque ditescit meis.
 Plerumque misera est servilis fecunditas:

F A B U L A X I X.

Psittacus.

PROBE educatum, prænitentem corpore,
 Ac bene valentem Psittacum vir nobilis
 Emerat : hunc atriensi curandum dedit ;

At ille totum id rejicit negotii
 Ad janitorem, janitor ad topiarium,
 Demum topiarius ad inertes pedisequos;
 Qui, fatis herili, necne, fiat Psittaco,
 Flocci æstimantes, illum sæpe & sæpius
 Cibique, potûsque indigentem negligunt,
 Adiguntque, sortem ut pristinam recolens gemat;
 Et, Vita, dicat, paupere mihi sub casa
 Heri prioris quantò erat beator!
 Quas convenire scisset naturæ meæ,
 Cautè eligebat, præparabat sedulò,
 Et copiosè largiebatur dapes;
 Altor mihi solus ille quidem, sed optimus.
 Nunc in superbâ hujusce nobilis domo,
 Ubi meliorem mihi fore sortem credidi,
 Vita mea servis commendatur plurimis,
 Longâque miser intereà conficior fame.
 Benefaciendi curam si susceperit
 Idoneus unus, præstat multitudini.

 F A B U L A X X.

Vulpis & Lupus.

CITATIORE dum viam carpit gradu,
 In foveam Vulpis inopinanter decidit.
 Accedit huc fortè Lupus, & dum prospicit:
 Age, inquit illa, amice, quod faciliè potes
 Dare, perituræ ne mihi auxilium nega:
 Aliquot recisos quære ramos arborum,
 Et injice, qui me ad resiliendum sublevent.
 Manedum, Lupus ait; quod petis, faciam lubens:
 Sed dic, amabo, num diu est, cùm sic jaces?
 Tuque adeò, quam prudentem & callidam ferunt,

I vj

In has incurrere insidias quonam modo
Potueris, ego profectò scire pervelim.

Ohe! reclamatione Vulpis impatiens moræ,
Nunc ista desine, quæso: me primùm adjuva.
Ex hoc periculo ut reducar ociùs:

Tibi nostra tum omnis historia narrabitur.

Periculosâ ne beneficium morâ
Corrumpe lentus; at iuva citò, quem iuvas.

F A B U L A X X I.

Viatores duo & Latro.

DUO Viatores dum simul faciunt iter,
Marsupium unus reperit plenum aureis.
Eia, inquit, alter, in commune! Sed lucri
Ille negat ullam posse se partem dare;
Totumque jure uni reservandum sibi
Contendit, unus cum ipse sit, qui invenerit.
Interea utrique armatus occurrit Latro.
Nummorum tunc possessor: Eia, dexteram
Confer, ait; vimque vi repellamus: duos
Non vincet unus. Pauper at retulit comes:
Non tanti est: quid enim possit hic vacuo mihi
Abripere? sed tu, habere qui solus bonum
Volueris, solus jure nunc malum feres.

F A B U L A X X I I.

Mercurius & Sculptor.

MERCURIUS in cujusdam Sculptoris domum
 Cùm divertisset, patris effigiem sui
 Adspexit; & quæsit, quanti venderet.
 Hanc nummulis ut audit omnino decem
 Sibi comparari posse, gaudet in sinu,
 Venire magnam tantulo pretio Jovem.
 Sed hic suum quoque stare simulacrum videns,
 Multoque plaris esse vendendum ratus:
 Quanti, inquit, istud? Sculptor autem: Si alterum
 Signum petita compares pecuniâ,
 Istud tibi pro cumulo mercedis dabo.
 Ridicula quàm sit humiliorum vanitas;
 Tunc, justa cùm sit æstimatio, patet.

F A B U L A X X I I I.

Gallus & Vultur.

IMPERIUM latè gentem in gallinaceam
 Sibi asseruerat victo Gallus æmulo:
 Hinc se superbus tollit ad culmen domûs,
 Suam ipse cantu celebret ut victoriam.
 At Vultur audit, & advocans illum rapit.
 Impunè victor nullus insolens fuit.

FABULA XXIV.

Idem argumentum.

PLACIDÈ vivebant Galli duo : supervenit
 Gallina , bellumque simul. O Amor , Ilium
 Tu perdidisti ! Prælium satis diu
 Inter feroces æmulos dubium fuit :
 Addebat animos nempe spectatrix frequens ,
 Quam fama pugnae nuntia huc acciverat :
 Sed unus altero inferior tandem , & malè
 Mulcatus , hinc se proripit celeri fugâ ;
 Et , abscondat ubi dedecus , latebram petit ;
 Helenamque non unam ; ah ! suo partam gemens
 Relinquit hosti , præmium victoriæ.
 Interea tecti scandit ad fastigium
 Victor superbus , & epiniciu sibi
 Canit ipse , acutis ingeminans clangoribus.
 At vultur , auras ambiens dum circinat ,
 Quæritque prædam , audivit ; & simul ingruens ,
 Stultè triumphantem occupat , lacerat , vorat.

FABULA XXV.

Canis domesticus & Canis externus.

CONVIVIU M solemne Canis domesticus
 Videns parari , invitat externum Canem ,
 Secum ut futuri particeps fiat boni.
 Benignitatem hanc sperat ille credulus
 Fore efficacem ; quodque sperat , jam ratum
 Sibi esse reputat ; resque suæ quo sint loco ,

Et varietas quos quanta commendet cibos,
 Ut videat, ad culinam vadit: at coquus
 Eum, apprehensis derepentè cruribus,
 Præcipitem de fenestra projicit in viam.

Quicumque se spondet aliorum de bonis
 Fore liberalem, nostra fabella hunc notat;
 Culpatque pariter ejus imprudentiam,
 Qui cautioni tam caducæ habet fidem.

F A B U L A X X V I.

Simia & ejus Filius.

S U U M ad Tribunal omnes olim Jupiter
 Mercurium jussit convocare belluas;
 Ut pulchriores edidisse filios
 Quas judicâisset, has donaret præmio.
 Accurrit ergo Simia, & turpem offerens
 Simiolum: Is, inquit, bellulus meus mihi
 (Cedite, parentes ceteræ) palmam exigit.

Malus Auctor fetus numquam bene novit suos.

F A B U L A X X V I I.

Avium & Piscium fedus.

C U M Piscibus Aves federe icto sanxerant,
 Ut operâ & opibus se juvarent mutuis.
 Sed hinc, & illinc publica res cùm postulat,
 Ut obligatam facta liberent fidem;
 Neque gens natantum sese in auras tollere,
 Neque gens volantium permeare undas potest.

Inutilis ibi societas conjungitur,
Ubi via dividit in via, & dispar genus.

FABULA XXXVIII.

Arbuscula & Quercus.

LAUDABAT Quercus arduæ præstantiam
Sub ejus umbra geminans Arbuscula.
Meum quidem, inquit Quercus, altum in æthera
Surgit cacumen; dominor in totum nemus:
At quò magis præcello arboribus ceteris,
Tantò faciliùs venti, grandinis, nivis,
Fulminis atroces me petunt injuriæ.

Hâc fabulâ homines commonentur infimi;
Summis suam invidere ne sortem velint.

FABULA XXXIX.

Auceps.

LIRETIENDIS laqueos explicaverat
Volucris Auceps; alliciendi gratiâ
Posuerat escam: demum in insidiis cubans
Exspectat. Agmen mox satis magnum advolat;
Sed hæc avaro indigna visa paucitas:
Nihil ergo tentat ille, in horam differens,
Dum multitudo accederet frequentior.
Aliæ post alias interim abscedunt aves;
Novis simæque succedunt prioribus
Longè minore numero: ad extremum, cibus
Egenus & macer, unicis passerculus

Jam superat ; & in occasum cùm sol vergeret ,
 Vacuus ne redeat Auceps laqueos contrahit ,
 Illamque tristis furilem prædam capit.

Meliora dum vis , ne bona amittas , cave.

F A B U L A X X X.

Rusticus & Canis.

CUNIS jacentem filium valido Cani
 Custodiendum Rusticus commiserat :
 Adrepsit hydra immanis , artus parvulos ,
 Et delicatos devorare jam parans .
 Sed occupat eam , corripitque mordicus
 Custos fidelis , atque grandi vulnere
 Debilitat , incassumque tollentem minas
 Opprimit : at meritam inferre dum properat necem ,
 Puerumque , cunasque simul evertit super
 Extinctâ peste . Mox suo ex arvo redux
 Agricola , cunas hinc ut everfas videt ,
 Inde efferatum rictibus Canem adspicit
 Adhuc cruentis ; hunc , dolore percitus ,
 Ligone , quem tenebat , impacto ferit ,
 Interficitque , nil morari sustinens ,
 Animi furentis impetum dum vindicet .
 At cunas ubi restituit , demortuo
 Super angue puerum vivum , illæsum reperit ;
 Seram facinoris egit pœnitentiam ,
 Et se coarguit ipse , & agnovit gemens ,
 Ira malum reverti ad auctores suos .

FABULA XXXI.

Accipiter & Luscinia.

CAPTAM tenebat diris Lusciniam unguibus
 Accipiter. Illa : Si me dimittas modò
 Fundam tibi melos quàm potero doctissimum,
 Suavissimumque ; quin & experiar simul
 Cantare laudes & mei clementiam
 Victoris , inquit. At mihi , retulit latro ,
 Non auribus bene esse , sed ventri volo.

Canant Poetæ ; at meminerint , quædam fera
 Ingenia nullis artibus humanis capi.

FABULA XXXII.

Gutta , Pontus , & Ostreum.

CUM tenuis alto Gutta cadens ab æthere
 Vastos devolveretur in Ponti sinus :
 Heu ! tantula , inquit , tantæ quid voragini
 Prodesse possum , primo fluctu scilicet
 Exhaustiendâ , & interitura funditus ?
 Dum sic misella deprimit sortem suam ;
 Paulo dehiscens ore summis Ostreum
 Emergit undis , hancque delapsam excipit ,
 Penitus recondit , induratum perficit :
 Quæ Gutta fuerat , existit demum unio ;
 Ac deinde honoris illud ad fastigium
 Evehctus est , ut Regis ornaret caput :
 Qui se fatentur humiles , extollit Deus.

FABULA XXXIII.

Corvus & Lupi.

LUPOS secutus Corvus ad multum diem,
 Prædam his potitis officium jactat suum,
 Sibique partem retribuunt aliquam, rogat.
 Respondet unus: Gratum id esset forsitan,
 Si cura nostri te comitem nobis daret:
 At sola prædæ cupiditas huc te impulit;
 Ad quam obtinendam cum operæ potueris nihil
 Conferre, meritò te vacuum dimittimus.
 Inutiles fabella parasitos notat.

FABULA XXXIV.

Cuculus, Philomela, & Asellus.

CUM cantavissent coram Asello iudice
 Cuculus, ac Philomela; & hic tantum duos,
 Quos nôrat, usque & usque repetisset sonos;
 At illa concinnâset egregium melos,
 Sonosque mirâ varietate volubiles;
 Postremò Asellus dixit hanc sententiam:
 Philomelæ cantus paulò est intricatior;
 Placet Cuculus, multò æquabiliùs canens,
 Nostrasque, pugnæ præmium, laudes feret.
 Quæcumque capere intelligendo non potest
 Iudex ineptus, ea plerumque deprimit.

FABULARUM
ÆSOPIARUM
LIBER DECIMUS.

PROLOGUS.

ACERBITATIS multum, & acrimoniæ
Semper habet omnis satirarum festivitas :
Quapropter, hominum ut est plerumque præferox
Natura, proclivisque ad iracundiam,
Quoscumque se exercere in hoc ludo juvat,
Sibi concitare grave periculum solent.
At propria cum sit Fabularum humanitas
In corrigendò, & in docendo suavitas ;
Miror, quòd optimus harum Phædrus artifex
Ab instituta abiverit paulum via
Diversus ; animique ægritudinì obsequens,
Viro potenti turpem inusserit notam.
Sed qualis illum maximas injecerit
In calamitates culpa, narrare hìc libet.

Par dignitate, superior potentiâ
Cæsaribus, uno Principe Tiberio minor,
Sejanus homines despiciebat ceteros
Longè remotos infra se : immo traditas
mperii habenas continebat improbus
Dominator. Humilis, ac tenuis homunculus,

Qui

Qui gereret animos forte majores sua,
 Tristem, at verendam immanitatem non tulit:
 Libertus, omnia forte nondum pristina
 Qui servitutis argumenta amiserat,
 Tali, tantoque sempiternam inurere
 Sejano Phædrus ausus est infamiam.

Nam cum ille, factus in dies magis insolens,
 Sibi postulasset Livillam uxorem dari,
 Livillam Drusi filiam Germanici,
 Quam deinde magni Caius Augusti nepos,
 Mox Drusus etiam natus Tiberii unicus,
 Adhuc bonâ ætate, viduam reliquerant:
 Rumor per urbem de malo hujus ambitu
 Diffeminatus continuo percrebuit,
 Plebemque, & proceres, mox & ipsum Principem
 Commovit. Hominis exagitandi commodam
 Occasionem Phædrus hanc ratus, arripit:
 Doctam, facetam, & elegantem fabulam
 Concinnat: Sol uxorem ducere quod velit,
 Ranas inducit conquerentes cum Jove,
 Furis beati nuptias celebres notans.

Brevi rescivit crimen illatum sibi,
 Doluitque Sejanus; & auctore cognito,
 Aliam de ranis sibi Regem perentibus,
 Quam nil dissimulans publicam ille fecerat:
 Fabellam ad ipsum pertinere Tiberium
 Facile probavit. Ergo accusat hunc reum,
 Et crimine læsæ majestatis alligat.

Hinc ista luctus significatio tam frequens
 Auctoris afflicti, & graves querimoniae.
 In aliquod etiam vitæ discrimen miser
 Fuerit adductus; quod satis & ipse indicat:
 Certè irrogatas vixit ærumnas diu
 Perpeffus. Emendatus exemplo suo,
 In scriptitandis nihilo segniùs tamen
 Fabellis posuit operam, at innocentibus,

K

Ex his dolorem delentivis remediis :

Felix, qui Sortis asperæ inclementiam

Tam suavi studio mitigare noverit;

Felicioque, si numquam, hoc ipso malè

Abusus, illam sibi fecisset asperam !

F A B U L A I.

Glires & Fagus.

PROCERA Fagus fructibus Glires suis
 Enutriebat, & cavo etiam conditos
 Trunco tegebat, commodam præbens domum :
 Ascendere tamen toties, ac descendere,
 Victus petendi gratiâ, ignavos piget ;
 Suamque demum altricem statuunt impii
 Evertere. Omnes ergo, junctis viribus,
 Effodere certant, strenuique, dentium
 Sæpe repetitis circum abrosas ictibus,
 Stirpes recidunt ; donec, oppugnantibus
 Impulsa ventis, Fagus infelix ruat.
 Tum glandis, illi facile quidem, quantum volunt,
 Comedere possunt : sed ubi consumptus fuit
 Proventus omnis, non alias rursus dapes
 Suppeditat arbor. exsiccata funditus :
 Gliresque tandem longa fames cogit mori.
 Benefico ingratus qui nocet, nocet sibi.

FABULA II.

Piscator.

RETIA sub amne Piscator prætenderat:
 Mox omne longo verberat conto vadum,
 Fundoque penitus moto limum dissipat.
 Quæsitivus aliquis, perlucens antea
 Cur sic liquores reddidisset turbidos:
 Ni facerem, dixit, vacuus hinc forsan domum
 Repetere cogar: sed operâ dum sic meâ
 Turbatur amnis, piscibus lucem eripit,
 In retia ut illi temere palantes ruant.
 Fabella quosdam spectat ad cives, quibus
 E turbulentis rebus emergit lucrum.

FABULA III.

Rex & ludi Magister.

LUDI Magistro Rex asinum mandaverat
 Mansuetiores edocendum literas,
 Pollicitus amplum collocatæ præmium
 Operæ, si fieret, quod jubebat; sin minus,
 Graves minatus poenas. Talem is ut videt
 Non posse legem rejici, injustam licet,
 Se præstiturum spondet, quod Rex experit:
 Sed erudire asellum, ut est opera admodum
 Difficilis; annis expectetur ut decem,
 Dum res ad exitum adducatur, impetrat.
 Amicis interim ipsius miseram vicem
 Dolentibus, qui se operæ inexplicabili

Periculo etiam capitis, obligaverit :
 Nil metuite, inquit, spatium intra datum mihi,
 Vel me, vel asinum, vel Regem mors auferet.
 Procrastinatum sensim abit periculum.

FABULA IV.

Musculus, Felis, & Gallus.

PROBE educatus olim quidam Musculus
 Cùm præterire angustias vellet cavi
 Natalis; ipsum provida monuit parens,
 Prudenter ageret, & caveret sedulo,
 Ne calamitatem sibi fortasse maximam
 Ab improborum arcefferet commercio.
 Nil temere se promittit ausurum fore
 Musculus; & atacri gaudio exsiliens simul
 Erumpit. Ubi progressus aliquantum fuit,
 Felem modestâ præditam specie videt,
 Secum otiantem leniter: cujus malum
 Haud suspicatus ingenium, ipsam protinus
 Adire statuit, si liceatque, mutuum
 Ferire sodus: at ecce, dum stultam parat
 Commotionem improvidæ mentis sequi,
 Supervenit, canitque Gallus. Aspero
 Exterritus ille vocis argutæ sono;
 Fugit, cavuntque quàm celerrimo pede
 Repetit; &, Audi, mater, audi, clamitat;
 Tuique miseram filii vicem dole:
 Formâ elegante bestiam invêni modò,
 Mitem, quietam, totam amabilem: nitet,
 Ridetque facies blanda: speciosum caput
 Breves, acutas, rectas auriculas gerit;
 Tum nulla pars est delicati corporis,

Quam non pilorum mollis obtegar seges.
 Volui animantis tam bene ornatae fidem
 Tentare : adibam , cum se subito huc intulit
 Cristatus ales , tibiis exilibus ,
 Nudisque nixus , oculis ardens igneis ,
 Vultu minaci , & corneo rostro ferox ;
 Simulque gutture eluctatus horrido
 Cum tristes & peracutos truderet sonos ,
 Fugere coegit me prope exanimem metu.
 O nate , retulit mater , plaudo & gaudeo ,
 Quod fugeris : nam mitis ista bestia
 Fugienda & execranda est , qua fallacior ,
 Gentique nostrae inimicior nulla existit :
 At nihil hic ales horridus nobis nocet.
 Cognosce penitus , antequam dijudices.

 FABULA V.

Ranae & Junci.

RANÆ in palude , Juncis obsita , diu
 Tutae latuerant. Cepit illas tedium
 Obscurioris vitae : prospectum sibi
 Omnem videlicet adimi , graviter ferunt ;
 Et se quoque fieri adspectabiles velint.
 Odiosis ergo stirpibus ut purget vadum ,
 Suis quemdam adigunt rusticum clamoribus.
 At variae pestes , ardeae , ciconiae ,
 Vulturii , mox ut ictibus cunctis vident
 Eas patere , huc advolant identidem ,
 Carpuntque miseras , seminecesque glutiunt.
 Tenues & humiles hanc monentur fabula ,
 Illustriorem vitae ne cupiant statum.

FABULA VI.

Arbores duæ.

FRUGIFERI generis Arbores quidam duas
 Habebat : unam vase clausit ligneo ,
 Ut ingruentis ab hiemis molestiâ
 Defenderetur sub tepenti fornice :
 At alteram patente posuit in solo ,
 Ut ferret , aliis unâ cum compluribus ;
 Quasumque pluvix , frigoris , & æstus vices.
 Quid accidit autem ? fructus illa præcoces ,
 Malosque ; seros hæc , bonosque protulit.
 Hinc discimus , puerilis institutio
 Privata quàm sit posthabenda publicæ.

FABULA VII.

Viator , Tigris , & Corcodilus.

MINUS aliquando simplice periculo duplex
 Nocere ; vera ostendit hæc narratio.

Quidam Viator calle in angustissimo ,
 Rupem arduam inter , Gangis & crepidinem
 Dum carperet iter , efferam adspexit Tigrim
 Huc irruentem : ferre vult retro gradum ;
 At Corcodilus parte ab hæc etiam furens
 Accurrit. Ergo geminæ se miserum videt
 Et hinc , & illinc pariter expositum neci ;
 Nullâque utramvis belluam potest viâ
 Effugere ; & in prædam involare jam parans
 Tigris exerebat unguis : ecce autem simul

Pernix eodem Corcodilus advenit,
 Omissoque homine, ferratis hanc dentibus
 Mediam apprehendit, & sub aquas secum rapit:
 Malumque duplex qui timuit, neutrum subit.

F A B U L A V I I I.

Navis & Nauta.

IMPOSITO Navis onere cum ingemisceret,
 Nautam rogavit, ipsam ut antennis suis,
 Rudentibusque, armamentisque ceteris
 Levaret, omnem sic magis celerem sibi
 Et expeditum dictitans cursum fore.
 At ille: O stulta, quid petis, ait? maxime
 Juvabit id quod impedimentum putas.

Fabellam quorundam hominum stultitiam notat,
 Qui liberos praestare sese dum volunt,
 Abjudicant res maxime sibi utiles.

F A B U L A I X.

Serpens & ejus Filius.

SERPENS monebat filium, ut adesset sibi,
 Serpentem in alium dum rueret, ac mordicus
 Corriperet, & glutiret. Tam nefarium
 Tunc, inquit ille, ut perpetres facinus, pater?
 De gente nostra is unus est... Tace, tace,
 Inepte: sic agere expedit; serpens enim,
 Serpentem si non devoret, non fit draco.

Hos ad potentes fabula nostra pertinet,
 Qui crescere solent ex alienis cladibus.

K iv

FABULA X.

Canis astutia.

UT inter homines, ita quoque inter bestias
 Ingenia quædam singularia eminent.
 Præstare stulto callidus nihilo magis
 Videtur, quam cata vulpis foetidæ sui,
 Cui pro sale data est anima, ne putresceret.
 Animantes autem ex moribus generis sui
 Consideratæ, quantum intelligentiâ
 Aliquando nôrint sociis antecellere,
 Brevi hoc exemplo nunc mihi probandum venit.

Tres in culina dum ad focum cubant canes,
 Tempore hiemali, quartus en supervenit;
 Qui cum videret idoneum locum sibi
 Nullum relictum, excogitavit hanc viam
 Id obtinendi, quod volebat: se foras
 Repentè proripit; & quam maximis potest
 Viciniam omnem commovet latratibus:
 Quibus excitati, qui cubabant ad focum,
 Statim allatrantes exeunt: at hic simul
 Furtim regressus in culinam, quem locum
 Sibi arbitratur commodissimum, occupat.

Animalia autem hujusmodi, quis est sophus
 Qui persuadere possit, nihilo plus meris
 Automatis sapere? si cochlea, vel ostreum
 Dicantur esse machinæ versatiles,
 Parum repugnem: sed Canem hunc, æquè suis
 Intervientem commodis, ac si foret
 Veterator aliquis ultima e Normannia,
 Quicumque sensu destitutum dixerit,
 Rationis expers ipse videbitur mihi.

FABULA XI.

Canis venaticus & Molossi.

ET cursu & astu superior venaticus
 Leporem, excitatum latibulo, cepit Canis.
 Prædam statim vorare suadebat fames:
 Persuasit aliud futilis superbia.
 Namque is, Molossi non procul ut erant duo,
 Huc se repente contulit, ostentans suæ
 Velocitatis pignus ac solertiæ.
 Leporinum at illi vix odorem senserant,
 Protinus ineptum in ostentatorem ruunt,
 Prædamque, stulta quam cupiditas gloriæ
 Inexpectatam detulit, avidè vorant.

Ne quære laudem, ubi fruendam rem tenes:
 Dum frueris, etiam te silere juverit,
 Ne te ipse forsitan indicio prodas tuo:
 Quod & sequente comprobatur fabulâ.

FABULA XII.

Corvus nimiùm loquax.

REPERERAT olim Corvus pinguem caseum:
 Cùm debuisset tacitus hac prædâ frui,
 Sua crociendo significare gaudia,
 Bonamque sortem ovante gutturis fono
 Annuntiare maluit, nimiùm loquax.
 Corvi ergo plures advolant famelici,
 Ruuntque, rixasque vehementes excitant,
 Demumque opimam diripiunt hujus dapem.

K V

FABULA XIII.

Ovis & Canis.

QUO vestiatur, laneum abripit mihi
 Tegmen Herus, dixit invidens Ovis Cani;
 Is autem quid retribuit? ingratus jubet
 Me visitare fortuito gramine;
 Dum te faginat pane, cibusque ceteris,
 Quibus ipse vescitur, At Canis contra refert:
 Ingrata es ipsa, tale ciborum quæ genus,
 Studii & laboris præmium, invidas mihi:
 Mihi namque victus quò salubrior venit,
 Nostram, luporum quoslibet contra impetus,
 Tantò validiùs tibi operam sentis dari.

Hos fabula monet, qui sibi indignè ferunt
 Minùs bene esse, quàm suis custodibus.

FABULA XIV.

Equus & Muscæ.

EQUUM macerrimum, ulceratum, & insuper
 Caudâ carentem, dira Muscarum cohors
 Aculeis pungebat pertinacibus.
 Hanc ille postquam nullâ vi molestiam
 Excutere potuit; denique volucres malas
 Rogare cœpit, ultro ipsæ discederent,
 Miserrimamque spernerent cutem, horridam
 Ulceribus; aliumque simul ostendens equum
 Pinguem & nitentem, suadet ut in hunc devolent,
 Meliorem quippe potaturæ sanguinem.

Respondet una : Fortè fieret quod rogas ,
Nisi ille nimium corpulentus , & ferox ,
Nimiumque longâ præditus caudâ foret.

Themidis notantur infimi satellites ,
Qui vexant miseros , a beatis abstinent.

F A B U L A X V.

Orator ad Statuas.

STATUAS ad veteres , quæ , docti artificis manu
Politæ , fictis exprimebant vultibus
Monstra vitiorum varia , qualia sunt amor
Illicitus , ira , livor , ambitio , furor ,
Dum verba copiosus Orator facit ,
Instatque vehemens , & suadere nititur ,
Ut ad bonam recipere se frugem velint :
Commopet amicus , canere surdis desinat ,
Suamque potiùs ad homines facundiam
Convertat. Ille verò : Mène , homines licet
Adhorter , inquit , plus profecturum putas ?

F A B U L A X V I.

Turdi.

AMANS quietis , & periculum timens
Unus de multis , qui petebant exteras
Regiones , peregre abire Turdus noluit ;
Suoque victitare natali solo ,
Si fors beatè minùs , at certè tutiùs ,
Maluit. Acutum post ubi remisit gelu ,

K vj

FABULA XX.

Mus & Talpa.

Mus inconsultus huc, illuc dum cursitat,
 Pascentem in ipso cavi aditu Talpam videt:
 Compellat ultro: respondetur: inyicem
 Confabulantur. Hunc oculis captum ferunt;
 At cautus est, & facile quemlibet sonum,
 Paratus, aure semper arrestâ, excipit.
 Murem sic admonere coepit: Heu! miser,
 Cur tam sollicitos, tamque tibi parum utiles
 Amas iterare cursus? Quid tantum juvat
 Ferri, referri, & inquietum pertrahi,
 Utcumque prava curiositas jubet?
 Quietus, & beatus in tuo potes
 Latibulo vivere: illud, an te ipsum fugis?
 Ibne solum invisus occurris tibi?
 An verò nescis, te, simul erumpis foras,
 Multisque, gravibusque objici periculis?
 Nihil umquam audisti perniciosâ felium
 De gente, quàm sit agilis, astuta, & rapax,
 Tuumque quantis cladibus afficiat genus?...
 At, at, mihi aures perculit aliquis sonus:
 Latibulum subeo: tu vale, & fuge, si sapias.
 Nihil est, Mus inquit; te ciet inanis metus:
 Manedum. Sed ille jam cavo latet suo.
 Simulque felis (nam ipsa furtim repererat,
 Prædam secuta) prosilit, & Murem capit.
 Vivit beatus, qui latens vivit sibi.

FABULA XXI.

Chamæleon.

CHAMÆLEONTIS quis color proprius foret,
 Duo viatores disputabant: Viridis est,
 Ait unus: immo violaceus, alter refert.
 Delitigantes cum viam procederent,
 En se ipse, causa jurgii, Chamæleon
 Objicit, aperto in heliotropio sedens;
 Flavusque totus visus est. Stupentibus:
 Color omnis, præter candidum & rubrum, mihi
 Rerum, inquit, omni specie ab objecta venit.
 Turpis Adulator hoc sibi scriptum putet:
 Namque ille, niveam præter innocentiam,
 Pudoremque verecundum, imitatur omnia.

FABULA XXII.

Villicus, Felis, & Caseus.

CLUSAM in cubiculo Villicus Felem inscius,
 Expositumque simul Caseum reliquerat.
 Ergo illa prædam tam parabilem videns,
 Nil dubitat ilicet & capeffere, & frui.
 Herus domum reversus, vacuum Caseo
 Reperit catinum, tersumque: dolet: respicit:
 Residentem in clunes adspicit felem, & suo
 Vultu modesto, leniterque perfido,
 Magnum exhibentem specimen innocentiae:
 At ista species, inquit, non me decipit,
 Scelerata bestia: nam meum pinguem mihi

Te surpuisse Caseum , certò scio.
 Immo hunc comèdi , Felis ait , nec poenitet :
 Tuæque pignus largitatis credidi :
 Namque tua sinere non potuit prudentia ,
 Custodiendum Felì Caseum ut dares.

 FABULA XXIII.

Imago picta in Camerâ.

ALIIQUIS in altâ Camerâ pictam Imaginem
 Miratus : Illa quantò , dixit , suaviùs
 Teneret oculos , si prope adstaret mihi ,
 Quæ tam procul remota tam valdè placet !
 Secretiores ergo per scalas levi
 Adscensu ad ipsam pervenit testudinem :
 Sed omnia vasta lineamentis videns
 Crassique , diductisque in enormem modum ,
 Stupet , & agnoscit denique errorem suum.
 Quàm multi in alto collocati culmine
 Oculos hiantes infimorum detinent
 Errore blando , quos propiùs si inspexeris ,
 Grandes patefcent turpitudinis notæ !

 FABULA XXIV.

Homo & Ursus.

IN confragosum se aliquis abdiderat nemus ,
 Vitam obstinatus agere solitariam.
 At solitudo cùm tamen grave tædium
 Afferret , arcto societatis vinculo.

Sibi iunxit Urfum nemoris ejusdem incolam :
 Qui singularis stimulo amoris percitus ,
 Utilibus , agreste ingenium , quantum sinit ,
 Juvare socium curis , & laboribus ,
 Et genere quovis officiorum nititur :
 Modò nemus omne lustrat ipsi , diligens
 Venator , & prædàm affert quàm potitus est :
 Modò fidus ipsi janitor servat casam :
 Etiamque muscas , si per æstivos dies
 Molestas esse dormienti viderit ,
 Abigere didicit : una sed Hominis genas
 Cùm instaret olim pungere contumaciùs ,
 Et sæpe abacta , semper huc reverteret ;
 Arripuit lapidem , robore quem magno vibrans
 Impegit , mustamque , & Hominem leto dedit.
 Stultus inimico sæpe amicus plus nocet.

 FABULA XXV.

Vulturius , Ostrea , & Vulpis.

VULTURIUS olim invenerat grandem Ostream :
 At testa prædàm durior cùm clauderet ,
 Suam ille frustra explere conatur famem :
 Idoneum ergo a Vulpe consilium petit.
 Quæ delicatæ pariter appetens dapis :
 Operam , inquit , omnem miserè perdidideris tuam ,
 Si frangere velis corneam rostro domum :
 Sed altè in auras evola , quantum potes ;
 Hinc rupem in istam mitte durum corticem :
 Facile frangeretur , & apertam dapem offeret.
 His ille monitis stultus ultro paruit.
 At liberatam carcere Ostream suo
 Postquam videt dolosa Vulpis , hanc vorat ,

Conchasque tantum Vulturio linquens, fugit.
 Hos fabula docet imprudenter consuli,
 Ad quos redire consilii fructus potest.

 FABULA XXVI.

Aves de creando Rege deliberantes.

REGEM creare cum sibi vellent Aves,
 Dicto adfuit gens omnis & die & loco:
 Ibi que scissæ studiis dum partes strepunt,
 Et fluctuantur animis alternantibus,
 Comitibus pavo lustrat interea, rotat
 Superbus, omnes caudæ gemmas explicat.
 Tam nitidus oculos vulgi præstringit decor;
 Nomenque regis ac decus junonio
 Quin deferatur aliti, jam nil moræ est.
 At pica renuit; consiliumque reprobanis
 Male auspicatum: Pulcher, & comptus quidem
 Rex, inquit, ille est, quem placet nobis dari;
 Sed bella si excitentur, si hostes ingruant,
 An fortis ultor vindicabit impetum?
 Inertia forte redimitur prudentiâ:
 Ipsius at mens cæca tam esse dicitur,
 Quam cæci, quotquot oculos in caudâ gerit.
 Assentit omnis coetus, & plausu dato
 Picae sagaci, damnat errorem suum.
 Species inanis imperitos decipit:
 Peritus in re nil, nisi ipsam rem, videt.

FABULA XXVII.

Puer & circumlitæ saccharo Nuces.

SA T I S quidem capacis alvi, at gutturis
 Paulò arctioris vitreum vas, saccharo
 Circumlitas tenaci, servabat Nuces:
 Quorum albicantis illecebras corticis
 Pellucida claustra cùm foràs transmitterent;
 Tantam bonorum copiam simul adspicit,
 Simul fruendi cupidus accedit Puer.
 Facilè, quò properat, vacua descendit manus;
 Evadere autem plena nimis jam non potest:
 Amittere ille, quam tenet, prædam negat;
 Et pugnat obstinatus, & nil proficit:
 Flere ergo coepit. Stultam pervicaciam
 Miseratus aliquis: Tot simul, ait, si velis
 Capeffere, nullam habere fas erit tibi;
 Sed habebis omnes, singulas si sumpseris.
 Jam monui, & rursus id monere juverit:
 Sibi ipsa semper nimia cupiditas nocet.

FABULA XXVIII.

Philomela & Vespertilio.

CA P T I V A totos muta peragebat dies
 Philomela: tantùm, nox ubi multa venerat,
 Canere solebat, luctûs ad solatium:
 Causam cùm peteret quidam Vespertilio,
 Respondit: Quia diurnis cantibus meis,
 Ut me miseram caperet, adduxi aucupem;

Statim ille retulit : Si sic feciffes prius,
 Quàm capta in huncce trudereris carcerem,
 Laudarem ; at istas , cùm tibi profunt nihil ,
 Nunc te recurrere ad artes , stultum judico.

Prudentiâ cavetur , ne eveniat malum :
 Evênit ? unâ oblivione vincitur.

F A B U L A X X I X.

Myrtus & Arbor magna.

QUASSATA ventorum importunis flatibus
 Suadet colono Myrtus , ipsam ut transferat ,
 Locetque in umbrâ vastæ & excelsæ Arboris :
 Sed Arbor illa tanta cùm radicibus
 Brevissimis hæreret in terræ sinu ;
 Simul atque boreas ingruit violentior ,
 Cadit , ruinâque opprimit Myrtum suâ.

Sortem clientum fabula miseram indicat.

F A B U L A X X X.

Avarus & Graculus.

FURAX Avaro nummos aliquot Graculus
 Surrupuit , abditoque reposuit loco.
 Sed mox cùm Avarus furtum haberet cognitum ,
 Velletque furem comprehensum plectere :
 Mala bestia , inquit , te mihi nam quis meos
 Abripere nummos furor adegit ? quid tibi
 Prodesse possunt ? hos edules an putas ?
 Non esse edules scio , respondet Graculus :

Eos tamen, deceptus exemplo tuo,
Prodesse mihi tam posse, quàm tibi, credidi.

F A B U L A X X X I.

Gallina plumis spoliata.

GALLINAM vulpis rapuerat famelica;
Nec sustinens, dum tuto manderet hanc loco,
Moras breves, plumarum jam spoliaverat
Plus parte mediâ. Facinus advertit canis;
Accurrit; in prædonem vehemens irruit,
Avidisque prædam extorquet illi e dentibus.
Gallina malè mulcata cùm gentem ad suam
Rediret: O sorores, quàm parum absuit,
Quin dirâ vobis, inquit, eriperet nece!
Hinc fortè in agros paululùm diverteram:
Scelerata vulpis me nec-opinantem rapit,
Miseramque, validus ni canis succurreret,
Vorâisset. Exin memorat, flebiliter gemens,
Gravibus suam omnem Sorte ab injustâ malis
Quàm sæpe jam olim doluerit vitam opprimi:
Et verbis, ut dolentùm mos est, asperis,
Etiamque paulò significantioribus,
Suam renarrat infortunium recens,
Dulcem excitare cupiens misericordiam.
Contra sed illæ sic glorientes clamitant:
Fuge hinc, inæpta, cum tuis querimoniis;
Tibique apud aves quære deplumes locum:
Si misera es, ipsa, quidquid advènit mali,
Tibi advocâsti moribus indoctis tuis:
Cùmque ea parumper renueret, ferociunt,
Rostrisque sævis abigunt, extrudunt foràs.
Ubi est calamitas, esse ibi culpa creditur.

FABULA XXXII.

Ictericus.

QUODCUMQUE sive ars, sive natura exhibet,
 In Orbe præstans eximiis coloribus,
 Ictericus omne id respuebat intuens;
 Et indignatus conquerebatur, nihil
 Occurrere usquam sibi, quod flavum non foret.
 Sed aliquis, istam non ferens calumniam:
 Cognosce teipsum, dixit; atque sedulo
 Provisæ, morbum, quo laboras, si queat
 Suis medicina remediis expellere:
 Videre sano res, uti sunt, fas erit.

FABULA XXXIII.

Asinus pelle leonis indutus.

ASINUS leonis fortè pellem invenerat:
 Suo statim illam corpori aptans induit.
 Ita nempe vitii id omne, quod sibi indidit
 Natura, faciliè corrigi posse autumat:
 Etiamque calidos jam se habere spiritus
 Miratur, & eorum insolens, sibi adstupet.
 Hinc se ergo contra silvicultrices feras
 Bellator infert; seque terribilem putans:
 Tremite, pavescite; hostis en adsum ferox,
 Immisericorsque, strage qui multâ domos
 Implere vestras, animo destinaverim.
 Dixit; alacerque prosilit magno impetu,
 Signumque belli dat simul clarum, & rudit,

Et ab ore vasto clamorem horrificum ciet.
 Fugere primò territæ adspectu feræ ;
 Sonusque celerem duplicat auditus fugam.

At cantilena callidam non decipit
 Asinina vulpem : pecudis arcadicæ melos
 Probè illa novit ; seque fert ipsa obviam :
 Asinumque ; dixit ; te esse nunc etiam liquet ;
 Quod & istæ auriculæ , quarum apex furtim emicat ,
 Satis indicabunt , si ipse denegaveris.
 Tunc belluarum cetera , expulso metu ,
 Plebs revenit ; & Asinum ambit ; & acerbè jocans ,
 Alienum ineptæ pecudi tegmen deripit ,
 Ictuque crebro inertem pulsat , & probris
 Onerat , & omni contumeliâ afficit.

Ibi militaris nil juvat species , ubi
 Occasione deficit animus datâ.

F A B U L A X X I V .

Felis & Canis.

FELLEM , Canemque longa contubernii
 Necessitudo tam bellè conjunxerat ,
 Ut etiam sæpe mutuam colluderent.
 Miratus aliquis , quòd animalium in genus
 Tam dispar caderet tanta familiaritas ,
 Naturæ quamdã conciliatricis fidem
 Occultam , tantò firmiorem credidit
 Subesse , quantò hæc ipsa rarior foret.
 At mox , utrique cùm ciborum reliquias
 Projiceret in commune , ut advertit pari
 Contentione prædam ab illis distrahi ,
 Rixamque concitari , pugnam denique
 Pugnari , ut feles inter & canes solet :

Vestra, o malæ, inquit, bestiæ, indoles patet:
 Vos, video, nulla vis amicitiae prius
 Sociavit; una sed libido perpulit:
 Res fructuosa namque vix proponitur,
 Discordia simul media vos inter venit.

 FABULA XXXV.

Agricola & ejus filius.

AGRICOLA curam filio mandaverat
 Agrum excolendi, vetere squalentem situ,
 Fruticantibusque sentibus latè horridum.
 Tanti laboris ille speciem non tulit;
 Silvamque foedam vix oculis lustraverat,
 Exterritus recubuit, & vel otio,
 Vel etiam somno totam consumpsit diem.
 Quod ita accidisse, propter ægritudinem
 Hujus malè desperantis, ut advertit pater:
 Age, nate, dixit, quid operæ sit opus, vide:
 Nunc iste, latus quinque dumtaxat pedes,
 Purgandus, excolendus angulus est tibi.
 Is cum annuisset, & factu facillimum:
 Opus hoc diuraum comperisset; alterum
 Consimile pensum sibi datum postridie
 Aggressus ultro est, & pari absolvit modo:
 Aliisque deinde se diebus ad patris
 Implenda jussa morigerum sic præstitit,
 Ut cultum agri pars nulla non recoperit.
 Objecta rerum magna moles territat?
 Partem intuers, & aggredere eam naviter;
 Quæ faciliè votis ubi tuis responderit,
 Aliæ sequentes similem habebunt exitum.

FABULA

FABULA XXXVI.

Nux & Arbores infructuosa.

FABULA XXXVII.

Perdices duæ & Auceps.

DE forte cùm Nux gloriaretur suâ,
 Aliasque multas Arbores contemneret
 Infructuosas; una dixit: Fructibus
 Ubi tuis aliqua accesserit maturitas,
 Simul omnes fustibus & lapidibus te petent;
 Et exspoliando mille plagas ingerent.
 Tunc sterilitatem nostram hanc optabis tibi,
 Hanc ipsam, quam tu nunc, superba, despicias.

Confidere suis divites opibus vetat
 Fabula: rapaces copia invitat manus,
 Ut non modò gravi sæviant injuriâ,
 Sed & aliquando perniciem summam afferant:
 Quod altera hæc fabella testatum dabit.

Pullos eodem in agro Perdices duæ
 Simul educabant, una complures quidem,
 At altera duos tantùm. Ditiore parens
 Contemnere coepit istam præ se pauperem:
 Quantisque, dixit, me affici damnis prius
 Effet necesse, quàm mea similis tuæ
 Fortuna fieret! Talem cùm superbiam
 Paupercula parens ferre non posset; loco
 Diversa paulùm abscessit. Interea suis
 Instructus Auceps omnibus dolis, gradu
 Accedit illuc tacito: pascentem hanc videt
 Cum prole gemina, respuitque: at alteram,
 Stipante cinctam tanto pullorum grege,

L

Ut pariter adspicit, eò confert unicè
 Industriam, cæcosque pedicatum dolos;
 Matremque, & omnem familiam simul capit;

FABULA XXXVIII.

Os & Oculi.

ORI invidebant oculi, quòd varias dapes
 Huic usque & usque, sibi que numquam porrigi
 Ullas viderent: ergo id injustum putant,
 Expostulantque cum manibus. Isti manus
 Solatium aliquod ægritudini ut ferant,
 Mel, invenire quod licuit suavissimum;
 Peramanter ipsis admovent: at melleam
 Hi suavitatem non modò nullam sentiunt;
 Sed & gravi torquentur acrimoniâ.

Non appetenda quælibet bona sunt tibi;
 At sola, quæ naturæ convenient tuæ.

FABULA XXXIX.

Adamas & Artifex imperitus.

OLIM imperiti cum venisset in manus
 Artificis Adamas, subter illapsis quidem
 Granis notatus arenulæ, at levissimis,
 Perpauculisque, cetera commendabilis
 Et magnitudine, & nitore, & pondere;
 Is obstinatus, nil non, ut vitium extrahat,
 Tundendo, radendo experitur: at suum
 Denique Adamantem deminuenso perdidit.

Periculosum est vitia quædam tollere.

FABULA XL.

Pratum, Apis, & Vipera.

HERBIS opertum erat innumeris Pratum ferax ;
 Sed ut salubres multas , & suavissimis
 Passim offerebat præditas coloribus
 Odoribusque , sic etiam aliquot suâ
 Contagione , pestiferoque noxias
 Veneno alebat. Huc adrepsit Vipera ,
 Apisque pariter advolavit : at fuit
 Utriusque studium longè dispar. Hæc enim
 Generandi mellis cupida , qui gratissimus ,
 Simulque fuerit optimus , florem hunc petit ,
 Huic diligente pertinaciâ insidet ,
 Hujus liquores exquisitos exprimit.
 At Vipera , suum ut augeat virus , malam
 Cicutæ ad herbam tendit , hæc se ingurgitat ,
 Succosque tristes corpore atro combibit.

Boni bona , mali mala solent ex omnibus
 Deligere libris , propria quæ faciant sibi.

FABULA XLI.

Sorex & Mus.

CUM cantitare bellè sese crederet
 Sorex , acutos ore stridulo sonos
 Ciere solitus , gestiebat , & sibi
 Plaudebat ; Muris etiam carpebat jocans
 Taciturnitatem. At ille : Si saperes , ait ,
 Pariter taceres : quo dicto , subiit cavum.

L ij

Mox autem inepti crebrescente Soricis
 Stridore feles admonita supervenit,
 Tacitoque gressu accedens incautum occupat.
 Atque ita suo ille proditus indicio perit:
 Damnosa stulto semper est loquacitas.

FABULA XLII.

Ursa & Leana.

QUEDAM Ursa catulos ut figuraret suos
 Laboriosè & anxie cum lamberet;
 Vidit Leana: Lambe, ait, quantum voles,
 Non fiet, urfos ut non educaveris.

Rarò elegantem cura reddit hunc librum,
 Quem semel informem partus infelix dedit.

FABULA XLIII.

Eruca & Vipera.

ÆSTIVUS olim dum Sol ardet, Vipera
 Eruca dixit: Me oppidò miseret tui,
 Quæ, tanta cum sis, cogaris humi repere
 Per tesqua, silices, totque inæquales vias:
 Natura sed mihi dedit innumeros pedes,
 Qui sustinerent hoc meum corpusculum.
 Tibi tamen, inquit Vipera, invideo nihil;
 Te namque multò celerius, quamquam pedes
 Non habeo, possum pervenire quò volo.

Ignaviam subsidia nil fere juvant:
 Per se ipse solus multum agit habilis vigor.

FABULARUM
ÆSOPIARUM
LIBER UNDECIMUS.

FABULA I.

Amnes, Pontus, & Natura.

VEHEMENTER Amnes indignari cœperant,
Quòd cogerentur perpetuo volubiles
Agitari cursu, ut undis vectigalibus
Avaros Ponti locupletarent gurgites:
Cur se ille fines continens intra suos
Ita velit unus opibus alienis frui?
Excurrat: urbes atque agros perambulet,
Aut nulla posthac auxilia speret sibi.
Statuère demum lite causam persequi;
Ipsamque Naturam adhibuère judicem.
At illa questus hos ubi vanos audit,
Damnavit insolentem contumaciam:
Refugitis, inquit, opibus hunc superfluis
Juvare, cujus ex benigno munere
Venit id, quod estis; nam ipse cuncta permeans,
Ne desit humor fontibus vestris, cavet.
Dixit, & ab omni sic jam solitos tempore,
Decurrere jubet patrium ad Ponti sinum.

L iij

Obtemperare properant Amnes ; & suis
Pendere tributa Regibus populos docent.

FABULA II.

Leo & Villicus.

FAME coactus Villici chorrem Leo
Subierat. Ille facilè se prædâ ratus
Tantâ potiri posse , clausit ostium.
At vix regressum sibi negari senserat ,
Ilicèt atroces corde flammato Ferus
Concepit iras : diris infremuit modis ,
Simulque , rapidus quò furor pepulit , ruens ,
Crudelitatis specimen horrendum dedit.
Namque violentus irrumpit in ovilia ,
Et in bubilia ; miserasque strangulat ,
Laceratve pecudes. Tunc dolore perditus
Suam execratur temeritatem Villicus ;
Trepidansque furtim patefacit , quantam potest ,
Viam Leoni : qui mox egreditur quidem ,
At victor , at cruore plenus , & satur.
Ad incitas redactus hostis præferox
Quàm sit timendus , illud exemplum docet.

FABULA III.

Simiæ & Vulpecula.

COÏRRE quondam Simiæ e regionibus
Prope universis interioris Africæ.
Strepunt ; & aliquid , quod sit e re publica ,

Statuere dum optant, multa movent, nil promovent.
 Tantùm queruntur; deque contumeliis
 Hominum, variisque injuriis expostulant.
 Una tamen: Isti, credo, nos reputant, ait,
 Pulchelli homulli sensus omnis indigas;
 Peponemye nobis esse pro corde autumant:
 Tanto, tam iniquo nos habent contemptui!
 Atenim quid ipsis omnium insequit parens
 Natura, quo non gaudeat nostrum genus?
 Specie, decore, dignitate corporis,
 Ni miserè fallor, inferiores haud sumus:
 Bene qui nos verò noverit, solertiâ
 Industriâque superiores quis neget?
 Sed nos tamen scelestis interea dolis
 Superare nôrunt: captas abducunt domum,
 Venduntque scurris, qui nos, ut faciant lucrum,
 Uni studere cogunt histrionis,
 Hinc producendas ad jocum & ludibrium.
 Quid agimus autem? talibus cur denique
 Nos vindicare miseris non quærimus?
 Vitam ut agamus omni legum vinculo
 Solutam, inermes, &, libido quâ jubet,
 Vagantes, facilè vis & nequitia opprimunt.
 Profuerit ergo, constitutis legibus,
 Omnes in unum rite compelli gregem,
 Variasque contra excursions hostium,
 Circumdatam altis mœnibus urbem condere.

Excepta magnis plausibus est oratio:
 Pulchrè, bene, rectè, clamant; quòdque probant, volunt
 Id exsequi, statimque. Sedem commodam
 Fertilis ad imum collis eligunt latus,
 Perennis unde fontis emanat liquor,
 Jamque properabant saxa, ligna mœnibus
 Aptâ exstruendis quærerere. At Vulpecula,
 Consilia earum stulta quæ cognoverat,
 Increpuit; &, Vos quænam, ait, miserabilis

Ad hos labores impulit persuasio ?
 Quid opera vobis tanta promerebitur ,
 Sudorque tantus ? Carcerem videlicet.
 Nam in urbe vestrà , quodam ut in vivario ,
 Clausas tenebit hostis , & vos aut simul
 Abripiet omnes , singulasve quas volet.
 Denuntiatis territæ periculis ,
 Incepto inani destitère Simiæ.

Adversùs hostes validos imbecillium
 Quò major multitudo congregabitur ,
 Hòc turba major opprimendam se dabit.

 FABULA IV.

Equi duo.

DUOS equiso sonipedes coëmerat ,
 Natos eâdem matre , firmis viribus ,
 Formâque corporis elegante præditos.
 Hos educare coëpit. Alter se quidem
 Cuncta ejus ad præcepta docilem præbuit :
 At obstinatus alter indole asperâ
 Dominum refutat : durum os , mobilis caput ,
 Cervix rigidior , nulla celeritas pedum ,
 Mollitia crurum nulla : quomodo disceret
 Variare gyros , vel tolitim incedere ?
 Ergo hunc equiso mulioni vendidit.
 Post tempus ambo forte fortunâ simul
 Cùm devenirent publici hospitis in domum ;
 Hic horridus , gerensque farcinas graves ,
 Alacrem , nitentem , & , glorioso pondere ,
 Equite superbum nobili , fratrem adspicit :
 Salutat ; unde , simili prognatus loco
 Uterque cùm sit , vitam agant tam disparem ,

Tristis requirit. Ille respondet : Bonum
 Hoc omne , frater , in me inesse quod vides ,
 Bene collocata fecit educatio.

F A B U L A V.

Canis & Taurus.

PUGNAM parabat inire cum Tauro Canis ;
 Et, Facile vincam , dixit ; namque dentibus
 Sum longè melior. Capite sed prono irruens
 Hunc fôdit ille nec-opinantem cornibus.

Fabella te ullo cum hoste congredi vetat ,
 Nisi antè nôris , quâ minùs , quâ plus valet.

F A B U L A V I.

Naufragus & Oceanus.

ÆRIS alieni vi obrutus quidam nepos
 Cùm nihil haberet , unde solvendo foret ,
 Rem lite voluit persequi ejus creditor ;
 Sed ipsum Æsopus fabulâ hâc deterruit.

Magnas dolebat aliquis amissas opes
 Naufragio : Oceanum postulat de injuria.
 At ille : Numquid dissimulavi , qui forem ?
 Numquid voraces esse gurgites meos
 Nescire debuisti ? Ceterùm ex aquis
 Tua bona recipe , si potes , per me licet.

FABULA VII.

Asellus fimum, deinde flores gerens.

OLENTE Asellus ibat oneratus fimo :
 Cùm verò pestem refugientes fetidam
 Plerique latè de via decederent :
 Hi nos verentur, debitum & nostris, ait,
 Meritis honorem præstant. Alterà die
 Positos figlinis vasibus flores gerens
 Rediit : ad ipsum multi accedunt, optimos
 Secuti odores & colores vividos.
 At ille confluxisse turbam existimat
 Se unum videndi & admirandi gratiâ.
 Habet hoc stupiditas oppidò percommodum,
 Quòd cuncta facilè in optimam partem accipit.

FABULA VIII.

Pulex & Homo.

PULEX momordit Hominem : at extemplo fait
 Comprensus. Oro mittere me, ait, ut velis
 Bestiolam tam minutam, tam levis ream
 Punctus. At ille renuit; hostemque enecans :
 Doceantur, inquit, ceteri similes tui,
 Periculosum quàm snt illos pungere,
 Quorum digitulis facilè possunt opprimi.

FABULA IX.

Canes duo & Ovis.

MAGNO furore perciti Canes duo
 Lacerare sese mutuis dum morsibus
 Instant, amica pacis & concordiaë,
 Componere iras, dirimere atrox prælium
 Studet Ovis; etiamque audet interponere
 Os tenerum & imbelle efferatis rictibus:
 Sed nec valet proficere quidquam; & præmium
 Inanis operæ, os inde discissum refert.

Ne se potentum rixis medios ingerant,
 Infirmiores hæc monentur fabulâ.

FABULA X.

Gallina & Formica.

SUIS comitata pullis dum perambulat
 Gallina campos, in formicas incidit:
 Huc huc adeste, clamat; hic insistite,
 Comedite: præbet optimam vobis dapem
 Nigerrima ista bestiolarum natio.
 Hi iussa matris ore peragunt strenuo;
 Neque illa dulcem carpere escam negligit.
 At cogitatio tristis intereâ subit,
 Quæ talibus querelis mox effunditur:
 Vos, o miselli, sedula educo parens,
 Expleo alimentis exquisitoribus,
 Herus hinc ut avidus bene saginatos voret!
 Heu flagitiosi ventres! heu gula! heu scelus!

L vj

Coqui, esitari tam formosas alites !
 Tam delicatas, tam innocentes victimas
 Jugulari ! Ab alto proximæ ramo arboris
 Formica, quæ se huc, evitaret ut necem,
 Receperat, quarentem Gallinam audiit;
 Et, Ista quænam est, inquit, impudentia,
 Quòd tam severè de hominum nunc expostulas
 Crudelitatem, cum ipsa tu crudelior
 Gentem universam prandio uno deleas ?
 Damna qui vult alios, se inspiciat prius.

F A B U L A X I.

Remi & Clavus.

REMI increpare quondam Clavum coeperant :
 Hanc dictitabant ejus esse inertiam,
 Quòd abstineret verberandis fluctibus,
 Staretque semper fixus. Dum sic obstrepunt
 Tumultuantes, appropinquavit ratis
 Ad saxa quædam occulta : damnum sentiunt
 Remi ; unus & mox alter, & mox tertius
 Illiditur : reflexus at motu levi
 Clavus ratem omni liberat periculo ;
 Et, Discite, inquit, quàm non sint inutiles,
 Rem providentes qui gubernant publicam.

FABULA XII.

Simius.

PERSONAM inepti & impudentis trosculi
 Cùm sustinisset bellè quidam Simius,
 Socium recenti philosophorum se gregi
 Addidit; & istam bellè personam quoque
 Sustinuit: at, quæ est imitatricis bestia
 Levitas, mox ipsum philosophari tæduit.
 Quid sectamur, ait, disciplinas futiles?
 Quin sapimus, & sinceram laudem quærimus?
 Ergo simulare nititur hominem probum:
 Perficere nullo sed modo inceptum valet.

Aliqui sunt artibus ita corrupti malis,
 Nequeant ut ipsum induere simulacrum boni.

FABULA XIII.

Struthiocamelus & Alauda.

STRUTHIOCAMELUS plumæ candidissimo
 Nitore, densâ & mole vasti corporis
 Dum gloriatur, ceterarumque alitum
 Præ se universum reputat abjectum genus;
 In cælum fortè suspicit: Alaudam videt,
 Minutam aviculam, ignobilique præditam
 Specie, sublimes purioris ad plagas
 Ætheris animosam se volatu tollere:
 Et, Hæc mea, inquit, dignitas quid me juvat,
 Si pondus est, quod retinet hærentem solo?

FABULA XIV.

Fontes duo.

FONTES eodem monte prognati duo
 Aliquandiu inter arundineta, per vias
 Utrinque non absimiles, postquam pauperem,
 Gementes, conquerentes, torserant aquam;
 Fortè unus ad lævam exsilit, & pratum adspicit
 Diffusum in infinitam magnitudinem,
 Ridentibusque passim amictum floribus;
 Et, O vale, inquit, frater mi, vale; huc sequor,
 Jucunda rerum quò nova hæc species vocat.
 Simul abit hinc diversus, & pratum petit;
 Ejusque variam latè pulchritudinem
 Percurrere dum vult, se plures in rivulos
 Dividit: at avidum satiat exhaustus solum;
 Florumque tristes inter delicias perit.
 Interea eodem, quo receptus est semel,
 Prudentior alter alveo se continens,
 Labitur: it inter asperas cautes quidem,
 Cursusque paulò difficiliores habet,
 Parumque gratos; at sui amittit nihil:
 Immo e propinquis decidentem collibus
 Catervam aquarum recipiens, auget suas:
 Mox etiam ad ipsum hinc inde rivi confluunt;
 Fitque amnis ingens, rivus ipse qui fuit.
 Non esse eundum, blanda quâ facilem viam
 Monstrat voluptas, hoc exemplo discimus.

F A B U L A X V.

Tirunculus in pilæ ludo, & ludi Magister.

PILA, rudis adhuc, ludere Adolescentulus
Magnoperè amabat : exciperet ipsam modò,
Satis peritè mutuam remitteret :
At fervidior excipere vix unquam potest.
Ludi Magister sic monebat : Ni tuos
Cohibere motus celeriores noveris,
Studio & labore quolibet scientiam
Nostræ hujus artis haud licebit assequi.
Cur intermisces alios aliis impetus
Usque vehementes, usque & usque turbidos ?
Servare, & exspectare venientem pilam
Disce : in reticulum providentis decedit ;
Conatum inanem præcurrentis præterit.
Denique memineris in hisce nostris lusibus,
Haud aliter, atque gravibus in negotiis
Præposteram nocere diligentiam.

F A B U L A X V I.

Ex servo Dominus.

ORES repentè ad maximas emerferat,
Qui fuerat antè servus, parmenoniâ
De gente, doctus stare, dum bigæ volant,
Post rhedam, ac dominum sustinere pensilem :
Is ipse, veterum nunc dominus sodalium,
Cum totus esset in gravi negotio :
Jungite equos, inquit : visere Mathonem volo.

Parent : descendit ; at vehiculi non videns
 Uni patère molle cubiculum sibi ,
 In partem , ut olim , posticam levis insilit.
 Non facile omittes agere , quæ diu egeris.

FABULA XVII.

Perdix & Villica.

VEXATA Perdix gravibus infortuniis ,
 Cùm quæreret vim contra & insidias locum ,
 Effet ubi tuta , ad Villicam confugerat :
 Miserere matris , inquit , quam miseram facit
 Spes dubia sobolis ; o miserere , quæ potes
 Parere sine metu , & educare liberos !
 Crudelis , heu ! venator , atque barbarus
 Ova , tenera ova me incubare non sinit :
 Vel modò , ferociùs ingruens , nido expulit ;
 Visamque plumbo confecisset missili ,
 Nisi necem mihi paratam præcipiti fugâ
 Vitarem , & istas per segetes , cæcis viis ,
 Huc me reciperem. Te ergo nunc nefarii
 Contra execrandos hominis ausus , o bona ,
 Per dulce matris nomen obtestor ; mihi ,
 Exposcere jubet quam necessitas , opem
 Ne deneges : habere me hospitam velis ;
 Meumque nidum transfer in domum tuam.
 Promitte tantùm , quos priùs servaveris ,
 Quàm nascerentur , postmodum bonâ fide
 Vivos , vigentesque a te servandos fore
 Incolumes. Precibus Villica his ultro annuit ,
 Et se hospitali jurejurando obligat.
 Ad ova properat indicata ; colligit ;
 In angulo cubiculi secreti , locat :

Quas esse novit maximè acceptas dapes ,
 Ponit parenti : læta mox tenderum gregem
 Exsistere videt ; curam & impendit libens
 Vigilantiorem : denique fidem , quam dedit ,
 Præstare , facilè statuit : at pullis ubi
 Venisse corpus atque pinguitudinem
 Advertit , horum dulce vesci carnibus ;
 Et utile esse , meminit ; & epulum viro
 Solemne præparandum cum recurreret ,
 Necat , heu ! misellos , verubus & fixos coquit ;
 Ipsamque matrem elixam condit iuscuro.
 Pugnat ubi utilitas , facilè vincitur fides.

F A B U L A X V I I I.

Viator & Ignis Fatuus.

CUM vallis inter devixæ putres lacus
 Erraret altâ noctis in caligine
 Viator , ignem vidit , quem fatuum vocant ;
 Et præluere a proxima putans domo
 Aliquâ , recipere què se pøffet , hunc ducem
 Secutus est. Mox autem præceps cum suo
 Duce lutulentum in gurgitem devolvitur.
 Fallaciores tenebris ipsis indicat
 Fabellæ multas , quæ micant hodie , faeces.

F A B U L A X I X.

Homines duo, cæcus alter, alter claudus.

DUO, cæcus alter, alter autem debilis
 Dextro pede, homines ad vadum devenerant
 Formidolofum: restiterunt. Audii,
 Cæcus, ait, isti, quod quidem nunc admones
 Obstare, non temere esse credendum vado:
 Hinc namque, & illinc gramineâ, quam tu vides,
 Specie lutosas obtegi voragineas;
 In quas, nisi usque media teneatur via,
 Facillimum esse deprimi, vestigio
 Fallente, mergique: ergo utroque lumine
 Privatus, haud me his ausim aquis committere.
 Neque ego mehercule, inquit Claudus, hoc pede
 Uno adjuvante, nec satis stabili, neque
 Satis expedito, hanc aggredi viam velim:
 Sed humeri fortes tibi sunt; & oculis ego
 Clarè videntibus utor: imponi tuæ
 Cervici me sine: gradientem dirigam.
 Assentit ille: sic vadum, quod uterlibet
 Solus nequisset sine periculo ingredi,
 Tuti simul ope mutuâ ambo transeunt.
 Ad omne spectat fabula humanum genus.

FABULA XX.

Scarabæus & Aquila.

SCARABÆUS Aquilæ illapsus in dorsum infem
 Adscenderat. Illa se supra ærias plagas
 Ardentem in ignis fulminumque patriam
 Impavida tollit, animal impurum gerens,
 Nec sentiens. Tum incurstantes mutuo
 Fragore nimbos ut Scarabæus audit,
 Speciemque vidit fulgurantis ætheris,
 Hæsisse vellet in solo, inter fetidas,
 Quas conglobârat, bubuli pilas fimi.
 Illuc quidem redibit; at eum jam vetant
 Redire vivum Fata: nam perterritus,
 Aurasque carpere regionis igneæ
 Subtiliores non valens, delabitur;
 Ipsumque delabentem vita deferit.
 Monentur humiles, altiora ne petant.

FABULA XXI.

Mus & Taurus.

MUS, nebuloso pravus & malitiosus, gravi
 Instinctus odio, dormientis in pede
 Tauri protervis dentibus memorem notam
 Fixit; cavumque repetiit celeri fugâ.
 Ille excitatus quærit auctorem mali,
 Justæ ultionis cupidus, & nullum videt:
 Hinc totus exardescit iracundiâ
 Terribili: atroces ore mugitus ciet

Rabido : furoris intremis cæci impotens :
 Pedibus arenam spargit : in auras cornibus
 Sævitur : at inanes hæc dum jactat minas ,
 Accendit ignes , ulcerosum qui jecur ,
 Venasque adurant ; & facile sanabilis ,
 Si modò aliquantùm vellet acquiescere ,
 Curationem morsus difficilem facit.

Adversus hostem quisquis ignotum furit ,
 Quid proficit ? malum auget , nedum leniat.

F A B U L A X X I I.

Simii navigantes.

HOMINIBUS vacua , at armamentis omnibus
 Instructa , fortè stabat ad litus ratis.
 Vidit caterva Simiorum , stulta gens ,
 Cupida imitandi quilibet : temerarii
 Conscendere audent ; & simul properant opus
 Facere : hi capeffunt remos ; hi vela explicant ;
 Alius rudentes tractat , alius per foros
 Discurrit , alius graviter ad clavum sedet.
 Quod quisque fieri vidit , se scire autumat ;
 Quia vidit : at quod ab aliquo factum vides ,
 Id facere minimum est , nisi prudenter feceris.
 Quid multa ? funis rumpitur : ratis volat :
 Verùm asperati mox ubi fluctus maris
 Dépræliantium ira ventorum incipit
 Ciere , nautas occupat miserabiles
 Cæcus , & e stultis reddit insanos , pavor.
 Quæ vela fuerant contrahenda , latius
 Tendere laborant , totos & pandunt sinus ;
 Clavusque , qui flectendus in dextram fuit ,
 Torquetur in sinistram , & impetum juvat

Procellæ : huc ergo currere ratis cogitur,
 Ubi periculum imminet præsentius ;
 Illiditurque , undamque rimis accipit ;
 Et imperitis cum suis ductoribus
 Ponti profundum in gurgitem demergitur,
 Fabella spectat ad imitatores malos.

 FABULA XXIII.

Sturnus , Hirundo , & Aves aliæ.

PROPERABAT Avium turba dulces ad cibos,
 Dulces, at insinceros, & plenos dolis.
 Malè ominati Sturnus auctor consilii
 Præibat ipse, timidiores incitans
 Verbis & exemplo. At volans propter, monet
 Hirundo prudens : Videant porrò, quid petant ;
 Caveantque : tales fraudibus malis dapes
 Carere numquam : se vidisse sæpius
 Aves misellas, perfidis ejusmodi
 Cùm deciperentur artibus : credant sibi
 Peregrinari solitæ, & quam scientia
 Ususque rerum doctiorem reddidit.
 Pleræque veram judicant Hirundinis
 Orationem, utroque laudant in sinu ;
 Etiamque nôrunt, quàm sit omnis indigus
 Rationis iste Sturnus & prudentiæ :
 Verumtamen, quod suadet ille, perplacet ;
 Et obsequuntur : at mox valde pœnitet
 Esse obsecutas, cùm se hædere sentiunt
 Miserè impeditas pertinaci glutine.
 Ubi semel animos blanda cepit vanitas,
 Si veritas obloquitur, amittit fidem.

FABULA XXIV.

Lynx & Talpa.

OCULATA cæco Talpæ Lynx : Quid est, ait,
 Cur vitam amare possis, cùm scias miser
 Lucem, univèrsam quæ juvat mundum, tibi
 Inutilem esse? munere tanto quæ caret,
 Illane vocanda vita est? hoc tuum tamen
 Intelligis ipse forsan infortunium;
 Ideoque quodam vivus in tumulo lates,
 Sub humoque degens omnium adspectus fugis:
 At ceteris ut lateas, non lates mihi,
 Oculo quæ acuto in abditos terræ sinus
 Penetrare novi. Talpa contrà sic refert:
 Cernere tam acutum quòd benignior tibi
 Superùm voluntas dederit, ultro gratulor;
 Sed neque, quòd ista, quam calamitatem putas
 Miserrimam esse, cæcitas sic me obruit,
 Tantopere tibi despectus esse debeo:
 Nam singularis mihi facultas aurium
 Data fuit: & nunc... certè nunc aliquem sonum,
 Tibi forsan aliquid triste minitantem, audio.
 Sonus erat arcùs, quem abditus tetenderat
 Venator, altum adigere vulnus destinans.
 Volat sagitta, Lyncis & transverberat
 Pectus; oculosque, poterant qui densissimam
 Superare noctem, æterna jam nox occupat.
 Natura dotem cuique largita est suam;
 Nec semper utilior est, quæ magis placet.

FABULA XXV.

Pictor & ejus Censores.

VERUS peritus Pictor effigiem sui
 Cujusdam amici exprefferat coloribus :
 Sed , qui laborem laudibus meritis , uti
 Speraverat , remunerarent , judices
 Cùm convocâset , nullus ex illis fuit ,
 Qui non tabellam parte ab aliquâ diceret
 Peccare ; & omnes contendebant , non satis
 Verum exhiberi caput ; & , Hominem novimus ,
 Aiebant : non est ejus hic nasus , neque
 Oris , oculorum , frontis hoc notum decus .
 Quid agat misellus Pictor ? hos falsâ videt
 Præjudicatâ opinione decipi ;
 Nec sanioris ad judicii regulam
 Facile reduci posse : vertit se dolum
 Ad innocentem . Post novem aut decem dies
 Revocat , eorum consilio se dictitans
 Usam fuisse ; & , improbatum quod fuit ,
 Caput emendâsse . Sed tabellam is interim
 Novam , at similibus ornamentis , pinxerat ;
 Capitisque vacuum cùm reliquisset locum ,
 Telâ circum amputatâ ; amico suaferat ,
 Caput ipse , latitans , ut suum huc immitteret .
 Hi redeunt : Paulò longiùs consistite ;
 Suspendenda , inquit , altiùs ita postulat
 Imago ; ceterùm acriter disquirite ,
 Bene , necne , quòd improbâstis , emendaverim .
 Mox verò : Cür nos frustra revocas , inquiunt ?
 Vultumque , totumque caput nunc etiam liquet
 Nihilo esse veris similiora , quàm priùs .
 Hic imperitos judices caput alloquens :

Erratis ; ego sum mihi simillimum caput.
Ad pervicaces criticos fabula pertinet.

FABULA XXVI.

Exercitus duo præliantes, & Musca.

O LIM obstinati præliabantur duo
Exercitus : ex una parte clarior
Virtus , & artis bellicæ scientia
Major adhibetur ; at viros ex altera
Tuetur immanis elephantorum cohors ;
Fortissimosque manibus anguineis capit ,
Et lacerat , aut elidit adversarios ;
Aut medias in phalanges corpora , ceu pilas ,
Viva jaculatur atque terrorem simul :
Artique , virtutique demum prævalet
Ferocitas , immanitasque virium.

Huc fortè Muscarum ingens advolaverat
Examen : illæ copias cùm sic vident
Furentes , hinc pugnare pro victoria ,
Hinc pro salute ; bellicoso se simul
Ardore quodam concitari sentiunt ;
Et una ; Quis nos , quis retinet , inquit , stupor ?
Hic , tanta laudis ubi patet nobis via ,
Hic spectatrices otiosæ hærebimus ?
Agite , sorores ; audeamus nos quoque
Præclara per facinora niti ad gloriam ;
Infirmiores adjuvemus copias ,
Istisque porro belluis immanibus
Laudem triumphi , quam sibi certam putant ,
Extorqueamus. Dixit ; & facti duces
Animosa sese præbuit ; quam protinus
Hinc se volatu adversus horribiles feras

Audaci

Audaci agentem , audaciâ non dispari
 Examen omne sequitur : ubi pugnae ad locum
 Venere , plures se in catervas dividunt ;
 Et in elephantos irruentes , lancinant
 Hostile corpus , quâ tenerior est cutis ;
 Aculeoque pertinaci , quam semel
 Pupugere partem , perseverant pungere.
 Acerrimam illi quærun hanc molestiam
 Excudere , frustra ; mox suis ductoribus
 Obtemperare denegant ; mox & furunt
 Contra phalanges , quas tuebantur prius ,
 Et cedere cogunt. Quod simul adversarii
 Nôrunt , & animos & sibi vires novas
 Simul redire sentiunt , & impetum
 Conferti in hostium inclinatos ordines
 Repentè faciunt , militesque territos
 Ac perturbatos facîle vertunt in fugam.
 Victoriâ ergo denique illustrissimam
 Sunt consecuti ; cùmque posthac laudibus
 Extollerentur , nulla Muscarum , quibus
 Victoria debebatur , facta mentio est.

Significat hæc fabella , sæpe eventuum
 Causas fuisse maximorum parvulas.

F A B U L A XXVII.

Felis , Vulpis , & Lupus.

FELISQUE Vulpisque unâ carpebant viam
 Confabulantes : de vita , de moribus
 Præclara multa diserebant : quid pium ,
 Quid impium ; quid turpe , quid honestum foret ,
 Subtiliùs ipso disputabant Socrate.
 Lupum interim videre , cùm discerneret

M

Miseram bidentem, ederetque. Vulpis hinc prior
 Exclamat: O scelus atrox! tam diram necem
 Quonam facinore placida & innocens pecus
 Potuit mereri? Raptorem hunc nefarium
 Oportet, inquit Felis, totum turpibus
 Esse obvolutum tenebris ignorantiae,
 Ac de principiis justis & injusti nihil
 Umquam audiisse. His & aliis hujusmodi
 Dum philosophantur invicem sententiis,
 Villæ propinquant. Fortè in agrum proximum
 Egressa cum tenello pullorum grege
 Gallina fuerat: Vulpis hanc ubi adspicit,
 Philosophiam omnem prorsus obliviscitur,
 Furtimque progressa insciam matrem occupat:
 Quod facinus avida Felis nihilo segniùs
 Imitata, pullum de grege electum rapit:
 Ambæque secedentes commodum in locum,
 Quam philosophando accenderant, explent famem.
 Multi scelestos execrantur, qui, simul
 Occasio data est, quodlibet faciunt scelus.

FABULA XXVIII.

Formica & Eruca.

FORMICA folio brassicæ hærentem videns
 Erucam, sprevit; increpansque vocibus
 Injuriosis: Quid te, ait, iners bestia,
 Quid esse dicam? vivis? an cum te parens
 Natura fingere incepisset, noluit
 Absolvere? vita si frui, quin te moves?
 Sed dormientem inertiam frustra excito:
 Et colligendam me vocat ad messem labor.
 Age tamen, misera; me intuere, si potes,

Et disce , quàm non , ut situ torpescerent ,
Animantibus Natura tribuerit pedes.

Conviciis Eruca tam petulantibus
Nil commovetur ; sed quod aggressa est opus ,
Placidè , quietè pergit illud exsequi :
Sibi ipsa tenuem superinducit corticem
Paulatim , dum se totam circumtexerit :
Sepulta postquam sic fuit aliquandin ,
Mutatur album in alitem , vincla exuit ,
Linqvit ruinas dissoluti carceris ,
Demum se in auras tollit , & nitidus volat
Papilio. Paucos post dies arbusculam
Circa virentem ludibundus dum leves
Exagitat alas , Formicam eniti vider ,
Ascensu ut ejus truncum superet , asperi
Per adminicula corticis ; & , hanc , desidem
Turpemque vitam quam putaveras , ait ,
Fatere non fuisse inutilem mihi.

Fabella quosdam , ut evehantur , otio
Plus agere , quàm alios diligentia , docet.

F A B U L A X X I X.

Canis piger.

CANIS frigosus , & hiemem contra asperam
Vallo pilorum septus haud satis bono ,
Quæsivit aliquam latebram , quàm se conderet ,
Nec invenire potuit. Horrifer interim
Perflabat aquilo : sub jove ergo frigido
Cùm pernoctare cogeretur , angulum ,
Non usquequaque pervium ventis , petit :
Inflexo in orbem corpore contractus cubat ,
& ora clunibus admovere nititur.

M ij

Hic, nimis acuta frigora quoniam vetant
 Dormire, secum disputat: Parvum tibi
 Cubile fabricare, dum clementior
 Sinebat annus, dum jacebant per vias
 Virgulta cæsa, perque agros stipulæ leves;
 Quantum laboris id erat, aut industriæ?
 Nunc facere id ipsum cum tu velles maximè,
 Nec tibi materia, nec tibi vires suppetunt.
 Perfer tamen, & obdura: at hanc simul Deus
 Occasionem retulerit, quam nunc piget
 Prætermisisse, ne relinquatur locus
 Iterum pigendi, providebimus; ratum est.
 Quibus ita constitutis, tandem obdormiit:
 Sed frigoris vi sæpius expergiscitur.
 Exfurgit: artus debiles quassat tremor;
 Crura obrigescunt; ambulare vix licet,
 Et quærere, quo depellat immodicam famem.
 Sic vivitur, hiems usquedum recesserit.
 Recessit: arvis floridum ver imperat:
 Succedit æstas; jamque dives imminet
 Autumnus: ut adhuc igneis vaporibus
 Humus æstuat, ille in umbra scilicet
 Decubuit; ac dum anhelat, & collum & pedes
 Quàm maximè protendit, & languens jacet,
 Cubilis hujus fortè meminit, quod sibi
 Statuerat olim fabricare: At hæc mei
 Videtur, inquit, magna species corporis!
 Non herculè ita sum parvus, ut putaveram:
 Aprum autem quodnam mihi cubile construam;
 Quodnam ædificium, ut tantus habitem commodè?
 Atque hos per æstus agere quid possum miser?
 Consilium inane vitupero: vires meas,
 Industriamque talis exsuperat labor.

Mos hic pigrorum est, ut bona, quibus indigent,
 Nolint parare, ubi queunt; ubi nequeunt, velint.

FABULA XXX.

Rana, Coluber, Ciconia, & Lacerta.

AB hoste Colubro Rana perniciem sibi
 Valde timebat, quippe quæ ter aut quater
 Experta jam esset persequentis imperum,
 Suâque magnâ diligentâ necem
 Vix effugisset. At Ciconia interim
 Prædonem in udo dormientem pratulo
 Videt, simulque præpes illuc devolat;
 Ipsaque curvis unguibus violens petit,
 Et premit, & obluçantem adunco saucians
 Rostro coercet, & discerpit, & vorat.
 E litore lacûs proximi Rana adspicit
 Omnia, sui que causâ rem peragi putans,
 Prædæ vorantem reliquias Ciconiam.
 Adire properat, gratias ut protinus,
 Victrice dignas, & beneficio pares,
 Perfolvat, ipsique in clientelam ac fidem
 Se conferat: dum levibus autem saltibus
 Iter institutum conficit, fortè obviam
 Habet Lacertam; cui suum, quò pergeret
 Interroganti, sponte consilium explicat.
 At illa rerum improvidam sic admonet:
 Bene tibi quòd voluisse credis hanc avem
 Magnam & potentem, falleris multùm, o foror:
 Namque, fruerere hâc luce communi, an secus,
 Ea planè, opinor, nesciit, nedum tuas
 In animo haberet vindicare injurias,
 Tuamque vitam protegere: verùm unicè
 Id expetebat, scilicet prædam sibi
 Occurrere aliquam, explere quâ posset famem:
 Quòd si ista, quam nunc strenuè depascitur,

M iij

270 *FABULARUM LIB. XI.*

**Inventa non fuisset, heu! dubio procul
Famela meum se ad genus, vel ad tuum
Vertisset; atque nos etiam ambas forsitan
Admittere dignata esset ingluviem in suam.
Lacerta vix finierat, extensis tremens
Repentè Rana cruribus se sustulit;
Nec subsilire destitit, donec lacum
Attigit, & imo se recondidit vado.**

**Fabula potentes indicat, quos, infirmis
Si fortè prosint, sola sua utilitas movet.**

FABULARUM
ÆSOPIARUM
LIBER DUODECIMUS.

FABULA I.

Lyra & Homo imperitus musicæ.

VERSICULOS aliquis arte facili simplices
Componere frustra cùm tentasset, protinus
Inulsam haberi voluit hoc studii genus:
Quem corrigi istâ porrò fabellâ velim.

Homo rudis, asper, horridusque, & musicæ
Planè imperitus, in Lyrâ fortè incidit;
Statimque chordas increpare tinnulas
Digitis protervis ausus est: illæ sonos
Artifice dignos tali, ineptos scilicet,
Miserabilesque reddidère: tum gravis
In ejus animum subiit indignatio;
Et, Quales, inquit, esse dicam judices,
Habere qui te, inepta, contendunt locum,
Nec ultimum, suavissima' inter organa?
Si me, Lyra refert, uti nôsses, tu quoque
Contenderes id ipsam quovis pignore.

FABULA II.

Corvus & Cycnus.

SE pulchriorem Cycno quidam, qui sine
Rivali amabat sese, Corvus creditit.
Mox itaque ad ipsum propius accedens, suas
Conferre pennas gloriosus incipit,
Nigerrimamque pulchritudinem suam:
At candor inde magis olorinus niter.

Deprimere dum vult alienam elegantiam,
Hanc sæpe stulta provehit æmulatio.

FABULA III.

Rosa & Homo naribus & oculis captus.

HOMO captus oculis, atque odoratu carens,
Audierat efferentes magnis laudibus,
Florumque reginam esse dicentes Rosam
Plerosque: Didici jamdiu, inquit, publicæ
Opinioni non temere habendam fidem:
Deceptus olim hujusmodi sermionibus
Hominum ferè omnium ore vulgatissimis,
Caveo meherclè, ne nimis sim credulus.

Aliquando in hortis, dirigente servulo,
Cum deambularet: Duc, ait, duc ad Rosas:
Laudes quo habendæ sint loco, quas audii,
Volo experiri. Acoedit: inter ceteras
Una eminebat; hanc ubi summam attigit,
Capeffere imam tentat, ac decerpere:
Floris at eximium qui decus non viderat,

Neque porrò odorem acceperat suavissimum,
 Aculeos spinarum sensit oppidò ;
 Et, Credite, inquit, istis laudatoribus :
 Rosa, quòd juvare possit, habet planè nihil,
 Multumque habet, quòd noceat : expertus scio.

Non multàm ab illis, qui improbare non timent
 Bona quæque scripta, abludit hæc narratio.

 FABULA IV.

Simius trossuli ornatu instructus.

FAMAM politi, lepidi, & urbani volens
 Captare, munditiam exquisitam Simius,
 Omnemque pulchelli hominis ornatum induit.
 Ita decoratus celebrem conventum petit,
 Præfertque magnam rite confidentiam,
 Ac pro elegante trossulo sese gerit.
 Continuo habetur talibus meritis honor.
 At gaudio ille gestiens ubi vult loqui,
 Omnes pudere cœpit, quòd honoraverint
 Animal ineptum; abiguntque & ejiciunt foràs.

Hos fabula monet, splendido qui corporis
 Ornatu abundant, sensu communi carent.

 FABULA V.

Cuniculus & Hirudo.

UNDANTLORE dum Cuniculus jacet
 Cruore plenus, & apoplexiam timet,
 Secum inquietus cogitavit, jam sibi

M v

In tanto agendum quid periculo foret,
 Cujusve porrò medicam opem reposcere
 Sibi expediret: comparem demum rogat,
 Arcessat aliquam, sed jejunam, Hirudinem.
 Mandata rectè conficiuntur: en adest
 Hirudo, qualis expetita est. Ad cutem
 Cuniculi illa fortiter sese applicat,
 Ejusque sanguinem avida totis viribus
 Exsugit; ægrotumque morbo dum levat,
 Sese ipsa reficit: quod ubi bellè præstitum est
 Utrinque, magnas ille gratias agit.
 At Sanguisuga mercedem aliam postulat.
 Cuniculus autem: Nunc certè ingrata es, soror,
 Odiosa es, inquit; tace, & abi; nam si tuâ
 Operâ ego valeo, sanguine meo tu vales.
 Sæpe est benefici merces in beneficio.

 FABULA VI.

Lupi duo.

Duos premebat, & in bidentium gregem
 Scelestâ rabies ventris urgebat Lupos:
 Metus autem præsens reprimebat impetum.
 Vident quidem imbellè pecus; at pariter vident
 Et opilionem validum & impigros canes.
 Quid agant? famelici hinc recedant? Bestiis,
 Non tantùm hominibus, addit ingenium fames.
 Deliberata res peragitur hoc modo:
 Dum nemoris unus per iter occultum gregi
 Furtim appropinquat, &, ubi processit satis,
 Opaca post dumeta in insidiis cubat;
 It alter audax, rectâ procurrens viâ,
 Lanigeram contra gentem: quem canes simul

Adspiciunt, diris sæviunt latratibus.
 Subsistit ille; mox retro vertit gradum;
 Fugamque simulat, identidemque respicit.
 Ruunt molossi; accurrit ipse fervidus
 Opilio, magnisque excitat clamoribus:
 Agite, insequimini, sistite hunc; dedam neci.
 At ille pedibus melior, ubi sentit sibi
 Turbam imminere, viribus totis fugit,
 Subitque silvam, latibuloque proximo
 Receptus, hostes denique eludit suos.
 Igitur Opilio tristis ad gregem redit;
 Vidensque dissipatas & pavidas oves,
 Attonitus hæret: cogit ac numerat pecus;
 Ovemque noscit omnium heu! carissimam
 Abeffe: nam dum abscedit hinc improvidus,
 Iste sceleratus alter interea latro
 Occasionem commodam nil distulit
 Apponere lucro; sed inopinatò irruit;
 Rapuitque prædam ex omni delectam grege;
 Notosque per circuitus repetiit locum,
 Socius ubi siccis exspectabat faucibus.
 Hæc fabula docet, non ibi esse maximum
 Semper, ubi maximè eminent, periculum.

 FABULA VII.

Bos philosophus.

PHILOSOPHUS olim famâ erat celeberrimus
 Bos: Magna quid, ait, cornua ista me juvant
 Ad consequendam, quam volo, sapientiam?
 Supervacua sunt; immo plurimum nocent:
 Per nemora namque quoties, & silentibus
 Sub umbris ambulo, sapientes ut solent,
 M vj

Densis fruticibus, arborumque ramulis
 Retenta sæpe turbant, &, totus mihi
 Multa meditantî adeste ne possim, vetant:
 Etiamque cogunt sapius, quàm nos decet,
 Meminisse, nobis ipsa hæc a Superis data,
 Injurias possemus ut refellere;
 Quibus adjumentis philosophi minimè indigent.
 Rogat ergo lanium, cornua revellat sibi.
 Monet ille, videat porrò prudens, quid roget:
 Id sine doloris sensu vix tolerabili
 Non posse fieri. Falleris, bone vir, ait
 Bos obstinatus: hæc propago cornea
 Sensum ipsa nec habet, nec potest progignere:
 Neque illa nostro multùm adhæret vertici;
 Labare visa nuper est, cùm paululùm
 Obnixus inter mutuùm nexus vepres,
 Arbusculasque, mihi patefacerem viam.
 Age modò, propera. Lanîus ergo paruit:
 Sed cùm ille tandem, jussum quod fuerat opus
 Efficere summis niteretur viribus;
 Dolore victus repulit odiosam manum,
 Immugiensque philosophus fûgit procal.
 Plerique, facîle dimissum iri quæ putant,
 Ubi vênit hora, posse dimitti negant.

 FABULA VIII.

Asella & ejus Pullus.

PULLUS Asinîus in virente pratulo
 Lasciviebat, exsiliebat, gramina
 Floresque pedibus ludibundis proterens:
 Nitebat; & tenelli speciem corporis
 Lepidam venustamque adjuvabat alacritas.

Festiva, comitata ipsa lusibus & jocis.
 Afella, mater credula, hunc talem videns,
 Gestit, triumphat; spesque mirificas habet,
 Fore, singularem ut consecutus gloriam,
 Emineat olim proprium supra genus.
 Interea crescit; & aliquot post mensibus
 Amisit omnem non modò pulchritudinem,
 Sed omnem etiam festivitatem pristinam;
 Asinusque demum evasit horridus, piger,
 Stolidusque, bardusque, & asino similis patri.
 Fabella matres, pupulorum dotibus
 Lepidis suorum ne nimis credant, monet.

 FABULA IX.

Noctua, Cornicula, & aves aliæ.

ALIVANDO, cùm esset composita nondum dies,
 Ausa est e tristi Noctua egredi cavo,
 Et se per auras ferre paulò longiùs.
 Quam simul adspiciunt, undique advolant aves,
 Circùmque volitant innumeræ, & ipsam ambiunt
 Certatim, & studio perstrepenti gestiunt.
 Tunc illa secum: Me reginam scilicet
 Suam fatentur, & salutant, & colunt
 His motibus & his gloriosis cantibus.
 Ergo hinc superbit. Quod videns Cornicula:
 Fuge, stulta, dixit; & tuum propera cavum
 Repetere: non modò tibi nullus est honos
 Habitus; at ipsa ludus es facta & jocus.
 Pro laude stultus sæpe contumeliam
 Putat, eam si qua temperet festivitas.

FABULA X.

Sturnus & Cuculus.

DUM Sturnus in coetu avium & gestit & strepit,
 Huc se Cuculum inferre properantem videt;
 Et esse, non Cuculum, at Accipitrem ratus,
 Pavore subito commovetur, & ferum
 Trepidante pennâ fugere prædonem parat.
 Perspexit errorem; atque diligentiam
 Frustra timentis turba deridet procax,
 Circûmque ludens adsilit, & exsibilat:
 Unde ille tanto corrigendum se dedit
 Pudori, ut etiam maximas contra metûs
 Causas paratum pectus obfirmaverit:
 Quapropter aliquot post dies, verum videns
 Accipitrem, eodem perstitit tamen in loco
 Intrepidus, at mox unguibus sævi alitis
 Evisceratus, stultitiæ poenas dedit.

Quicumque timidus natus est, temerarium
 Se faciliè, fortem se probare non potest.

FABULA XI.

Simius ad tabellam elegantem.

PICTAM eleganter belli hominis imaginem,
 Suspensam in aula, fortè vidit Simius:
 Ha, ha, he! quis, inquit, istum imagini meæ
 Ornatum, & vestes tam elegantes addidit?
 Ego namque certè is ipse sum; hoc meum est caput,
 Mea hæc labella, hæc mea frons, hæc mea lumina.

Audivit aliquis , & impudentem bestiam
 Refellere ipsis veritatis viribus
 Cùm vellet , e pariete detractum objicit
 Speculum. Sed ille de malo queritur dolo ,
 Et objici speculum infidele clamat.

Abfurda quæque somnia sibi fingere
 Ferè solet , amor quem sui stultus tenet.

F A B U L A X I I .

Statua.

JA C E B A T urbis inquinata fordibus
 Marmorea moles : hanc peritus artifex
 Detexit , expolivit , pulchram denique
 In statuam vertit , & locavit in basi ;
 Eò magis laudandam , quò fuerat magis
 Abjecta , magisque injuriis obnoxia.

Regia potestas ab humili si quem loco
 Extulit , adorant , qui hunc priùs contempserant.

F A B U L A X I I I .

Mulier & Speculum.

QU Æ pulchra fuerat , Mulier cùm senesceret ,
 Incepit esse turpicula : sui tamen
 Se in lævitate Speculi amabat , ut priùs ,
 Inspicere : at inde nulla jam remittitur
 Imago , quæ non ejus animo suggerat
 Augurium triste de reliquiis omnibus
 Venerum & lepòrum , jam ruinæ proximis.

Illa ingemiscit, lacrymat; mox irascitur,
 Stultissimoque amore vindictæ furens,
 Nimis fidele Speculum effringit. Quò tamen,
 Quò denique ipsi res redit? Innumera quidem
 Fragmenta Speculi per pavementum jacent;
 Sed ipsa totidem specula sunt, quæ singula
 Objiciunt dominæ, turpitudinem suam.

Abscondere homines vitia quædam dum volunt,
 Ea sæpe faciunt clariùs ut appareant.

F A B U L A X I V.

Rivuli duo.

In geminum abibat fons perennis rivam:
 Unus ad amœnos hortos cùm pertenderet,
 Procliviozem in alveum deductus est
 Cum honore magno; plumbeis etiam tubis
 Est circumseptus, ut saliret commodè,
 Lymphisque recidens arcuatis, omnium
 Recrearet oculos. Alter humilis interim
 Latebat, & fruticibus densis obsitus
 Fluebat, ægrè: subter illapsis tamen
 Humum fecundabat aquis: at gratâ licèt
 Uligine fabam, cichoreum, cucumim, blitum,
 Porrumque, rapathumque, raphanumque, & brassicâ
 Satiaret, optimosque succos gigneret,
 Huac deferebat merita laus inglorium.

Dum pompæ inanis artifex extollitur,
 Jacet miserias inter utilis faber.

F A B U L A X V.

Aquila & Gruis.

PER altiores ætheris liquidi plagas
 Volabat Aquila cum Grue : acribus hinc humum
 Dum lustrat oculis , candidam pellem adspicit ,
 Tali artificio positam , ut intuentibus
 Referret agni corpus , & caput , & pedes ;
 Latâque sociam voce compellans : Viden
 Hunc , inquit , agnum in colle pascentem ? Gruis
 Respondet : Oculos ni tuis habeam pares ,
 Cernere remotum longiùs mihi non licet :
 In hac tamen regione vidi sæpius ,
 Magnis volucris insidias cum tenderent
 Agricolaë ; & istud , quod tibi est prædæ loco ;
 Subvereor , ne fors obtegat aliquem dolum.
 Itaque cavere oportet... Odiosa es , tace.
 Tam certò hunc agnum , quàm esse te Gruem , scio.
 Sic fata , more fulminis delabitus ,
 Prædamque inanem viribus totis petit :
 At sub dosâ pelle cuspis quæ latet
 Mortifera , pectus irruentis trajicit.

Omnia videre qui putantur , non vident
 Omnia : sed etiam ceteris acutiùs
 Quòd videant , causa est sæpe cur errent magis.

FABULA XVI.

Ovis & Rana.

INCAUTA gramen in paludis margine
 Cum carperet Ovis, lubricâ vestigium
 Fallente terrâ, subitò in undam decedit,
 Hæsitque limo præpedita : mox tamen
 Sese expedire quærit, & quanto potest
 Conamine putres inter ulvas se movet,
 Coenumque pedibus excitatum dissipat.
 Ranae indignantes : Nostra quid sic, inquit,
 Turbare regna pergis & virides domos ?
 Quid cogitas, inepta & indocilis pecus ?
 Quin conquiescis ? te negas videlicet
 Habitare posse in hoc lacu : at certè nimis
 Es delicata : natæ in ipso nos sumus,
 Et vivimus contentæ. Respondet Bidens :
 Regna volo, fateor, fordida hæc relinquere :
 Ignoscite tamen : nata in ipsis non fui.

Hos fabula notat, aliis qui graviter ferunt
 Ea displicere, quæ sibi in primis placent.

FABULA XVII.

Canis & Herus.

ACER, fidelis, strenuus ; herilem domum
 Bene tutam ab omni fure præstabat Canis.
 Quapropter ipsi maximas laudes Herus
 Tribuebat ultro, & occurrenti sæpius
 Palpationes, & blanditias affatim

Impertiebat ; at cibos dabat manu
 Parcissimâ. Ergo clamitat custos miser ,
 Et objicit Hero , non se blanditiis ali ,
 Neque recreari laudibus corpus macrum :
 His se carere posse ; tribueret modò
 Solidius aliquid , quo repelleret famem ,
 Nil se obstiturum , cetera quin omitteret.
 Justos at ille questus elusit jocans ,
 Famelicoque blandiens multò magis ,
 Quàm priùs , inanem effudit benevolentiam ,
 Victumque nihilo liberaliùs dedit.

Largire , dives , pauperi , quibus indiget :
 Non es benignus , si das , quæ nihil hunc juvant.

F A B U L A X V I I I.

Ficedulæ duæ.

DUAS inopia ad ultimam Ficedulas
 Necessitatem adduxerat : Vola hinc , soror ,
 Ait una languens , ac debilior alterâ ;
 I , quære , si fors invenire aliquid cibi
 Potueris : exspectabo , dum redeas ferens
 Subsidia vitæ : propera verò ; nam fames
 Me conficit , brevique me cogat mori.
 Omnem illa per agrum quæsituram sedulo
 Se pollicetur , & reversuram priùs ,
 Quàm sol occiderit , si minùs ut opem ferat
 Caræ sorori , at ambæ ut intersant simul.

Accelerat ergo , nunc volans , nunc in solo
 Spatiata , macri infirmitas quantum sinit
 Corpusculi. Progressa paulò longiùs ,
 Denique oneratam fructibus ficum adspicit
 Pulchrisque , maturisque : tum , Bona o Salus ,

Exclamat, hanc tuam, oro, diurnam mihi
 Benignitatem redde! Suaves hinc simul
 Divellere cibos, & ligurire incipit;
 Nec desinit enim, donec ingluviem suam
 Saturavit, & se ingurgitavit plus satis:
 Posthac sororis miseriam reminiscitur
 Tandem; & repertæ particulam aliquam dapis
 Deferre statuit, cujus alma suavitas,
 Insinuans, gustum deficientis excitet,
 Viresque paulum reficiat. Verumtamen
 Occidere solem cum videret: Me prius
 Nox opprimat, ait, quam relictos ad lares.
 Remeare liceat; mihi que præterea sopor
 Urgere solito gravior oculos incipit:
 Itaque quod ipsa ratio, quod necessitas
 Jubet ipsa, faciam; languidos artus bonæ
 Tradam quieti; cras ubi præluxerit
 Aurora, pennis hinc citatis me seram
 Caram ad sororem. Sic loquentis uvidum
 Repentè somnus occupat corpusculum,
 Ligatque, nec dimittit, usque dum diem
 Phoebus retulerit, eamque consuetis aves,
 Pecudesque, & homines nuntiaverint sonis.
 Evigilat illa, & solvere adstrictam fidem
 Sollicita properat; pervenit, delabitur
 Notum ad cubile: at qualis adspicitur soror!
 Heu! misera, sursum pedibus extentis, jacet
 Resupina, mox & spiritus agit ultimos.
 Opem a beato promptam ne expectet miser:
 Copia juvandi quò fit major, hoc magis
 Languere caritatis officium solet.

F A B U L A X I X.

Taurus & Canis.

TAURUM inter & Canem orta magna lis erat,
 Internecino ut prælio rem confici
 Necessè fuerit, Taurus indignè ferens,
 Quòd, tantò inferior cùm sit hostis, audeat
 Obsistere sibi, & aleam certaminis
 Tentare, in ipsum capite demisso ruit,
 Creditque adactis jam confossum cornibus:
 Cæcurn at furorem effudit in vacuum aëra.
 Namque Canis observarat hujus impetum,
 Levique saltu facillè declinaverat.
 Ferocior redivit ille: nec refugit Canis;
 Ast ubi propinquare videt adversarium
 Tollentem atroces hispido vultu minas,
 Occurrit audax, & inopinantis simul
 Saliens ad fauces, ore diducto occupat,
 Mordetque, præstringitque summis viribus:
 Et ille miserâ percitus rabie licèt
 Excutere quærat pestem importunissimam,
 Fortesque concitare cervicis toros
 Non cesset, artubusque sæviat omnibus;
 Acer tamen molossus, quam partem semel
 Arripuit, instat premere pertinaciter,
 Hæretque pendens, dum devictus ad solum
 Procumbat hostis intercluso spiritu.
 Malè temperatæ immanitati virium
 Doctam agilitatem prævalere hinc discimus.

F A B U L A X X.

Tethys & Halcyon.

INDUXIT olim Tethys dilectam sibi
 Halcyonem, in ipso litore incerti maris
 Nidum ut locaret; seque promisit fore
 Visuram, ab omni parte, quâ rerum tenet
 Regina clavum, ne quid infortunii
 Ipsi adveniret. Credula volucris nihil
 Subesse retur, cur fidem dictis neget:
 Quapropter omnem repudiâns metum, parit,
 Incubat, excludit ova; pullos educat:
 Quos alacres vegetosque, licet implumes adhuc,
 Videns, sibi ipsa gratulatur in sinu,
 Pulcherrimæque spem propaginis fovet.
 Aliquando curis excitata dulcibus
 Cum pabula magis delicata quæreret
 Adhibenda soboli, & avolâset longius,
 Repentè ventis ingruentibus ferox
 Intumuit æquor, & fragosum increbuit
 Per saxa murmur, & remugit procul
 Feralis echo: trepidat infelix parens,
 Timetque natis: revolat extemplò; at videt
 Nidumque, pullosque asperis, heu! rupibus
 Illisos, fluctibusque ludibrium datos.

Satius amicum habere nullum, quàm levern.

F A B U L A X X I.

Ignis & ejus repertor.

QUI primus Ignem reperit, ejus vivido
Splendore captus in suos illum sinus
Recondidisse fertur, ne cum ceteris
Hominibus tanti cogeretur vim boni
Communicare. At ille sic reconditus
Viscera perêdit fensim amatoris sui.

Fabellâ avari pectoris vitium notat;
Simul indicat, ipsi noxiæ quàm sint opes.

F A B U L A X X I I.

Taurus & Villicus.

TAURUS ferire cornibus ausus est herum;
Secantur illa. Tunc novum meditans scelus:
Haud vereor, inquit, ne mihi fecentur pedes
Simulque calce Villicum impacto ferit.

Ratio nocendi suppetit semper malis.

F A B U L A X X I I I.

Culex.

EFACE vacui cùm esset exortus cadi
Culex, volare coepit, & pennâ levi
Lustrare magnum inane: sic enim locum

Esse hunc vocandum credit, intra quem vago
 Fertur volatu. Sed mox, ut foraminis
 Exigui ad oram leniter sese appulit,
 Resistit: Ecquod, inquit, attonitus metu,
 Patulæ, profundæ ostium voraginis
 Hoc esse dixerim? insidias hic suspicer
 Aliquas latere: dulce nescio quid tamen
 Insueta blandi spirat aura luminis.
 Tentanda dubio est in periculo via.
 Simul intrat audax: at canalem ut ultimum,
 Partim volando, partim rependo, attingit:
 O! clamat, ubi sum? se mihi explicat novi
 Quàm vasta mundi species! iste quàm cadus
 Finiri angustiis jam videtur terminis!
 Cellam ergo volitans protinus vinariam
 Pervadere omnem gestit; cum verò sibi
 Unum videret ejus ex spiraculis
 Patescere, subit impavidus, & se foràs
 Erumpit. Ipsum hic nova, subita totum capit,
 At maxima, at incredibilis admiratio;
 Jamque aspernatur cellæ magnitudinem,
 Dum spatia vasta, immensa spectat ætheris.
 Non magna, mi homo, sunt, quæ tu magna judicas:
 Expecta: minima mox videbuntur tibi.

F A B U L A X X I V.

Templum Bovis.

PELUSIUM olim cum esset advectus recens
 Quidam hospes, ædem structam magnis sumptibus
 Intravit. Ipsum augusta molis arduæ
 Majestas, & mirifica religio loci
 Dum variè afficiunt, dumque suspensum tenent,
 Ea

Ea Bos verendi adducitur templi Deus
 Pinguis, faginâ strangulante debilis,
 Tardissimisque passibus vix ambulans.
 Tunc ille talem Ægyptiorum insaniam
 Cùm derideret tacitus in suo sinu,
 Meminit, in urbe se omnium celeberrima
 Videre structas paribus impensis domos,
 Amplas, superbas, quarum se domini quidem
 Quosdam putarent adspectabiles Deos,
 Sed hominum sæpe vix haberentur Ioto.

F A B U L A . X X V .

Jaçtator facti incredibilis.

REGIONIBUS e longinquis in patriam redux
 Narrabat aliquis falsa multa: quod quidem
 Mirum haud videri debet; etenim qui procul
 Amant abire, cùm redière, sic solent.
 At quædam, veri quæ similia non erant,
 Cùm venditaret, & quinquaginta pedes
 Latum, uno saltu gurgitem in Maurusia
 Tellure sese transmisisse diceret,
 Odiosus esse cœpit audientibus;
 Incredulosque reddidit, & utus, Tibi
 Paulò minorem en, inquit, latitudinem
 Præscribo: dictis credo, si ipsam transilis.
 Inscio mentientes fabella arguit.

FABULA XXVL

Vomeris duo.

VOMER jacebat obsitus penetrabili
 Rubigine, ut eâ pænè adesum diceres.
 Aliquando, solitos post labores ex agro
 Reductum Vomerem alterum, fratrem suum,
 De mafsâ eadem, opificis ejusdem manu
 Procusum; adspexit & nitentem & splendidum;
 Et, Unde, quæso, frater, inquit, sic nites,
 Sic splendes? Ille: Quod vides in me bonum,
 Id mihi, ait, omne exercitatio dedit.

FABULA XXVII

Cuniculus & Venator.

TH Y M O Q U E, serpylloque pascus, & satur
 Cuniculus agitabat variis motibus,
 Saliendo, cursitando, leve corpusculum;
 Cum concitati sonipedis rapido impetu,
 Equitisque crebro saevientis verberare
 Perterritus, antrum repetiit celeri fugâ;
 Trepidusque latebram in ultimam se condidit.
 Postmodum ubi tandem evanuit falsus pavor,
 Ad pascua redit; & venatorem videns
 Accedere sensim timido & suspenso pede:
 Ab hoc mihi, inquit, hominè nil periculi
 Objicitur; etenim placidus est, & hunc meum
 Videtur ipse occursum pertimescere:
 Non sum tamen ulli valdè formidabilis.

Dum sic misellus garrit, & se decipit,
Homo ille placidus missili hunc plumbo necat.

Sæpius, ubi omnia tuta sunt, homines timent,
Et se, ubi timenda sunt omnia, tutos putant.

FABULA XXVIII.

Salix & Agricola.

IN valle aquosa, ad humidam pinguissimæ
Paludis oram, adulta vernabat Salix.
Hinc, in propinquo monte pinus consitas
Suspiciens, cum videret ad cælum erigi
Verticibus altis ardua inter nubila,
His invidere coepit, & sortem suam
Despicere; cumque pauperis cultor loci
Huc accessisset, ipsum amaris questibus
Incessit: in ea se languere jam diu
Tristi, insalubri valle: morituram brevi,
Ni citius, ex hoc humido præter modum,
Nimis frigente solo, in montem transferat.
Agricola stultis, stultus ipse, paruit
Precibus; valentemque licet, avulsam solo
Natali, in altum transtulit montis jugum.
Triumphat illa, se carere jam putri
Humore, nec bufonum sordibus infici,
Nec affici ranarum contumeliis.
Aquilonis autem impulsa primo flamine
Dejicitur, & per saxa præcipitans ruit.

Fabella commonet humili natis loco,
Ad celsa ne se culmina optent evehi.

FABULA XXIX.

Arion & Delphin.

REVISERE volens Graciam, suas opes
Et vitam Arion fluctibus commiserat,
Nautisque fluctuum iras ac furias maris
Immanitate nefariâ superantibus.

Jam vorticosum sentiebatur frerum
Maleæ; Tænariis jam propinquabat ratis
Litoribus: undæ naufragiis compluribus
Infames nullum non modò salubrem metum
Faciunt scelestis; sed etiam periculum
Paratiores ad scelus eos efficit.

Statuunt in æquor innocentem Ariona
Dejicere, ut ejus habere divitias queant:
Tumultuantes consilium denuntiant
Fatale: se ultro mittat in ponti sinus,
Nisi fortè malit mitti violentâ manu.
Ille furiosos posse placari putans,
Quâ præcallebat arte musicâ, rogat
Citharâ, ante mortem, ludere liceat sibi.
Sinunt, inane capiat hoc solatium:
Deproperet autem, absolvat extemplò, monent.
Incepit: homines nîl moventur barbari:
At vix canoros audit Delphin sonos,
Attollit ab aquis caput; & huc unde advenit
Tam docta cantûs suavitas, celer adnatat;
Varioque gestu plaudit, & micantibus
Significat oculis, cupere se, si fas, opem
Ferre Citharædo, qui tam mirificè placet.
Quam simul Arion haud inutilem fore
Benignitatem intelligit, ratem impiam
Relinquit, & Delphinis in dorsum insilit.

At ille dulci & glorioso pondere
 Lætus, superbusque, sonis tentantem novis
 Pretium vehendi solvere, ad portus vehit
 Tænarios, incolumemque restituit solo.

Sæpe improborum contra vim nefariam
 Artibus honestis debita advênit salus.

F A B U L A X X X.

Porcus & Felis.

FELLEM venustam, udoque leniter pede
 Suos sibi usque & usque polientem pilos,
 Lepidæque formæ ab arte quærentem novos
 Addere lepôres, vidit Porcus, & gravi
 Hæc monitione, grunniens, redarguit:

Quid hoc, quid esse dicam, quòd sic anxio
 Studes labore futilem elegantiam

Inducere istis vilibus pilis? putas
 Hos esse tanti? ridiculum esse non vides,
 Operosè inanes munditias exquirere?

Laboris autem præmium quodnam refers?

Non vera species, at simulatio, vanitas,

Tua hæc mihi omnis esse forma creditur.

Vis sapere tandem? respice me, sodes: tibi

Imitandum exemplar en me candidè offero:

Nam fugio quidquid elegantiam vocas,

Reputoque luxum; & spreto cultu corporis,

Simplex, agrestis, ac prope horridus ambulo.

Sic Porcus: at sic contra Felis incipit:

Ut fortè cura fuerit exquisitior

Mea omnis in meo excolendo corpore;

Non tu mihi tamen ulla præbes, quæ sequar,

Exempla idonea: immo quantò te magis

N ij

Inspicio , vitiis (si vitia sunt) in meis
 Defixa tantò contumaciùs hæreo.
 Nam quis tuam istam , præter unum te , ferat
 Spurcitiam ? quis non a tuis abhorreat
 Moribus , in ipso qui tibi persuadent huto
 Posse inveniri delicias ? te fetidum ,
 Spurcumque totum non vides ? non olfacis ?
 Nil tale sentio , inquis ; & ideo negas.
 Quid tum , si olenti non olent sordes suæ ?
 Decòris adjuvandi studium futile ,
 Simulationem , vanitatemque exprobras ;
 Et me desipere dicis ; & sapientiam
 Docere vis ; mihi que te ipsum denique
 Imitandum exemplar impudenter objicis :
 Abi ergo , propera ad balneum ; multùm lava
 Purga , repurga , rade , terge , perpoli :
 Postquam decentibus & modestis moribus
 Tandem institueris vivere , & istam sedulò
 Abominandam foeditatem abegeris ,
 Si rursus erudire me monitis voles ,
 Reverte : forsan tunc mihi facies fidem.
 In aliis vitia quamlibet verè arguas ,
 Contraria in te si arguantur , nil agis.

F A B U L A X X X I.

Leo , filius ejus , & Venator.

LE O cùm jaceret æger , & valde senex ,
 Sese intellexit esse morti proximum.
 Accedere igitur filium heredem suum
 Jussit ; & , Extremum hoc , inquit , est , quod te monet
 Pater : paternum nomen & avitum decus
 Metuendâ sanè virium præstantiâ ,

Summâque virtute animi pulchrè sustines,
 Novi equidem: at istis dotibus magnis parens
 Huc usque, fili, perspicere prudentiam
 In te nequivi; quod tamen certò scio
 Bonum esse maximum: & mihi debes credere,
 Quem nempe docuit usus vitæ longior.
 Difficile perquam est, inquires, ubi impetus
 Fervet ab amore prædæ, & in cædem rapit
 Violentus, iras temperare, frangere.
 Fateor: prius dispicere nil tamen vetat,
 Hostisne, quocum non expediat congredi,
 Occurrat; an, quem petere prudenter queas.
 Age porro, monitor ne severior tibi
 Videar, age, sino, quadrupedantes bestias
 Quascumque pete, persequere: sed animas bipes
 Unum est, ferum, audax, callidumque: hominem vocant:
 Huic, nate, bellum non modò cave ne inferas;
 Sed ejus etiam veritus occursum fuge.

Promisit ille se obsecurum patri:
 At postmodum superbæ cæssit indoli;
 Et cum per avia nemorum quodam die
 Vidisset hominem, Getulum, inquam, spiculo
 Armatum acuto, venatorem callidum,
 Acerrimumque; se furoris impotens
 Inferre contra non timuit. Improvidum
 Paratus ille recipit; adverso ferit
 Mucrone; & instat, & moribundum dejicit.

Prudentia comes si non adfuerit, vigor
 Nocet animique & corporis, nedum juvet.

FABULA XXXII.

Mus, Mustela, Vulpis, & Lupus.

NUCEM rapuerat furtim, eaque Mus dape
 Bellè reſectus, cùm rediret ad cavum;
 Hunc adſpicit Mustela, perſequitur, capit,
 Comeſtque: ſed mox irruens ipſam necat,
 Pariterque mandit Vulpis: Lupus hanc denique
 Famelicus apprehendit; & ſimul vorat
 Vulpemque, Mustelamque, Muremque, & nucem.
 Potentiores ſæpe latrones frui
 Latrunculorum ſcelere, fabella indicat.

FABULA XXXIII.

Chorda Lyre argentea.

CUM francicam olim vellet in academiam
 Penetrare; mortuique Conrarti locum
 Invadere vir inſignis antiquo domûs
 Splendore, at imperitus æquè ac nobilis;
 Contagionem talis exempli timens
 Patrovius, hâc prohibere fabellâ malum
 Tentavit, & ita ſocios allocutus eſt:
 Lyram optimam olim græculus coemerat,
 Elicere ſuaves unde didicerat ſonos:
 Ex nervis autem bubulis, quibus lyre
 Vigebat omnis bene canora ſuavitas,
 Attritus unus rumpitur demum ac perit:
 Quod ille damnum ut repararet, ad novam putat
 Et iauſitatam ſibi recurrendum viam;

Sibique plaudens in sinu, ruptum amovet
 Nervum, & reponit chordam, amens! argenteam:
 At mox pœnituit; namque planè contigit,
 Lyra ut priorem amitteret symphoniam.

F A B U L A XXXIV.

Nux & Jupiter.

RAMIS in orbem circinatis, & suum
 Sese ad cacumen sensim componentibus,
 Ornata Nux, habebat quod lepido satis
 Recrearet adspectu oculos intuentium:
 At sterilis erat. Hoc igitur ex opprobrio
 Eripere ut ipsam vellet, orabat Jovem:
 Cedensque precibus importunis Jupiter,
 Fecunditatem tribuit; qui recogitans
 Sortem futuram: Nunc, ait, nunc te juvat,
 Quod impetrâsti, sed nocebit postea.
 Etenim illa fructus & bonos & plurimos
 Cùm protulisset, feminæ statim & viri,
 Pueri, puellæ fustibus miseram petunt,
 Saxisque; perticisve longis verberant.

Fabella spectat ad hominem, qui vixerat
 Bene & beatè, quamdiu scripsit nihil;
 At comparare nomen ubi voluit sibi,
 Auctor repentè factus, infelix fuit.

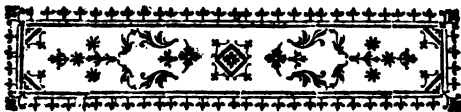
FABULA XXXV.

Sol & Nebula.

TEPENTE missis ex humo vaporibus.
 Conflata, radios Nebula Solis igneos
 Bibebat avidè, & ipsa quam receperat,
 Lucem refundens usque ad extremos sinus,
 Tota rutilabat aureis fulgoribus;
 Plebisque fixa cum teneret lumina,
 Superbiebat; & , Profectò publicis
 Dignam, inquiebat, laudibus me judico,
 Quam tantus ornat tamque conspicuus decor.
 Levibus intereà Sol ad occasum rotis
 Devexus inclinatur, ac demum occidit:
 Cujus ubi raptum lumen est, miseræ simul
 Nebulæ corusca dignitas omnis perit.

Fabella fragilem nostra fortunam indicat,
 Quæcumque pendet a favore Principum.

F A B U L A R U M
Æ S O P I A R U M
LIBER DECIMUS TERTIUS.

F A B U L A I.

Gibberorum Civitas.

LIGERIS ad undam, Aurelianâ non procul
A Gêntē, quædam Civitas olim exstitit,
Cujus coloni gibbere insignes erant
Omnes ad unum quisque suo. Huc devenerat
Corpore vir erecto, & humeris, veluti decet,
Sensimque molliterque subsidentibus.
Excipitur ille, quocumque inferat gradum,
Sannâ, cavillâ, & acribus conviciis;
Et sic habetur, donec aliquis denique
Occurrat medius, ceteris humanior,
Qui turbam inanem summovens & increpans:
Quænam ista, cives, morum acerbitas, ait,
Indocta, iniqua? cur vexatis hospitem
Bonum, ut videtur, & innocentem? cur grave
Opprobrium additis ejus infortunio?
Ullone crimine alligatum creditis,
Quod sorte nostrâ destitutus ambulet,
Istoque, quo nos gaudemus, honestissimo

N. vj

Crearit ipsum gibbere carentem Deus ?

Fabella magnam ad nationem pertinet,
Quæ vitia quædam quia probat nunc & colit,
Ea vellet omnibus esse virtutum loco.

FABULA II.

Bufo & Mustela silvestris.

DEFORMITATE corporis foedissima
Coopertus undique, & veneno turgidus
Bufo, pigræ paludis uda in margine
Cubabat: hinc silvestrem Mustelam adspicit,
Atque simul oculos tabidâ infectos lue,
Et turpiter eminentes in eam conjicit,
Vibratque virus, adspæctumque mutuum
Sollicitat, ut intuentem obrutu fascinet:
Tum latera, sufflans, horridamque agitat cutem,
Et ore patulo spiritus teterrimos
Emittit, occultâ attrahendi præditos
Virtute. Magno se objici periculo
Intelligit Mustela; hunc adversum tamen
Contra intuetur; & A monstro, inquit, allicia
Tam turpi, tamque abominando me sinam?
Horresco reputans! fatius, heu! fuerit mori.
Sed allicietur misera, & morietur simul.
Nam Bufo postquam vidit attonitam metu,
Et inquietam, & adspicientem identidem,
Cubare perseverat in eodem loco;
Neque verò segniùs interim corpusculis
Missilibus instat prædam circumscribere:
Quorum illa jam non affluentiam valens
Sufferre, resilit, subsilit, quærit mali
Effugium, nullumque invenit, patulo nisi

Hoc ipso in ore, quod refugit abominans :
 Hucque tamen, huc jam non confugere non potest :
 Et morte pejus mortis obviæ moram,
 Infatuata, malum existimat, nec sustinet ;
 At in sepulcrum, quod sibi paratum videt
 Hiare, sese capite prono conjicit.

Trahit aliquando vitium ; vel formâ truci
 Horribile : quid agat specie blandâ subdolum ?

F A B U L A I I I.

Cerva & Bos.

PER viride pratum Cerva cum erraret, Bovem
 Adspexit herbis reficientem se novis :
 Accedit, & sic alloqui prior incipit :
 Nihil audiisti de facinore nobili
 Leonis, hic qui regnat in vicinia,
 Et montis ad radicem in exeso specu
 Soler habitare? laudes ejus inclitas
 Omnia etiamnum resonant; & quotidie
 Ingens ad ipsum, gratulandi gratiâ,
 Undique caterva belluarum confluit :
 Cùmque generosum prædico, sciens loquor ;
 Rei omnis actæ magna nempe pars fui.
 Nam sola nuper proximo in saltu famem
 Sedare dum quæro apicibus tenerrimis
 Ramusculorum, noster accurrit Leo
 Repentè, & inscienti se mihi objicit,
 Clausæque densis hinc & hinc arbusculis ;
 Et ipse spatium callis angusti occupans,
 Præcludit omnem prorsus effugio viam.
 Cohorruï ; & (quod supererat) misera accidi
 Regis famelici ad pedes, genibus minor.

At ille motus misericordiâ, gulam
 Compescuit; suæque victor indolis,
 Incolumem abire me permisit, & loco
 Cessit, tremendâ ne ejus ex præsentia
 Brigidus inertem detineret me pavor.

Bos ruminatur omnia hæc, & sensibus
 Reponit imis; & re ad extremum satis
 Consideratâ: Se tibi Leo obtulit.
 Inopinanter, ais, & quidem famelicus,
 Ut reris: at ego veriùs forsan putem,
 Saturum fuisse; & (pace cum tua bona
 Dictum, oro, fuerit) visa tu forsan quoque
 Macra nimis esca, nec satis, tam nobile
 Tergere palatum, digna: sed ne pertinax
 Tibi esse videar, esto, siccis faucibus
 Venerit, abierit; teque cum dimitteret.
 Incolumem, sanctis legibus clementiæ
 Sit obsecutus: at nec idcirco tamen
 Descendere cogar in tuam sententiam;
 Neque recta ratio credere umquam me sinet,
 Ira esse penitus mutatam ejus indolem,
 Ut sine periculo a ceteris animantibus
 Deinceps adiri possit: immo hæc omnium,
 Quam dicis, exorta undique admiratio,
 Quòd te innocentem non voraverit Leo,
 Vesci innocentum carnibus solitum probat:

Fabella multos ad potentes pertinet,
 Qui calamitosum in vulgus aliquando suam
 Crudelitatem adhibere si neglexerint,
 Humanitatis laudem apud stultos ferunt.

F A B U L A E V.

Bos & Asinus.

IN prato eodem Bos & Asinus gramina
 Tondebant : ille feligebat, quæ magis
 Sibi placitura & profutura crederet :
 Hic quælibet carpebat, & promiscuè
 Omnia vorabat. Quod videns Bos, admonet
 Non omnia esse bono sapore prædita ;
 Exploret ergo, & ex gustatu judicet,
 Quorum saliva sit potior. Asinus refert :
 Mihi saliva par & una est omnium.

Latina quævis, dum latina nomine
 Vocentur, opera quosdam lectores iuvant.

F A B U L A V.

Hostis beneficus.

SCELERATUS Hostis aliquem dum gladio petit,
 Foditque, vomitam aperuit insanabilem ;
 Plagamque se fecisse letalem ratus
 Abiit : at ille, subitus ubi paulum dolor
 Remisit, sensit intestinâ se lue
 Levatum ; mox & rediit antiquus vigor.
 Inimica amicâ sæpe plus prodest manus.

FABULA VI.

Apelles & Sutor.

DICITUR Apelles, tabulam ubi perfecerat,
 Censuræ solitus publicæ hanc exponere,
 Post pergulam ipse cùm lateret interim
 Attentus, & avens scire quid quis carperet.
 Morem ergo servans hunc suum, quamdam omnibus
 Examinandam imaginem pictam dedit,
 Quâ delicatos crepidis indutam pedes
 Venerem fuisse expressam nonnulli volunt.
 Judicia postquam varia variorum audit,
 Accessit Sutor, qui supercilio gravi,
 Tetricoque vultu, multùm de censoria
 Severitate referens, iudicium quoque
 Expromere suum voluit, & crepidas notans
 Damnabit. Artem propriam quisque artifex
 Censendus est callere, & audiendus est,
 Secum ait Apelles: quidquid erratum mihi
 Notatur hac in parte, corrigam libens.
 At ille, meritò qui sibi Sutor bonus
 Forsan videri poterat, stultè credidit
 Se posse ad alia iudicando progredi.
 Quod simul Apelles sensit, indignè tulit;
 Et ex latebra proferens subito caput:
 Ne Sutor, inquit, supra crepidam iudicet.
 De disciplinis elegantioribus
 Absurdus etiam grammatista iudicat.

F A B U L A V I I.

Hirundo & Ardea.

HIRUNDO terras & lacus cùm raderet
 Celeribus alis, & videret Ardeæ
 Conatus ægros ut ab humo se tolleret,
 Contempsit illam præ se; & Alites, ait,
 Ista, quæ tantam corporis molem gerunt,
 Artem volandi vix sciunt: at postmodum
 Hæc eadem ad alta cùm volando nubila
 Se ferret, & coruscas nimborum domos
 Superaret; vidit, & stupens obmutuit.

Incepta quamvis grandia moretur labor,
 Silete, tenues, dum exitus rem comprobet.

F A B U L A V I I I.

Jupiter, Phæbus & Paludes.

IN summum Olympi verticem convenerant
 Dei frequentes ac Deæ ipso cum Jove;
 Solemque, quòd splenderet solito illustrius,
 Cùm mirarentur, atque causam quærent,
 Hanc vidit, & sic explicavit Jupiter:
 Latè patentes Phœbus exoriens agros
 Juvare radiis maximè efficacibus
 Inceperat: vicinis at Paludibus
 Æstus videtur nimius, intolerabilis:
 Hanc ergo quærunt a suis molestiam
 Removere finibus, & ut officiant simul,
 Quantamque possunt turpitudinem inferant

Sideri odioso, ebulliunt, limum excitant
 Foedum, veterrimoque corruptum situ;
 Vaporibusque putribus nebulas graves
 Conflant, & abigunt splendidum adversus jubar
 Nihil commotus, ut decebat, Sol tulit
 Injuriam: ad se, malè repulso, attrahens
 Radios coegit: & arbitratus hoc fatis
 Sibi gloriosum, spectatores si Deos
 Solos haberet, superiores ætheris
 Illuminandas ad regiones vim suam
 Convertit omnem: hinc illa lux videlicet,
 Fulgore quæ vos infueto perculit.

Justum & beneficum fabula indicat virum,
 Qui dum, furenti obnoxius calumniæ,
 Opprobria sustinet, interim, plaudencibus
 Superis, triumphat laude cumulatus nova.

F A B U L A I X.

Mors & ejus Ministra.

PROMISERAT Mors, sedè regali sedens,
 Insigniori munere donandam suis
 Unam e Ministris, quæ se præter ceteras
 Idoneam perdendum ad humanum genus
 Ostenderet. Igne exæstuans multo febris.
 Sua maleficia extollit, auget, explicat
 Contentione magnâ: deinde cachexia,
 Cheiragra, podagra, melancholia, apoplexia
 Suam tuentur causam nihilò segnis:
 At palma demum intemperantiæ datur:
 Et Mors, Muic, inquit, ne invidete præmium;
 Nam digna certè est: illa vos videlicet
 Aliasque pestes multas una procreat.

F A B U L A X.

Passer & Accipiter.

AD murum affixâ: Passer in lagunculæ
 Nidum posuerat: venit huc famelicus
 Accipiter: aditus cum lagunculæ foret
 Angustior, intrò posset ut succedere,
 Exertis prædam attrahere tentat unguibus.
 Passer latibuli in parte prudens ultimâ
 Se contineret; nil erat periculi;
 Verùm latronis ausus ad nefarios
 Irâ incitatus: Tene sic lentus feram,
 Scelestè, nostras etiam grassari in domos?
 Dixit; simulque adversus hostem se ferox
 Infert, ut oculos fodiat. At vix hunc sibi
 Occurrere sentit Accipiter, ungues vaser,
 Similis timenti, retrahit; atque ubi forâs.
 Erumpere prono capite Passerem videt,
 Irruit, & obluentem frustra, & in cavum
 Remeare frustra jam volentem corripit,
 Educit, aufert; moxque lacerat, & vorat.
 Tenues monentur, ut potentum injurias.
 Discant pati, ne gravius arcessant malum.

F A B U L A X I.

Myrtus & Quercus.

PUSILLA Myrtus invidebat Quercui:
 Sed agricolarum repetitis mox ictibus.
 Hanc sauciari, denique everti videns,

Humilior etiam optavit esse, quàm fuit.

Dejicere summos grandibus fors invida
Gaudet ruinis, dum infimi tutò latent.

F A B U L A X I I.

Puer & Felis.

CI B O S manu tenebat, quos identidem
Mordebat & minuebat obambulans Puer:
Odore capta Felis æquis passibus
Ut comitabatur, & videbatur simul
Gestueque corporis, oculisque mitibus
Blandiri, adulari; ejus erga se putat
Hunc esse amorem credulus Puer; & bonam
Tribuit ciborum partem, officii præmium:
Sed ore Felis vix tenuit avidissimo,
Quod appetebat, abiit, aufugit procut.
Tunc ille: Me, inquit, non sequebare, at cibos.

F A B U L A X I I I.

Cicada & Hirundo.

CI C A D A raucis cuncta dum replet sonis,
Bene esse patulis omnium auribus putat;
Sed garrientis ferre vocem non potest
Hirundinis; & conviciatur, & vocat
Nimis loquacem, & garrulam præter modum.
Convicium illa sic refellit: Tu mihi
Loquacitatem, tu garrulitatem exprobras,
Hominibus, & avibus, & pecudibus quæ soles

Fastidium creare per totam diem
 Tuâ istâ voce fridulâ? Hoc retine memor:
 Objicere stultum est ea quæ peccas maximè.

F A B U L A X I V.

Ovis tonsa.

INVITA nuper & reluctans in manus
 Tonforis avidi tradita fuerat Bidens,
 Suamque lanam amiserat planissimè.
 Nunc prata mollia atque vernantes agros,
 Nuda quidem, at expedita, dum perambulat,
 Sese ipsa, doctior, arguit imprudentiæ,
 Quòd impatienter dentem acutum forficis,
 Cùm tonderetur, tulerit: nam totum antea
 Sudore corpus diffluebat: &, Locus
 Erat, ait, metui, tentaret ne denique
 Furtiva scabies humidam nimis cutem.

Hic sæpe prodest, qui supervacua abripit.

F A B U L A X V.

Catellus & Molossus.

CATELLUS ab hera, nobili mulierculâ,
 Quia sese amari sentiebat, arrogans
 Petulansque factus inde est; & quoties sibi
 Quidam Mōlossus, ingenio miris quidem,
 Sed acèr animo, præpotensque viribus,
 Occurreret, eum provocabat: at statim
 Hinc se amovebat ille, non dignum putans

F A B U L A X V I I I .

Agricola & perticales Arbusculæ.

AGRICOLA silvam ingressus, ut perquireret,
 Si quam iaveniret perticalem Arbusculam
 Rectamque proceramque, conspexit statim
 Unam inter alias, qualem succidi & capi
 Ipse expetebat usus: & minimè quidem
 Hanc improbavit ille; sed aliam tamen
 Speravit aliquam se reperturum fore
 Præstantiorem: coepit ergo progredi,
 Aciem oculorum sedulò circumferens:
 Sed cuncta fordent, animum si reflexerit
 Ad illud ipsum quod neglexit tollere.
 Intereà magis atque magis in silvæ intimos
 Penetrat recessus, & viarum ambagibus
 Fallitur; iterque vult relegere, nec potest;
 Multùmque & frustra se fatigatum gemit.
 Demum tamen ad hanc, respuisse quam dolet,
 Arbusculam, at post longos circuitus, redit;
 Ipsamque properans cædere: Nunc, inquit, scio,
 Sæpe hæc bona esse præferenda ceteris,
 Quæ vestiganti maximè sunt obvia.

F A B U L A X I X .

Cicindela & Luscinia.

LUSCINIA quondam dum super lauro sedens
 Noctem canoris mulcet æstivam sonis,
 Cicindela ignes jactare incepit suos,

Et

Et gloriari, rata se, & esse dicitans
 Terrestris sidus. Luscinia sic admonet:
 Nunc tibi tenebræ cum favent, micæ quidem
 Insignis aliquo lumine; sed umbram simul
 Expulerit, & te publica lux afflaverit,
 Turpicula bestia, qualis es, videberis.
 Fabella multos ad scriptores pertinet.

 FABULA XX.

Sol & Luna.

CLARISSIMUM Sol retulerat mundo diem:
 Debere se ejus lumini, quod emicat
 Luna inter umbras noctis, obliviscitur;
 Invidet; & , Ista, quæ leves mortalium
 Oblectat animos, lux, ait, ambitiosior
 Toleranda non est: quæ quidem tota obrui
 Si fortè nequit, intercipi tamen potest
 Obstante nostri mole vastâ corporis.
 Livoris ergo aculeis haud mollibus
 Agitata, properat lucidam Solis facem
 Eripere nobis; & media interlabitur,
 Immane dorsum obvertens, & suum simul
 Dedecus: opacam sic enim caliginem
 Inducit terris; horrificoque territat
 Monstro imperitum vulgus, nedum recreet:
 Ac luce demum se carentem propriâ,
 Splendere nobis ex aliena, nos docet.
 Fabella scripta est hominibus stultè invidis.

FABULA XXI.

Libri duo.

LIBRI duo, alter pergameno tegmine
 Malè coopertus, alter autem turcicâ
 Membranâ amictus, & illito circum undique
 Auro refulgens, in taberna cùm super
 Tabulato eodem starent contigui; nitens
 Hic elegansque totus indignè rulit,
 Quòd cogeretur istum turpem & sordidum
 Habere socium. Advènit intereâ, libros
 Cupidus emendi, vir peritus & sagax.
 Specioso qui superbit ornatu, statim
 Offeritur: at vix aliquot ille paginas
 Inspexit, hominis esse nugacis videt
 Opus inficetum, & indignatus abjicit.
 Convertit hinc se ad alterum specie horridum.
 Aperitque, paginasque rebus optimis
 Passim refertas admiratus, hunc emit.

Externa species imperitos decipit;
 Scrutare, subsit si qua dos: non corporis
 Ornatu ab ullo dignitas homini venit.

FABULA XXII.

Buccina & Echo.

CUR mihi remittis usque, quos mitto sonos;
 Olympus autem si movere coeperit
 Tonitrua, taces? Sic roganti Buccinæ
 Vocalis Echo tale responsum dedit:

Omnes tacere, Dis loquentibus, decet.

F A B U L A X X I I I .

Vultur & Columba.

TRISTES Columbae conquerebantur sui
 Illiberalem domini parsimoniam :
 Quod cum audiisset Vultur , extemplò dolum
 Meditatur ; & , Celeribus hinc pennis , ait ,
 Mecum volate ad hanc domum , cujus procul
 Insigne se culmen aperit : ibi plus satis
 Mihique , vobisque optimorum suppetet
 Copia ciborum : sequimini ; mihi pervius
 Meisque amicis aditus est , quoties lubet .
 Fidem Columbae simplices fallacibus
 Habuere dictis . Prævolans igitur latro
 Temere sequentes copiosum villici
 Opulentioris ducit ad granarium :
 Quò simul ac omnes esse delapsas videt :
 Jam comedite , inquit : delicatos ad cibos
 En vos invitat iste præsertim angulus .
 Huc ergo densæ coeunt : sed avidius sinum
 Gutturis inanem implere granis dum student ,
 Nil suspicantes de dolo ; feros ingruit
 Repentè prædo ; & has cruentis unguibus ,
 Rostro has ohunco laniat ; has autem ferit
 Potente pennâ , ac debiles sternit solo .
 Tam fœda cladis species , tam subitus pavor
 Paucis relinquit evadendi copiam .
 Hominis cavenda est improbi benignitas .

FABULA XXI.

Libri duo.

LIBRI duo, alter pergameno tegmine
 Malè coopertus, alter autem turcicâ
 Membranâ amictus, & illito circum uadique
 Auro refulgens, in taberna cùm super
 Tabulato eodem starent contigui; nitens
 Hic elegansque totus indignè rulit,
 Quòd cogeretur istum turpem & sordidum
 Habere socium. Advênit intereâ, libros
 Cupidus emendi, vir peritus & sagax.
 Specioso qui superbit ornatu, statim
 Offertur: at vix aliquot ille paginas
 Inspexit, hominis esse nugacis videt
 Opus inficetum, & indignatus abjicit.
 Convertit hinc se ad alterum specie horridam.
 Aperitque, paginasque rebus optimis
 Passim refertas admiratus, hunc emit.

Externa species imperitos decipit;
 Scrutare, subsit si qua dos: non corporis
 Ornatu ab ullo dignitas homini venit.

FABULA XXII.

Buccina & Echo.

CUR mihi remittis usque, quos mitto sonos;
 Olympus autem si movere cœperit
 Tonitrua, taces? Sic roganti Buccinæ
 Vocalis Echo tale responsum dedit:
 Omnes tacere, Dis loquentibus, decet.

FABULA XXIII.

Vultur & Columba.

TRESTES Columbæ conquerebantur sui
 Illiberalem domini parsimoniam :
 Quod cum audiisset Vultur , extemplo dolum
 Meditatur ; & , Celeribus hinc pennis , ait ,
 Mecum volate ad hanc domum , cujus procul
 Insigne se culmen aperit : ibi plus satis
 Mihique , vobisque optimorum suppetet
 Copia ciborum : sequimini ; mihi pervius
 Meisque amicis aditus est , quoties lubet .
 Fidem Columbæ simplices fallacibus
 Habuere dictis . Prævolans igitur latro
 Temere sequentes copiosum villici
 Opulentioris ducit ad granarium :
 Quò simul ac omnes esse delapsas videt :
 Jam comedite , inquit : delicatos ad cibos
 En vos invitat iste præsertim angulus .
 Huc ergo densæ coeant : sed avidius sinum
 Gutturis inanem implere granis dum student ,
 Nil suspicantes de dolo ; ferus ingruit
 Repeatè prædo ; & has cruentis unguibus ,
 Rostro has obunco laniat ; has autem ferit
 Potente pennâ , ac debiles sternit solo .
 Tam foeda cladis species , tam subitus pavor
 Paucis relinquit evadendi copiam .
 Hominis cavenda est improbi benignitas .

FABULA XXI.

Libri duo.

LIBRI duo, alter pergameno tegmine
 Malè coopertus, alter autem turcicâ
 Membranâ amictus, & illito circum uadique
 Auro refulgens, in taberna cum super
 Tabulato eodem starent contigui; nitens
 Hic elegansque totus indignè rulit,
 Quòd cogeretur istum turpem & sordidum
 Habere socium. Advènit interea, libros
 Cupidus emendi, vir peritus & sagax.
 Specioso qui superbit ornatu, statim
 Offertur: at vix aliquot ille paginas
 Inspexit, hominis esse nugacis videt
 Opus inficetum, & indignatus abjicit.
 Convertit hinc se ad alterum specie horridam,
 Aperitque, paginasque rebus optimis
 Passim refertas admiratus, hunc emit.
 Externa species imperitos decipit;
 Scrutare, subsit si qua dos: non corporis
 Ornatu ab ullo dignitas homini venit.

FABULA XXII.

Buccina & Echo.

CUR mihi remittis usque, quos mitto sonos;
 Olympus autem si movere cœperit
 Tonitrua, taces? Sic roganti Buccinæ
 Vocalis Echo tale responsum dedit:
 Omnes tacere, Dis loquentibus, decet,

F A B U L A X X I I I.

Vultur & Columbae.

TRISTES Columbae conquerebantur sui
 Illiberalem domini parsimoniam :
 Quod cum audiisset Vultur , extemplo dolum
 Meditatur ; & , Celeribus hinc pennis , ait ,
 Mecum volate ad hanc domum , cuius procul
 Insigne se culmen aperit : ibi plus satis
 Mihiq̄ue , vobisque optimorum suppetet
 Copia ciborum : sequimini ; mihi pervius
 Meisque amicis aditus est , quoties lubet ,
 Fidem Columbae simplices fallacibus
 Habuere dictis . Prævolans igitur latro
 Temere sequentes copiosum villici
 Opulentioris ducit ad granarium :
 Quò simul ac omnes esse delapsas videt :
 Jam comedite , inquit : delicatos ad cibos
 En vos invitat iste præsertim angulus .
 Huc ergo densæ coeant : sed avidius sinum
 Gutturis inanem implere granis dum student ,
 Nil suspicantes de dolo ; ferus ingruit
 Repentè prædo ; & has cruentis unguibus ,
 Rostro has obunco laniat ; has autem ferit
 Potente pennâ , ac debiles sternit solo .
 Tam foeda cladis species , tam subitus pavor
 Paucis relinquit evadendi copiam .

Hominis cavenda est improbi benignitas .

FABULA XXIV.

Turdus & Hirundo.

TURDUS & Hirundo cùm ferire mutuum
 Fedus pararent, dixit hæc: Nondum quidem
 Jucunda alacritas omnis ista, quæ solet,
 In me vigescit; quippe nondum frigoris
 Expulsa prorsus omnis est molestia:
 At simul ac invaluerit æstivus calor,
 Totam elegantem me videbis. Quos mihi,
 Quos, Turdus inquit, tu calores, o bona,
 Commemoras? immo loquere mihi brumam, gelu
 Hoc placet: hæc me anni sola tempestas juvat:
 Neque fatis ipse, quomodo acciderit, scio,
 His ut sim in agris commoratus tamdiu;
 Nam quod molestum frigus etiamnum vocas,
 Hunc ego calorem vix tolerabilem puto:
 Quapropter alias commodiores in plagas,
 Ubi non adurat me sol, hinc me conferam
 Quamprimum: inire jam ergo si mecum velis
 Hanc societatem, placita quæ nobis fuit,
 Ne fociam itineris esse te pigeat mihi.
 Hirundo retulit: Video nunc id quod fatis
 Perspicere ne possem, in te amor vetuit meus:
 Nec ratio nec fas degere simul nos sinunt:
 Et me inter & te discrepat perquam nimis:
 Nam frigora tibi sola, mihi tantummodo
 Placent calores: itaque nos regionibus
 Habitare longè separatis expedit.
 Ingenia si non invicem convenerint,
 Sociale fedus ne feriat, cautio est.

F A B U L A X X V.

Asini vota.

MICARE per agros cœperat jucunditas
 Rediviva : blando spiritu favonii
 Recreata passim jam ridebant omnia :
 Plorabat Asinus. Quid enim ? in urbem singulis
 Diebus ferre cogitur, flores quidem,
 At multos nimium, eosque natali solo
 Septos quemque suo, & vase clausos fictili.
 Has ergo, quæ laudantur, planè vituperat
 Delicias veris ; & esse delicias negat ;
 Et advenire citiùs æstatem cupit.
 Advênit æstas, & novos simul attulit
 Misero labores perferendos bajulo.
 Namque super ejus clitellas quotidie
 Herus legumina exstruit, cupidus lucrî,
 Populoque divendenda portari jubet.
 Quod ille reputans magis acerbum, quàm priùs,
 Æstatem abominatur ; autumnum expetit :
 Sed expetisse, posthac voti compotem,
 Pœnitet : in amplis accumulata corbibus
 Assiduè poma sunt vehenda scilicet ;
 Et hanc miserrimam esse conqueritur vicem,
 Seramque demum votis imprudentibus
 Increpitat hiemem. Adest hiems glacialibus
 Advecta Boreæ pennis ; & gelu furens
 Acuto, crura pecudis ignavæ ligat :
 Verùm haud ligavit formidabiles manus
 Heri vigilantis, voce qui horrendâ tonans
 Inertem primo quoque mane suscitât
 Ad opus diurnum ; & putribus massis fimi
 Olentis onerat, idoneasque languido

O iij

Adjicere vires crebro novit verbere.

Tum sic dolet ille , credas ut jocum antea

Fuisse , præut nunc quæ lamentatur miser :

Et esse reliquum sentit , ut mortem expetat.

Fabella , id ævi , quodcumque est , quod ducimus ,
Nusquam vacare miseriis , nos edocet.

F A B U L A X X V I.

Graculus , Cornix & Aquila.

FUGIEBAT Aquilam Graculus furti-reus :
Miserata Cornix advolat ; cavam æsculum ,
In quâ latère tutò possit , indicat.
Habeo , inquit ille , gratiam ; verumtamen
Non ista , opinor , æsculus est , at fraxinus . . .
Verumtamen , utrùm fraxinus sit , an æsculus ,
Quid interest , modò tibi latebram præbeat ?
Fuge , stulte , fuge celeriter ; & cave ne tuam
Loquacitatem reprimat hostis ingruens.
Abscedit : indicatam propior arborem
Considerat , & hanc esse fraxinum videns ;
Stolidè triumphat , & immemor periculi ,
Non modò , patentem commodè , cavum haud subit ,
Sed ad Cornicem se refert ; & , O bona ,
Errabas , inquit : fraxinum dico tibi
Hanc tam esse verè , quàm verè sum Graculus.
Erat additurus alia multa , cùm ruens
Aquila imprudentem corripit , & eviscerat.
Exitio multis vana garrulitas fuit.

F A B U L A XXVII.

Combibones duo.

DUOBUS olim Combibonibus fuit
 Posita lagena fictilis : cæjus videns
 Speciem indecoram , coepit unus hospitem
 Vehementer increpare , non vinum ratus
 Ibi contineri posse nisi vilissimum ;
 Et , afferatur alia nobilior , jubet.
 Sed prohibet alter : Quippe nos , ait , prius
 Decet experiri , quid liquor sapiat. Placet
 Consilium : ubi autem gustarunt , vinum simul
 Hic dicit , ille confitetur optimum.
 Præstantis animi vividam sæpe indolem
 Horrida , inhonesta corporis species tegit.

F A B U L A XXVIII.

Canis & Herus.

FOSSAM in profundam ruerat imprudens Canis ,
 Multisque frustra nisibus tentaverat
 Resilire : fessos humido demum solo
 Abjecit artus , seque totum tradidit
 Mœrori acerbo. Huc fortè paulò post Herus
 Devênit , & respexit ; & videns suum
 Hunc esse , statuit liberare. Nec mora ,
 Adminiculante perticâ delabitur :
 At ille luctu acerbiore perditus ,
 Et acquiescens in sua ægritudine ,
 Opem averfatur , impioque etiam manum
 Sauciat herilem dente. Tum Dominus pedem

Adjicere vires crebro novit verbere.
 Tum sic dolet ille , credas ut jocum antea
 Fuisse , præut nunc quæ lamentatur miser :
 Et esse reliquum sentit , ut mortem expetat.

Fabella, id ævi, quodcumque est, quod ducimus,
 Nusquam vacare miseriis , nos edocet.

F A B U L A X X V I.

Graculus , Cornix & Aquila.

FUGEBAT Aquilam Graculus forti-reus :
 Miserata Cornix advolat ; cavam æsculum ,
 In quâ latère tutò possit , indicat.
 Habeo , inquit ille , gratiam ; verumtamen
 Non ista , opinor , æsculus est , at fraxinus . . .
 Verumtamen , utrùm fraxinus sit , an æsculus ,
 Quid interest , modò tibi latebram præbeat ?
 Fuge , stulte , fuge celeriter ; & cave ne tuam
 Loquacitatem reprimat hostis ingruens.
 Abcedit : indicatam propior arborem
 Considerat , & hanc esse fraxinum videns ;
 Stolidè triumphat , & immemor periculi ,
 Non modò , patentem commodè , cavum haud subit ,
 Sed ad Cornicem se refert ; & , O bona ,
 Errabas , inquit : fraxinum dico tibi
 Hanc tam esse verè , quàm verè sum Graculus.
 Erat additurus alia multa , cum ruens
 Aquila imprudentem corripit , & eviscerat.
 Exitio multis vana garrulitas fuit.

F A B U L A X X V I I .

Combibones duo.

DUOBUS olim Combibonibus fuit
 Posita lagea fictilis : cæjus videns
 Speciem indecoram , coepit unus hospitem
 Vehementer increpare , non vinum ratus
 Ibi contineri posse nisi vilissimum ;
 Et , afferatur alia nobilior , jubet.
 Sed prohibet alter : Quippe nos , ait , prius
 Decet experiri , quid liquor sapiat. Placet
 Consilium : ubi autem gustarunt , vinum simul
 Hic dicit , ille confitetur optimum.

Præstantis animi vividam sæpe indolem
 Horrida , inhonesta corporis species tegit.

F A B U L A X X V I I I .

Canis & Herus.

FOSSAM in profundam ruerat imprudens Canis ,
 Multisque frustra nisibus tentaverat
 Resilire : fessos humido demum solo
 Abjecit artus , seque totum tradidit
 Mœrori acerbo. Huc fortè paulò post Herus
 Devênit , & respexit ; & videns suum
 Hunc esse , statuit liberare. Nec mora ,
 Adminiculante perticâ delabitur :
 At ille luctu acerbiorè perditus ,
 Et acquiescens in sua ægritudine ,
 Opem averfatur , impioque etiam manum
 Sauciat herilem dente. Tum Dominus pedem

Inde citò referens : Stultè , ait , faciam , meo
 Servare damno si te , & invitum , velim.

Quosdam ita morosos fabella homines indicat,
 Benefacta ut esse injurias existiment.

F A B U L A X X I X.

Sciurus & Canis.

NEMORE Sciurum e patrio raptum coquus
 Nidorem alebat inter & fuliginem.

Inclusus ille textili caveâ , leves
 Celeresque vivido & agili motus dabat
 Corpore , suamque pensilem rotam movens
 Modò in posticam partem , in anticam modò ,
 Et usque , & usque , carceris longum sui
 Fallere studebat ludo inani tædium.

In angulo jacebat intereâ Canis
 Quietus ad tepentes reliquias foci.
 Hunc ita Sciurus increpat : Non te pudet
 Solidos pigritiâ tam veterinosâ dies
 Corruptere ? Ad me fortè numquam respicis ;
 Vivum unde singularis diligentiae

Exemplum petere fas erat : verumtamen
 Respice aliquando , si sapias , & ex hoc meo
 Laborioso more vivendi , pigrum
 Excutere virus disce. Respondet Canis :
 Cur non quiescam , cùm datur licentia ?
 Exspecta verò ; cena herilis mox erit
 Assanda ; permovebo tunc versatilem
 Meam quoque rotam ; & proderit meus labor :
 Tuus quidem est perpetuus , ast inutilis.

Fabula quibusdam scripta est ardelionibus ,
 Qui , se moventes sedulo , nil promovent.

F A B U L A X X X.

Ostrea.

CONSCENSA fractæ tabula navis , per feros
 Spumantis undæ fluctus , ad rupem aridam
 Et inhospitalem naufragos homines duos
 Detulerat : illi cùm perquisissent statim
 Aliquid edule , ne perirent funditus ,
 Nil prorsus invenère præter Ostreas :
 Atque , esset iste qui cibus , planè inficii ;
 Unam alteramque postquam vexârunt diu ,
 Tandem recludunt : at oculis hiantibus
 Ubi foeda species patuit obscænæ dapis ,
 Exhorruerunt ambo : nec stomachus , licèt
 Minimè oneratus , a subeunte nausea
 Sibi temperare potuit. Omni tunc ope
 Se destitutos judicantes , quam vident
 Medelam tantis unicam infortuniis
 Superesse , mortem denique exspectant , brevi ,
 Ut sperant , adfuturam , quippe gravissimo
 Labore & ipsâ jam prope confectis fame.
 Mox unus amborum elanguescit , in solo
 Decumbit , & perit. Alterum superstitem
 Objecta terret propiùs adstantis sibi
 Imago mortis ; & visceribus insidens
 Omnibus , inediæ summa vis famelicum
 Cogit odiosos ad cibos recurrere ,
 Et , Noxii illi fortè sunt multò minùs ,
 Quàm credidi , inquit : viscerum certè valent
 Furentium latratus intolerabiles
 Sedare paulùm : vel aliquod si fors habent
 Letale virus , fata non ideo tamen
 Valde ingravescent nostra , quo sumus loco.

Secum hæc locutus , Ostream , quam abjecerat ,
 Repetit , capitque , & anxie considerat ,
 Odorque quanquam aut nullus est , aut non gravis ,
 Olfacit , acerbè corrugatis naribus ,
 Sorptamque demum nauseabundus vorat :
 At illa celeri lubrica illapsu , aridum
 Postquam rigavit guttur , intimos subit
 Stomachi recessus , & hominis recreat simul
 Sensus inertes ac prope intermortuos.
 O suavitas , exclamat ! O gustatio
 Tam delicati , tam salutaris cibi
 Sperata numquam ! Et ille ros quantum boni
 Habet saporis , vividi quantum salis !
 Salivam & ori marcido qualem facit !
 Hæc inter ipsa verba nihilò segniùs
 Undique capessit Ostreas , & dividit ,
 Et abligurit , usque eò dum debilis
 Fungi suo ventriculus officio neget ,
 Nimià videlicet impeditus copià :
 Continuò acefcunt , diditoque ebulliunt
 Calore fæces : resiliunt nervi : fibræ
 Exasperantur : motibus sanguis furit
 Inordinatis : fit tumultus : se liquor
 Exagitat omnis , & omnis obstruitur via :
 Conflictus atrox invalescit ; & brevè
 Compago victa corporis dissolvitur.
 Sic qui furorem evaserat diræ famis ,
 Lenocinanti dum gulæ obsequitur , perit.
 Idem abstinentes sæpe mortales , idem
 Intemperantes sæpe in exitium ruunt :
 Tantâ , peritos dum putat sensus duces ,
 Humana gens laborat imprudentiâ !

F A B U L A X X X I.

Libellus flagitiosus & Judex.

SPURCUM Libellum & impium damnaverat,
 Flammiſque Judex concremari ultricibus
 Juſſerat. Amicas per ſophiſtarum manus
 Nitidus, ſuperbus qui prius volitaverat,
 Nunc ſordidatus ſupplicium depellere
 Et excitare tentat miſericordiam:
 Nil ſe ſæcinoris commiſiſſe, turpiſſus
 Contaminatum flagitiis hominem omnia
 Excogitâſſe, perpetrâſſe, dictitans.
 At Judicem querela vana non movet:
 Sacrilegus auctor aut profûgit, aut latet;
 Sed tu tenêris, inquit; & poenam dabis:
 Nam qui miniſter ſcleris eſt, facit ſcelus.

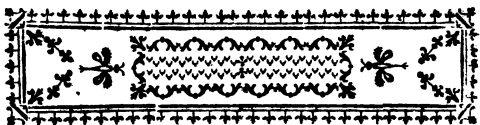
F A B U L A X X X I I.

Latrunculorum Ludus.

LATRUNCULORUM præliis cùm luditur,
 Rex & regina, pedites & equites, loco
 Quiſque ſuo & ordine varia obeunt munia:
 At bello ubi finis impoſitus eſt ludicro,
 Capſâ conduntur unâ omnes promiſcuè.
 Humanas variat vita, mors æquat vices.

FABULARUM
ÆSOPIARUM
LIBER DECIMUS QUARTUS.

FABULA I.

Spicæ.

CUM falcem agricola jam pararet messibus,
Erectum ad auras Spica tollebat caput:
Hinc gloriatur, ceterasque despicit
Curvo sorores capite spectantes humum:
Quarum una: Caput hoc si tibi, ut nobis, ait,
Esset refertum granis, non ita tollereres.
In capite vacuo laxè habitat superbia.

FABULA II.

Persa apud Gallum Hospes.

CONJUNXIT olim mutua hospitalitas
Gallumque Persamque: ergo is cum Lutetiam
Venisset, ad suum hospitem diverterat
Ibi manentem, commodoque etiam hortulo

Gaudentem : in illum fortè ambo descenderant :
 Inter se amicè colloquentes dum ambulant ,
 Perfa ad parietem expansam malum persicam ,
 Pulchris onustam maturisque fructibus ,
 Adspicit ; & , Istud , inquit , nonne jam diu
 Didicisti apud nos esse præsens toxicum ?
 Cur ergo in horto collocas ? cur excolis ?
 Tum Gallus .: Arbor quam tantopere despicias ,
 Et abominaris , furculus quondam fuit
 In Perside ipsâ natus : hunc lêgi ex agro
 Horumce toxicorum fertilissimo ,
 Repetensque patriam huc usque mecum transtuli ;
 Et educavi , & excolui meâ manu ;
 Et ejus hodie ex fructibus , quem maximum
 Pulcherrimumque invenero , tete volo
 Comedere : disces , quantum e natali suo
 Prosit aliquando in aliud transferri solum .

F A B U L A I I I .

Pulex & homo.

P U L E X cuticulam hominis , quâ tenerrima est ,
 Momorderat dolosus : & mox , vindicem
 Accedere manum fentiens , refugerat .
 At perquisitus sedulò postquam fuit ,
 Demum invenitur , atque comprehensus , necem
 Sibi paratam intelligit ; & humilis rogat
 Ultorem , sibi misello parcere ut velit ,
 Bestiolæ morsum tam pusillæ tam levem ,
 Dignum ultione tam severâ ne putet .
 Respondet ille : Te mihi fateor parum
 Nocuisse ; sed nocere si posses magis ,
 Te non fore tibi temperaturum scio ,

326 FAB. ÆSOPIARUM

Quin faceres. Sic locutus, hunc digitis premens
Ubi torsit, ungue pollicis dexteri obterit.

Quicumque nocuit, jure dat poenas, magis
Animo nocendi, quàm ipsi noxiæ pares.

FABULA IV.

Aves deceptæ.

MEDII in ipsis retibus Auceps callidus
Affixum palo speculum collocaverat:
Cornicula sagax perfidum sensit dolum,
Avesque monuit ceteras, ne accederent:
At permisere se coruscantis vitri
Fulgore sensim aliæ post alias pertrahi:
Quas Auceps, servans ex insidiis clanculum,
Simul atque magno congregatas agmine,
Et garrientes, & colludentes videt,
Retia repente contrahit, & omnes capit.

Illecebra sese quò magis blanda objicit,
Magis hoc timendum, subsit aliquis ne dolus.

FABULA V.

Villicus & Canes.

PRÆTER modum gulosus quidam Villicus
Ipsos, diurnum solitos officium Boves
Obire in opere moliendo rustico,
Necuit, eorum ut vesceretur carnibus:
Quod facinus atrox ut animadvertunt Canes,
Fugam capeffunt, atque: Bobus, inquit,

Qui non pepercit, nobis, qui pretii sumus
 Multò minoris, parceret ille scilicet?
 Properemus, hominis procul inhumani domo,
 Quaramus antra: vitam in silvis asperam
 Tolerare præstat inter immanes feras.

 FABULA VI.

Equi duo.

HABEBAT aliquis præditum egregiis Equum
 Dotibus; at ejus utilitates antea
 Perfæpe quanquam maximas agnoverat,
 Laudaveratque; tædio affectus tamen
 Injurioso, cœpit ipsum protinus
 Negligere, mox odisse: denique non potest
 Sibi temperare, quominus alium paret.
 Is autem, ab omni parte deterior licet,
 Existimatur longè potior, & unicè
 Amatur; atque herilis beneficentiæ
 Omnem ferè unus largitatem percipit:
 Quod & ipse mirans, conscius suæ sibi
 Indignitatis: Esse quid hoc, inquit, putem,
 Tantopere quòd herus diligit me tam parum
 Laudabilem, te digniorem negligat?
 Nempe, vetus hospes retulit, sic homines solent:
 Plerique nova veteribus ideo præferunt,
 Quia nova; vetera, quia vetera sunt, respuunt.

FABULA VII.

Ficus & Aves.

GENEROSA Ficus umbris hospītalibus
 Contra calorem solis innumeras Aves
 Communiebat, fructibusque etiam suis
 Alebat. Ipsam gravior ira fulminis
 Feriit, adussit folia, fructus perdidit.
 Procul, procul Aves evolârunt ilicèt,
 Neque ulla ramos post revisit aridos.
 Fortuna quem deseruit, omnes deserunt.

FABULA VIII.

Æsculus, Agricola, & pagi Dominus.

RADICIBUS erat Æsculus firmissimis
 Defixa: multas per hominum ætates vigens,
 Fruticansque steterat; & ingruentes sæpius
 Nimbos, procellas, turbinesque vicerat
 Ferendo. Quidam hanc, heu, nefas! evertere
 Statuère Agricolæ, distitantes, evidens
 Inesse vitium; & admonente caudicem
 Putrescere cavo: Dominus at pagi obstitit;
 Et, Parcite, inquit, arborem pulcherrimam
 Violare: pagum exornat: incolas juvat:
 Hospitia præbet avibus, & vestros greges
 A sole, ramis longè præcurrentibus,
 Defendit. Ejus excavatum caudicem
 Arguitis: aures admovete: quid sonus,
 Quid stridor iste raucus indicat? utili

Fervet ibi nempe pertinax studio labor :
 Ibi mella vobis dulcia generant apes.
 His emendati monitis Agricolaë suum
 Fatentur errorem , Æsculumque non modò
 Evertere nolunt ; at , ne quis damnum inferat ,
 Vigilare statuunt , utilissimam sibi
 Fore arbitantes & suis nepotibus .

 F A B U L A I X .

Melis fetida & Canis.

DE Melibus istis , quæ vocantur fetidæ ;
 Unam excitârat , & insequabatur Canis :
 Jam propiùs urget ; jamque comprehensam putat ;
 Comprenderetque , maximum ni intelligens
 Periculum illa , ad ultimam recurreret ,
 Sed efficacem , vindicandi se viam.
 Visceribus ergo quidquid intimis foveat
 Teterrimi fetoris , imos ad sinus
 Trudit , & in unum cogit , & apertum Canis
 In os propellit : qui simul execrabilem
 Sensit mephitim , restat in vestigio
 Defixus , & reflectit attonitum caput ,
 Prædamque refugit obscænam : atque se interim
 Intacta Melis in latibulum proripit .

Fabula quibusdam Auctoribus scripta est , sicut
 Qui foeditate Criticos omnes territant .

FABULA X.

Rusticus, ejus Filius, & ejusdem Asellus.

VENALEM Asellum nundinis exponere
 Quidam statuerat Rusticus, senex quidem,
 At viribus adhuc integris: natum vocat
 Jam grandem & annos assecutum quindecim
 Circiter: habere hunc, qui sit adjutor sibi,
 Vult socium; & omnis consilii sui facit
 Participem. Ut autem paulò nitidior pecus,
 Paulò & vegetior adveniat emptoribus,
 Existimat esse deportandam scilicet.
 Postquam ergo eam coegit atronitam solo
 Decumbere, inter, fune constrictos, pedes
 Validamque proceramque transmittit sudem:
 Admonito deinde filio, ut opem conferat;
 Connixi pariter ambo pensilem efferunt,
 Geruntque, veluti lampadem crystallinam.
 Tollit cachinum, primus illos qui videt;
 Et, ludum, opinor, quæritis, ait, o boni,
 Lepidum exhibere: nec malè vobis convenit
 Bipedibus cum quadrupede; nec asini magis,
 Quàm vos, videtur ille dignus nomine.
 Destriçtus acri irrisione Rusticus,
 Agnoscit ac emendat errorem suum;
 Vinculisque dissolutis quadrupedem jubet
 Incedere: ipse subsequitur cum filio.
 Mox obvius mugator exclamat: Novus
 Et singularis iste mos an jam obtinet,
 Lassetur ut Herus, commodè Asinus ambulet?
 Sed illa fortè sola vos benignitas,
 Quam præstat ultro quisque similibus sui,
 Movet ut agatis cum pecude tam humaniter.

Tum senior : Iste ridet , inquit , nos homo :
 Neque nulla , cur sic rideat , ratio subest.
 Conscendere igitur in Asinum nos expedit :
 Acer , vigensque est ; facile nos ambo vehet :
 Et hæc locutus , ejus armos occupat ;
 Ac deinde lumbos filius levis insilit.
 Verùm ecce mercatores accelerant duo ,
 Vicemque pecudis obiter objiciunt Seni ,
 Oneri ferendo huic duplici quippe imparis ;
 Quæruntque , vendere nundinis quid cogitet ,
 Ipsamne viventem , an corium demortuæ.
 Respondet ille : pecudis egregias suæ
 Notas sibi esse vires ; nec metui locum
 Ullum subesse , ne fatiscat : se tamen
 Inani eorum consilio malle obsequi ,
 Ne pertinax dicatur : ex Asino simul
 Desilit , & equitem filium sequitur pedes.
 Quidam severi post paulò occurrunt Senes ,
 Et Adolescentis ignavi impudentiam
 Cœpère verbis increpare haud mollibus :
 Habere canum pedisequum tûn' audeas
 Imberbis , & sic negligenter devehî ,
 Dum vetulus ægrè pedibus assequi potest ?
 Descende verò ; & ipse capiat hunc locum ,
 Quem tibi relinqui ratio recta non sinit.
 Tum Rusticus : Nunc video , nunc intelligo ,
 Difficile quàm sit obsecundare omnibus :
 Adhuc tamen aleam esse tentandam puto :
 Descende , fili. Qui paterni jussibus
 Cùm paruisset , ille in ejus se locum
 Substituit. Aliquot vix passus processerant ;
 Ingruit & obstrepat en puellarum cohors ,
 Quas inter una ceteris petulantior :
 Quis hunc patienter , inquit , adolescentulum
 Sic pedibus ire videat , & prope confici
 Labore , dum iste bardus in Asino sedet ,

Stolidumque, nutans, pandiculans, vitulum refert?
 Senex reponit: Vitulus & vetulus nihil
 Inter se habent commune: si sapias, viam
 Perge hinc, puella: te bene hoc vetulus monet.
 Id porro penitus habeo jam fixum & ratum:
 Mihi quidquid homines otiosi obganniant,
 Despiciam, & obdurabo propositi tenax.
 Elegeris quodcumque vivendi genus,
 Erratum ab aliqua parte qui objiciant tibi
 Fabella numquam defuturos præmonet.

F A B U L A X I.

Hirundo & Aves aliæ.

HIRUNDO, multas quæ regiones viderat
 Peregrina, moresque populorum sedulo
 Notarat, animadvertens cannabem feri,
 Sic allocuta est Avium multitudinem:
 Hanc, usque euntem & usque redeuntem, aëris
 Per inane, non adspicitis agricolæ manum?
 Quod illa semen hodie committit solo,
 In calamitatem vestram id exsurget brevi;
 Hinc namque fient exitiales machinæ,
 Quibus volantum facile gens possit capi:
 Ergo agite, glebis antequam versis humus
 Abscondat, ista rostris diligentibus
 Surripite grana, penitus & consumite.
 Hirundinis salubre consilium sequi
 Turbæ leves recusant: in eodem loco
 Tot colligendis, talibusque granulis
 Piget immorari, nunc præsertim, fertiles
 Cùm se per agros temere discurrentibus
 Et dulcis & capessi facilis offerat

Cópia ciborum , & blanda tempeſtas ſimul
 Invitet huc volare quò fert impetus :
 Triftem ergo , reſque prævidentem longiùs
 Vatem relinquunt ; & pericli quid vehat
 Tempus futurum , cogitare dum timent ,
 Paſcuntur , oblectantur , garrunt , canunt .
 Interea properat exoriri cannabis ,
 Campumque jam omnem viridis occulit feſes .
 Proſpicit Hirundo , Avesque rurfus admonens :
 Dum tenera , dumque gramina iſta ſunt adhuc
 Exigua , vellite ſingula , inquit , & malam
 Abolete ſegetem . Hic obſtrepunt omnes ſimul
 Conviciantes . At meam hanc ſaltem ultimam
 Admonitionem ne , inquit , aſpernemini :
 Statim ac parari & inſtrui videbitis
 Caſſesque perfidosque laqueorum dolos ,
 Quod & ipſa vobis eſca monſtrabit ſatis ,
 Benigniùs projecta ; tunc abſiſtite
 Huc paſſim & illuc pervagari , ut antea ;
 Sed in remotis continete vos locis .
 Nos hinc quidem didicimus in alias procul
 Abſcedere plagas : verùm ad hoc bono eſt opus
 Remigio alarum , quale paucis obtigit .
 Prudenter admonentem ferre non poteſt
 Gens obſtinata hunc uſque vivendi modum
 Servare , qui levem unus indolem juvat :
 Tumultuoſis concrepant clangoribus ;
 Caſſandramque novam cum ſuis oraculis
 Fugant , & inſequuntur contumeliã .
 Quò denique autem res redit ? Aves plurimæ ,
 Laqueo reteatæ , Hirundinem veriſſimam
 Fuiſſe vatem , planè , ſed ſerò , vident .
 Prædicta ſtultis calamitas tantummodo
 Fidem facit , ubi jam propulſari nequit .

F A B U L A X I I .

Homo & Pulex.

PULEX momordit quemdam : at ille Pulicem
 Prendere studebat , sollicitam insinuans manum
 Modò huc , modò illuc ; atque predebatur nihil.
 Demum labore victus longo & irritò ,
 Esse invocandum judicavit Herculem .
 Et invocavit , verbis & solemnibus
 Rogavit , ut qui miseras mortalium
 Plerasque tollere , his terris cum viveret ,
 Consuevisset , opem tanta in ærumna sibi
 Afferre vellet , invictoquoque robore
 Tot monstra qui necuisset , hunc quoque Pulicem
 Vel potius omne Pulicum aboleret genus ,
 Facinusque clavâ crederet dignum suâ .
 Ubi vota tam ridicula , tam stultæ preces
 Ad aures usque pervenerunt Herculis ,
 Miratus ille est hominis impudentiam ,
 Ipsumque placidâ irrisione corrigens :
 Quam tu reposcis , nostra tot malis , ait ,
 Clava perimendis bestiis impar foret :
 Res poterit autem fortè felicem exitum
 Habere , si recurras ad fulmen Jovis .

Fabella quosdam homunciones admonet
 Dites , superbos , fortis oblitos suæ ,
 Incommoda quæque , vel etiam levissima ,
 Pati negantes semper , ad varias quasi
 Nati non essent miseras , ut ceteri .

F A B U L A X I I I.

Aranea & Podagra.

ROGATUS olim Jupiter ab Aranea,
Podagraque, certum ut ipsis domicilium daret,
Annuit, & altum ostendit hinc palatium;
Adspicere verò jussit hinc humilem casam:
Tantummodo ambæ seriò perpenderent,
Quid cui magis placeret, & bonâ fide
Inter se id omne transigerent negotium.

Mirata primùm est Podagra magnificam domum;
Sed curiosè cuncta dum considerat,
Medicos, chirurgos, & alias pestes videns
Huc ventitare, muniis crudelibus
Ut suagerentur, valde ab his tortoribus
Sibi cavendum duxit, ac periculum
Effugere statuit: ergo amat casam unicè,
Et laudat, & sedem optat in ea figere.
Aranea autem splendoras ædes videt,
Stupet, probat, amat; tuguriumque sordidum
Contemnit, & averfatur: itaque re simul
Utrinque apertâ, facilis est conventio.

Vastis Aranea tectis exultans subit:
Ingreditur atrium, ejus & varias opes
Dum cauta lustrat, & inhians circumspicit,
Aurata sensim adrepit ad laquearia;
Ibique casses tendit. Ex sententia
Bellè satis ipsi cuncta jam successerant;
Muscasque jam aliquot ceperat: sese larem
Denique putabat habere jam certissimum:
At ecce telas atriensis servulus
Simul inhonestas adspicit, scopas simul
Fixas arundini admoveus, tactu levi

Diripit & abolet omne opus textorium.
 Prope hinc suum illa ex angulo damnum videt
 Attonita, perturbata: non animum tamen
 Despondet, immo rursus etiamque acrius
 Laborat, & nova fila ducit, & novos
 Extendit, implicatque nexus textiles.
 Jacturam eandem experta sed postridie,
 Decrevit aliud quærere hospitium sibi;
 Et ad Podagræ tugurium se contulit.
 Sese illa nervosum iasinuârat in pedem
 Inopis coloni, contra se minimè timens;
 Ne ullius aut Podalirii aut Machaonis
 Conduceretur opera. Nullus est quidem
 Medicus vocatus: æger at medicus sibi
 Esse ipse voluit, rudis & indoctus licet;
 Eoque medicina efficacior fuit.
 Properat in agrum, sole vix orto; gravi
 Ligone glebas frangit, & subigit solum,
 Et sudat, & laborat, quâ longa est dies.

Araneam igitur exspectare oportuit;
 Sol dum occidisset, ut Podagra esset redux:
 Quam cum videret debilem, extinctis prope
 Viribus, & odio ex labore languidam,
 Speravit ultro obtemperaturam fore,
 Mutationem fortis si proponeret.
 Ergo rogat, a se derelictas an velit
 Ædes habitare deinceps: Ego verò, ac lubens,
 Respondet illa: at ista, quam contempseras,
 Num tibi vicissim sordida placet jam casa?
 Aranea refert: Digna si fortè est minùs
 Quæ placeat, aptum certè refugium dabit.

Sic paria utrinque consilia postquam satis
 Immotuerunt, in casa sedem sibi
 Propriam capessit Aranea: hic sua liberè
 Latèque tendit fila, nec scopas timer.
 At Podagra furtim cubiculum palatii

Quoddam

Quoddam remotum penetrat ; ipsumque invenit
 Dominum , superbi obesitate corporis
 Ita impeditum , ut spiritus molli toro
 Reficere cogeretur etiam interdium.
 In hunc jacentem derepentè se injicit ;
 Vexatque nervos , hospitem gaudens suam
 Torpere penitus , culcitæque plumeæ
 Hærare fixum , & delicatis se cibis
 Implere , & ungi lenibus malagmatis ,
 Quæ remedia juvant plurimum ipsam scilicet.
 Suus est petendus cuique conveniens locus.

F A B U L A X I V.

Sol, Mons, & Vallis.

MONS, nubila inter aridum condens caput,
 Jactabat astris celsitudinem suam,
 Dolens intereà sortem Vallis proximæ,
 Miseransque tanto obnoxiam contemptui.
 Audit micante curru Sol revehens diem,
 Et sic inanem reprimit superbiam:
 Insane, quid habes, ipse cur possis tibi
 Placere tantum? de tuo excelfo jugo
 Quid gloriaris? est idem illud horridum,
 Et inhospitale. Vallis hæc contra jacet
 Humilis, amatque, clausa densis saltibus,
 Latère in umbra: rivis ubèribus tamen,
 Etiamque flumine irrigata, plurimos
 Habet colonos, quibus opum almam sufficit
 Idonearum copiam, & certam simul
 Felicitatem singulatim dividit.

Hos fabula monet, qui supremo de gradu
 Cùm ceteros despiciant, profunt nemini.

P

FABULA XV.

Puer & Nux castanea.

QUIDAM repererat fortè castaneam Nucem
 Puer : coquendam fervido cineri statim
 Commisit. Æstus illa non tolerabiles
 Ubi sensit , indicare cruciatus suos
 Stridore querulo coepit : at motus nihil
 Puer immisericors , quin & asperè jocans :
 Sine modò , dixit ; ego scio quâ comprimi
 Ratione possit nœnia ista funebris :
 Prunarumque simul copiam cineri super
 Addidit. Iniquis misera Nux ardoribus
 Evieta , crepuit dissoluto cortice ;
 Sed non inulta : magno enim se sustulit ,
 Sic rupta , nifu ; ipsasque prunas expulit
 In faciem & oculos imprudentis , non sine
 Damno genarum , & luminum periculo.
 Metuendus hostis qui furit , vel dum perit.

FABULA XVI.

Arbuscula & Arbores.

PERIERAT ingens Arbor : vi multâ in solum
 Dejecta mox est præceps , & radicitus
 Avulsa , xyfstoque ut magna hæc decessio
 Deformatatem attulerat , ejus in locum ,
 Pusilla , posset annis quæ venientibus
 Sarcire damnum , reposita est Arbuscula.
 Ea autem , quæ se multò plus , quàm oportuit ,

Nôrat pulchellam , non meminit se debilem ,
 Opisque egenam , plurimisque casibus
 Obnoxiam esse : cœpit ergo , id quod nimis
 Usuvenit puellis , flos quibus est tener
 Ætatis , insolentem capere superbiam :
 Istæque , dixit , Arborea vetulæ duæ ,
 Quæ molle nostrum hinc inde sepiunt latus ,
 Quàm non honesto occalluère cortice !
 Et illa densa capita quàm inscitè gerunt !
 Umbrasque porrò spargunt , at quàm luridas ,
 Quàmque inficetis , quàmque horrentibus comis !
 Mihi tamen ultro spatium dent , quâ se hoc meum
 Erigere in auras frondium possit decus.
 Negant ? viam vi mihi faciam : nitidum caput
 Attollam , earumque obruam miseræ opes.

Conviciam illæ sentiunt , & mussitant :
 Interea verò in vacuum , quod reliquerat
 Emortua soror , tanquam hereditarium ,
 Venire properant : altera igitur alteram
 Adire , ramis invicem occurrentibus ,
 Nituntur usque & usque , dum commerciis
 Immissa brachia mutuis conjunxerint :
 Tum , complicantes folia in morem fornicis ,
 Omnem interceptant Solis beneficentiam ,
 Umbrisque gelidis desuper incumbentibus
 Frustrâ reluctantem opprimunt Arbusculam ,
 Coguntque tabe denique contractâ mori.

Scripta est superbis fabula adolescentulis.

FABULA XVII.

Poeta & Anser.

LABORE multo, maximâque industriâ
 Doctos, facetos versus expoliverat
 Poeta quidam, emiseratque in publicum:
 Exceptum ubique est laudibus veris opus.
 Advertit Anser: & quia fortè, quem suis
 Solebat ille perscribendis versibus
 Adhibere, calamum, e penna delapsum, dedit,
 Hinc gloriari apud suum coepit genus,
 Perinde ac operi perficiendo nobili
 Si contulisset multum opis & industriæ;
 Cunctosque præ se despiciebat Anseres.
 Sed unus aliquis anserino de grege:
 Magnifica, dixit, verba nequicquam jadis:
 Cane modò: si quid audierimus, quod tuæ
 Videatur esse consonum jactantiæ,
 Causam obtinebis; feceris cunctis fidem.
 His excitatus se ad canendum protinus
 Parat superbus Anser: incipit: at statim:
 Strepis, reclamationis omnis turba, non canis.
 Frustrâ laborant, partem ut arripiant sibi
 Laudis alienæ, laude qui propriâ carent.

F A B U L A X V I I I.

Colubra & Ericius.

O LIM vir hominem offenderat tenuem potens:
 Quam cum ille cuperet vindicare injuriam,
 Æsopus tali fabulâ deterruit.

Suis pupugerat spiculis Ericius,
 Teneramque Colubræ fauciaverat cutem:
 Hanc illa vindicare continuo parat,
 Ardens furore magno, offensiunculam:
 Animo tumente sævit, & in hostem ruit,
 Totumque circumvolvitur: at circum undique
 Obstantibus ipsa sese telis induit.

Sic ergo damnum tentat ulcisci leve
 Frustra, simulque magnum incurrit in malum.

F A B U L A X I X.

Vinum & Amphoræ.

B ELLISSIMAM aliquis Vini habebat copiam:
 Infundere cœpit in recentes Amphoras.
 Pleræque laticem concoxere leniter,
 Et perfecere, conditum integro sinu;
 Multoque suaviorem, quam receperant,
 Post reddidere: sed hero nonnullæ inscio
 Odorem ut penitus insincerum traxerant,
 Vitium propagant; moxque, non ita creditus,
 Corruptitur & acescit ingenuus liquor.

Bonam & salubrem disciplinam perficit
 Bene præparatum pectus: instructum malis
 Artibus eandem vertere in pestem solet.

F A B U L A X X.

Mus captus.

MALE obsecutus blando muscipuli dolo
 Mus libertatem amiserat suam : gemens ,
 Lugensque , si quâ fors viâ possit fugam
 Tentare , quærit. Radius , exilis quidem ,
 At ferreus , obstat unus. Quid ? quid , si meis
 Connitar , inquit , hunc atterere dentibus ?
 Heu ! metuo , ne prius ipse dentes conteram.
 Ligna , nuces , illi sæpius ut corroserint ,
 Nunc & corrodere ferrum quo valeant modo ?
 Difficilis opera nimis est. Experiar tamen.
 Dixit ; simulque radium iratus adspicit ,
 Simulque medium comprehendit mordicus ,
 Ictuque tundens tenui , sed creberrimo
 Accorrimoque , circumrodere incipit.
 Ferri quidem percussa tam perennibus
 Plagis soliditas tinnulo crepitu sonat ;
 At ipsa minui nil videtur : hoc videt
 Tristis , nec ideo Mus desistendum putat ;
 Immo ad laborem se refert animosior ;
 Tandemque , postquam est innumeris conatibus
 Petita ferri durities , hanc perspicit
 Non esse acutis dentibus inviolabilem :
 Violare pergit : radius atteritur magis
 Magisque : & ipsi dentes atteruntur , at
 Non conteruntur ; immo fit subtilior
 Acies eorum : pars demum illa , quæ semel
 Corrodi cœpta est , usqueadeo corroditur ,
 Donec redacta est ad fragilem minutiam.
 Quod animadvertens , concito Mus impetu
 In radium agit se , & cogit inflecti , & viam

Violentus aperit, & levis erumpit foras:
 Quid pertinax efficere non potest labor ?

F A B U L A X X I.

Citrus & alia Arbores.

VASE in quadrato, muros intra ligneos,
 Tepidum referri ad fornitem hiemis tempore
 Ut facile possit, insita fuerat Citrus:
 Post, ubi adolevit, cum putaretur pares
 Gravibus ferendis anni tempestatibus
 Cepisse vires, relinquere cogitur suum,
 Jam nimis angustum, carcerem; ac reponitur
 Patentem in hortum, validas inter Arbores,
 Quas duro aluerat terra natalis sinu.
 Primum vigoris specimen egregium dedit
 Lato colono; sed mox delicatior
 Visa est; ad omnem mox & ipsa sibilum
 Aquilonis offenso ingemiscens cortice,
 Sentit forores genere quidem suas sibi
 Esse pares, naturam autem longe dispares:
 Paulumque acerba cum ingruisset frigoris
 Violentia, illae facile superant, haec perit.
 Quem vivere diu volueris, ne mollius
 Puer educetur, monitus exemplo cave.

FABULA XXII.

Hirundo & ejus filia.

PRUDENS Hirundo sic monebat filiam:
 Me sequere; mecum paribus hæc, quæ prævolo,
 Contende pennis: atque, audin' lævam time;
 Cave huc aberres; muro adfixos proximo
 Video bacillos: vetula sum; homines jam diu
 Novi dolosos, perfidos: aliquid mali
 Suspicio ibi esse. At illa: Quid fingit sibi
 Mea mater, inquit murmurans? quid somniat?
 Verè fatetur se vetulam; nugas enim
 Has ejus esse planè aniles arbitror.
 Accedere istos ad bacillos me vetat:
 Id equidem facere minimè cogitaveram;
 At experiri, me timere quod jubet,
 Quàm non timendum fuerit, protinus volo.
 Dixit; simulque provolavit huc levis,
 Unde revolare non sinent miseram doli,
 Quos fugere jussit provida nimium parens:
 Nam vix attigerat, sentit, & frustra gemit
 Sese retentam glutinosâ compede.

Pueri & puellæ contumacem meminerint
 Avem irruisse tam grave in periculum,
 Non quòd placeret, sed quia vetitum fuit.

F A B U L A X X I I I .

Afellus junior.

CUM quidam Afellus ad laborem junior
 Institueretur, viribus infirmis adhuc,
 Humeros vacillare ejus, & crura, & pedes,
 Perspexit herus explorans, & mediam super
 Lumborum spinam manibus impactis premens:
 Onus ergo, commiseratus, imposuit leve.
 Tunc ille, totus qui videbatur sibi
 Pulchellus esse, dixit: Prudenter facis,
 Quòd metuis, here mi, ne graviore. farcinâ
 Dorsi hujus nostri offendas elegantiam.

Qui captus est amore credulo sui,
 Quò stultior erit, hòc sibi placebit magis.

F A B U L A X X I V .

Culex in casa, tum in aula.

ET rura & urbes Somnus tacitè pervolans
 Sua dona distribuerat, parcius quidem
 Ubi Luxus habitat segnis, at benigniùs
 Ubi vita misera est, agricolæque pauperis
 Durum torum diurnus emendat labor;
 Cùm teavis, ore stridulo exiles sonos
 Culex ingeminans, rusticam subiit casam,
 Nasumque petiit quemdam, nec politulum,
 Nec delicatum, sed ronchos æquabiles
 Graviùs profiantem, doctiùsque quolibet
 Regali naso: insedit, & proboscide

P v

Aculeatâ fugere cœpit sanguinem :
 Neque nasus ideo rusticus officii sui
 Quidquam remittit. Hinc ad ædes regias ,
 Noctis adhuc multum cùm superesset , se Culex
 Transtulit : at ejus vix datur prænuntius ,
 Auditur illico & extimescitur sonus ;
 Et inclamantur & excitantur servulæ ,
 Ac servuli , hostem qui tam terribilem necent ,
 Abigantve. Tantos ille ad adventum suum
 Fieri videns tumultus , repetit rimulam ,
 Quâ permeârat ; & , His ab ædibus procul
 Fugiamus , inquit ; Somnus ipsas non amat.
 Altum soporem durus adducit labor.

F A B U L A X X V.

Gallina & Philosophus.

GALLINA in altum suspiciebat æthera ,
 Et inquietis advocans singultibus
 Pullos monebat , ut caverent , & suâ
 Nusquam a parente longiùs recederent ;
 At se sub alas condere ipsius statim
 Effent parati , si instaret periculum.
 Quidam hoc Philosophus ut animadvertit : Meis
 Clarè , inquit , oculis video ; nil video tamen :
 Gallina somnium ista finxerit sibi ,
 Ut imperiti sæpe vigilantes solent :
 Sed manifestandus error est. Longum simul
 Huc ille , quò sagaces mater anxia
 Intendit oculos , conspieillum dirigit :
 Cujus ope primò perspicit corpusculum
 Exile quoddam & mobile ; deinde hanc avem
 Attonitus esse colligit , alarum videns

Remigium ; denique vulturem esse comperit.

Amore materno excitatus , plurimum

Ibi videt oculus , ubi alii nihil vident.

F A B U L A X X V I.

Aranea & Bombyx.

BOMBYCEM acerbis vocibus his laceffere
 Aranea aufa est : Quid tibi est , quod vendites ,
 Inepte vermis ? Textile hoc opus meum ,
 Hoc delicatum flamen adspice , si potes ;
 Et ista , nere quæ tuum solet genus ,
 Huc fila confer. Ille respondit : Tuus
 Quid pariat , unde sic superbias , labor ,
 Non video ; filis hisce quòd subtilibus
 Circumdare tete noveris , quid proficis ?
 Culices minutos , vel aliquot miserabiles
 Muscas , dolosis impeditas cassibus ,
 Opprimis. At esse crassius nostrum objicis
 Opus omne : quid agis , stulta ? jam nostro faves
 Honori : quod enim nostra laus est , exprobras :
 Non tam tenuibus esse filis quid nocet ,
 Quibus , ubi tela validiori flamine
 Contexta semel est , majus hinc pretium venit ?
 Perge ergo retia bestiolis prætexere :
 Nebo interim , quod ipsos Reges vestiat.

Qui corda vulgi irretiunt opusculis
 Futilibus , hos fabella scriptores notat.

FABULA XXVII.

Gallus & Vulpecula.

VETULUS catusque Gallus in ramo arboris
 Cùm tutus insideret ; huc Vulpeculam
 Accedere famis impulit necessitas :
 Statim illa ficto aggressa Cristatum dolo :
 Quid hic moraris ? in solum quin devolas ,
 Exclamat , ut indulgere liceat osculis ,
 Et invicem celebrare pacis munera ?
 Etenim si nescis , inter omnes bestias
 Asserta pax est , verbis & solemnibus
 Per faciales hodie publicabitur.
 Ad hæc reponit Gallus : Audieram quidem ,
 Et facilè credo : ex hac enim specula canes
 Accurrere duos video robustissimos ,
 Acerrimosque , ferre passim quos puto
 Felicitatem publicam internuntios.
 Paulisper igitur exspecta , dum advenerint ,
 Ut gaudeamus omnes , & bonam diem
 Rite celebremus . . . Quò fugis ? brevis est mora :
 Descendo . . . manedum . At illa vesano metu
 Perculsa , celerem jam capessivit fugam.
 Decipere qui vult , decipitur meritissimò .

FABULA XXVIII.

Magus & Circulator.

SOLITUS per artes execrandas quærere
 Subsidia duram contra pauperiem Magus,
 Et Circulator doctus humili in pulpito
 Agitare gentem pigmæorum ligneam,
 Cauponam eandem ad publicam devenerant:
 Unde esset, & quò duceret iter, invicem
 Postquam rogârunt, ut viatotes solent;
 Magus prior ait: Advenio Lutetiâ:
 Ibi consuetum Tartaro officium mihi
 Præstante, varias per locupletum domos
 Exhibui humanis superiora viribus
 Prodigia: verùm, heu! quidlibet monstri darem,
 Humanæ id opus est creditum solertiæ
 Plerisque hominibus, feminisque maximè,
 Quæ philosophorum regere nunc solent greges.
 Spretum igitur omnis me fefellit spes lucri;
 Magisque pauper abiens, quàm adveniens, fui!
 Sic Magus, at contra Circulator sic refert:
 Diversa longè fata me in voraginem
 Mersère non absimilis infortunii;
 Nam ludicram omnem familiam meam trahens,
 Cùm me appulisset quendam ad urbem Rhoetiæ,
 Et in theatrum, quale nos tenues decet,
 Populo dedissem convocato virgines
 Per nemora, per agros cursitantes cum suis
 Amasiis, & usque virgines tamen;
 Reges, tetrarchas, imperatores, duces;
 Foedos gigantes, milites impervios
 Telorum acutis omnium mucronibus;
 Super his repentè rumor de me spargitur

Non bellus, & res ad supremos iudices
 Defertur; atque hi me magum pronuntiant,
 Damnantque sceleris proinde capitalis reum;
 Vix & præcipiti supplicium evasi fugâ.

Fabella spectat ad homines incredulos,
 Hominesque stultè credulos pariter notat.

FABULA XXIX.

Cimex, Pulex, & Culex.

SECRETIOREM quemdam in angulum domus
 Cimexque, Pulexque, & Culex convenerant:
 Ibi sua quisque venditare facinora
 Coepere: Palma sed mihi, Cimex ait,
 Debetur; etenim tu, Pulex, licet acrius
 Mordere nôris; tuque, quam pungis, Culex,
 Summam cutem inflammare didiceris licet;
 Ego tamen odium longè majus excito:
 Me quippe vindex si manus compresserit,
 Repentè missus teter odor ulciscitur
 Injuriam: ideo me execratur natio
 Muliercularum delicata, & me sinit
 Illæsum abire; nec hominum quisquam ferè,
 Quamvis necare cupiat, tangere sustinet.
 Hæc mea laus, quam non denegabitis mihi,
 Spero equidem. Nunc verò, agite, me sequamini,
 Tu subsiliendo, tu volando, proximum
 Hinc in cubile, mulier ubi, dignissima
 Nostram experiri malitiam, dulces solet
 Captare somnos: vera nam si nuntiat
 Exceptus hinc & inde rumor, optimis,
 Cultissimisque moribus, clementiâ,
 Fide, pietate, ceteris virtutibus,

Quas me pudet memorare, nostrum prægravat
 Illa, & refutat omne vivendi genus;
 Tantùmque amat prædesse, quantum nos juvat
 Nocere. Maturemus ergo; & hunc, sibi
 Finxisse vultum quem videntur Gratiaë,
 Unde venit etiam sanctis animæ dotibus
 Illustre pretium, protinus ardentibus fero
 Studeamus aggredi impetu, ac memores notas
 Imprimere. Plausu excipitur hæc oratio:
 Expediunt arma: properant... Ah! Felicitas,
 Felicitas, dormire pergis! ah! quies
 Periculosa! Gratiis imbellibus,
 Contra insolentes bestias, quis opem feret?
 Jam pervenere: jamque flagitium parant
 Excogitatum perficere. Verumtamen
 Timore quodam religioso territus
 Culex resistit: quod Cimex ægrè ferens:
 Ecquid vereris, inquit? aut quonam tuus
 Recessit ille pristinus animi vigor?
 Age, perge porrò, quò te ducit indoles
 Maligna; pellaturque ridiculus pudor.
 Tén' pulchra facies moveat? ejus suavitas
 Quanto magis nitescit, tantò est gratior
 Malignitati præda. Forsitan parem
 Offensioni ne feras pœnam, times:
 Timere desine: nihil indulgentius
 Felicitate; quippe quæ tenerà suos
 Solet etiam hostes caritate prosequi.
 Hæc dicta Culicem ardore succendunt novo.
 Tum pariter omnes sæviunt aculeis:
 At vix eorum vividam Felicitas
 Impressionem sensit, expergiscitur;
 Dextrâque captum Pulicem elidit manu,
 Alapamque lævâ sibi gravem ducit simul
 Animosa, Culicemque nec-opinantem opprimit.
 Cimex supererat: quem refugiens tangere,

Uno, levique digitulo sensim eicit :
 Frustraque putes, inquit; haud fugies necem
 Quâ dignus es: benigna, misericors, pia
 Esse quidem & opto, & id procuro maximè;
 Infirma sed esse nolo. Tum famulas vocat;
 Tollantque vivum hunc, atque comburant, jubet.
 Hæc vera virtus, quæ severa est in loco.

F A B U L A X X X.

Sciurus & Nuces.

MONTIS habitabat clivum, abundantem nuce,
 Sciurus; & ita carpere obviam dapem
 Didicerat, ut faceretque multum corporis,
 Nihiloque hebetior fieret hinc, aut tardior.
 Quotidianæ mox tamen alimoniam
 Facilior usus attulit fastidium;
 Vallemque subjectam annis ut latissimus
 Totam occupabat, ripaque ulterior solum
 Nucis ostendebat plurimæ pariter ferax,
 Incessit animal inquietum maxima
 Huc transeundi cupiditas; & impulit,
 Quid posset in re nautica, ut depromeret;
 Tenuemque fagi, pulsum in undas, corticem
 Levis insiliret, seque ventis crederet:
 Nam cauda ventis parula perflandos sinus
 Explicat, ad auram sive zephyri, seu noti
 Parata, carbasique fungitur vice.
 Ad litus hoc pacto appulit feliciter
 Navarchus audax: nec quiescendi moram
 Obstare patitur, quominus extemplo cibos
 Ad expetitos currat. Ingentem videt
 Lætus avidusque copiam: se ingurgitat,

Sic primus , & sic alter , & sic tertius
 Transigitur ; at vix quartus illuxit dies ,
 Quod petiit ægra cupiditas , præfens bonum
 Respuere noster jam Sciurus incipit ,
 Et ad reliquos mox revertitur lares .

Hominum ille mos est : anxie quærent , parant
 Laboriosè , quæ brevi fastidient .

F A B U L A X X X I .

Cisterna & Rivulus.

CI S T E R N A dixit prætereunti Rivulo :
 Dum tu laboras , & resistentes gemens
 Inter lapillos pauperem torques aquam ;
 Latices quieti limpidos ego interim ,
 Et copiosos , quilibet quantum cupit ,
 Sufficio , nec me copia umquam deficit ;
 Neque , quos laticibus adjuvem , cursu vago
 Quæram , necesse est : ultro enim satis frequens
 Quotidie ad me multitudo confluit .

Ad hæc , susurrans leniter : Cursus meos
 Redarguis , ait Rivulus ; tenues quoque ,
 Superba , lymphas esse mihi , vertis probro :
 Quemcumque tamen hæc nostra paupertas locum
 Accedit , ibi tenellæ properant arbores
 Fruticare , terram cooperire gramina ,
 Variisque flores emicare coloribus :
 Sapiens nec unus in mea ripa ambulat ,
 Jacetve , meditans , qui fiat sapientior :
 Sed & frequentes undique adveniunt aves ,
 Quæ blanda nostro murmuri modulamina ,
 Studio canendi gestientes , misceant .
 Quod gloriaris , esse limpidos tibi

Latices ; ego meos neutiquam laude hâc puto
 Carere ; at illud me inter & te discrepat,
 Quòd imus æquè nitidus , ac summus liquor
 Fluit mihi , translucetque splendidior vitro ;
 Tu contrà , ab omni forde puras omnibus
 Dum sufficis aquas , rem tuam ipsa negligis ,
 Tibique sordes congregas , & obtines.

Fabella sacros nostra doctores monet ,
 Caveant , dum profunt aliis , ne noceant sibi.

FABULA XXXII.

Nanus & Gigas.

NANUS Gigantis in humeros adscenderat ,
 Ipsoque longiùs oculos , supereminens ,
 Circumferebat : stultus hinc superbiâ
 Tumere inani cœpit , & contemnere
 Suum adiutorem , quo sine abjectus foret.

Fabula recentes philosophos quosdam notat :
 Hi , si quid aliquâ laude dignum invenerint ,
 Monumenta veterum , munière qui viam ,
 Deprimere tentant , seque ad summam gloriæ
 Venisse credunt , arrogantes pumili.

FABULA XXXIII.

Leo & Simius.

LYALICORUM admiserat numerum Leo
 Simium ; & apud se in singulari gratia
 Esse hunc , palam indicabat , ipsius jocis

Se lusibusque recreari dicitans.
Is ergo genio liberè indulget suo,
Et importunis aulicum quemque appetit
Cavillis, & fatigat insolentiâ.
Inde graves in eum Rex simultates videt
Conflari; nec petulantis ideo reprimat
Malitiam; at illud omne scurrandi genus
Esse jocularare dicit, & risu probat;
Suumque lepidum Simiolum sibi in dies
Magis magisque in deliciis esse indicat.
Quod is ubi sensit, factus est audacior;
Ipsūque dominum aggressus est dicitariis
Ridiculis petere. Primū dissimulat Leo:
Pōst aulicorum intelligens quosdam in sinu
Gestire, quosdam sibi, quin planè rideant,
Vix temperare: Tuamne, ait, mala bestia,
Eò usque tandem crevisse impudentiam,
Ut etiam velles facere me ludum & jocum?
Fuge hinc, fuge procul in rem, quâ digna es, malam.
Suo complures gratiosos principi
Temeraria olim perdidit fiducia.

F A B U L A R U M
Æ S O P I A R U M
LIBER DECIMUS QUINTUS.

F A B U L A I.

Acanthis & Pueri.

IN tilia Achantis nidum collocaverat
Paulò altiùs : eum , prava gens , Pueri leves
Et malitiosi , dum scrutantur omnia ,
Vident ; simulque lapidibus crebris petunt.
Pia mater educabat , ah ! pullos adhuc
Infirmiores , ah ! volare nescios :
Jamque aliquot ictus omnem turbârant domum :
Quid agat ? sibi timet , pullis at multò magis.
Maternus amor exacuit ingenium : exsilit
Repentè : quos amat unicè , ipsos deserit ,
Ut fervet : alas se movere debites
Vix posse , simulat : turba persequitur procax ,
Prædamque facilem sperat : omnes irruunt ;
Et cum tenèri jam putant , levis ilicet
Pileolos , & bacillos , & avidas manus
Frustratur ; & sic perseverat fervidos
Decipere , donec longiùs produxerit
In devia loca , fessosque intellexerit :

Tum paribus alis ac celeribus præpetem
 Se tollit, & mox ab oculis hiantium
 Vanescit, & se, & gaudia ad nidum refert.

Carere sensu tam piam matrem putas,
 Tamque ingeniosam? Si quis id contenderit,
 Dicat, quibusnam pertrahi corpusculis
 Huc illa possit, unde periculum videt
 Instare. Matrem amor, amor pertrahit
 Maternus, æquè perspicax, ac sedulus.

F A B U L A I I.

Philomela & Aves aliæ.

SI B I multiforme confici vir nobilis,
 Clathrisque claudi jufferat aviarium:
 Ibi carduelis, passer, anthus, graculus,
 Fringuilla, sturnus, pica, merula, galbula,
 Aliæque, strepitus edere indoctos aves
 Solitæ, agitabant communiter ætatulam.
 Quas inter ægro maceratur tædio
 Philomela, cantus quòd animadvertat suos
 Plerumque meritis defraudari laudibus,
 Totque audire sonos his suis tam dispares
 Cogatur: ergo solitudinem expetit;
 Et muta languet. Rem dominus intelligit;
 Solamque, caveâ clausam in angustâ, procul
 Ab omni strepitu inordinato femovet.
 Tunc illa secum cuncta reputare incipit
 Vitæ prioris commoda: facilem obviam
 Communitatem victûs cum sodalibus
 Lætis, jocosis, præditis variâ indole,
 Ideoque lusus varios exhibentibus:
 Tum spatia magnis terminata finibus,

Quos intra opacas explicent arbusculæ
 Frondes, & umbras hospitales præbeant,
 Ac proinde longiùs evolandi copiam.
 Quapropter ingemiscens: Quædam, ait, licet
 Incommoda ibi sint, commoda tamen nunc reor
 Superare multùm; præ quibus utilitas mihi
 Nulla hîc videtur esse, quæ non fordeat.
 Ita computatis omnibus, delabitur
 In miseriorem, quàm priùs, ægritudinem;
 Altùmque longùmque silet. Observans herus,
 Mœrore nimio ñe consumatur, timet:
 Angustiore caveâ prudens extrahit;
 Jamque minùs afflictam ad aviarium refert
 Commune; moxque gutture liquidissimo
 Emittit illa cantus lætitiæ indices.

Quos hominum sola pellit importunitas,
 E societate eorum, in solitudinem;
 Bonum hi reperiunt rarò, quod speraverant.

F A B U L A I I I.

Rationis Liber.

EXIMIVS, ipsa Ratio quem confecerat,
 Quique ipse *Ratio* inscribatur, in manus
 Hominum a Minerva traditus fuerat Liber:
 Virtutis optima quævis & sapientiæ
 Præcepta, ad omnes vitæ usus idonea,
 Is continebat: ponerentur in lucro,
 Hinc oriebatur omnium felicitas.
 At pueri in illo, præter verba, nil vident:
 Juvenes, videre si quid nôrunt, negligunt:
 Et pleraque vident, & ea corrumpunt viri:
 Et omnia vident, & nil arripiunt senes.

F A B U L A I V.

Asinus somnians.

DORMIBAT Asinus arctè : credetur mihi ;
 Dormire nam quis arctiùs asino solet ?
 Sed & ille somniabat , & non jam sibi
 Esse videbatur asinus , at animal sagax ,
 At homo. Quas ipse tamdiu miseris vices
 Obivit , alios his obeundis nunc herus
 Exercet imperiosus ; & asinos agit
 Præ se , & flagello cædens : O stupidum genus ,
 Et pravum , & indocile , ait ! hominum quàm gravis
 Conditio , quos regendis his animalibus
 Studere oportet ! Dum superbit hoc modo ,
 Nodoso fuste agaso stertentem excitat.

Bipedibus asinis fabula multis convenit.

F A B U L A V.

Rusticus & Venti.

AGRUM excolebat diligenter Rusticus :
 Cujus labores optima juvabat parens
 Tellus , & uberem aperiens ultro sinum
 Profundebat opes : jamque fructuum pyrus
 Malusque bellam sustinebant copiam ;
 Jamque expetebat triticea falcem seges ,
 Cùm sæva subitò ventorum vis ingruit
 Glomerata cæco turbine : adflictae solo
 Jacent aristæ ; mox & effracti volant
 Culmi complures , præliantibus Notis

Ludibria : tum quatiantur pomiferæ arbores ,
 Pubentiumque parte magnâ fructuum
 Spoliantur ; aliquas etiam , tres aut quatuor
 Violentiore turbines asti impetu ,
 Radicibus disruptis everfas ruunt.

Victus dolore Rusticus : Vestrum est , ait ,
 Feroces o tyranni , præclarum hoc opus ,
 Vestrumque facinus ! at præstare quid boni
 Potestis ? Amens his Ventos conviciis
 Cùm peteret , illi planè conquieverant ;
 Et conquiêrunt tamdiu , donec putres
 Jugesque inertî aspergerent vitium aëri
 Terræ vapores. Hic homo meus : Hui ! flatu
 Sic usque eodem cælum pertinaciter
 Manere ! certè , nî moveatur ociùs ,
 Obducta misero cuncta languescent situ.
 Vix ea locuto Ventus en supervenit
 Aridus , & auras pestilente inertîâ
 Liberat , & omnes illico nebulas fugat ,
 Solemque campis reddit optatissimum.
 At at , Colonus inquit admirans , propè est
 Ut illa planè nunc refellam , quæ priùs
 Acerba dixi in omne Ventorum genus :
 Nam vel Aquilonis iste flatus , qui modò
 Irrupit , omnia recreavit commodè.

Commotiones cordis humani docet
 Fabella , ventos esse quosdam , qui vices
 Obeundo varias , modò nocent , modò & juvant.

FABULA

F A B U L A V I.

Adolescens & Anguilla.

FACTUS manu, scatebat Anguillis lacus :
 Huc otiosus Adolescens accesserat ;
 Qui quasdam earum cum natantes cerneret ,
 Piscari voluit : ergo nudavit pedes
 Et brachia ; lacumque , ut erat altitudinis
 Exiguæ , inivit : tum simul aquas incipit
 Turbare , fundum commovere , in abditos
 Furtim recessus mittere cupidam manum :
 Mox apprehendit prædam ; sed eò celerius
 Elabitur illa , quò arctius constringitur :
 Deinde altera , deinde tertia simili modo
 Capiturque , nisumque capientis irritum
 Fugitiva ridet. Fessus ille deserit
 Inane studium : sicus , ad ripam sitæ ,
 Sese sub umbra recipit : hic dum paululum
 Quiescit , reputat , istæ quàm sint lubricâ
 Cuticulâ Anguillæ ; & suas simul manus ,
 Retinere prædam quàm nequeant , considerat ;
 Easque nimium læves esse perspicit :
 Post ludens , ut fit , & insciens , ficulneam
 Decerpit frondem , & esse sentit asperam :
 Oho ! quid , inquit , fronde si istâ corrigam
 Hanc manuum lævitatem ? consilium placet :
 Experiar. Ergo manibus jam ficulneis ,
 Nec tamen infirmis , nec inhabilibus præditus ,
 Opus celeriter ad relictum se refert ;
 Prædamque bellè retinet , quam primam capit ,
 Difficile vincit lenitas animos leves ,
 At sæpe ratio continet severior.

FABULA VII.

Homo & Aranea.

SEMPER ignemque jam tuum, terram mala,
 Tunc scilicet. penitus & dispersisti,
 Nequeque nihil sequeis mihi subijcis,
 Hinc nam quidam Aranea? peperceram
 Miratus: et subteritum tuum intelligo
 Nam tuum fuisse. Sic locutus, hanc solo
 Effudit, nullamque sapientem vocat.

Et vix quiddam animalium bipedum genus,
 Quam sit. pendente sericis, oppresseris,
 Nunc exhibebit tunc & tunc molestiam.

FABULA VIII.

Puer & Caeli Iuo.

CUM defecisset bibulus in cellam Puer,
 Plerumque digno sericus averfo Cadum
 Interrogasset, & Caelus vocem sonum
 Plerumque reddisset: Hi nihil est, ait
 Rem imperitus, maxima nisi inimitas.
 Ergo petit aliam, similiterque percutit:
 Is vero magnos, utpote vacuissimus,
 Claque sonitus reddit; & avidus simul
 Puer fontem aperit, qui dulcis liquor
 Effluit: amonitas autem effluere nil videt.

Discede, si quos indicat verbosior
 Loquax; nam plerumque nil subest boni.

F A B U L A I X.

Pyrus & Surculus.

SIC allocuta Surculum fertur Pyrus :
 Huic te meæ, ex qua eductus es, diutius
 Hæreere stirpi, nate, ratio non sinit,
 Jam grandem, emissis jam fruticantem ramulis :
 Quæ placet inertî, & hætenus tibi profuit,
 Materna denique umbra te pessum daret.
 Neque crede, frustra me garrire; mox enim
 Prudens colonus hinc aliò te transferet.
 Tunc, nate, tunc meminervis cultricem manum
 Ferre patienter: finget illa; inutilem
 Falce amputabit ramulorum copiam;
 Et arboris olim non ineptæ si modò
 Spem dederis, indolem insitione corriget
 Malam tibi; truncum findet, immisso viam
 Cuneo recludet, germen ut felicius
 Inferat: hinc dulces scilicet fructus feres.
 Monitus parentis optimæ, specie quidem
 Probantis, audit Surculus; verùm in sinu
 Spernit, maloque statuit ingenio obsequi :
 Timet coloni falcem acutam; territant
 Fissura, cuneus: hæc vitabit, qua licet.
 Venit colonus: improbum evellit, solò
 Ponit feraci. Crescit ille, sed duplex;
 Geminoque trunco stirpe ab ima varicat;
 Et ipsa nodis, tuberibusque plurimis
 Utrinque turpem forma se totam exhibet.
 Herus indignatur, tam pravum ingenium videns;
 Arbusculamque, idoneam tantummodo
 Accendere focum, penitus erui jubet.

Fabella pueris scripta est contumacibus,
 Qui disciplinis inhabiles dare se student.

Q ij

FABULA VII.

Homo & Aranea.

SEMEL iterumque jam tuas, textrix mala,
 Telas revelli, penitus & disperdidi,
 Novaque nihilo segnus mihi subjicis,
 Dixit homo quidam Araneæ? peperceram
 Miseratus: at stultitiam nunc intelligo
 Meam hanc fuisse. Sic locutus, hanc solo
 Effundit, incassumque fugientem necat.

Est vile quoddam animalium bipedum genus,
 Quod nisi, prudenter sapiens, oppresseris,
 Malam exhibebit usque & usque molestiam.

FABULA VIII.

Puer & Cadi duo.

CUM descendisset bibulus in cellam Puer,
 Plenumque digito feriens averso Cadum
 Interrogasset, & Cadus tenuem sonum
 Pressumque reddidisset: Ibi nihil est, ait
 Rerum imperitus, maxima nisi inanitas.
 Ergo petit alium, similiterque percutit:
 Is verò magnos, utpote vacuissimus,
 Clarosque sonitus reddit; & avidus simul
 Puer foramen aperit, quâ dulcis liquor
 Effluat: attonitus autem effluere nil videt.

Diffide, si quos indicat verbosior
 Loquela; nam plerumque nil subest boni.

F A B U L A I X.

Pyrus & Surculus.

SIC allocuta Surculum fertur Pyrus :
 Huic te meæ , ex qua eductus es , diutius
 Hæreere stirpi , nate , ratio non sinit ,
 Jam grandem , emissis jam fruticantem ramulis :
 Quæ placet inertæ , & hæctenus tibi profuit ,
 Materna denique umbra te pessum daret.
 Neque crede , frustra me garrere ; mox enim
 Prudens colonus hinc aliò te transferet.
 Tunc , nate , tunc memineris cultricem manum
 Ferre patienter : finget illa ; inutilem
 Falce amputabit ramulorum copiam ;
 Et arboris olim non ineptæ si modò
 Spem dederis , indolem insitione corrigit
 Malam tibi ; truncum findet , immisso viam
 Cuneo recludet , germen ut felicius
 Inferat : hinc dulces scilicet fructus feres.
 Monitus parentis optimæ , specie quidem
 Probantis , audit Surculus ; verùm in sinu
 Spernit , maloque statuit ingenio obsequi :
 Timet coloni falcem acutam ; ærritant
 Fissura , cuneus : hæc vitabit , qua licet.
 Venit colonus : improbum evellit , solo
 Ponit feraci. Crescit ille , sed duplex ;
 Geminoque trunco stirpe ab ima varicat ;
 Et ipsa nodis , tuberibusque plurimis
 Utrinque turpem forma se totam exhibet.
 Herus indignatur , tam pravum ingenium videns ;
 Arbusculamque , idoneam tantummodo
 Accendere focum , penitus erui jubet.

Fabella pueris scripta est contumacibus ,
 Qui disciplinis inhabiles dare se student.

Q ij

FABULA X.

Saxum piscatoriis retibus captum.

PISCATOR, in mare missa complicaverat
 Retia, trahebatque: hæc facili lapsu quidem
 Sequuntur, ipso dum levantur gurgite;
 Sed ubi supremis innatare fluctibus
 Cœpère, sentit ille agendum denique
 Summâ sibi contentione virium;
 Neque ad laborem tunc etiam se intelligit
 Sufficere; sociosque, sibi ut auxilium ferant,
 Advocat. Operæ ingens præmium fore autumant;
 Nam sentiunt captum aliquid tanti ponderis,
 Junctis resistat omnium ut conatibus:
 At, explicatis retibus, saxum vident.

In hac brevi miseraque vita sæpius
 Est minima merces, ubi fuit summus labor.

FABULA XI.

Cedrus & Rubus.

IN vertice montis alta regnabat Cedrus:
 Ventos, procellas, fulmina superaverat
 Durando, multis inviolata seculis:
 Considerares, major ipsâ temporum
 Diurnitate prope videretur tibi;
 Eratque digna, quam sibi tellus parens
 Proprium esse vellet atque perpetuum decus.
 Sub ejus umbra creverat humilis Rubus:
 Is indignatur, quòd supra nubes caput

Tam gloriosum tollat arbor nobilis,
 Dum sic pusillus ab omnibus contemnitur;
 Et ejusdem illa circumdata rotunditas,
 Circum undique tantis comprehensa finibus,
 Quod intercipiat una beneficentiam
 Solis ferè omnem, seque egenum prægraves,
 Conqueritur; & maledicit, & cælum asperis
 Demens fatigat postulationibus:
 Nec enim quievit, donec aliquando faber
 Tignarius huc accessit, & avidâ nimis
 Cupidine lucri captus eximiam arborem
 Dejicere statuit. Abit hic; at postridie,
 Sumptâ bipenni prævalidâ, eodem redit,
 Et cædere cœpit: quod videns gaudet Rubus:
 Sed misera postquam Cedrus innumeris fuit
 Vulneribus evicta, & supremos edidit
 Gemitus, ruinam denique ingentem trahens
 Cadit, Rubumque penitus ipsum conterit.
 Reverere, celsâ dignitare qui eminent:
 Tenues ruina potentium sæpe opprimit.

F A B U L A X I I.

Mercurius & Apollo.

PULSOS Olympo Mercurium & Apollinem
 Inopia parvis quæstibus coegerat
 Dare faciendis operam, ni mallent fame
 Perire. Medio pulpitem in foro exstruunt,
 Et otiosum convocant populum tubâ
 Clangente, & alloquentes jactant copiam
 Verborum inanem, ut circulatores solent:
 Accedite, viri, mulieres, pueri, senes;
 Properate: mercem vobis offerimus bonam,
 Q iij

Auroque contra non caram; sed publicæ
 Magis studentes utilitati, quàm lucro,
 Hanc ære modico vendimus, assibus ah! decem:
 Agite ergo, coemite; immo capite; nam damus,
 Ingenium Apollo venditabat; at miser
 Frustra pecuniam hinc sperat bellam sibi
 Redituram: nullum prorsus emptorem invenit,
 Mercurius autem dum memoriam clamitat
 Venalem, emptores plurimos nanciscitur.

Ultrò fatetur memoriâ se defici
 Quisque: sed ingenio quis carere se putat?

F A B U L A X I I I.

Opilio & Lupæ catulus.

CUM surpuisset Opilio catulos Lupæ
 Adhuc tenellos, & pararet jam neci
 Dedere, servavit unum, non inutilem
 Fore visum; & educavit, ut catuli solent
 Canum educari. Is se satis docilem dedit,
 Satisque doctè imitatus est aliquandiu
 Mores caninos; sed ubi tandem firmior
 Invaluit ætas, indoles efferbuit
 Lupina, diramque simul accendit famem.
 Latro vehementis impetum libidinis
 Premere studebat, Opilionis ob metum
 Terribilem, in animo penitùs infixum; & sibi
 Catus imperabat: attamen quodam die
 Agnum imprudentem cùm videret a grege
 Diversum abire vallem in umbrosam, ratus
 Occasionem hanc esse neque vanam, neque
 Periculosam, sequitur occulto gradu;
 Ventumque postquam est in locum, frequentibus

Dumisque virgultisque clausum commodè,
 Ut posset omne clanculum peragi scelus,
 Nil suspicantem sævus invadit latro,
 Et apprehensum strangulat. Verùm interim
 Opilio vigilans cùm numeravisset gregem,
 Advertit agnum abesse; nec mora, incipit
 Perquirere; moxque prædatorem perfidum,
 Artus misellæ pecudis in reliquos adhuc
 Resævientem dentibus nefariis,
 Adspicit, & irâ percitus, ter aut quater
 Tuburcinantis capiti ferratam sudem
 Impingit, ac prosternit exanimem solo.

Fabella docet, aliquatenus posse obtegi,
 Non posse penitus corrigi indolem feram.

F A B U L A X I V.

Porcus & Canis venaticus.

PORCUS voracis fetidas inter gulæ
 Spurcasque sordes vitam inertem vivere
 Affuetus, quemdam fortè Catulum noverat
 Acrem & sagacem, quem severis legibus
 Institui ad artem rite venandi videns,
 Irrisione cœpit improbâ aggredi,
 Et aspernari præ se, qui nullam gravis
 Severitatem disciplinæ perpeti
 Coactus, ageret omne tempus otio,
 Epulisque. Vanæ sensit contumeliæ
 Indignitatem Catulus, & sic retulit:
 Domat & fatigat me quidem assiduus labor;
 At simul egregiis rite fingit artibus,
 Evadere canes inter ut venaticos
 Virtute possim nobilis & industriâ,

Q iv

Meumque fidus institutorem comes
 Juvare, & ejus in aliquam laudis quoque
 Venire partem. Tu interim foedum trahens
 Onus faginæ, vitam ages inutilem,
 Spatiisque clausam brevibus, altori tuo
 Nil profuturus, nisi cum te is jugulaverit.
 Ignaviam fabella fugiendam docet.

FABULA XV.

Homo & Equus.

QUIDAM incitabat loris admissis Equum,
 Ipsius crurum mobilitate flexili
 Et firmitate, cognitâ sibi jam diu,
 Confusus: at cum difficillimam viam
 Ingressus, velle nil remitti, sed magis
 Urgeret, offendiculo percussus gravi
 In genua subito Sonipes infelix ruit,
 Equitemque dorso nec-opinantem depulit:
 Qui saxa provolutus inter & vepres,
 Ubi se recepit in pedes, ad Equum ferus
 Revertit, & terribiles intendit minas.
 At ille: Quid furis, ait? utilis antea
 Bonusque semper, forte peccavi semel:
 Ignoscere nonne te decet? si quis forem
 Malus & ineptus, idque, quod casu accidit,
 Solens fecissem, non ita exandesceres.

F A B U L A X V I.

Columbæ & Retia.

A B agro Columbas subitus expulerat fragor :
 Denſæ volabant ; cùmque non poſſent ſatis
 Advertere dolos , nimio percuſſæ metu ,
 In obvia ruunt inſcientes retia ;
 Captasque ſe omnes ſentiunt ſimul & gemunt :
 Mox impatientes triſtis infortunii
 Luſtantur , & ſalute quæque pro ſuâ
 Exagitant ſeſe quantis poſſunt viribus :
 Sed allaborant multùm , proficiunt nihil ;
 Namque alia dum molitur in dextram impetum ,
 Alia in ſiniſtram tendit : quod cùm adverteret
 Sapientior una ceteris : Vanos , ait ,
 Quid , o ſorores , conatus effunditis ?
 Nequit iſte carcer frangi , ſed tolli poteſt ;
 Nosque ſimul avolare cum ipſo poſſumus ,
 Conſilia ſi modò mea non pigeat ſequi .
 Hic nata ſubitò eſt magna curiositas ,
 Silentiumque fecit . Illa ſic dehinc
 Proſequitur : In eo noſtra vertitur ſalus ,
 His ſi locis , quocumque licuerit modo ,
 Diſcedere , ne capiamur hoſtili manu ,
 Properemus : itaque vincla , quæ nos detinent
 Miſere impeditas , linquere quoniam eſt nefas ,
 Tentemus , annon ipſa nobiſcum queant
 Ferri hinc per auras : neque fortaffe res ita
 Difficilis fuerit : immo felicem exitum
 Promittere auſim , dum ſtuderimus pares ,
 Sibique minimè diſcrepantes impetus
 Conferre in unum . Diſta cunctæ comprobant ;
 Et quæ conſilium impertiit , facti ducem

Q v

Habere cupiunt. Illa sese protinus
 Summâ vi adurgens movet in obstantes plagas,
 Pulsansque in altum tendit, & pennas quatit
 Animosa; idemque socias ut faciant monet:
 Ultro obsecundant: nulla non adnititur,
 Quidquid opis in se est, dare salutis publicæ.
 Hanc Retia diu virium concordiam
 Tam pertinacem sustinere non valent:
 Cùmque ipsa venti subter agens vis acrior
 Coeptum adjuvaret, ruptis mox retinaculis
 Tolluntur illa in auras: & repetens domum
 Captiva portat carcerem suum cohors.
 Nihil esse desperandum multitudini,
 Modò sibi concors fuerit, exemplum hoc docet.

FABULA XVII.

Vulpis & Corvus.

JEJUNA Vulpis circa villas, compita,
 Pagosque prædam cùm quæsivisset diu,
 Et adhibuisset omnes, quos nôrat, dolos,
 Neque potuisset invenire quidpiam,
 Quo rabidam sedaret aliquantisper famem;
 Moerore denique, & cibi penuriâ
 Devicta, sternit languidos artus humi,
 Oculosque luci claudit invisæ, & silens
 Ab una morte remedium expectat mali.
 Cùm sic jaceret non dissimilis mortuæ,
 Cadaverum sectator Corvus advolat,
 Rostroque coepit fodere, mortuam ratus.
 At illa subito evigilans attonitum capit,
 Ejusque carnem, quamlibet duram, vorat.
 Hæc aliquando, comparare quod nequit
 Industria, labor, ars, dolus, casu advenit.

F A B U L A X V I I I.

Canes duo.

VITAM aliquis degens rusticam, Canes duos
 Habebat, annis ferme & ingenio pares:
 Instituit unum in arte venandi; alterum
 Residere voluit, & esse custodem domus.
 Hic porrò quamvis otio totum diem
 Somnoque sæpe & sæpius consumeret,
 Si quam tamen herus ope Canis venatici
 Prædam potitus esset, ad convivium
 Invitabatur ut omnium, quæ projici
 Solebant, fieret reliquiarum particeps.
 Venaticus autem id intuens, graviter tulit:
 Teque, ait, an æquum est, otiosus qui domi
 Resides, eosdem percipere mecum cibos,
 Quem, quidquid anni varia tempestas ferat,
 Per devias convalles, per juga montium,
 Per nemora, per agros durus exercet labor?
 Ad hæc quietus custos: Injustè facis,
 Et quod me accusas, sum, inquit, extra noxiam.
 Laboriosis erudire me artibus
 Hero placeret, has libens addiscerem;
 Neque, quàm tu, opinor, minùs idoneus forem:
 At ille voluit placidius vitæ genus
 Me colere: docilem invenit: hinc mihi, ut tibi,
 Equè benignas, mercedem officii parem
 Rependit, quia par animus officium regit.
 Facit ille multùm, qui facit domino satis.

FABULA XIX.

Opilio & Capreoli.

Nix operiebat arva : stabulabant oves :
 Opilio , ne langueret , ad exemplum gregis ,
 Pigrâ quiete , in abditos se contulit
 Nemorum recessus : ibi sagacibus omnia
 Dum lustrat oculis , cernit ostium specûs :
 Subit ; duos jacentes Capreolos videt ,
 Adhuc tenellos ; in sinum quos illico
 Suscipere lætus properat , ac defert domum ,
 Cibusque pascit idoneis , & commodo
 Positos cubili diligenter educat :
 Curas ferè omnes denique his impendere
 Laborat ; & oves negliguntur interim ,
 Victuque stramentisque sæpius carent ,
 Dum cute Capreoli bene procuratâ nitent ,
 Vigentque , crescuntque. Ast ubi favonius
 Regnare coepit , & ab agris tepentibus
 Boreæ fugati flagitia procul expulit ,
 Primam exeundi copiam illi , quam vident
 Sibi datam , arripiunt , seque præcipiti fugâ
 Silvis redonant & ferinis moribus.
 Opilio tum ad se rediit , & operam dolens
 Malè collocatam , hanc reddidit ovibus suis .

Fabula quibusdam convenit ardelionibus ,
 Aliena qui suscipiunt , & ea desinunt
 Curare , quorum maximè usus indiget .

F A B U L A X X.

Equus domitus.

PRÆSTANTE formâ, viribusque corporis,
 Juvenilibusque superbiens animis Equus,
 Modò hunc, modò illum calcibus vel dentibus
 Petebat; ejus esset ut gregalium
 Vix ullus, aliquam cui ferox injuriam
 Non intulisset: omnes autem vel metu
 Coacti vel odio, ipsius consortium
 Fugere solerent Quibus animadversis herus
 Freno, & capistro obtemperare ferreo
 Coegit; exin oneribus gravissimis,
 Et verbere crebro defatigare institit
 Quotidie. Aliquot sic peractis mensibus,
 Cùm se ille mitem perbonumque ostenderet,
 Mutationis causa tantæ quæ foret,
 Interrogatus: Fecit hoc, inquit, labor.

F A B U L A X X I.

Viator & Pyra.

ITINERE longo fessus, & rapidissimo
 Æstu Viator, poma, quæ coemerat
 Contemti generis aliquot, & pretio quidem
 Vili, parabat mandere, ad famem & sitim
 Simul abigendam, cùm fortè oculos sustulit,
 Viditque, nec procul, onustam eximiis Pyrum
 Fructibus; &, Ista solido, ait, teruncio
 Potui coemere poma? potero mandere?

Apage tam infuaves, apage tam viles cibos,
 Tantùm gulosi dignos ingluvjem suis
 Replere. Dixit; & volutabrum videns.
 Juxta viam, sua poma huc omnia projicit:
 Dein alacri properat ad Pyrum optatam gradu.
 At cùm propinquat, & venire jam sibi
 Salivam ab ipsa specie blanda fructuum
 Præsentit, obviam, heu! subitò fossam adspicit.
 Et latam & altam, rivis quæ perennibus
 Hortum irrigaret, furibusque occluderet.
 Attonitus hæret, ac stupet aliquamdiu,
 Mœretque. Crescunt interim sisis & fames:
 Quas ut, quo tandem sibi licet, possit modo
 Levare, relegit sua miser vestigia;
 Et poma, quæ respuerat, ac projecerat
 Voranda suibus, recuperare jam studet:
 Recolligit, lutoque purgat, & vorat.
 Exigua, certò quæ tenes, majoribus
 Quæ temere speras, præferenda sunt bona.

F A B U L A X X I I.

Caprarius & Capella.

A G R E G E Capellam discedentem longius
 Revocare monitis, sibilis, conviciis
 Tentârat, & nihil egerat Caprarius:
 Iratus ergo cœpit ipsam persequi:
 Quam cùm affecutus esset: Per dumos, ait,
 Per asperasque me coegisti vias
 Huc usque currere: at mihi poenas dabis:
 Simulque cædit fuste duro, & percitus
 Tanto furore, vellat ut pilos, cutem
 Proscindat, oculum excludat lævum, dexteram.

Coxendicem debilitet, respiciens nihil,
 Sævi tumorem pectoris dum vindicet.
 Postquam resedit ira, prostratam solo
 Videns Capellam, doluit, flevit; quæsiit,
 Malo mederi si quâ posset: languidam
 Manu recepit blanda, fovit in sinu;
 Timensque ne res, nota cum fuerit domi,
 Vindictam herilem fuscitet: Vides, ait,
 Me poenitentem injuriæ, quâ te furens
 Affecit impetus: omnes, juro, postmodum
 Adhibebo curas, ut malum deleniam:
 Nunc te oro, noster cum gregem totum, ut solet,
 Recensabit herus, ne gemas, ne me indices.
 Pecus misella retulit: Heu! taceam licet,
 Mea hæc loquentur, & arguent te vulnera.
 Frustra siletur facinus, ubi damnum patet.

F A B U L A X X I I I.

Sus & Equus.

Sus in volutabro acquiescebat satur,
 Infamibusque deliciis, totus luto
 Consperfus immundo, incubabat segniter;
 Cum fortè vidit Martis ad pericula
 Rite apparatus Sonipedem procedere:
 Contempsit; ac tumentem inani gloriâ
 Derisit, ut qui quæreret certam necem
 Tanto apparatus. Properat nihilò seciùs,
 Et media Sonipes mox in arma se ferox
 Infert, & æquat, vel etiam superat sui
 Ductoris animos: aliquot afficitur quidem
 Vulneribus, at quæ faciliè sanari queant;
 Demumque herilis gloriâ certaminis,

376 *FAB. ÆSOPIARUM*

Suâque propriâ laude clarus cùm redit,
 Videt hunc eundem, ab omni qui periculo
 Remorum se putarat, occisum Suem
 A villico, & ejus membra pinguia ferreis
 Jam fixa verubus geniale ad convivium.
 Mors sæpe, omissis fortibus, inertes petit.

F A B U L A X X I V.

Jupiter, Columba, & Anguis.

DONIS animantes colere cùm vellent Jovem,
 Violam Columba præsecuit, & obrulit;
 Donumque facilis approbavit Jupiter.
 Accessit Anguis, ore præferens rosam
 Pulchram, nitentemque; at recusavit Deus.
 Iratus ille: Cur meum, inquit, respuis,
 Ultroque recipis, longè deterius licet,
 Munus Columbæ? Quem Deus placidè monens,
 Respondit: Immo hoc prævalet longè tuo;
 Quippe quod apud me commendatur & suâ
 Et offerentis munditie: mihi quidem
 Rosam obrulisti, & hanc fatis pulchram: tui
 Sed oris ipsam infeceris contagio.
 Quæcumque summo dona dentur Numini,
 Magnis ab animi pravitate vilitas,
 Minimisque pretium ab innocentia venit.

F A B U L A X X V.

Aranearum telæ.

VIR dives olim, facinoris quanquam mali
 Reus erat, omni emerferat periculo,
 Evaseratque Themidis vindictam gravem.
 Quod secum pauper aliquis cum perpenderet,
 Idem tentare voluit, sperans scilicet
 Impunè pariter evasurum se fore.
 At cognitâ ejus imprudentiâ sophus:
 Aranearum telas, inquit, adspice:
 Huc si feruntur vespæ, facilè transvolant;
 Sed muscæ ibidem inhærescentes opperunt.

F A B U L A X X V I.

Agaso & Asinus.

NON me sequèris herum tuum, mala bestia?
 Nam quid, pavorem quod tibi tantum queat
 Injicere, transeundus iste pons habet?
 Obsequere verò, barde. Sic Asinum increpans
 Agaso sua post attrahere vestigia
 Tentabat, apprehensos & validâ manu
 Frenos movebat, intonabat & minas,
 Frustra: repugnat ille, & aures subrigit,
 Et, vi molestæ obnoxium, quassat caput,
 Et naribus efflat contumacem spiritum;
 Pontemque primore attigit vix unguâ,
 Simulque refugit, herumque cogit subsequi
 Multa minitantem: qui tamen, fervens ubi

Suâque propriâ laude clarus cùm redit,
 Videt hunc eundem, ab omni qui periculo
 Remotum se putârat, occisum Suem
 A villico, & ejus membra pinguia ferreis
 Jam fixa verubus geniale ad convivium.

Mors sâpe, omissis fortibus, inertes petit.

F A B U L A XXIV.

Jupiter, Columba, & Anguis.

DONIS animantes colere cùm vellent Jovem,
 Violam Columba præsecuit, & obtulit;
 Donumque facilis approbavit Jupiter.
 Accessit Anguis, ore præferens rosam
 Pulchram, nitentemque; at recusavit Deus.
 Iratus ille: Cur meum, inquit, respuis,
 Ultroque recipis, longè deterius licet,
 Munus Columbæ? Quem Deus placidè monens,
 Respondit: Immo hoc prævalet longè tuo;
 Quippe quod apud me commendatur & suâ
 Et offerentis munditie: mihi quidem
 Rosam obtulisti, & hanc satis pulchram: tui
 Sed oris ipsam infeceris contagio.

Quæcumque summo dona dentur Numini,
 Magnis ab animi pravitate vilitas,
 Minimisque pretium ab innocentia venit.

F A B U L A X X V.

Aranearum telæ.

VIR dives olim, facinoris quanquam mali
 Reus erat, omni emerferat periculo,
 Evaseratque Themidis vindictam gravem.
 Quod secum pauper aliquis cum perpenderet,
 Idem tentare voluit, sperans scilicet
 Impunè pariter evasurum se fore.
 At cognitâ ejus imprudentiâ sophus:
 Aranearum telas, inquit, adspice:
 Huc si feruntur vespæ, facilè transvolant;
 Sed muscæ ibidem inhærescentes opetunt.

F A B U L A X X V I.

Agaso & Asinus.

NON me sequeris herum tuum, mala bestia?
 Nam quid, pavorem quod tibi tantum queat
 Injicere, transeundus iste pons habet?
 Obsequere verò, barde. Sic Asinum increpans
 Agaso sua post attrahere vestigia
 Tentabat, apprehensos & validâ manu
 Frenos movebat, intonabat & minas,
 Frustra: repugnat ille, & aures subrigit,
 Et, vi molestæ obnoxium, quassat caput,
 Et naribus efflat contumacem spiritum;
 Pontemque primore attigit vix unguâ,
 Simulque refugit, herumque cogit subsequi
 Multa minitantem: qui tamen, fervens ubi

Bilis refedit, cogitare attentius
 Incepit, aliqua perveniendi ad exitum
 Si qua superesset ratio: ad extremum placet
 Tentare, quoniam huc usque se conatibus
 Pecus maligna herilibus contrariam
 Præstitit, an, ipse agendi mutet si modum,
 Simuletque sese velle, quod minimè velit,
 Pugnae futurus semper idem sit tenor.
 Quapropter a tergo occupat nunc jam suam
 Quadrupedem, & ejus acriter caudam arripit,
 Stringitque, summisque trahit ad se viribus.
 At ille, qui fixum animo penitus hoc habet,
 Ut quoties aliquò progredi jubebitur,
 Continuo sese partem in adversam ferat,
 Simul atque sensit nisum abducentis retro,
 Prosilit, herumque retrahentem pertrahens,
 Uno impetu vehemente pontem trajicit.
 Fabella quosdam pervicaces indicat,
 Quos, ni videaris id refugere, quod cupis,
 Adducere numquam ad id queas, quod expedit.

F A B U L A X X V I I .

Poeta epicus & Æsopus.

CUM venditaret aliquis Æsopo suum
 Quoddam poema, quod epicum vocaverat,
 Lectisque tantum insignibus aliquot locis,
 Totius operis vellet excellentiam
 Ostendere; illum sic refutavit sophus:
 In urbe quadam fortè plusculos dies
 Dum demoror, homo convenit meum hospitem
 Simplex rudisque, vendere exoptans domum,
 Sitam in suburbio; eamque dicit commodam,

Solidam, nitentem : deinde, quem sub pallio
 Absconditum tenebat, lapidem proferens :
 Extractus, inquit, en tibi e muro lapis,
 Qui, tota qualis sit domus, satis indicet.
 Miratus Hospes singularem incertitiam,
 Infultitatemque hominis, a risu quidem
 Sibi temperare non potuit ; at mox tamen
 Monuit benignè ædificii cujuslibet
 Non æstimari posse, nec elegantiam,
 Nec soliditatem, nec alias dotes, nisi
 Opus univèrsam, quale sit, perspexeris.

F A B U L A XXVIII.

Canes duo.

EXORTA fuerat rixa terribilis duos
 Inter Molossos, lanigero datos gregi
 Custodiendo ; exarseratque jam ferox
 Certamen, ut cruentis sese morsibus
 Laniare inciperent. Interim supervenit,
 Sibi gratulatus optimam esuriens lupus
 Occasionem ; & in gregem irruit simul,
 Ovemque, quam fors obtulit primam, capit :
 Aure apprehensâ mordicus trahitur bidens
 Frustra reluctans ; caudam & hostilem, vice
 Functam flagelli, sæpe sentit, quæ pigram
 Properare cogat. Quod igitur solum potest
 Misella, tenero balatu auxilium petit.
 Furore quanquam fervidi, audiunt Canes ;
 Unoque eodem studio pugnam finiunt ;
 Notosque protinus ad sonos pariter volant.
 Attonitus, hostes ut inexpectatos videt,
 Prædam lupus relinquit, & celerem fugam

Bilis refedit, cogitare attentius
 Incepit, aliqua perveniendi ad exitu
 Si qua superesset ratio : ad extremum
 Tentare, quoniam huc usque se con
 Pecus maligna herilibus contrariam
 Præstitit, an, ipse agendi mutet si
 Simuletque sese velle, quod minim
 Pugnae futurus semper idem sit ten
 Quapropter a tergo occupat nunc ju
 Quadrupedem, & ejus acriter caudam
 Stringitque, summisque trahit ad se
 At ille, qui fixum animo penitus ho
 Ut quoties aliquò progredi jubebitur
 Continuo sese partem in adversam se
 Simul atque sensit nisum abducentis r
 Prosilis, herumque retrahentem petr
 Uno impetu vehemente pontem trajici
 Fabella quosdam pervicaces indicat,
 Quos, si videaris id refugere, quod
 Adducere numquam ad id queas, quod

 FABULA XXV

Poeta epicus & Æsopus.

CUM venditaret aliquis Æsopo sum
 Quoddam poema, quod epicum vocavit
 Lectisque tantum insignibus aliquot loc
 Totius operis vellet excellentiam
 Ostendere; illum sic refutavit sopus
 In urbe quadam fortè plusculos dies
 Dum demoror, homo convenit meum ho
 Simplex rudisque, vendere exoptans dor
 Sitam in suburbio; eamque dicit commo

Apage tam insuaves , apage tam viles cibos ,
 Tantùm gulosi dignos ingluvjem suis
 Replere. Dixit ; & volutabrum videns .
 Juxta viam , sua poma huc omnia projicit :
 Dein alacri properat ad Pyrum optatam gradu.
 At cùm propinquat , & venire jam sibi
 Salivam ab ipsa specie blanda fructuum
 Præsentit , obviam , heu ! subitò fossam adspicit
 Et latam & altam , rivis quæ perennibus
 Hortum irrigaret , furibusque occluderet.
 Attonitus hæret , ac stupet aliquamdiu ,
 Mœretque. Crescunt interim sitis & fames :
 Quas ut , quo tandem sibi licet , possit modo
 Levare , relegit sua miser vestigia ;
 Et poma , quæ respuerat , ac projecerat
 Voranda suis , recuperare jam studet :
 Recolligit , lutoque purgat , & vorat.
 Exigua , certò quæ tenes , majoribus
 Quæ temere speras , præferenda sunt bona.

F A B U L A XXII.

Caprarius & Capella.

AGREGE Capellam discedentem longius
 Revocare monitis , sibilis , conviciis
 Tentârat , & nihil egerat Caprarius :
 Iratus ergo cœpit ipsam persequi :
 Quam cùm affecutus esset : Per dumos , ait ,
 Per asperasque me coegisti vias
 Huc usque currere : at mihi poenas dabis :
 Simulque cædit fuste duro , & percitus
 Tanto furore , vellat ut pilos , cutem
 Proscindat , oculum excludat lævum , dexteram

Coxendicem debilitet , respiciens nihil ,
 Sævi tumorem pectoris dum vindicet.
 Postquam refedit ira , prostratam solo
 Videns Capellam , doluit , flevit ; quæsiit ,
 Malo mederi si quâ possit : languidam
 Manu recepit blanda , fovit in sinu ;
 Timensque ne res , nota cùm fuerit domi ;
 Vindictam herilem fuscitet : Vides , ait ,
 Me poenitentem injuriæ , quâ te furens
 Affecit impetus : omnes , juro , postmodum
 Adhibebo curas , ut malum deleniam :
 Nunc te oro , noster cùm gregem totum , ut solet ,
 Recensabit herus , ne gemas , ne me indices.
 Pecus misella retulit : Heu ! taceam licèt ,
 Mea hæc loquentur , & arguent te vulnera.
 Frustra siletur facinus , ubi damnum patet.

F A B U L A XXIII.

Sus & Equus.

Sus in volutabro acquiescebat satur ,
 Infamibusque deliciis , totus luto
 Conspersus immundo , incubabat segniter ;
 Cùm fortè vidit Martis ad pericula
 Rite apparatus Sonipedem procedere :
 Contempsit ; ac tumentem inani gloriâ
 Derisit , ut qui quæreret certam necem
 Tanto apparatus. Properat nihilò seciùs ,
 Et media Sonipes mox in arma se ferox
 Infert , & æquat , vel etiam superat sui
 Ductoris animos : aliquot afficitur quidem
 Vulneribus , at quæ facilè sanari queant ;
 Demumque herilis gloriâ certaminis ,

Suâque propriâ laude clarus cùm redit,
 Videt hunc eundem, ab omni qui periculo
 Remotum se putârat, occisum Suem
 A villico, & ejus membra pinguia ferreis
 Jam fixa verubus geniale ad convivium.

Mors sâpe, omissis fortibus, inertes petit.

F A B U L A XXIV.

Jupiter, Columba, & Anguis.

DONIS animantes colere cùm vellent Jovem,
 Violam Columba præsecuit, & obtulit;
 Donumque facilis approbavit Jupiter.
 Accessit Anguis, ore præferens rosam
 Pulchram, nitentemque; at recusavit Deus.
 Iratus ille: Cur meum, inquit, respuis,
 Ultroque recipis, longè deterius licet,
 Munus Columbæ? Quem Deus placidè monens,
 Respondit: Immo hoc prævalet longè tuo;
 Quippe quod apud me commendatur & suâ
 Et offerentis munditie: mihi quidem
 Rosam obtulisti, & hanc satis pulchrâ: tui
 Sed oris ipsam infecerâs contagio.

Quæcumque summo dona dentur Numini,
 Magnis ab animi pravitate vilitas,
 Minimisque pretium ab innocentia venit.

F A B U L A X X V.

Aranearum tela.

VIR dives olim, facinoris quanquam mali
 Reus erat, omni emerferat periculo,
 Evaferatque Themidis vindictam gravem.
 Quod secum pauper aliquis cum perpenderet,
 Idem tentare voluit, sperans scilicet
 Impunè pariter evasurum se fore.
 At cognitâ ejus imprudentiâ sophus:
 Aranearum telas, inquit, adspice:
 Huc si feruntur vespæ, facilè transvolant;
 Sed muscæ ibidem inhærescentes oppetunt.

F A B U L A X X V I.

Agaso & Asinus.

NON me sequêris herum tuum, mala bestia?
 Nam quid, pavorem quod tibi tantum queat
 Injicere, transeundus iste pons habet?
 Obsequere verò, barde. Sic Asinum increpans
 Agaso sua post attrahere vestigia
 Tentabat, apprehensos & validâ manu
 Frenos movebat, intonabat & minas,
 Frustra: repugnat ille, & aures subrigit,
 Et, vi molestæ obnoxium, quassat caput,
 Et naribus efflat contumacem spiritum;
 Pontemque primore attigit vix unguâ,
 Simulque refugit, herumque cogit subsequi
 Multa minitantem: qui tamen, fervens ubi

Bilis refedit, cogitare attentius
 Incepit, aliqua perveniendi ad exitum
 Si qua superesset ratio : ad extremum placet
 Tentare, quoniam huc usque se conatibus
 Pecus maligna herilibus contrariam
 Præstitit, an, ipse agendi mutet si modum,
 Simuletque sese velle, quod minimè velit,
 Pugnae futurus semper idem sit tenor.
 Quapropter a tergo occupat nunc jam suam
 Quadrupedem, & ejus acriter caudam arripit,
 Stringitque, summisque trahit ad se viribus.
 At ille, qui fixum animo penitus hoc habet,
 Ut quoties aliquò progredi jubebitur,
 Continuò sese partem in adversam ferat,
 Simul atque sensit nisum abducentis retro,
 Prosilit, herumque retrahentem pertrahens,
 Uno impetu vehemente pontem trajicit.

Fabella quosdam pervicaces indicat,
 Quos, ni videaris id refugere, quod cupis,
 Adducere numquam ad id queas, quod expedit.

F A B U L A X X V I I.

Poeta epicus & Æsopus.

CUM venditaret aliquis Æsopo suum
 Quoddam poema, quod epicum vocaverat,
 Lectisque tantùm insignibus aliquot locis,
 Totius operis vellet excellentiam
 Ostendere; illum sic refutavit sophus :
 In urbe quadam fortè plusculos dies
 Dum demoror, homo convenit meum hospitem
 Simplex rudisque, vendere exoptans domum,
 Sitam in suburbio; eamque dicit commodam,

Solidam, nitentem : deinde, quem sub pallio
 Absconditum tenebat, lapidem proferens :
 Extractus, inquit, en tibi e muro lapis,
 Qui, tota qualis sit domus, fatis indicet.
 Miratus Hospes singularem inscitiam,
 Infulsitatemque hominis, a risu quidem
 Sibi temperare non potuit; at mox tamen
 Monuit benignè ædificii cujuslibet
 Non æstimari posse, nec elegantiam,
 Nec soliditatem, nec alias dotes, nisi
 Opus univèrsam, quale sit, perspexeris.

F A B U L A XXVIII.

Canes duo.

EXORTA fuerat rixa terribilis duos
 Inter Molossos, lanigero datos gregi
 Custodiendo; exarseratque jam ferox
 Certamen, ut cruentis sese morsibus
 Laniare inciperent. Interim supervenit,
 Sibi gratulatus optimam efuriens lupus
 Occasionem; & in gregem irruit simul,
 Ovemque, quam fors obtulit primam, capit :
 Aure apprehensâ mordicus trahitur bidens
 Frustra reluctans; caudam & hostilem, vice
 Functam flagelli, sæpe sentit, quæ pigram
 Properare cogat. Quod igitur solum potest
 Misella, tenero balatu auxilium petit.
 Furore quanquam fervidi, audiunt Canes;
 Unoque eodem studio pugnam finiunt;
 Notosque protinus ad sonos pariter volant.
 Attonitus, hostes ut inexpectatos videt,
 Prædam lupus relinquit, & celerem fugam

Capessit : acres at Molossi jam premunt ;
 Mox assequuntur : & truces versâ minas
 Fronte exserentem , & efferum rictu horrido ;
 Aufumque tentare aleam certaminis ,
 Pari adoriuntur impetu & morsu pari
 Unanimes , elisisque faucibus necant.

Privata mittunt odia magnanimi Duces ,
 Remque sociatim bellicam studiis gerunt
 Concordibus , ubi publicum exposcit bonum.

FABULA XXIX.

Homo docilis.

FERRI calentes in viam massas faber
 Projecerat , uti citiùs refrigescerent :
 Huc quidam accessit inscius , & unam volens
 Efferre , cœpto destitit adustâ manu :
 Et cùm ingemiscens quæreret , quonam modo
 Sciret , calere ferrum , quamvis neutiquam
 Ruberet : esse id cognitu facillimum
 Respondit aliquis ; etenim guttâ si modò
 Unâ aspergatur , dum calet adhuc , protinus
 Stridere ferrum. Verba hæc imis sensibus
 Reponit ille. Paulò pòst , ut prandeat ,
 Domum reverso jurulenta ponitur
 Ofella panis fervida , e foco recens
 Extracta : tum dato ille præcepto locum
 Esse obsequendi judicans , aquulam injicit
 Semel , iterumque in jusculum , & rem sedulo
 Observat ; advertensque stridoris nihil
 Inde exoriri , colligit videlicet
 Nullum calorem inesse : quocirca metus
 Repudiât omnes , & ligurire incipit ;

Statimque lamentatur ambustam sibi
 Linguam & palatum : quem increpans aliquis: Tuam
 Certè, inquit, esse hanc magnam stultitiam liquet:
 Quid mirum, osella si caleseat tamdiu
 Dum fumat? Isti monito parendum quoque
 Censet Homo docilis. Hinc in agrum longiùs
 Cùm processisset, serio, quantum valet,
 Audita reputans, fontis ad gelidi caput
 Tandem aridus devènit, æstuque & viâ
 Ipsoque studio cogitandi lassulus:
 Restinguere sitim discupiebat; sed leves
 Ut surgere ab aqua fumos animadverterat,
 Secreto ab igne latices esse fervidos
 Existimavit, ac timuit attingere.
 Non procul hinc ergo desidens aliquandiu
 Postquam exspectavit, humidus si fors vapor
 Consumeretur, denique impatiens moræ
 Timensque, ne sibi multa nox incumberet
 Redeunti, abscessit igneâ incensus siti.
 Vana est docilitas, quæ caret sapientiâ.

F A B U L A X X X.

Simia & Castaneæ nuces.

ERICIO furata Castaneas erat
 Simia virenti adhuc operas cortice,
 Circùmque spinis horridas minacibus:
 Os igitur illis admovere non potest,
 Quin labra tenera pungi aculeis gemat:
 Quem sensum experta ter, quater postquam fuit,
 Hunc esse demum vindicem furti putat,
 Nucesque domino reddit inægras suo.

Hos indicat fabella stimulos vindices,
 Qui cor, facinoris conscium injusti, premunt.

FABULA XXXI.

Cornix & Columbae.

PENURIA victus Cornicum urgebat gregem:
 Quarum una, sollicitantis impatiens gulæ,
 Cùm nollet ultrà cum fororibus suis
 Tam difficulter sustinere spiritum,
 Sciretque proximâ in Columbarum domo
 Ciborum inesse copiam, illuc devolat,
 Subitque, noctem dum crepusculum trahit.
 Vident Columbæ, nec abigunt: tam strenuè
 Tuburcinari demirantur hanc quidem;
 Sed aliquam credunt de suo genere hospitam,
 Sinuntque, gaudentque ejus expleri famem.
 Postquam illa sensit gutturis avidi sinum
 Granis refertum, somno tandem se dedit.
 Postridie, ortus cùm jam sol nitesceret,
 Evigilat, alis plaudit, & corpusculum
 Perbellè procuratum gratulans sibi,
 Garrere, cornicari protinus incipit:
 At simul ad istos vocis ignotæ fonos
 Undique Columbæ pariter omnes advolant,
 Improvidamque cingunt, fraudeque cognitâ,
 Rostris minacibus abigunt, pellunt foras.
 Malè habita Cornix propriam ad gentem redit:
 Sed nec ibi degere, ut antea, permittitur;
 Sic ergo utriusque se exclusissimam videt.
 Numquam relinque, rite quod susceperis,
 Vivendi honestum, sit licèt miserum, genus.

F A B U L A X X X I I .

Simiolus & Bos.

SIMIOLUS olim cum videretur sibi
 Non imperitus esse pingendi artifex,
 Equum nativis exprimere coloribus
 Voluit: at inscriptum ejus nisi nomen foret,
 Equi hanc imaginem esse numquam diceres:
 Tamen arbitratur pulchrum & elegans opus,
 Sciensque magnam judicandi vi Bovem
 Excellere, ipsum convenit secum ferens
 Suae inficetum specimen imperitiæ;
 Et, Hæc meâ, inquit, de tabula quid sentias,
 Audire cupio: simpliciter & candidè
 Age, rogo, mecum: picta rectene, an secus,
 Tibi videtur omnis hæc species equi?
 Effare. Cui Bos: Hanc equi speciem vocas?
 Ignosce: quodvis aliud esse credidi.
 Simiolus iram concitatus, hæc refert:
 At vis, opinor, falsus esse, stolide Bos!
 Faceffe verò cum tuis ineptiis.
 Herus mihi prior nobilis pictor fuit:
 Cum pingeret equos, sæpe mirans adstiti,
 Artemque didici. Bos ad hæc: Pictos equos
 Tu sæpe vidisti; at ego vidi sæpius
 Per prata mecum victitantes; & tuam
 His similem haberi posse picturam nego.
 Auctor peritum judicem si consulat
 Ineptus, non consilium, at laudes expetit.

FABULA XXXIII.

Lupus & Ovis.

FAME coactus, faucibusque jam diu
 Siccis laborans, prædam quærebat Lupus:
 Sed opilionum diligens custodia,
 Fideliumque vigilès excubiæ canum
 Omne pecus omni defendebant a malo.
 Quid agat? stimulavit ingenium necessitas:
 Quod vi nefas est assequi, aggreditur dolo.
 Sibi totum ovillâ pelle corpus obtegit:
 Adefset vox ovilla, dixisses ovem.
 Ita personatus tecta straminea petit,
 Ubi oves meridiani vitabant gravem
 Solis calorem; unamque sic per rimulas
 Est allocutus: Huc ades mecum, soror,
 Quò purus aër, quò levis favonius,
 Et gramina vocant dulcia. Agnovit Bidens
 Vocem Lupi; dolumque castigans dolo:
 Obsequeretur ultro, dixit, si quis tu Lupus
 Generosus esses & validus, qui me nimis
 Timidam & infirmam ab hostibus defenderes.
 Nil merue: talis ego sum, qualem tu velis,
 Lupus reponit; & simul larvam abjicit.
 Ovis hîc jocatur; & Bene est, inquit; mihi
 Vix alius esse validior custos potest:
 Adsciscere tamen nostri participes boni
 Quosdam, tibi, puto, non incognitos, juvat:
 Paulùm opperire, dum canes huc advoco.
 Damnum sibi Lupus ne mora afferret timens,
 Pedibus salutem credidit statim suis.
 Dolum innocenti nectere malum qui parat,
 Meliore jus est hunc refutari dolo.

FABULA

F A B U L A X X X I V .

Simius & Vulpecula.

JACTABAT olim Simius Vulpeculæ
 Suam, exprimendi animalium quorumlibet
 Gestus & habitus, singularem industriam.
 Vulpecula refert: Hoc tibi dabo lubens,
 Nullum animal esse, quod imitari non queas
 Ad speciem: at illud tu mihi vicissim dabis,
 Nullum inveniri, quod imitari te velit.
 Fabella carpit vile mimorum genus.

F A B U L A X X X V .

Apodes duæ.

APUS volucris est, quæ pedes habet quidem,
 Sed ita minutos & breves, ut, si velit
 Contingere solum, nequeat ingredi, neque
 Hinc jam avolare, ni quid opis advenerit.
 Ergo refugiens hoc malum, numquam fere
 Quiescit, victumque volitando quæritat.
 Accidit, ut isto de genere avium duæ
 Pennis secantes paribus aurarum plagas,
 Jacentem in agro cernerent dulcem cibum,
 Simulque magnâ cupiditate ardescerent
 Hoc stomachum inanem reficiendi pabulo,
 Amica quod fors offerebat optimum.
 Nôrunt tamen periculum; & prudens metus
 Aliquâ refrenat appetentiam morâ:
 Sed admonet ambarum una, ne datam sibi

R

Occasionem deserant timidæ nimis :
 Non defuturos commodos venti halitus ,
 Quibus adjuventur , ut ab humo se sublevent :
 Suadet forori denique , ambas quod juvat.

Ergo huc , præivit quò voluntas , devolant ;
 Avidè que depascuntur opratam dapem .
 Saturata postquam liquit ingluviem fames ,
 Coepère circumspicere , si qua spes foret
 Auxilii ab aliqua parte cæli ; quid nothus ,
 Eurusve , zephyrusve , aut aquido promitterent .
 Tenet alta liquidos aëris campos quies .
 Mutationem temporis aliquandiu
 Exspectat utraque : donec oculis morptheo
 Furtim admovente lene tormentum , altera
 Devicta tandem , sensus amisit gravi
 Sopore victos : altera autem fortiter
 Cavet sibi , suumque propositum tenet ,
 Et perseverat , auræ ad omnem sibilum
 Attenta semper ; atque ad extremum cavi
 De latere montis ventus excitior
 Erumpit ilicet , & paratam sublevat ,
 Et nota secum ad astra tollit præpetem .

Soror relicta post paulò expergiscitur :
 Gemitque , conqueriturque , solam se videns ;
 Motisque pennis ad volatum enititur :
 Sed undique aër jam priori redditus
 Tranquillitati , inefficacem fert opem ;
 Bonasque misera fortis incertæ vices ,
 Affixa terris , expectare cogitur .

Hæc edocemur fabulâ , quotquot sumus
 Infirmi , egentes , ac miselli homunculi ,
 Divina , sine quis facere nil boni licet ,
 Auxilia qualem diligentiam expetant .

F A B U L A XXXVI.

Cothurnix, Perdix, & Cornix.

ADVENERAT Cothurnix ab alia procul
 Regione : Perdix sic alloquitur : O bona,
 Ad hosce campos confugere quis te malus
 Coegit error? namque, si nescis, doli,
 Fraudesque, visque, & omne feritatis genus,
 Et luctus, & mors impio nos opprimunt
 Dominatu: si quid venatores, aucupes
 Sævire cessant, ingruunt vulpeculæ
 Continuo, & aquilæ & accipitres, & vultures.
 Refert Cothurnix : Heu! reliqui patriam,
 Quod his & aliis pestibus quamplurimis
 Infesta nostro redderet generi gravem,
 Miserabilemque vitam : at audivi tamen
 A matre, se audivisse cum sibi diceret
 Avia, animantes inter ætatis suæ
 Omnes fuisse perpetuam concordiam.
 Longæva Cornix huc fors advolaverat,
 Quæ verba damnans volucris peregrinæ ultima :
 Istæ, inquit, istæ sunt aniles fabulæ :
 Adsum videlicet en ego ducentos abhinc
 Annos superstes; visa nec est usquam mihi
 Gens miluina vestræ genti parcere.
 Æquæva mihi natio immitis fuit.

FABULA XXXVII.

Miles & Equus.

GENEROSUM habebat Miles, & apertis Equum
 Qui Martis ultro occurreret periculis,
 Fidumque jactis hostium telis caput
 Erigeret, intercipere vulnere gestiens
 Quæcumque, dominum ut incolumem reduceret.
 Hinc ille secum tacitus: Et multis quidem
 Et gravibus, ait, exerceor laboribus:
 At factus fuero cum senior, dignâ fruar
 Mercede; dominusque beneficiorum memor
 Dulci jubebit me quiescere in otio.
 Res denique autem quò redit? Equus fit senex,
 Et ad molam ablegatur, heu! asinariam.
 Quisquis fidelem præmio famulum negat
 Donare justo, fabula hunc redarguit.

FABULA XXXVIII.

Rusticus & pagi Dominus.

AD pagi Dominum quidam venit Rusticus:
 Meusque, dixit, in tuum porcus canem
 Irruit, eumque necuit. Damnum farcies,
 Respondit ille, nummis viginti aureis,
 Tuumque trades prætereà porcum mihi,
 Ut occidatur, ceterosque terreat
 Supplicio porcos, ut ne posthac audeant
 Verendos interficere nobilium canes.
 Hic sese emendans Rusticus: Quid sum miser

Locutus, inquit? immo volui dicere
 Illud, quod esse comperi verum nimis,
 Meum a tuo fuisse porcellum cane
 Occisum. Is ergo fecerit aliquam prior
 Injuriam, inquit Dominus; & hoc pacto suam
 Sibi perniciem stultus arcessiverit:
 Malè quidem factum; nunc tamen satis est mihi
 Quòd crimen hujus poena, mors, justa eluit.
 Abi; tuosque porcos meliùs educa,
 Et aliquid umquam simile ne peccent, cave.
 Si cum potente damnum expostulaverit
 Tenuis, abibit sæpius vix innocens.

F A B U L A X X X I X.

Taurus & Canes duo.

TAURUS animosi pectoris cùm fervidos
 Vix posset æstus ferre, jactabat caput,
 Minacibus auras verberabat cornibus,
 Pedibus revellens putre fodiebat solum,
 Levemque latè dissipabat pulverem.
 Intereâ opacæ frondeâ sub arboris
 Fornice, quieti membra tranquillæ dabant
 Duo Molossi: quos is adspiciens vocat
 Pigros, inertes; objicit & socordiam:
 Virtutis illi sed suæ bene conscii,
 Infanientis vana contemnunt probra,
 Et nil moventur. Paulò post autem accidit,
 Idem ut superbus iste novo subito impetu
 Ad proximum hinc se præcipitem ageret nemus:
 Cùm cuncta porro temere lustraret, duos,
 Quos e latibulis egredi coegerat
 Importuna fames, obvios habuit Lupos.
 R iij

Redire tunc ad se incipit ; & in vultibus
 Errare torvis jam videns truces minas ,
 Magnum imminere intelligit periculum :
 Quapropter & vim simul & ingenium ratus
 Adhibenda , clunes frutice denso protegit ,
 Feris & adversam hostibus frontem objicit
 Intentus : hi vitare cornua sedulo
 Student , & agiles per humerum , per & latus
 Saliunt utrinque : non valent ullo quidem
 Lædere cruento vulnere ; sed assultibus
 Crebris fatigant usque eò donec miser
 Se viribus prope destitutum sentiens ,
 Fatale dat lamentum , & auxilium petit
 Mugitu acuto , silva quem remugiens
 Ad ultimos propagat arborum sinus .
 Exaudiunt Molossi & agnoscunt sonum ,
 Statimque properant quò periculum vocat ,
 Injuriousè quidquid ille fecerit ,
 Nil pensi habentes , infelici dum ferant
 Opem expetitam . Prælii imparis locum
 Vix attigerunt , in latrones irruunt
 Continuo ; & hostem faucibus elisis necant
 Quisque suum ; tamque nobili beneficio ,
 Se nec fœcordes esse nec inertes probant .
 Artem ulciscendi injurias heroicam
 Hæc fabula homines quosque generosos docet .

F A B U L A X L.

Mulus & Canis.

PANEM in canistris cetero cum opsonio
 Mulus gerebat : cui miser viæ comes ,
 Tanquam beato , gratulatus est Canis ,

Quòd haberet unus, possent quæ convivio
 Sufficere, & exsaturare multorum famem.
 Respondit ille: Falleris; nam quas opes
 Mirare, bajulus has ego fidelissimus
 Toti familiæ distrahendas defero,
 Et sponte tradam, & nil reservabo mihi.
 Suffarcinatos, ut aliis prosint, sibi
 Inutiles, fabella doctores notat.

F A B U L A X L I.

Musca & Apis.

IN flore Musca federat aliquandiu,
 Succisque vires dulcibus refecerat:
 Sed inde, necdum satura, cum se tolleret,
 Obscœnum (honus sit auribus) stercus petit.
 Quam fortè, ab opere dum redit, adspiciens Apis,
 Ipsi exprobravit foedum amorem sordium.
 At illa: Quid tum, si, quod in tenero sinu
 Pulchelli floris esuriens inceperam,
 Absolvo in isto stercore pingui prandium?
 Placet æquè utrumvis, dum mihi ventrem impleat.
 Fabella stolidos ad lectores pertinet,
 Qui Mævium inter & Maronem nil vident,
 Propter quod alter præferatur alteri.

FABULA XLII.

Insectum hemerobion, & Cornix.

FLUVIUM apud Hypanim hemerobion quoddam
 Animantium, infima bestioiarum natio,
 Agitabat uno terminatum ævum die:
 Quas inter aliqua grandior natu, graves
 Cùm se negaret ferre posse molestias
 Ætatis imbecillæ: Optata mors, veni,
 Veni, ait: in orbe quid moror diutius?
 Horas diei victitando jam ferè
 Omnes consumpsi; jam duodecima imminet:
 Nascenti exoriens Phœbus illuxit mihi;
 An me relinquet occidens superstitem?
 O terminetur tandem vita longior!
 Interea Cornix, annum quæ centesimum
 Impleverat jam, cùm jaceret proximâ
 Sub arbore, languens, morbo & insanabilè
 Correpta, fortem conquerebatur suam,
 Ætatis ipso vere quòd decederet.

Breve aliquid, aut longum esse negat æternitas.

FABULA XLIII.

Ægithus & Asinus.

ÆGITHUS in alba spina nidificaverat
 Et ova jam posuerat: huc Asinus satur
 Accessit, ut se attereret, & facilem viam
 Corpusculis, effluere per duram cutem
 Tentantibus, aperiret: at dum ferus
 Impingit, & dum naviter costas fricat,

Evertit Ægithi incubantis nidulum ;
 Et ova simul effracta diffundens humi ,
 Sobolem futuram interficit. Dolet , gemit ,
 Miseranda volucris , conqueritur , irascitur ,
 Stolidæque pecudi facinus audax , impiam
 Crudelitatem , immanitatemque exprobrat.
 Tum Bardus : Ohe , desine , inquit , his meam
 Appetere famam ridiculis conviciis :
 Mea namque mitis indoles nota omnibus ;
 Et reputor , & sum bestia minimè mala.
 At grande damnum , at maximam cladem intuli.
 Quid inde ? factum quidquid est mali , incius
 Id feci. At oculos & animum fortè inquires
 Me debuisse advertere. Ego verò nihil
 Factum reor fuisse contra regulam
 Juris asinini : nam mihi per eam licet ,
 Bene pransus ubi sum , ad quælibet recurrere
 Subsidia , stomachum quæ laborantem queant
 Juvare , fiat optima ut concoctio.

Fabella quosdam philosophos pingues notat ,
 Qui , modò quietis obsequantur sensibus ,
 Quidquid agant sceleris , innocentes se putant.

F A B U L A X L I V.

Alexander Rex & Apelles.

CUM divertisset olim Apellis in domum ;
 Sententiamque Rex Alexander suam
 Coepisset omni de arte pingendi palam
 Proferre ; Apelles ipsi ad aurem leniter
 Statim infufurrans : Oh ! sile , inquit , obsecro ;
 Vel voce saltem hujusmodi res differe
 Submissiori ; ne pueri te , dum terunt
 Mihi colores , audiant , & rideant.

R ▼

FABULA XLV.

Thales & Ancilla.

CÆLI meatus ore sublimi Thales
 Cùm tacitus observaret, in foveam incidit.
 Quem sic fuisse irrisum ab Ancilla Plato
 Memorat: Tuúmne tam procul supra caput
 Remota posse perspicere speraveris,
 Dum, posita quæ sunt ante pedes, non perspicis?

FABULA XLVI.

Lilium.

SATUM feraci & nobili solo, suum
 Cùm nuper apicem Lilium recluderet,
 Educeretque florem in auras luminis,
 Aurora primùm lacrymulam demittere
 Unam, alteramque coepit: at tam lucidas
 Repentè foliis exstitit apertis nitor,
 Ut læta jam Dea, pariter nitentibus
 Oculis genisque, fulserit, & adriserit,
 Absolveritque risu simul amabili
 Omnem novelli floris pulchritudinem.
 Mox Phoebus, aureo emicans vultu, advolat;
 Suâque luce Lilium complectitur,
 Fovetque, recreatque, & expleri nequit
 Videndo, & omnes hïc velit secum Deos,
 Deasque adeste, gaudium hoc ut gaudeant:
 Hucque, o Deorum summe, dixit, huc ades,
 Verende genitor. Audiit, adest Jupiter;

Videtque , gaudetque , ut Jovem quidem decet ;
 Ita tamen gaudet , ut hominem tunc diceres.
 Interea , amoeno cincta Nympharum grege ,
 Natura stabat proprium admirans opus :
 Oculo sagaci perspicit aliquandiu
 Penitus penitusque , sollicita , ne quid suo
 Decoris alumno desit , ultima quod manus
 Adjicere possit. Ut probavit omnia :
 Cresce , decus , inquit , o meum ; cresce , o mea
 Dulcis voluptas ; teque jam , quotquot micant
 In Orbe flores , capite summissis colant.
 Dixit ; statimque seligit fidam e suis
 Comitibus unam , prævalenti corpore ,
 Vultuque , Floram , candido & rubicundulo ;
 Et mandat , operâ Liliū assiduâ juvet ,
 Curasque alendo sedula omnes conferat.
 At illa , tanto honore gaudens , exsilit ;
 Simulque reteggit nectaris plenos sinus ,
 Succosque fundit , quos , futuri præsciæ ,
 Jam præparârant antea Vita & Salus.
 Quò dicta spectent , læta novit Gallia.

EPILOGUS.

His lusibus ego leniebam tædium ,
 Si quod erat , ut fit , solitudinis meæ ;
 Et verisimiles comminiscens fabulas ,
 Aptè loquendi munera non modò bestiis ,
 Sed rebus etiam quæ carent sensu , dabam ;
 Mundumque tentabam universum reddere
 Vocaliorem , ut inde possit ad bonos
 Regina nostra hæc ratio mores instrui.
 Nec poenitet me , quod iphonoratos dies
 Tenuibus hisce deditus studiis agam :

R vj

396 *FABULARUM LIB. XV.*

At in remoto præsepultus angulo
 Senescere velim, ne quid illius, illius
 Immanitatis impiæ, quæ nunc viget,
 Adspicere cogar. Quid? vivi pervenimus,
 Ut Religionis patriæ contra facros,
 Veteresque ritus sese homunculus frequens
 Inferre pugnam audeat? ut omnem Dei
 Abolere cultum tentet? ut sanctissimis,
 Certissimisque nobiles auctoribus
 Leges revellat, consecratam rideat
 Laudem pudoris; temperantiam, fidem,
 (Etiam efferatis barbarisque gentibus
 Verenda nomina) pro meris nugis putet?
 At hæc mihi quando per tenuitatem meam
 Domare monstra non licet, fugere expedit.

SENTENTIÆ.

Quodd istas Sententias, huc revocatas, simulque collectas exhibemus, nulla hæc profectò est ostentatio nostra: nam e sua sede cum aliquo detrimento esse detractas, ipsi intelleximus. Sed providere volumus, ut studiosi lectores possent faciliùs & invenire, quas legere se meminissent, & recurrere ad argumenta, quorum conclusiones illæ plerumque sunt. Atque etiam ne pretium legendi nullum a nobis rependeretur, eas interdum redegimus ad novam formam, novoque adornare cultu conati sumus.

A.

ABSCONDERE homines vitia dum quædam volunt,
Ea sæpe faciunt clariùs ut appareant. *lib. 12, fab. 13.*

Absurda quæque fingere sibi somnia

Fere solet, amor quem sui stultus tenet. *l. 12, f. 11.*

Acuere inanis venter ingenium solet. *l. 8, f. 10.*

Acuit egeni industriam necessitas. *l. 3, f. 23.*

Addit vim invictam fortibus concordia:

Discordia fragit ipsam fortitudinem. *l. 2, f. 13.*

Adversa stultos admonent sortis suæ. *l. 2, f. 9.*

Ad vindicanda damna si improbos legas,

Plerumque gravius hi tibi damnum dabunt. *l. 5, f. 35.*

Equæva miti natio immitis fuit. *l. 15, f. 36.*

Aliena damna tempore dextro ni leves,

Opera tua damno sæpe vertetur tuo. *l. 2, f. 25.*

Aliqui sunt artibus ita corrupti malis ,
Nequeant ut ipsum induere simulacrum boni. *L. 11, f. 12.*

Altum soporem durus adducit labor. *L. 14, f. 24.*

Ambitio prava , quantis afficeret malis
Hunc Orbem, haberes ni dementiam ducem ! *L. 2, f. 3.*

Amor , improbus Amor, ubi semel prudentiam
Extinxit , ipsam fortitudinem domat. *L. 3, f. 16.*

Amore materno excitatus , plurimùm
Ibi videt oculus , ubi alii nihil vident. *L. 14, f. 25.*

Audacia nulla est , nullum ubi periculum. *L. 3, f. 36.*

Audaciorem stupiditas criticum facit. *L. 7, f. 14.*

Augetur ipso imbellium numero pavor. *L. 7, f. 12.*

Avidè expetita , sæpius damnum afferunt. *L. 3, f. 25.*

B.

BEATA præsens vita venturæ nocet. *L. 4, f. 12.*

Benefico ingratus qui nocet, nocet sibi. *L. 10, f. 1.*

Beneficus esto , sed , cui benefacias , vide. *L. 1, f. 29.*

Bis ille miser est , qui ex beato fit miser. *L. 7, f. 20.*

Boni bona , mali mala solent ex omnibus

Deligere libris , propria quæ faciant sibi. *L. 10, f. 40.*

Bonis , simulque prodesse malis , vix licet. *L. 5, f. 14.*

Bonos juvare , cum abeunt , incipiunt mali. *L. 2, f. 4.*

Breve aliquid, aut longum esse, negat æternitas. *L. 15, f. 42.*

C.

CALUMNIANTI & increpanti Nocturæ :

Nox me, sed oculos , Sol ait , culpa tuos. *L. 5, f. 40.*

Certum est, amicum diviti nullum tibi
 Fuisse, quoniam nullus est nunc pauperi. *l. 2, f. 1.*
 Citò emersisti? ne citiùs recidas, cave. *l. 5, f. 32.*
 Cognosce penitus, antequam dijudices. *l. 10, f. 4.*
 Conditio tenuis paucis est periculis
 Exposita, multis ampla casibus patet. *l. 3, f. 38.*
 Consilia qui dant, sæpe consulunt sibi. *l. 2, f. 19.*
 Copia rapaces ridens invitat manus. *l. 10, f. 37.*
 Cuiquam ne objicias, quod tibi objici queat. *l. 1, f. 19.*
 Cùm se dolosis artibus nitem exhibet,
 Tunc est timenda maximè crudelitas. *l. 2, f. 20.*

D.

DAMNARE qui vult alios, se inspiciat priùs. *l. 11, f. 10.*
 Damnosa stulto semper est loquacitas. *l. 10, f. 41.*
 Dejicere summos grandibus Sors invida
 Gaudet ruinis, dum infimi tutò latent. *l. 13, f. 11.*
 Deprimere dum vult alienam elegantiam,
 Hanc sæpe stulta provehit æmulatio. *l. 12, f. 2.*
 Difficile vincit lenitas animos leves,
 At ratio sæpe continet severior. *l. 15, f. 6.*
 Diffidere si quos, maximè tenues, decet. *l. 3, f. 8.*
 Diffide, si quis taceat infensus tibi:
 Pleni minarum longè metuendi minùs. *l. 5, f. 22.*
 Diffide, si quos indicat verbosior
 Loquela: nam plerumque nil subest boni. *l. 15, f. 8.*
 Dixit Edera olim, magnæ adhærens Quercui:
 Annon tibi nocent arbores, quæ te ambiunt?
 At Quercus: O tace, invida: tu sola hîc noces. *l. 6, f. 26.*

Dolum innocenti necere malum qui parat,
Melioꛛe jus est hunc refutari dolo. *l. 15, f. 33.*

Dum pompæ inanis artifex extollitur,
Jacet miseras inter utilis faber. *l. 12, f. 14.*

Durum torum diurnus emendat labor. *l. 12, f. 14.*

E.

Eò est nocentior ira, quò est occultior. *l. 13, f. 17.*

Equum ad pericla Martis ornari videns
Asinus: Vel asinum, vivere, inquit, me juvat. *l. 3, f. 32.*

Et monstra, & homines habet Europa nunc feros,
Musa quibus omnis suavior bilem movet. *l. 6, f. 18.*

Exigua, certò quæ tenes, majoribus,
Quæ temere speras, præferenda sunt bona. *l. 15, f. 21.*

Exitio multis vana garrulitas fuit. *l. 13, f. 26.*

F.

FACIT ille multum, qui facit domino fatis. *l. 15, f. 18.*

Fervente dum vult Piscis e fartagine
Resilire, frictus ne pereat, affus perit. *l. 9, f. 2.*

Fortuna quem deseruit, omnes deserunt. *l. 14, f. 7.*

Fortuna rarò, summis injiciens manum,
Fallitur: in imos manca sæpius ruit. *l. 2, f. 41.*

Fortunâ vivat quisque contentus suâ. *l. 3, f. 7.*

Frugifero in horto, quæ nihil profunt, nocent. *l. 5, f. 26.*

Frustra laborant, partem ut arripiant sibi
Laudis alienæ, laude qui propriâ carent. *l. 14, f. 17.*

Frustra siletur facinus, ubi damnum patet. *l. 15, f. 22.*

G.

GENS Troffulorum , quò magis fuerit levis ,
Hòc se majoris esse ponderis putet. *L. 5 , f. 17.*

Gratia referri ab infimis etiam potest. *L. 5 , f. 30.*

H.

HABET hoc stupiditas oppidò percommodum ,
Quod cuncta facilè in optimam partem accipit. *L. 11 , f. 7.*

Habet senectus mille mortis nuntios. *L. 7 , f. 23.*

Hæc invidorum abominanda est indoles :

Quibus uti nequeunt , neminem his frui volunt. *L. 3 , f. 5.*

Herus ubi peccat , sæpe servus plectitur. *L. 9 , f. 8.*

Hic sæpe prodest , qui supervacua abripit. *L. 13 , f. 14.*

Homines repentè emerfos ex humili loco
Tolerare possim , ni suum spernant genus. *L. 8 , f. 22.*

Homini cavenda est improbi benignitas. *L. 13 , f. 23.*

Homini thesaurus ingens , assiduus labor. *L. 5 , f. 7.*

Hominum , beatos quos putat vulgus , mala
Videre , miseris non leve est solatium. *L. 3 , f. 32.*

Hominum fragilitas ingenium versatile ,
Variumque , variis pro periclis , expetit. *L. 3 , f. 35.*

Hominum ille mos est : anxie quærunt , parant
Laboriosè , quæ brevi fastidient. *L. 14 , f. 30.*

Horum , beati qui putantur , dum vident
Misérias , miseri sustinent sortem suam. *L. 3 , f. 32.*

Hostes tibi esse quandiu cognoveris ,
Pugnandi tempus semper esse existima. *L. 2 , f. 31.*

Humana sæpe ratio secum dissidet. *L. 9 , f. 15.*

Humana sæpe vota perniciem petunt. *L. 2 , f. 1.*

Humanas variat vita, mors æquat vices. *L. 13, f. 32, f. 19.*
 Humilibus Humiles, non Potentes, dant opem. *L. 6,*

I.

IDEM, quod Aquila, Corvus aggrediens, perit. *L. 1, f. 3.*

Ignaviam subsidia nil ferè juvant :

Per se ipse solus multùm agit habilis vigor. *L. 10, f. 43.*

Illud aliquando, comparare quod nequit

Industria, labor, ars, dolus, casu advenit. *L. 15, f. 17.*

Illustria quædam vitia sunt : at maxima

Sæpe ibi pudendi causa est, ubi minimè pudet. *L. 6, f. 28.*

Improbitas ipsa sæpe tuetur improbos. *L. 9, f. 1.*

Impunè victor nullus insolens fuit. *L. 9, f. 23.*

In aliis vitia quamlibet verè arguas,

Contraria in te si arguantur, nil agis. *L. 12, f. 30.*

In capite vacuo laxè habitat superbia. *L. 14, f. 1.*

Incepta quamvis grandia moretur labor,

Silete, tenues, dum exitus rem comprobet. *L. 13, f. 7.*

Industria quidquid summa & eximius labor

Perficiant, semper aliquis obrectaverit. *L. 8, f. 1.*

In hac brevi, miseraque vita sæpius

Est minima merces, maximus ubi labor fuit. *L. 15, f. 1.*

Invidia quædam est, quæ juvat, quos arguit. *L. 5, f. 3.*

Iræ malum revertit auctorem ad suum. *L. 9, f. 30.*

Is qui minister sceleris est, facit scelus. *L. 13, f. 31.*

Itus est imprudens, de reditu si non liquet. *L. 2, f. 22.*

Juva, ut juvèris : rarò beneficium perit. *L. 2, f. 24.*

L.

LARGIRE dives pauperi, quibus indiget:
 Non es benignus, si das, quæ nil hunc juvant. *l. 12, f. 17.*
 Leve damnum suffer, ne grave incurras malum. *l. 2, f. 21.*
 Loco est ignominia honor indigno datus. *l. 1, f. 10.*

M.

MAGNAM ex longinquo qui reverentiam parit,
 Si propius adstet, sæpe erit contemptui. *l. 3, f. 26.*
 Magnifica verba vanus effundit dolor:
 Præfens periculum veras voces exprimit. *l. 2, f. 29.*
 Malefici semper aliquâ se produnt viâ. *l. 7, f. 15.*
 Malè prævidet ille, qui sibi non providet. *l. 7, f. 11.*
 Malè socientur, quæ naturâ discrepant. *l. 5, f. 4.*
 Mali medela mors venit, gravius malum. *l. 2, f. 10.*
 Mali requirunt, carpere quæ possint, mala:
 Laudare possint quæ bona, requirunt boni. *l. 6, f. 20.*
 Malitia sæpe comitem habet prudentiam. *l. 2, f. 17.*
 Malos si occultat species, opera detegunt. *l. 1, f. 24.*
 Malum jure feres, quod parabis alteri. *l. 3, f. 20.*
 Malum sibi fovet, quisquis educat malos. *l. 5, f. 10.*
 Materiam habere idoneam, parum est, nisi
 Hanc doctus expolire nôrit artifex. *l. 6, f. 16.*
 Meliora dum vis, ne bona amittas, cave. *l. 9, f. 29.*
 Meliora, dum appetuntur, officiunt bonis. *l. 4, f. 28.*
 Memineris, inquit Rustico Hercules, Deos
 His opitulari, qui admovent operi manum. *l. 5, f. 28.*
 Meruendus hostis, qui fugit, vel cum perit. *l. 14, f. 15.*

Humanas variat vita, mors æquat vices. *l. 13, f. 32. f. 19.*
 Humilibus Humiles, non Potentes, dant opem. *l. 6,*

I.

IDEM, quod Aquila, Corvus aggrediens, perit. *l. 1, f. 3.*
 Ignaviam subsidia nil ferè juvant :
 Per se ipse solus multum agit habilis vigor. *l. 10, f. 43.*
 Illud aliquando, comparare quod nequit
 Industria, labor, ars, dolus, casu advenit. *l. 15, f. 17.*
 Illustria quædam vitia sunt : at maxima
 Sæpe ibi pudendi causa est, ubi minimè pudet. *l. 6, f. 28.*
 Improbitas ipsa sæpe tuctur improbos. *l. 9, f. 1.*
 Impunè victor nullus insolens fuit. *l. 9, f. 23.*
 In aliis vitia quamlibet verè arguas,
 Contraria in te si arguantur, nil agis. *l. 12, f. 30.*
 In capite vacuo laxè habitat superbia. *l. 14, f. 1.*
 Incepta quamvis grandia moretur labor,
 Silete, tenues, dum exitus rem comprobet. *l. 13, f. 7.*
 Industria quidquid summa & eximius labor
 Perficiant, semper aliquis obrectaverit. *l. 8, f. 1.*
 In hac brevi, miseraque vita sæpius
 Est minima merces, maximus ubi labor fuit. *l. 15, f. 1.*
 Invidia quædam est, quæ juvat, quos arguit. *l. 5, f. 3.*
 Iræ malum revertit auctorem ad suum. *l. 9, f. 30.*
 Is qui minister sceleris est, facit scelus. *l. 13, f. 31.*
 Itus est imprudens, de reditu si non liquet. *l. 2, f. 22.*
 Juva, ut juvêris : rarò beneficium perit. *l. 2, f. 24.*

L.

LARGIRE dives pauperi, quibus indiget:
 Non es benignus, si das, quæ nil hunc juvant. *l. 12, f. 17.*
 Leve damnum suffer, ne grave incurras malum. *l. 2, f. 21.*
 Loco est ignominia honor indigno datus. *l. 1, f. 10.*

M.

MAGNAM ex longinquo qui reverentiam parit,
 Si propius adstet, sæpe erit contemptui. *l. 3, f. 26.*
 Magnifica verba vanus effundit dolor:
 Præfens periculum veras voces exprimit. *l. 2, f. 29.*
 Malefici semper aliquâ se produnt viâ. *l. 7, f. 15.*
 Malè prævidet ille, qui sibi non providet. *l. 7, f. 11.*
 Malè socientur, quæ naturâ discrepant. *l. 5, f. 4.*
 Mali medela mors venit, gravius malum. *l. 2, f. 10.*
 Mali requirunt, carpere quæ possint, mala:
 Laudare possint quæ bona, requirunt boni. *l. 6, f. 20.*
 Malitia sæpe comitem habet prudentiam. *l. 2, f. 17.*
 Malos si occultat species, opera detegunt. *l. 1, f. 24.*
 Malum jure feres, quod parabis alteri. *l. 3, f. 20.*
 Malum sibi fovet, quisquis educat malos. *l. 5, f. 10.*
 Materiam habere idoneam, parum est, nisi
 Hanc doctus expolire nôrit artifex. *l. 6, f. 16.*
 Meliora dum vis, ne bona amittas, cave. *l. 9, f. 29.*
 Meliora, dum appetuntur, officiunt bonis. *l. 4, f. 28.*
 Memineris, inquit Rustico Hercules, Deos
 His opitulari, qui admovent operi manum. *l. 5, f. 28.*
 Metuendus hostis, qui fugit, vel cum perit. *l. 14, f. 15.*

Minimi fuisse pretii , multis profuit *L. 5 , f. 25.*

Mirari quidquam non valent homines diu. *L. 2 , f. 36.*

Miseria clamat publica , raro quidpiam

Superfluum esse diviti , ut egenum levet. *L. 3 , f. 19.*

Mifero levamen inferioris est malum. *L. 2 , f. 30.*

Modesta species non hominem sanctum probat. *L. 4 , f. 5.*

Modestia nocet hominibus doctis : valent

Artes ineptæ , quas juvet impudentia. *L. 8 , f. 17.*

Mors sæpe , omissis fortibus , inertes petit. *L. 15 , f. 23.*

Mortem innocenti qui parat , jure hanc subit. *L. 2 , f. 28.*

Mos his pigrorum est , ut bona , quibus indigent ,

Nolint parare , ubi queunt ; ubi nequeunt , velint. *L. 11 ,*

Multi scelestos execrantur , qui , simul

Occasio data est , quodlibet faciunt scelus. *L. 11 , f. 27.*

Multis necesse est vexari , ne torpeant. *L. 4 , f. 27.*

N.

NEMO esse felix simul & infamis potest. *L. 4 , f. 9.*

Nemo est tam ineptus , a perito qui Duce

Ad aliquid aptus inveniri non queat. *L. 6 , f. 13.*

Ne monitione inutili miserum increpes ,

Natura prohibet , nomine hoc , quia est miser. *L. 1 , f. 1.*

Nil dare volenti facile causa suppetit. *L. 9 , f. 38.*

Nil perdit , id qui perdit , quæ uti nesciat. *L. 5 , f. 24.*

Nil usus adjuvat , ubi deest prudentia. *L. 6 , f. 21.*

Nocitura numquam est certiùs malignitas ,

Quàm cum personam lenitatis induit. *L. 7 , f. 1.*

Non facile omittes agere , quod diu egeris. *L. 11 , f. 16.*

Non magna, mi homo, sunt, magna quæ tu judicas :
 Exspecta, minima mox videbuntur tibi. *l. 12, f. 23.*
 Non semper infitiri licet, ubi non liquet. *l. 8, f. 5.*
 Nos cautiores cum facit infortunium,
 Tunc aliquis ipso fructus e damno redit. *l. 4, f. 3.*
 Numquam relinque, rite quod susceperis,
 Vivendi honestum, sit licet miserum, genus. *l. 15, f. 31.*
 Nullus alienum reput & homo hominis malum. *l. 6, f. 3.*

O.

OBSICERE stultum est ea, quæ peccas maximè. *l. 13, f. 13.*
 Obscura vita displicet, illustris nocet. *l. 1, f. 8.*
 Omnes tacere, Dis loquentibus, decet. *l. 13, f. 22.*
 Opem a beato promptam ne expectet miser. *l. 12, f. 18.*
 Ornatus auget ipse turpitudinem. *l. 5, f. 29.*

P.

PA X fraudulenta bello ipso damnosior. *l. 3, f. 9.*
 Periculosâ ne beneficium morâ
 Corrumpe lentus; at juva citò, quem juvas. *l. 9, f. 20.*
 Periculosus consiliarius frequens
 In rebus aderit, exsecutor non item. *l. 6, f. 7.*
 Periculosum est adjuvare maleficum. *l. 2, f. 14.*
 Periculosum est tenuibus, cum dissident,
 Potentiorum ad arbitrum recurrere. *l. 7, f. 22.*
 Periculosum est vitia quædam tollere. *l. 10, f. 39.*
 Pessumdari inopes, ubi potentium interest;
 Facile in grave scelus culpa mutatur levis. *l. 1, f. 1.*

- Placere nulla conditio felix potest,
Cujus odiosus prævidetur exitus. *L. 5, f. 19.*
- Plenis pericli sedibus tantò magis
Malum propinquat, quò diutius abfuit. *L. 6, f. 8.*
- Plerique, facillè dimissum iri quæ putant,
Ubi vènit hora, posse dimitti negant. *L. 12, f. 7.*
- Plerique nova veteribus ideo præferunt,
Quia nova; vetera, quia vetera sunt, respuunt. *L. 14, f. 6.*
- Plerumque contra, quàm fas & ratio velint,
Lucem indoctus amat publicam, doctus fugit. *L. 7, f. 9.*
- Plerumque dulci posthabetur utile. *L. 9, f. 39.*
- Plerumque recidit fraus in auctorem suum. *L. 1, f. 6.*
- Potentiorum exempla tenuibus nocent. *L. 1, f. 3.*
- Potentiorum sævitia numquam magis
Odiosa, quàm cum miseros ludendo opprimit. *L. 2, f. 40.*
- Prædicta stultis calamitas, tantummodo
Fidem facit, ubi jam propulsari nequit. *L. 14, f. 11.*
- Præpostera nocet sæpe diligentia. *L. 11, f. 15.*
- Procerum superbia deficit, cum Rex adest. *L. 8, f. 19.*
- Procrastinatum sensim abit periculum. *L. 10, f. 3.*
- Pro laude stultus sæpe contumeliam
Putat, eam si qua temperet festivitas. *L. 12, f. 9.*
- Prudentiâ cavetur, ne eveniat malum:
Evênit? unâ oblivione vincitur. *L. 10, f. 28.*
- Prudentia comes si non adfuerit, vigor
Nocet animique & corporis, nedum juvet. *L. 12, f. 31.*
- Prudentia, nimis anxia, aliquando malum
Arcessit ingens, damnum ut avertat leve. *L. 5, f. 38.*
- Prudentia ullo cum hoste congredi vetat,
Nisi antè nôris, quâ minùs, quâ plus valet. *L. 11, f. 5.*

Prudenti & infonti esse clanculum malus
 Cùm desinit hostis, esse tunc bonus incipit. *l. 4, f. 11.*

Pugnare solos bellicosos expedit :
 Imbellium agmen officit, nedum adjuvet. *l. 7, f. 6.*

Pugnant ubi utilitas, facillè vincitur fides. *l. 11, f. 17.*

Q.

QUÆCUMQUE capere intelligendo non potest
 Judex ineptus, ea plerumque deprimit. *l. 9, f. 34.*

Quàm multa, flores quæ tulerant pulcherrimos,
 Ingenia, fructus aridissimos ferunt ! *l. 5, f. 39.*

Quàm nunc malorum citò propagatur genus ! *l. 7, f. 3.*

Quamvis acerba fors erit, eam sustine ;
 Ne pejor fiat, obrectare si velis. *l. 3, f. 30.*

Quâ quis laborat, si queat cum pluribus
 Communicare infamiam, reputet levem. *l. 4, f. 17.*

Quercum pusilla Myrtus everti videns,
 Humilior esse, quàm fuit umquam, jam velit. *l. 13, f. 11.*

Qui captus est amore credulo sui,
 Quò stultior erit, hoc sibi placebit magis. *l. 14, f. 23.*

Quicumque mendax esse creditur, licet
 Aliquando verum dicat, haud facit fidem. *l. 2, f. 6.*

Quicumque nocuit, jure dat poenas, magis
 Animo nocendi, quàm ipsi noxiæ pares. *l. 14, f. 3.*

Quicumque timidus natus est, temerarium
 Se facillè, fortem se probare non potest. *l. 12, f. 10.*

Quid pertinax efficere non possit labor ? *l. 14, f. 20.*

Qui minimus, sæpe summus est mali gradus. *l. 4, f. 1*

Qui se fatentur humiles, extollit Deus. *l. 9, f. 32.*

Qui socio subvenit, ille providet sibi. *l. 2, f. 18.*

Quisquis es ab aliqua parte commendabilis,
Ne sis ab alia vituperabilis, time. *L. 1, f. 12.*

Qui statuit aliquem perdere invisum sibi,
Si justa ratio nulla sit, falsam invenit. *L. 6, f. 1.*

Quod cupimus, id verum esse, facile credimus. *L. 8, f. 24.*

Quod non vituperat, laudat malevolentia. *L. 5, f. 3.*

Quod uni prodest, alteri sæpe id nocet. *L. 5, f. 20.*

Quos maximè cessare vulgus judicat,
Ab his sæpe opera maximè utilis datur. *L. 3, f. 4.*

Quot strenuè olim magni pugnârunt Duces,
Ut latro pugnae ferret omne præmium! *L. 3, f. 29.*

R.

RARÒ in periculis impius constat sibi. *L. 4, f. 22.*

Ratio nocendi suppetit semper malis. *L. 12, f. 22.*

Rem bene gerendi quisquis horam prorogat,
Bonis, quibus eget maximè, meritò caret. *L. 10, f. 17.*

Rem gerere ipse potes? alios ne expectaveris. *L. 3, f. 27.*

Res dignitate prævalent, non copiâ. *L. 4, f. 1.*

Reverere, celsâ dignitate qui eminent:
Tennes ruina potentium sæpe opprimit. *L. 15, f. 11.*

S.

SÆPE est benefici merces in beneficio. *L. 12, f. 5.*

Sæpe furiosi plùs sibi, quàm aliis, nocent. *L. 8, f. 20.*

Sæpe furiosos proprius perdit furor. *L. 8, f. 21.*

Sæpe ibi voluptas, ubi necessitas fuit,
Paulatim ab ipsa nascitur assuetudine. *L. 6, f. 29.*

Sæpe

- Sæpe illud homines, sufferendum quod foret,
Minuere stultè dum volunt, augent malum. *l. 5, f. 2.*
- Sæpe juvat id, quod impedimentum putes. *l. 10, f. 8.*
- Sæpius ubi omnia tuta sunt, homines timent;
Et se, ubi timenda sunt omnia, tutos putant. *l. 12, f. 27.*
- Satius amicum habere nullum, quàm levem. *l. 12, f. 20.*
- Scholarum in umbra qui latens placuit sibi,
Placuisse stulto clara lux sæpe hunc probat. *l. 3, f. 13.*
- Scrutare, quid velit hostis: non ibi maximum
Semper, ubi maximè eminet periculum. *l. 12, f. 6.*
- Serò parantur arma, cum hostis ingruit. *l. 3, f. 31.*
- Serpens, serpentem nisi voret, non fit draco. *l. 10, f. 9.*
- Servasse summos, humilibus piaculum est. *l. 1, f. 21.*
- Sibi ipsa semper aviditas nimia officit. *l. 1, f. 26.*
- Sibi ipsa semper vana loquacitas nocet. *l. 5, f. 13.*
- Si cum potente damnum exoptulaverit
Tenuis, abibit sæpius vix innocens. *l. 15, f. 38.*
- Si tantum ineptus; nec etiam fuerit malus,
Nihil mensuram trosculus totam replet. *l. 2, f. 33.*
- Solertia sæpe virium præstat vicem. *l. 4, f. 18.*
- Species inanis imperitos decipit;
Peritus in re nil, nisi ipsam rem, videt. *l. 10, f. 26.*
- Spes denique omnis infimos tunc deserit,
Furor ubi comitem se potestati dedit. *l. 7, f. 7.*
- Stultè appetentes, dum annuit, plectit Deus. *l. 8, f. 28.*
- Stultitia comitem si fors arrogantiam
Habuerit, homines certum in exitium trahit. *l. 4, f. 7.*
- Stultus inimico sæpe amicus plus nocet, *l. 1, f. 24.*
- Suam dolebit languida senectus vicem,
Laboriosa ni juventus præcavet. *l. 1, f. 2.*

Sudore vultus & labore corporis

Collecta coenam condit insuavem fames. *l. 3, f. 9.*

Sui data anima, pro sale, ne putresceret. *l. 10, f. 10.*

Suis Fortuna quem saginavit bonis,

Non facile emergit præsentî periculo. *l. 2, f. 8.*

Superbienti dixit Amarantus Rosæ :

Colore, odore vincor : at vivo diu. *l. 2, f. 43.*

Suspecta laus, quam summa potestas obrinet. *l. 6, f. 4.*

Suus est petendus cuique conveniens locus. *l. 14, f. 13.*

Suus unicuique circumscriptus est locus,

Quem præterire sine periculo non licet. *l. 3, f. 12.*

T.

TAM facinorosa neminem vita inquinat,

Qui laude se aliquâ dignum non existimet. *l. 9, f. 37.*

Tardat, hebetatque luxus hominum industriam. *l. 3, f. 12.*

Tenerior animus quamlibet factam sibi

Exaggerare offensiunculam solet. *l. 1, f. 11.*

Tenues homullos ad suam sæpe accidit

Potentiorum exemplis perniciem trahi. *l. 1, f. 3.*

Tenues potentium injurias discant pati,

Ne, si repugnent, gravius arcessant malum. *l. 13, f. 10.*

Testudo ferre cogitur suam domum :

Sed usite quod est, inquit, haud grave est onus. *l. 1, f. 4.*

Torquenda non sunt ingenia : noster labor,

Natura cum obstat, officit, nedum juvet. *l. 3, f. 14.*

Trahit aliquando vitium, vel formâ truci

Horribile : quid agat specie blandâ subdolum? *l. 13, f. 2.*

Tuta est bonorum vita, ubi mali dissident. *l. 7, f. 17.*

V.

VANA est docilitas, quæ caret sapientiâ. *l. 15, f. 29.*

Vanâ intumescit gloriâ fecunditas,
Perfectione justâ si fetus carent. *l. 5, f. 6.*

Ubi est calamitas, esse ibi culpa creditur. *l. 10, f. 31.*

Ubi est voluptas, ibi periculum placet. *l. 4, f. 19.*

Ubi fingit aliquid esse venturum boni

Cupido cæca, negligit præsens malum. *l. 4, f. 6.*

Ubi semel animos blanda cepit vanitas,

Si veritas loquatur, amittit fidem. *l. 11, f. 23.*

Vetare ne mala inferantur, qui potest,

Et non vetat, idem, ac ipse si inferret, facit. *l. 7, f. 4.*

Vide, quidquid agis, an res conveniat loco. *l. 5, f. 31.*

Videre sano res, uti sunt, fas erit. *l. 10, f. 32.*

Vivit beatus, qui latens vivit sibi. *l. 10, f. 20.*

Ultero fatetur memoriâ se defici

Quisque; sed ingenio quis carere se putat? *l. 15, f. 12.*

Ultero malevoli laudant, ubi laudem magis

Esse nocituram, quàm calumniam, sciunt. *l. 6, f. 24.*

Unde redit ingens lucrum, ne impensas dole. *l. 6, f. 14.*

Undique cavendum est; e loco minimè omnium

Suspicioso calamitas sæpe advenit. *l. 10, f. 19.*

Vulpecula Cani: Partu me vincis quidem

Numerosiore, catulos at cæcos paris. *l. 5, f. 6.*

Sunt quæ te volumus percontari, quæ quasi
Per nebulam nosmet scimus, audivimus.

Cicero, in Anton. 12, 2. *Quod videbam equidem, sed quasi per caliginem.*

V. ult. *Culpa levis*] Seneca, epif. 87. *Sacrilegia minuta puniuntur; magna in triumphis feruntur.*

F. 2. Formica & Cicada. La Fontaine, l. 1, f. 1. Benferade, f. 63. Æsopus, f. 134. Aptonius, f. 1. Faernus, f. 7. Burmannus, f. 27. S. Cyrillus, l. 1, f. 4.

F. 3. Aquila, Corvus, & Pastor. La Fontaine, l. 2, f. 16. Benferade, f. 77. Æsopus, f. 207.

F. 5. Ericius & Talpa. Benferade, f. 72. Le Noble, f. 53, & com. act. 1, sc. 4. Richer, l. 4, f. 15. Abstemius, f. 72.

F. 6. Leo, Lupus, & Vulpis. La Fontaine, l. 8, f. 3. Æsopus, f. 72. Faernus, f. 99. Jaius, t. 2, p. 741.

V. 20. *Declubitur*] Suetonius, Tib. c. 32. *Rescripsit, boni pastoris esse, tondere pecus, non declubere.*

F. 10, v. ult. *Loco est*] P. Syrus:

Loco ignominia est apud indignum dignitas.

Ibid. *Honor datus*] Cicero, in Ver. 5, 14. *Questor sum factus, ut mihi honorem illum non solum datum, sed etiam creditum ac commissum putarem.*

F. 12. Gruis & Pavo. Benferade, f. 106. Avienus, f. 15.

V. ult. *Vituperabilis*] Cicero, fin. bon. & mal. 3, 12. *Quod vituperabile est.* De Leg. 3, 10. *Consulatus vituperabilis.*

F. 13. Mala aurea. Car. Poreus, fabulâ ineditâ. Locmanus, f. 23.

F. 14. Cucurbita, Glans, & Rusticus. La Fontaine, l. 9, f. 4. Jaius, t. 1, p. 753.

V. 18. *Evigilat*] *Evigilare* idem est aliquando, quod *expergisci*. Statius, silv. 5, 3, 127.

Puppe magister

Excidit, & mediis miser evigilavit in undis.

F. 15, v. 12. *Deformitatem indolis*] Cicero, Leg. 1, 19. *Animi deformitas.*

F. 16, v. ult. *Ab alio expectes*] P. Syri versus ille est.

F. 17, v. 1. *Muscipula*] Phædrus, 4, 1, 17.

Qui sæpe laqueos & muscipula effugerat.

V. ult. *Nomine hoc*] Cicero, pro Rosc. com. 14. *An*

alio nomine & alia de causa? Serv. Subpicius, apud Cic. fam. 4, 5, *Hoc nomine queri possis?*

F. 18. Aries & Taurus. Abstemius, f. 79.

F. 19. Cancer & ejus filius. La Fontaine, l. 12, f. 10. Benferade, f. 96. Aphtonius, f. 2. Gabrias, f. 50. Avienus, f. 3. Camerarius, f. 245.

V. 1. *Ut prorsus iret*] Prorsus ire, est rectè procedere. Plautus, Pseud. act. 4, sc. 1, v. uk.

Non prorsus, verùm ex transverso cedit, quasi cancer solet. Porro Veteres accuratius, quàm nos, loquebantur, cum ab illis caneri dicerentur ferri ex transverso, *marcher de côté, aller à la bouline*, non autem retrogradi, *aller à reculons*, ut vulgò dicimus. Vide Sachsiam, de Cancris, l. 1, c. 11, Sect. 11.

Ibid. *Retrogradum*] Plinius, 2, 17. *Mercurii sidas retrogradum in Tauro & Geminis.*

V. 3. *I pra; sequar*] Terentii verba sunt, And. 1, 1, 244.

F. 20. Agricola & Mercurius. La Fontaine, l. 5, f. 1. Benferade, f. 92. Æsopus, f. 44. Faernus, f. 62. Jaius, t. 2, p. 742.

V. 3. *Undas fontis.*] Ovidius, Met. 3, 407.

Fons erat illimis, nitidis argenteus undis.

Virgilius, Georg. 2, 243.

Dulcesque a fontibus undæ.

F. 21. Aquila & Mus. Richer, l. 7, f. 5. Abstemius, f. 70.

F. 22. Cycnus & Anser. La Fontaine, l. 3, f. 12. Benferade, f. 176. Æsopus, f. 74. Faernus, f. 25.

V. 15. *Forre lumen*] Horatius, l. 1, epif. 2, v. 35.

Posces ante diem librum cum lumine.

Quintilianus, Inst. 5, 12. *In clarissimum solem mortale lumen inferre.*

V. 19. *Cantus*] Aristoteles, Hist. animal. 9, 12, olores, sive cycnos, dicit canere esse solitos, ac præsertim morti proximos. Vide Plinium, 10, 23, cui falsum hoc videtur.

F. 23, v. ult. *Læso*] Hic P. Syri versus est.

F. 24. Lupus ovillâ pelle indutus, & Pastor. Abstemius, f. 76.

F. 25. Rusticus & Silva. La Fontaine, l. 12, f. 16.

Benferade, f. 39. Anonymus Neveleti, f. 53. Hermannus, ed. R. Steph. p. 130. Gudius, f. 5.

F. 26. Canis & Lepores duo. Le Brun, l. 4, f. 21.

F. 27. Leo, Simius, & Vulpis. La Fontaine, l. 5, f. 4.

Faernus, f. 97.

F. 28. Aquila & Sol. S. Cyrillus, l. 1, f. 2.

V. 4. *Absque te esset.*] Plautus, Menæh. 5, 7, 33.

Nam absque te esset, hodie numquam ad solem occasum viverem.

Terentius, Phor. 1, 4, 11.

Absque eo esset, rectè ego mihi vidissem.

F. 29, v. 19. *Amicis piper*] Horatius, l. 2, epif. 1, v. ult.

Et piper, & quidquid chartis amicitur ineptis.

AD LIBRUM II.

FAB. 2. Cervus & Hirculeus. Benferade, f. 157. Æsopus, f. 56. Faernus, f. 23.

V. 4. *Capere vindictam*] Virgil. Æn. 2, 576; 12, 749. *Pœnam sumere.* T. Livius, 2, 5. *Pœnam capere.* Ovidius, Pont. 4, 6. *Suscipere vindictam.* Eumenius, Pan. Const. c. 10. *Vindictam sumere.*

F. 3. Lepores & Ranæ. La Fontaine, l. 2, f. 14. Benferade, f. 160. Æsopus, f. 57. Gudius, f. 2.

F. 4. Vulpecula & Gallina. Richer, l. 5, f. 30. Benferade, f. 181. Hegemon, f. 11. Locmanus, f. 33. Gabrias, f. 65.

F. 5. Testudo & Aquila. Benferade, f. 95. Æsopus, f. 61. Avienus, f. 2.

F. 6. Puer & Agricolæ. Richer, l. 6, f. 19. Le Noble, f. 141. Benferade, f. 87. Æsopus, f. 270. Barlandus, ed. R. Steph. p. 144.

V. 7. *Quicumque mendax*] Phædrus, 1, 10, 1.

Quicumque turpi fraude semel innotuit,

Etiamsi verum dicit, amittit fidem.

F. 7. Bubulcus & Leo. La Fontaine, l. 6, f. 1. Hegemon, f. 21. Æsopus, f. 131. Faernus, f. 175.

F. 8. Grues & Anseres. Richer, l. 2, f. 11. Æsopus, f. 60. Locmanus, f. 37.

V. 5. *Corporis onus*] Phædrus, 3, 7, 5.

Vel quo cibo fecisti tantum corporis?

F. 9. Mula. La Fontaine, l. 6, f. 7. Benferade, f. 171. Æsopus, f. 140. Faernus, f. 29.

V. 6. *Cessaret*] Id est, moraretur. Cicero, pro Conf. c. 7. *Si tabellarii non cessarint*. Phædrus, 1, 9, 5.

Quid ita cessarunt pedes?

V. ult. *Admonent fortis*] Livius 5, 51. *Adversa res admonuerunt religionum*.

F. 10. Mors & Rusticus. La Fontaine, l. 1, f. 15-16. Despréaux, épigr. 31. Rousseau, poes. div. Æsopus, f. 20. Faernus, f. 10. Faber, f. 14. Jäius, t. 2, p. 740.

V. 8. *Vitam auspicatus*] Plinius, l. 7 proœm. *Animal, ceteris imperaturum, a suppliciis vitam auspicatur*.

F. 12. Agricola & ejus filii. La Fontaine, l. 4, f. 18. Benferade, f. 93. Valla, ed. R. Steph. p. 56.

V. 10. *Unanimitas*] Livius, 4, 8. *Nullâ re magis, quâm unanimitate*.

F. 13. Tauri quatuor, & Leo. Benferade, f. 108. Le Noble, f. 109. Aphtonius, f. 16. Avienus, f. 18. Faber, f. 1.

V. 1. *Quatuor*] Non modò litera & geminanda non est in voce *quatuor*, ut longa prima syllaba fiat, sed etiam brevem umquam ab ullo vetere poëta factam illam fuisse non puto.

F. 14. Lupus & Ovis. Benferade, f. 202. Æf. f. 106.

V. 1. *Mulcatus*] Multare quidem, punire est; mulcare autem est malè tractare. Cicero, pro Mil. c. 14. *Qua in turba C. Vibienus ita est mulcatus, ut vitam amiserit*. Terentius, Adel. 1, 2, 9.

Mulcavit usque ad mortem.

Vide not. ad l. 10, f. 31, v. 7.

V. 14. *Aquulam afferret*] Scio potum afferri ab ove non facilè posse: at fabularum scriptoribus multa hujusmodi condonanda sunt.

F. 15. Gallina ova pariens aurea. La Fontaine, l. 5, f. 13. Benferade, f. 120. Æsop. f. 136. Avienus, f. 33.

V. 4. *Homo meus*] Ita loquitur Phædrus, 5, 7, 32.

F. 26. Lupus & Anicula. La Fontaine, l. 4, f. 16. Benferade, f. 94. Hegemon, f. 13. Æsopus, f. 138. Aphtonius, f. 39. Avienus, f. 1. Faernus, f. 76.

F. 17. Ovis & Cornicula. Benferade, f. 63. Bar-

- landus, ed. R. Steph. p. 145. Burmannus, f. 27.
- V. 3. *Ferres infortunium*] Ita Terentius, Adel. 2, 1, 24.
- F. 18. Afellus & Equus. La Fontaine, l. 6, f. 16. Æsopus, f. 135. Faernus, f. 16. Burmannus, f. 14. Jaius, t. 1, p. 745.
- F. 19. Leo & Capra. Benferade, f. 114. Le Noble, f. 158. Æsopus, f. 234. Avienus, f. 26.
- F. 20. Leo senex, & Vulpis. La Fontaine, l. 6, f. 14. Benferade, f. 55. Hegemon, f. 9. Æsopus, f. 137. Horatius, l. 1, epif. 1, v. 73. Faernus, f. 74. Faber, f. 6. Burmannus, f. 30.
- F. 21. Fringuilla. Æsopus, f. 102. Faernus, f. 85.
- F. 22. Ranæ duæ. Benferade, f. 141. Æsopus, f. 19; f. 147. Faernus, f. 37.
- F. 23. Cerva, Venator, & Leo. Æsopus, f. 64. Faber, f. 8.
- F. 24. Formica & Columba. La Fontaine, l. 2, f. 12. Benferade, f. 88. Æsopus, f. 41.
- F. 25. Apes & ipsarum dominus. Æsopus, f. 85.
- V. 13. *Tempore dextro*] Horatius, l. 2, sat. 1, v. 18.
Nisi dextro tempore, Flacci,
Verba per attentam non ibunt Cæsaris aurem.
- F. 26. Asinus silvestris, & Asinus domesticus. Æsopus, f. 111.
- F. 27. Mus in cistâ natus. Abstemius, f. 1.
- F. 28. Miluus & Agricola. La Fontaine, l. 6, f. 15. Benferade, f. 36. Abstemius, f. 3.
- V. 2. *Miluus*] Jam diu est, cum Gifanius, Lambinus, Gruterus, Vossius, Gudius, Faber, & alii docuerunt, reperiri semper scriptum in optimis codicibus vel *Miluum*, vel *Milyum*, numquam verò *Milyium*.
- F. 29. Femina mortem pro marito appetens. Richer., l. 3, f. 6. Benferade, f. 195. Abstemius, f. 60.
- V. ult. *Veras voces*] Lucretius, 3, 57.
Nam veræ voces tum demum pectore ab imo
Ejiciuntur; & eripitur persona, manet res.
- F. 30, v. ult. *Levamen*] Lucretius, 2, 3.
Non quia vexari quemquam, est jucunda voluptas;
Sed, quibus ipse malis careas, quia cernere suave est.
- F. 31. Lupus & Hystrix. Richer., l. 12, f. 9. Benferade, 68., Abstemius, f. 69, Jaius, t. 1, p. 742.

V. 3. *Hystricem*] Plinius, 8, 35. *Hystrices generatim India, & Africa, spinâ contractas, ac Herinaceorum genere: sed Hystrici longiores aculei, & cum intendit catem, missiles.* Calpurnius, Eel. 6, 13.

Hirsutâ spinosior Hystrice barba.

F. 32. Equus ægrotans & Canis. Richer, l. 3, f. 17. Le Noble, f. 140. Abstemijs, f. 64.

F. 33. Vir eruditus & Trossulus. Richer, l. 8, f. 1. Benferade, f. 199. Abstemijs, f. 75.

V. 6. *Numquam magis solum*] Cicero, Offic. 3, 1. *Numquam minus solum (Scipionem) quam cum solus esset.*

F. 34. Canis infidelis & Pastor. Abstemijs, f. 78.

F. 35. Lucius latè regnandi cupidus. Abstemijs, f. 82.

V. 4. *Riparum moras*] Virgilius, Æn. 9., 143.

Fossarumque moræ.

V. 19. *Absorbet*] Dicit Athenæus, 7, 28, lapis maritimus esse caput prægrande: ipsosque Horatius, l. 2, sat. 2, v. 36, proceros vocat.

F. 36. Afellus viridis. Abstemijs, f. 80.

F. 37. Leo & Rana. Æsopus, f. 37.

F. 38. Agricola & Fortuna. La Fontaine, l. 7, f. 14. Richer, l. 12, f. 13. Æsopus, f. 82. Avienus, f. 12.

V. 5. *Luctu inconsolabili*] Ovidius, Met. 5, 426.

Moerens inconsolabile vulnus.

Mente gerit tacitâ.

Cicero, ad fam. 4, 3. *Est omnino vix consolabilis dolor.*

F. 39, v. 1. *Tulipam*] Flos est allatus à Turcia; qui quidem ante annos centum circiter & sexaginta vocabatur gallicè, non *Tulipe*, sed, ut etiamnum in Germania, *Tulipan*, propter similitudinem suam cum pileo turcico, non *turban* apud Turcos, sed, ut accepi, *Turban* vocitato.

F. 40. Pueri & Rana. La Motte, l. 3, f. 5. Camera-rius, f. 417.

V. 5. *Multans*] Vide not. ad f. 14, hujus libri.

F. 41. Pisces. Benferade, f. 103. Æsopus, f. 157.

F. 42. Puer & Coluber. Benferade, f. 8. Æsopus, f. 173. Phædrus, l. 4, f. 16. Mea autem hæc fabula, sed & decima libri tertii, ac decima octava libri quarti imprudenter, & contra quàm proposueram, concinnata: me atque editæ sunt: eas etiam repudiare decreveram: at

postmodum esse hoc nomine servandas censui, quòd paulò diversam a Phædria, neque tamen absurdam, exhibere rationem visæ sunt.

F. 43. Rosa & Amarantus. Benferade, f. 31. Æsopus, f. 279.

V. 4. *Amarantus*] Plinius, 21, 10. *Provenit Augusto mense: durat in autumnum. . . & hibernas coronas facit.*

V. ult. *Contingit horum simile*] Phædrus, 4, 23, 9.

Quid horum simile tibi contingit, rustica?

F. 45, v. 1. *Magni maris*] Cicero, Som. Scip. c. 6. *Terra circumfusa illo mari, quod Atlanticum, quod Magnum, quem Oceanum appellatis.* Plinius, 3, 5. *Atlanticum, ab aliis Magnum.*

AD LIBRUM III.

PROL. v. 2: *Nostri priores*] Phædrus, 4, 19, 16.

Abiturus illuc, quò priores abierunt.

Plinius jun. l. 3, epist. 4. *Veniebas in mentem, priores nostros, &c.*

V. 11. *Igitur*] Quintilianus, Inst. 1, 5. circ. med. dicit posse dubitari, an vox *igitur* initio sermonis rectè ponatur: ipse tamen orditur libri 8 caput 1 ab hac eadem voce. Atque ita Plautus, Sallustius, Nepos, Phædrus, Tacitus.

F. 1. Sol & Aquilo. La Fontaine, l. 6, f. 3. Hegemon, f. 6. Camerarius, f. 360. Faber, f. 18. Jaius, t. 1, p. 741.

F. 2. Agricola & Ciconia. Benferade, f. 86. Æsopus, f. 175.

V. 12. *Subibis necem*] Lucretius, l. 6, v. 144.

Optimus hoc leti genus ergo quisque subibat.

F. 3. Piscator & Pisciculus. La Fontaine, l. 5, f. 31. Benferade, f. 111; f. 136. Æsopus, f. 124. Avien. f. 20.

V. ult. *Pretio spem non emo*] Verba sunt Terentii, Adel. 2, 2, 11, quorum quidem sensus est: Ego bonum præfens pro lucro incerto non pacifcor.

F. 4. Membra & Venter. La Fontaine, l. 3, f. 2. Benferade, f. 42. Anonymus Neveleti, f. 55. Regnerius, l. 2, f. 4. Faber, f. 17. Jaius, t. 2, p. 752. Quintilianus, Inst. 5, 11. *Menenius Agrippa plebem cum patribus in gratiam traditur reduxisse notâ illâ de mem-*

bris humanis adversus ventrem discordantibus fabulâ.

V. 15. *Cessare*] Id est, nihil agere. Ita sæpe apud Ciceronem.

F. 5. *Canis & Bos.* Richer, l. 7, f. 3. Benfer. f. 74. Le Noble, f. 56. Barlandus, ed. R. Steph. p. 145. Camerarius, f. 241.

V. 2. *Hirriens*] Festus: *Hirrire, quod genus vocis est canis rabiosa.* Sidonius Apollinaris, l. 4, epif. 7. *Est canibus innatum, ut, etsi non laurant, tamen hirriant.*

F. 6. *Puer & Fortuna.* La Fontaine, l. 5, f. 11. Benferade, f. 170. Æsop. f. 56. Rimichus, ed. R. Steph. p. 191.

E. 7. *Camelus & Jupiter.* Benferade, f. 100. Æsopus, f. 200. Avienus, f. 8.

F. 8. *Lupus & Hædus.* La Fontaine, l. 4, f. 15. Benferade, f. 27. Anonymus Neveleti, f. 29. Hermannus, ed. R. Steph. p. 122. Burmannus, f. 32.

V. ult. *Tenues*] Cicero, in Verr. 1, 47. *Quemadmodum tenuissimum quemque contempserit.* Pro Mur. c. 23. *Commoti animi sunt tenuiorum.*

F. 9. *Oves & Lupi.* La Fontaine, l. 3, f. 13. Benferade, f. 38. Æsopus, f. 241. Aptonius, f. 21. Hermannus, ed. R. Steph. p. 130. Camerarius, f. 218. Burmannus, f. 21. Jaius, t. 2, p. 745.

F. 10. *Vulpis & Caper.* La Fontaine, l. 3, f. 5. Benferade, f. 51. Æsopus, f. 4. Phædrus, l. 4, f. 8. Vide not. ad l. 2, f. 42.

V. 1. *Caper*] Qui & Hircus versa 17° appellatur. Servius, ad Virg. Ecl. 3, v. 10. *Tragædiæ præmium Caper fuerat.* Horatius:

Carmine qui tragico vilem certavit ob Hircum.

Virgilius, Ecl. 7, v. 7:

Vir gregis ipse Caper....

Conf. Ecl. 7, v. 7. Georg. 2, 380; & Hor. Ep. 10, v. 23.

F. 11. *Mulier & Gallina.* Benferade, f. 213. Æsopus, f. 24. Valla, ed. R. Steph. p. 57. Faber, f. 12.

F. 12. *Cancer & Vulpis.* Æsopus, f. 95.

F. 13. *Musicus.* Æsopus, f. 96.

V. 8. *Tertios gradus*] Vitruvius, 5, 6. *Gradus spectaculorum, ubi subsællia componantur;* 5, 7. *Orchestra inter gradus imos.*

F. 14. *Asinus & Canis.* La Fontaine, l. 4, f. 5. Benfer.

rade, f. 15. Hermannus, ed. R. Steph. p. 116, Burmannus, f. 10. Jaius, t. 2, p. 747.

V. 20. *Provomit*] Lucretius, 6, 446.

Turbinis immanem vim provomit, atque procellæ.

V. 24. *Commitigavit*] Terentius, Eun. 5, 8, 4.

Utinam tibi videam commitigari sandalio caput!

V. 26. *Torquenda*] Cicero, pro Cælio, c. 6. *Naturam torquere*. Phædrus, 4, 19, 21.

Quid mente cæcâ miserum torques spiritum?

F. 15. Bos & Vitula. Benferade, f. 162. Furetiere; f. 12. Æs. f. 177. Avienus, f. 36. Comm. t. 1. p. 319.

F. 16. Leo filiam Rustici amans. La Fontaine, l. 4, f. 1. Benferade, f. 9. Æsopus, f. 225.

F. 17. Culex, Leo, & Aranea. La Fontaine, l. 2, f. 9. Benferade, f. 105. Æsopus, f. 149.

F. 18. Columbæ & Accipiter. Anonymus Neveleti, f. 22. Camerarius, f. 202.

F. 19. Simia & Vulpis. Richer, l. 10, f. 16. Benferade, f. 43. Le Noble, f. 125. Anonymus Neveleti, f. 56. Hermannus, ed. R. Steph. p. 131. Regnerius, l. 2, f. 5. Burmannus, f. 22.

V. 1. *Simia*] Isidorus, Orig. l. 12, c. 2. *Simiarum genera quinque sunt: ex quibus Cercopithecici caudas habent*. Martialis, 14, 220.

Callidus emissas eludere Simius hastas,

Si mihi cauda foret, Cercopithecus eram.

F. 20. Auceps, Palumbus, & Serpens. Benfer. f. 148. Æsopus, 32.

F. 21. Afellus, ejusque Herus. Benferade, f. 97. Le Noble, f. 23. Avienus, f. 5. Barlandus, ed. R. Steph. p. 156. Camerarius, f. 155.

F. 22. Taurus & Caper. Benferade, f. 104. Æsopus; f. 281. Gabrias, f. 40. Avienus, f. 13.

F. 23. Corvus & Urna. Richer, l. 12, f. 13. Benferade, f. 115. Le Noble, f. 172. Avienus, f. 27. Camerarius, f. 255. Plinius, 10, 43, qui hanc historiam de Corvo narrat, non de Cornice, ut Avienus & alii.

V. 2. *Aqua brevior*] Virg. Æn. 1, 114.

In Brevia & Syrtes urget.

5, 220.

Et primùm in scopulo luctantem deserit ako

Sergestum, brevibusque vadis.

F. 24. Venator & Leo. La Fontaine, l. 3, f. 10. Benferade, f. 59. Æsopus, f. 223. Aphonius, f. 34. Avienus, f. 24. Faber, f. 7. Barmannus, f. 25.

F. 25. Corvus & Serpens. Le Noble, f. 103. Æsopus, f. 100. Faernus, f. 24.

F. 26. Rustici & Sarmenta. La Fontaine, l. 4, f. 10. Æsopus, f. 110. Porro Sarmenta ista longinqua, non ex ipsa, quæ immittitur in oculos, specie, sed ex imaginandi vi æstimantur. Malè ergo Richerius, præfationis, pag. 14, narrationem hanc verisimilem non esse, pronuntiavit.

F. 27. Avis, ejusque Pulli, & Villicus. La Fontaine, l. 4, f. 22. A. Gellius, l. 2, c. 29. Avienus, f. 21. Faernus, f. 96. Menagius, f. 1.

V. *In segete*] Seges apud scriptores antiquos sæpe significat agrum aratum, consitumque. Vide Varronem, de re rust. 1, 29; & Festum, voce *seges*; & Ciceronem, de Senect. c. 15; Orat. c. 15. Tuscul. l. 2, c. 5.

V. ult. *Ne expectaveris*] Ennius, apud A. Gellium, loco jam citato.

Ne quid expectes amicos, quod tute agere possies.

F. 28. Crocodilus & Vulpis. Benferade, f. 139. Æsopus, f. 9.

F. 29. Ursus, Leo, & Lupus. Benferade, f. 143. Le Noble, f. 111. Camerarius, f. 39.

V. 10. *Defecti viribus*] Tibullus, 2, 5, 76.

Ipsam etiam solem defectum lamina vidit.

Phædrus, 5, 6, 2.

Accessit alter æquè defectus pilis.

F. 30. Asinus dominos mutans. La Fontaine, l. 6, f. 124. Benferade, f. 144. Æsopus, f. 45. Faernus, f. 69. Jains, t. 1, p. 751.

V. 7. *Tegelas*] Prima syllaba hujus vocis est omnino longa.

V. 9. *Mutare dominum*] Phædrus, 1, 15, 2.

Nil, præter domini nomen, mutant pauperes.

F. 31. Aper & Cerva. Richer, l. 6, f. 18. Benferade, f. 158. Le Noble, f. 130. Æsopus, f. 54. Faernus, f. 78.

V. 1. *Dentium siccas*] Plinius, 18, 1. *Cum arbore evacuant, timentque cornua Elephantum & Uri: saxo Rhi-*

Necrotos : & utroque *Apri dentium sicas*.

F. 32. *Asinus* & *Equus*. Benferade, f. 165. *Æsopus*, f. 58. *Faernus*, f. 84.

E. 33. *Æthiops*. Benferade, f. 101. *Le Noble*, f. 3. *Æsopus*, f. 75. *Locmanus*, f. 17.

E. 34. *Muscæ*: *Æsopus*, f. 89.

F. 35. *Vespertilio* & *Mustelæ duæ*. *La Fontaine*, l. 2, f. 5. *Æsopus*, f. 109. *Faernus*, f. 77.

V. 2. *Vespertilio*] *Varro*, in *Agathone* :

Quid multa ? factus *Vespertilio* sum : neque
In muribus, neque planè sum in volucris.

Auctor *Philomela* :

Strix nocturna sonans, & *Vespertilio stridens*.

V. 27. *Ingenium versatile*] *Tale ingenium fuisse Catoni censorio*, testatur *Livius*, 39, 40.

F. 36. *Hædus* & *Lupus*. *Richer*, l. 12, f. 4. Benferade, f. 58. *Le Noble*, f. 182. *Launay*, f. 17. *Æf.* f. 139.

E. 37. *Tubicen* & *Hostes*. Benferade, f. 161. *La Motte*, l. 2, f. 18. *Æsopus*, f. 142. *Avienus*, f. 39. *Valla*, ed. R. *Steph.* p. 59.

V. 4. *Hominem neminem*] *Cicero*, ad *Fam.* 12, 55. *Ut hominem neminem plaris faciam* ; *Tuscul.* 1, 41. *Hominem quidem scire arbitror neminem*.

F. 38. *Accipiter* & *Guculus*. *Abstemius*, f. 7. *Camerarius*, f. 292.

V. 5. *Aviculas*] *Varro*, de *L. lat.* l. 7, c. 40. *Minima in quibusdam non sunt, ut avis, avicula, avicella: caput, capitulum, capitellum*. Hunc locum magnus ille *Josephus Scaliger* non intellexit. Sensus est *Varronis*, non dici latinè neque *avicellam*, neque *capitellum*, quamvis & *aviculam* & *capitulum* dicamus.

F. 39. *Capones duo*. *Abstemius*, f. 10.

E. 40. *Aranea* & *Hirundo*. *La Fontaine*, l. 10, f. 7. *Abstemius*, f. 4.

V. 3. *Kolans*] *Plinius*, 10, 24. *Hirundo sola avium non nisi in volatu pascitur*.

F. 41. *Vulpis* & *Ericius*. *La Fontaine*, l. 12, f. 13. *Hegemon*, f. 19. *Faernus*, f. 17. *Camerarius*, f. 397. *Menagius*, f. 4.

F. 42. *Struthiocamelus altum volandi cupidus*. *Camerarius*, f. 268.

V. 2. *Se subsilire*] Plinius, 10, 1. *Grandissimi*, & *panè bestiarum generis*, *Struthiocameli*. . . . *ceterò non sunt volucres, nec a terra tolluntur.*

AD LIBRUM IV.

PROL. v. 9. *Menippeas*] Suas Varro Satiras a Menippo, philosopho cynico, *Menippeas* appellavit.

V. 13. *Varro*] Seneca, consol. ad Helv. c. 8. *Varro doctissimus Romanorum*. A. Gellius, 3, 10, Varronis de septenario numero librum exponens: *Tum, inquit, ibi addit, se quoque jam duodecimam annorum hebdomadam ingressum esse, & ad eum diem septuaginta hebdomadas librorum conscripsisse.* Id est, se pervenisse jam ad annum vitæ quartum & octogesimum, librosque nonaginta supra quadringentos conscripsisse.

V. 20. *Communem*] Varronis ipsius versus ille est.

V. 24. *Obruit*] Turbo Cordubensis hic significat importunam illam eloquentiam, quam, veluti quemdam turbinem, immisit Latio Corduba. Martialis, 1, 61.

Duosque Senecas, unicumque Lucanum

Facunda loquitur Corduba.

Quintilianus, Inst. 10, 1, de eloquentia Senecæ philosophi: *Corrupta pleraque, atque eò perniciosissima, quòd abundant dulcibus vitiis.*

V. 30. *Indicet*] Seneca, consol. ad Polyb. c. 27. *Non audeo te usque eò producere, ut fabellas quoque, & Æsopos logos, INTENTATUM ROMANIS INGENIIS OPUS, solitâ tibi venustate connectas.*

F. 1. Sus & Leæna. Æsopus, f. 219. Faber, f. 11. Commirius, t. 2, p. 224.

F. 2. Puer & Passer fugitivus. Absternius, f. 43. Camerarius, f. 314.

F. 3. Pastor & Mare. La Fontaine, l. 4, f. 2. Benferade, f. 152. Æsopus, f. 49. Valla, ed. R. Steph. p. 61.

V. 2. *Pellaciâ*] Lucretius, 2, 556.

Subdola cùm ridet placidi pellacia ponti.

F. 4. Leo, Asinus, & Vulpis. Richer, l. 2, f. 10. Benferade, f. 163. Æsopus, f. 38. Faernus, f. 3. Targa, f. 13. Verdizotti, p. 175.

F. 5. Musculus & Felis. Absternius, f. 67.

F. 6. Invidus & Avarus. Richer, l. 8, f. 21. Benfer. f. 219. Avienus, f. 22. Camerarius, f. 252.

F. 7. Gallus, Asinus & Leo. Richer, l. 12, f. 11. Benferade, f. 53. Le Noble, f. 187. Æsopus, f. 66. Targa, f. 123.

V. 3. *Tergeat*] Horatius, l. 2, sat. 2, v. 23.

Gallinâ tergere palatum.

V. 10. *Virtutem dedit*] Vide Lucretium, 4, 714. Quin & Plinius, 8, 16, de Leone loquens: *Atque hoc, inquit, tale, tam sævum animal gallinaceorum cristæ, canisusque etiam magis, terrent.* Sed hoc esse falsum contendit La Boulaye le Gouz, peregrinationum parte 2^a, c. 53.

F. 8, v. 1. *Carnem rapuerat*] Phædrus, 1, 4, 2.

Canis per flumen carnem dum ferret natans.

V. 3. *Raptam*] Non vi sed furto. Ita Horatius, l. 1, epist. 17, v. 55.

Sæpe catellam,

Sæpe periscelidem raptam sibi fientis....

V. 20. *Decretoriam*] Vide Senecam, de Clem. 1, 14; & ejusdem epistolam 102; & Lipsium ad utrumque locum.

V. 25. *Dapem*] Sic Horatius, l. 1, epist. 17, v. 51, vocat prædam quâ potitus est Corvus.

V. ult. *Facetur*] P. Syri versus ille est.

F. 10, v. 2. *Lege moriendi*] Qualem nempe sanxisse finguntur belluæ rapaces in pecudes quas prædari poterint.

F. 11, v. 3. *Odium frangere*] Id est moderari. Consule Quintilianum, Inst. l. 9, c. 4; l. 10, c. 3. Lucanum, l. 1, v. 222; l. 5, v. 705. Silium, l. 1, v. 262, & Ciceronem, de Orat. l. 1, c. 19.

F. 11, v. 10. *Esse clanculum malus, &c*] Eodem ferè modo P. Syrus.

Apertè mala cum est mulier, tum demum est bona.

V. 11. *Hostis*] Terentius Hec. 5, 2, 23. *Nupta metretici hostis est.* Atque ad hunc locum Donatus: *Hostis, scilicet inimica.*

F. 12, v. 1. *Catellam*] Catellæ vox latina est, & ad canem pusillam significandam idonea, quippe quam surpassavit eo sensu Martialis tribus locis, atque etiam

Cicero, Divin. 1, 46, ut testantur manuscripti Codices multi & editio Mediolanensis, anni 1498.

F. 13, v. 6. *Faciant ad*] Martialis, 10, 45.

Non facit ad stomachum nostra lagena tuum.

F. 14. Musca, Trochilus, & Troffulus. Benferade, f. 31. Le Noble, f. 197. Abstemius, f. 16. Faernus, f. 45. Camerarius, f. 492.

V. 10. *Trochilus*] Regulus vulgò dicitur. Plinius, 10, 74. *Dissident Aquila & Trochilus, si credimus, quoniam Rex appellatur avium.*

V. 12. *Troffulorum*] Troffulus Senecæ, epist. 87, & Persio, 1, 82, ferè illud est, quod nos vocamus *posit-maire*, *salon rouge*.

V. 15. *Vivat, an*] Cicero, in Ant. 13, 16. *Vivat, an mortuus sit, quis aut scit, aut curat?*

F. 15. Avarus & Thesaurus. La Fontaine, l. 4, f. 20. Benferade, f. 156. Æsopus, f. 59. Faernus, f. 48.

V. ult. *Tam deest avaro*] P. Syri versus ille est.

F. 17. Vulpis sine cauda. La Fontaine, l. 5, f. 5. Benferade, f. 166. Æsopus, f. 7. Faernus, f. 61. Jaius, 2, p. 744.

F. 18. Mustela & Mures. Barlandus, ed. R. Steph. p. 146. Phædrus, l. 4, f. 1. Vide not. ad l. 2, f. 42.

F. 20. Anicula & ejus Ancillæ. La Fontaine, l. 5, f. 6. Benferade, f. 164. Æsopus, f. 179.

F. 21. Vulpis, Asinus, & Leo. Richier, l. 4, f. 16. Æsopus, f. 116. Faernus, f. 82. Camerarius, f. 481.

F. 22. Mituus ægrotans. Æsopus, f. 132. Faernus, f. 13. Gudius, f. 1.

F. 23. Pardus & Vulpis. Benferade, f. 122. Bourfaut, com. 2, act. 3, sc. 3. Hegemon, f. 16. Æs. f. 162. Avienus, f. 40.

V. 1. *Cavillâ*] Plautus, Aul. 4, 4, 11.

Aufer cavillam; non ego nunc nugas ago.

F. 24. Deus ligneus. La Fontaine, l. 4, f. 8. Benferade, f. 83. Æsopus, f. 128.

V. 2. *Paganus*] Cicero, pro Domo, c. 28, Paganos vult eos intelligi cives ex infima plebe, qui pagos suburbanos incolebant.

F. 25. Juvenes duo & Urfus. La Fontaine, l. 5, f. 20. Benferade, f. 101. Æsopus, f. 253. Avienus, f. 9. Abstemius, f. 49.

V. 1. *Transfegerant*] Cicero, ad Attic. 2, 4. *Cura, ut cum Titinio transigas.* Calvinus, Lexico Juridico: *Transigere verbum usurpatur generaliter pro quavis conventionione.* Vide Ciceronem, pro Cluent. c. 39, Tacitum de Mor. Germ. c. 19; & Terent. Andr. v. ult.

V. 2. *Stipulantibus*] Cicero, pro Rosc. com. c. 4. *Stipulatus es? ubi? quo die? quo tempore? Quis spondidisse me dicit?*

F. 26, v. 4. *Nimietate*] Columella, 6, 24. *Nimietate verni pabuli pseudæ exhilarata lasciviant.* Palladius, 3, 22. *Vitem nimietate fetus onerant.*

V. 9. *Corporis obesitate*] Idem ibid. *Nimia corporis obesitas.*

F. 27. *Puer & Turbo.* Regnerius, l. 1, f. 10.

V. 1. *Turbinam exerceat*] Vide Virgilium, Æn. 7, 378.

V. 4. *Plaga darent*] Virgilius, ibid. v. 380.

Dant animos plagæ.

Cicero, pro Flac. c. 27. *Est proverbium, Phrygem plagis feri solere meliorem.*

F. 28. *Leo, Agnus, & Cerva.* Æsopus, f. 228.

AD LIBRUM V.

PROL. v. 24. *Emulatio*] Cicero, Tuscul. 4, 8. *Imitatio virtutis, emulatio dicitur.*

V. ult. *Extrema*] Lege: *non ultima.*

F. 1. *Camelus.* La Fontaine, l. 4, f. 10. Æs. f. 128. *Faernus*, f. 18.

V. 6. *Bilem*] Plinius, 11, 37. *Fel Cameli non habent.*

E. 3, v. 2. *Probra ingesserat*] Livius, 2, 47. *Concurant portis, ingerunt probra.*

F. 4. *Carbonarius & Fullo.* Richer, l. 6, f. 15. *Benser.* f. 123. *Æsopus*, f. 12. *Faernus*, f. 63.

F. 5. *Cervus & Vitis.* La Fontaine, l. 5, f. 15. *Benser.* f. 175, *Æsopus*, f. 65. *Faernus*, f. 70. *Jaius*, t. 1, p. 751. *Verdizout*, p. 270.

F. 6. *Canis & Vulpis.* Æsopus, f. 69.

V. 3. *Cacos paris*] Vide Plinium, 8, 40.

F. 7. *Ager, in quo Thesaurus.* La Fontaine, l. 5, f. 9. *Benserade*, f. 169. *Æsopus*, f. 22. *Faernus*, f. 35. *Jaius*, t. 1, p. 753. *Targa*, f. 93.

V. 12. *Quàm longa est dies*] Virgilius, *Æn.* 4, 193.
Nunc hiemem inter se luxu, quàm longa, fovere.

F. 8, v. 1. *Collineans*] Collineare, est idem rectâ lineâ ad id, quod propositum est, dirigere. Vide Ciceronem, *De fin. bon. & mal.* 3, 6, & *Divin.* 2, 59.

F. 9, v. 18. *Satullum*] Varro, *de re rust.* 2, 2. *Agni satulli lacte.*

F. 10. Gallina & ova Crocodili. Le Noble, f. 88. *Æsopus*, f. 117. Faernus, f. 79.

V. Ova Crocodili] Plinius, 8, 25. *Crocodylus paris ova, quanta Anseres.*

F. 11. Vulpis & Rubus. Le Noble, f. 179. Gabrias, f. 8. Camerarius, f. 369. Targa, f. 61. Verdizoui, p. 257.

V. 1. *Agitata*] *Excitare & agitare*, sunt verba venetica. Vide Ciceronem, *Offic.* 3, 17. Horatium, *l.* 2, *Od.* 13, v. 39, & alios.

F. 12. Piscator & Thunnus. *Æsopus*, f. 17.

F. 13. Delphinus & Simius. La Fontaine, *l.* 5, f. 7. Benferade, f. 116. *Æsopus*, f. 88. Faernus, f. 36.

F. 14. Fures & Gallus. Richer, *l.* 8, f. 9. *Æs.* f. 97.

V. 5. *Tantò magis moriere*] Terentius, *And.* 4, 4, 35.

Suam gnatam non dabit ? Tantò hercle magis dabit.

F. 15. Corvus, Afellus, & Agaso. *Æsopus*, f. 115. Faernus, f. 89.

F. 16. Amnis & Fons. Benferade, f. 184. Bourfaul, *com.* 2, act. 3, sc. 9. Abstemius, f. 57.

F. 17. Culex & Taurus. Richer, *l.* 2, f. 8. La Motte, *l.* 1, f. 13. *Æsopus*, f. 217. Faber, f. 13. Burm. f. 31.

F. 19. Sus opima. Camerarius, f. 276.

F. 20. Cera & Later. Abstemius, f. 54. Camerarius, f. 319.

F. 21. Lupus & Mulus. La Fontaine, *l.* 5, f. 8: *l.* 12, f. 17. Camerarius, f. 235. Menagius, f. 5. Jäius, *t.* 2, p. 148.

V. 3. *O qui vocaris ?*] Vide Terentium, *Adel.* 5, 6, 3, & Virgilium, *Æn.* 1, 326.

F. 22. Fluvii duo, alter perstrepens, alter silens. Camerarius, f. 290.

F. 23. Pica & Columba. Abstemius, f. 6.

F. 24. Avarus & ejus filius. Abstemius, f. 179.

F. 25. Arbores. Absternius, f. 12.

F. 28. Bubulcus & Hercules. La Fontaine, l. 6, f. 18. Avienus, f. 32. Faernus, f. 91. Camerarius, f. 359.

F. 30. Leo & Musculus. La Fontaine, l. 2, f. 10. Benferade, f. 16. Æsopus, f. 221. Gudius, f. 4. Jaius, t. 1, p. 743.

V. 2. *Lascivendo*] Ovidius, Met. 7, 320.

Exsilit agnus,

Lascivitque fugâ.

Columella, 6, 24. *Pecudes exhilarata lascivunt.*

V. 9. *Rudere.* Virgilius, Æn. 7, 16.

Hinc exaudiri gemitus, iræque Leonum,

Vincla recusantum, & sera sub nocte rudentum.

F. 31. Asellus onustus sale, deinde spongiis. La Fontaine, l. 2, f. 10. Benferade, f. 179. Æsopus, f. 258. Faernus, f. 6.

F. 32. Cucurbita & Arbor. S. Cyrillus, l. 3, f. 4. Camerarius, f. 274. Commirius, t. 1, p. 316.

F. 33. Lepus & Testudo. La Fontaine, l. 6, f. 10. Benferade, f. 67. Æsopus, f. 292. Locmanus, f. 20. Jaius, t. 1, p. 714.

V. *Avibus bonis*] Ovidius, Met. 5, 640.

Ite bonis avibus.

F. 35. Cæsus & Felis. Le Noble, f. 21. Absternius, f. 116. Camerarius, f. 140. Vide & Menotum, serm. quadrag.

V. ult. *Damnum dabunt*] Terentius, And. 1, 1, 116.

Quid facias illi, qui dederit damnum aut malum.

F. 36. Lupi fides. Camerarius, f. 459.

F. 37. Vulpis & Ericius. La Fontaine, l. 9, f. 14. Benferade, f. 70. Camerarius, f. 394. Jaius, t. 2, p. 241.

F. 38. Olitor & Sepes. Absternius, f. 189.

F. 39. Alba-spina & Ficus. S. Cyrillus, l. 2, f. 23.

F. 40. Sol & Noctua. Camerarius, f. 400.

F. 40. Amygdala & Pyrus. La Motte, l. 4, f. 2.

V. ult. *Ad frugem pervenire*] Vide Quintilianum, Inst. 1, 3.

F. 42, v. 12. *Robustum malum*] Cicero, in Ant. 5, 2. *Omne malum nascens facile opprimitur, inveteratum fit plerumque robustius.*

V. ult. *Insanabiles*] Livius, 28, 25. *Nihil tristius, aut insanabilius.* Seneca, de ira, 3, 41. *Jam insanabilis est*

PROL. v. 9. *Manticam*] Catullus, 22, 20.

Suus cuique attributus est error :

Sed non videmus, manticae quod in tergo est.

Horatius, l. 2, sat. 3, v. 299.

Respicere ignoto discet pendentia tergo.

Phædrus, 4, 8, 1.

Peras imposuit Jupiter nobis duas :

Propriis repletam vitis post tergum dedit ;

Alienis ante pectus suspendit gravem.

V. 26. *Mentis affectu*] Ovidius, Trist. 4, 3, 31.

Nec dicere possum,

Affectum quem te mentis habere velim.

F. 2. *Ursus & Uxor ejus.* Abstemius, f. 147.

F. 3. *Boves & Lanius.* Camerarius, f. 227.

V. ult. *Nullus alienum reputat*] Terentius, Heaut. 2, 1, 25.

Homo sum : humani nihil a me alienum puto.

F. 4. *Aquila & Pavo.* Abstemius, f. 107.

V. 4. *Propter Reginae metam*] Id est, quia metuit Reginam. A Gellius, 9, 12. *Metus hostium rectè dicitur, & cum timent hostes, & cum timentur : itaque Sallustius in historia prima METUM POMPEII dixit, non quòd Pompeius metueret, sed quòd metueretur.* Quintilianus, Inst. 6, 2. *Metum duplicem intelligi volo, quem patimur, & quem facimus.*

V. 5. *Murmurat*] Id est, loquitur ita leviter, ut dicta non intelligantur. Vide Varronem, de L. Lat. l. 5, c. 7.

F. 5. *Jupiter, Apollo & Momus.* Benferade, f. 209.

V. 1. *Quam quisque nbris*] Versus ille optimus Ciceronis est, Fusc. l. 1, 18, hanc porro fabulam sic olim duobus versiculis expressimus :

Jupiter & Phoebus cantu certare parabant :

At Momus : Canat hic, inquit, & ille tonet.

F. 7. *Murium conventus.* La Fontaine, l. 2, f. 2. Benferade, f. 103. Abstemius, f. 195. Faernus, f. 47. Regnerius, l. 1, f. 1. Targa, f. 1. Verdizotti, p. 105.

V. ult. *Executor*] Paterculus, 2, 45. *Malorum propositorum executor acerrimus.*

- F. 8. Ranunculus & Rana. Æsopus, f. 84. Faernus, f. 33. Targa, f. 2. Verdizotti, p. 108.
- V. 3. *Incolam*] Phædrus pariter de Rana, 1, 6, 6.
Quædam tum stagni incola.
- F. 9. Nitedula & Mustela. La Fontaine, l. 3, f. 17. Benferade, f. 47. Le Noble, f. 146; f. 180. Boursault, com. 1, act. 1, sc. 2. Gabriæ, f. 47. Horatius, l. 1, epif. 7, v. 29. Æsopus, apud S. Hieronymum, epist. ad Salvinam.
- V. 1. *Nitedula*] Mus agrestis. Cicero, pro Sext. c. 33. *Ut illa ex vepreculis extracta nitedula rempublicam conatur arrodere.* Horatius, loco citato:
Fortè per angustam tenuis Nitedula rimam
Repserat in cumeram frumenti.
- V. 9. *Ad proprium larem*] Virgilius, Georg. 4, 43, de apibus.
Sub terra fodere larem.
- F. 10. Quercus & Arundo. La Fontaine, l. 1, f. 22. Benferade, f. 65. Aphthonius, f. 36. Faernus, f. 50. Jaius, t. 2, p. 743. Targa, f. 49. Verdizotti, p. 88.
- V. 4. *Quid te fiet?*] Terentius, And. 4, 2, 26. *Quid me fiet?* Cicero, ad Att. 6, 1. *Quid illo fiet?* In Verr. 3, 40. *Quid Cleomene fiet?*
- V. 12. *Frigido ab axe, &c.*] Verba illa sunt Varronis, in Marcipore.
- F. 11. Puer & Pædagogus. La Fontaine, l. 1, f. 19. Locmanus, f. 25.
- F. 12. Puella rustica, & Lactis cymbium. La Fontaine, l. 7, f. 10. Specimen Sap. Ind. sect. 6. Camerarius, f. 408.
- V. 6. *Hinc*] Ex ovorum illo numero.
- V. 13. *In arvo florido*] Virgilius, Ecl. 3, v. 100.
Eheu! quàm pingui macer est mihi taurus in arvo!
Ovidius, Met. 2, 791, de Invidia:
Quacumque ingreditur, florentia proterit arva.
- F. 13. Leo bellum parans. La Fontaine, l. 5, f. 19. Abstemius, f. 95. Jaius, t. 1, p. 744.
- V. 7. *Elephas*] Æque, ac elephantus, dicitur.
- V. 26. *Demissis auriculis*] Horatius, l. 1, sat. 9, v. 20.
Demitto auriculas, at iniquæ mentis asellus.

F. 14. Pastor & Molossus. La Fontaine, l. 8, f. 18.
Jaius, t. 1, p. 743.

F. 15. Ostrea & Viatores. La Fontaine, l. 9, f. 9. Déf-
préaux, epist. 2, & hujus interpretes, Moneta, carm.
10, atque Godellus, p. 189.

F. 17. Asini duo & Vulpis. La Fontaine, l. 11, f. 5.

V. 2. *Mutuum muli scabunt*] His ipsis verbis inscripta
fuit satira quædam Varronis menippea, ut refert No-
nius, voce, *Grallatores*. Vide & Aufonium, idyl. 5,
præf. 3^a.

F. 18. Philomela, Corvus, & Bubo. Richer, l. 2, f. 18.

V. 20. *Medullitus*] Festus: *Medullitus, ex intimis me-
dullis*. Vide Plautum, Most. 1, 3, 86. Truc. 2, 4, 85.

V. 24. *Evigilat*] Vide not. ad l. 1, f. 14, v. 18.

V. 31. *Cantrix*] Varro, de re rust. 3, 5. *Aves cantri-
ces, ut Lusciniola*.

V. 52. *Bubo*] Plinius, 7, 49. *Deserta incolit: noctis
monstrum: nec cantu aliquo vocalis, sed gemitu*.

F. 19, v. ult. *Humilibus*] Phædrus, 1, 30, 1.

Humiles laborant, ubi potentes dissident.

F. 21, v. 8. *Si qua fors ferat*] Virgilius, Æn. 2, 94.
Fors si qua tulisset.

V. 15. *Carnem oleaginam*] Plinius, 15, 3. *Olive
constant nucleo, oleo, carne, amurcâ*.

F. 22. Noctua & Gallus. Richer, l. 14, f. 2.

F. 23. Apis & Eruca. Richer, l. 8, f. 22.

F. 24, v. 4. *Nidulantem*] Varro, l. 1 hebdomadam, apud
Nonium, c. 2, n. 589. *Halcyones hieme in aqua nidu-
lantur*. A. Gellius, 2, 29. *Cassita nidulatur in segetibus*.

V. 8. *Cogor veritatis viribus*] Phædrus, 1, 1, 9.
Repulsus ille veritatis viribus.

V. 15. *Corpulentior*] Plautus, Epid. 1, 1, 8.

Corpulentior videre, atque habitior.

Columella, 6, 3. *Nitidum & corpulentum pecus*.

F. 26. Quercus & Edera. Richer, l. 5, f. 15.

F. 27, v. 7. *Lusciniæ*] Luscinius æque, ac Lusciniæ,
dicitur. Vide Senecam, epist. 76, atque Phædrum, 3,
18, 1 & 11.

V. 6. *Modos*] Cicero, Divin. 2, 3; *varietates vo-
cum aut modos noscere*.

V. 8. *Pretio, precibus*] Terentius, Eun. 5, 9, 24.
Perfuc

Perfice hoc precibus, pretio. Phædrus, 5, 7, 18. *Adducit pretio, precibus.*

V. ult. *Vitiositas*] Cicero, *Tuscul.* 4, 15. *Virtutis contraria est vitiositas.*

F. 29, v. 10. *Trifsticulus*] Cicero, *Divin.* 1, 46. *Paulus consul filiulam suam osculans, advertit trifsticulam.*

AD LIBRUM VII.

PROL. V. 9. *Sapientum octavus*] Horat. l. 2, sat. 3, v. 296.

Hæc mihi Stertinius, *Sapientum octavus.*

V. 11. *In basi*] Phædrus, l. 2, *Epil.* v. 1.

Æsopo ingentem statuam posuere Attici,

Servumque collocarunt æternâ in basi.

Sed & Agathias, *Anthol.* 4, c. 33, *epig.* 9. *Lysippum sculptorem eximium laudat, quod Æsopum supra septem Sapientes arte suâ extulerit.*

F. 2. *Viator & Platanus.* *Benferade*, f. 135. *Æf.* f. 225.

V. 5. *Caulas corporis*] *Lucretius*, 6, 839.

Dispergunt animas per caulas corporis omnes.

4, 621.

Inde quod exprimimus, per caulas omne palatî

Diditur, & raræ per plexa foramina linguæ.

F. 3. *Luporum Legati ad Anglorum Regem.* *Furet.* f. 48.

V. 4. *Portare liceat*] *Lupi*, quanquam sunt in *Scotia* frequentes, nusquam videntur in *Anglia*. *Consule Camdeni Britanniam*, p. 592, *edit. Lond. 1600, in-4°.*; & p. 640.

Vide etiam *Guardianum*, n°. 40. *Narrat quoque Plin.* 9, 58, non esse *lupos*, nec in *Olympo Macedoniæ monte*, nec in *Creta insula*.

V. 6. *Milliarium in gregem*] *Varro, de re rust.* 2, 10. *Greges ovium milliarios faciunt quidam.*

F. 4. *Canis fugitivus & Herus.* *Abstemius*, f. 36. *Færnus*, f. 52. *Targa*, f. 50.

F. 5. *Jupiter & Rusticus.* *La Fontaine*, l. 6, f. 4. *Færnus*, f. 98. *Targa*, f. 104. *Verdizotti*, p. 290.

V. 3. *Transegerat*] Vide not. ad l. 4, f. 25, v. 1.

V. 7. *Occat*] *Horatius*, l. 2, *epist.* 2, v. 161, *Cùm segetes occat.* *Cicero de Senect.* c. 15. *Semen occacatum; ex quo occatio nominata est.*

F. 6, 9. *Operam dicant*] *Terentius*, *Phor.* 1, 2, 12,

T

Hanc operam tibi dico. Cicero, ad Fam. 2, 6. *Hoc a te peto, ut huic meæ laudi tuum studium dices.*

V. 21. *Excubantes in vultibus*] Horatius, l. 4, od. 13. v. 8, de Cupidine :

Pulchris excubat in genis.

F. 7. *Leo furiosus, & Lupus.* Gabrias, f. 4. *Faernus*; f. 5. *Camerarius*, f. 149. *Targa*, f. 12. *Verdiz*, p. 188.

V. ult. *Furor ubi*] P. Syrus :

Fulmen est, ubi cum potestate habitat iracundia.

F. 8. *Canis mordax.* Benferade, f. 99. *Æfopus*, f. 214; *Avienus*, f. 7. *Targa*, f. 132.

F. 9. *Hirundo & Luscinus.* *Camerarius*, f. 364.

V. 33. *Cunctis auribus*] Phædrus, 3, 18, 3, de Luscinio :

Illum esse cunctis auribus admirabilem.

F. 10. *Ensis & Vomer.* La Motte, l. 3, f. 14.

V. 2. *Confortione*] Usurpatur confortionis vox pro consociatione apud Livium, Ciceronem & alios.

V. 7. *Tuam herilem manum.*] Terentius, Eun. 5, 5, 20. *Nostrum herilem filium.*

F. 12. *Opilio & Oves.* La Fontaine, l. 9, f. 19. *Abstemius*, f. 127.

V. 11. *Opilio bonus*] Horatius, l. 2, sat. 3; v. 31.

O bone, ne te

Frustrere; insanis.

V. 18. *Inhorruit rubus*] Horatius, l. 1, od. 23, v. 5, de Hinnuleo :

Nam seu mobilibus vepris inhorruit

Ad ventum foliis, seu virides rubum

Dimovère lacertæ,

Et corde & genibus tremit.

F. 13.] *Ardea & Pisces.* La Fontaine, l. 7, f. 4. *Boursault*, com. 2, act. 1, sc. 4.

V. 15. *Gobio*] *Columella*, 9, 17. *Exiguus gobio.* *Juvenalis*, 11, 37.

Ne nullum cupias, cum sit tibi gobio tantum

In oculis.

F. 14, v. 1. *Asellus*] Idem est atque *Asinus*, etiam *vetulus*. Vide *Ciceronem*, *Virgilium*, *Horatium*, & alios.

F. 15, v. 1. *Intubis*] *Virgilius*, *Georg.* 1, 120. *Et amaræ intuba fibris.* Ad quem locum *Pierius Valerianus*

docet, scribendum esse *intuba*, non verò *intyba*.

F. 16. Ollæ duæ. La Fontaine, l. 5, f. 2. Benferade, f. 102. Æsopus, f. 295. Avienus, f. 11. Faernus, f. 1. Targa, f. 4. Verdizotti, p. 54.

F. 17. Milui & Columbæ. La Fontaine, l. 7, f. 8. Abstemius, f. 96. Jaius, t. 1, p. 742.

V. 8. *Caducus cruor*] Horatius, l. 2, od. 13, v. 11.

Te triste lignum, te caducum

In domini caput immerentis.

l. 3, od. 4, v. 42.

Fulmine sustulerit caduco.

Seneca, Quæst. nat. 2, 23. *Credibile est, ignem caducum excuti.*

V. 11. *Media pax*] Vide not. ad l. 10, f. 34, v. ult.

F. 18, v. 2. *In liquoris speculo*] Phædrus, 1, 4, 3.

Lympharum in speculo vidit simulacrum suum.

F. 20, v. 5. *Dies auferret aliquod*] Cicero, ad Fam. 1, 16. *Quod est dies allatura.* Virgilius, Æn. 11, 425.

Multa dies, variusque labor mutabilis ævi

Retulit in melius.

V. 6. *Spolium corporis*] Seneca Trag. Hypp. v. 77.

Nullaque non dies

Formosi spolium corporis abstulit.

V. ult. *Ex beato fit miser*] Cicero, Partit. Orat. c. 57. *Nihil est enim tam miserabile, quam ex beato miser.*

F. 21. Avis solitaria. Richer, l. 3, f. 21.

V. 12. *Movere obstinatos*] Vide not. ad l. 10, f. 24, v. 2.

V. 41. *Commeantes*] Cicero, nat. Deor. 2, 30. *Naturis his ulero citroque commeantibus.*

F. 22. Mustela, Cuniculus, & Felis. La Fontaine, l. 7, f. 16. Specimen Sap. Ind. sect. 4. Jaius, t. 1, p. 750.

V. 10. *Vacuum occupantis*] Cicero, Offic. 1, 7. *Sunt autem privata nulla natura, sed aut veteri occupatione, ut qui quondam in vacua venerunt, &c.*

V. 23. *Falculam*] Plinius, 8, 15, animalium rapacium ungues falculas vocat: atque hinc dictos esse Falcones Festus docet.

F. 23. Senex & Mors. La Fontaine, l. 8, f. 1. Abstemius, f. 99.

F. 24. Testudo & Anates duæ. La Fontaine, l. 10, f. 3. Specimen Sap. Ind. sect. 1. Camer. f. 380. Jaius, t. 1, p. 749.

T ij

V. 19. *Domiporta*] Vocem hanc, quã vetus poeta; apud Ciceronem, *Divin.* 2, 64, utitur, ut cochleam significet, non esse, nisi per jocum, adhibendam, censemus.

F. 25, v. 40. *Ordinariam escam*] Livius, 7, 43. *Consiliis ordinariis*. Seneca, *Benef.* 8, 28. *Ordinarium officium*.

AD LIBRUM VIII.

PROL. V. 16. *Literis mandasse*] Aristophanes, *Avibus*; v. 471.

ὄυδ' Αἰσωπον πεπάτεκας :

Æsopum non trivisti. Quomodo autem teri, sive legi; auctor potuisset ille, cujus scripta non exstissent?

V. 28. *Planudes*] Maximus Planudes, qui vitam Æsopi scripsit, vel potius ineptè diffinxit, fabulasque edidit, quæ sub hujus nomine circumferuntur, anno 1347 adhuc in vivis erat.

F. 1. Momi censura. Richer, l. 2, f. 4. *Æsop.* f. 193. Faernus, f. 192. Targa, f. 96.

V. 9. *Fenestrandum*] Vitruvius, l. 3, init. *Memoratur dixisse (Socrates) oportuisse hominum pectora fenestrata & aperta esse*.

F. 2. Papilio & Apis. Commirius, t. 1, p. 308.

V. ult. *Miscuit*] Horatius, *Ar. poet.* 343.

Omne talit punctum; qui miscuit utile dulci.

F. 3. Divinus. Benserade, f. 172. *Æsopus*, f. 40. Faernus, f. 72. Targa, f. 67.

V. 1. *Divinus in foro*] Horatius, l. 1, sat. 6, v. 113.

Fallacem circum, vespertinamque pererro

Sæpe forum: assisto Divinis.

F. 4. Accipiter & Noctua. La Fontaine, l. 5, f. 18.

V. 7. *Porrò*] Syllaba hujus vocis ultima corripitur potest. Juvenalis, 7, 98.

Vester porrò labor secundior, historiarum
Scriptores.

Statius, *Theb.* 7, 545.

Tu porrò sequeris.

V. 15. *In tales formas*] Terentius, *Eun.* 2, 3, 5. *Elegans formarum spectator*.

V. 16. *Auras circinat*] Ovidius , Met. 2 , 720.

Inclinat cursus , & easdem circinat auras.

F. 5 , v. 12. *Dotes*] Plinius , 16 , 10. *Exceptâ Larice , quæ nec ardet , nec carbones facit , nec alio modo ignis vi consumitur , quàm lapides... materies præstantior longè , incorrupta vis , emori contumax... Picea minùs alta , quàm Larix.* Vitruvius , 2 , 9. *Larix non est NOTUS , nisi his municipibus , qui sunt circa ripam fluminis Padi & litora maris Adriatici.* Palladius , 12 , 15. *Larix utilissima : præsidium contra incendia.* Non illa vera Larix est , quam memorat Mathiolus , descriptione Plinianâ deceptus , in qua quidem falsò dicitur abundare resinâ Larix. In hoc tantùm erravit Plinius. Veræ Laricis fragmentum Amstelodami ostendebatur ante hos annos circiter quinquaginta.

V. 31. *Fictas æstimare*] Martialis , 11 , 1 , 7.

Ecquid te satis æstimas beatum ?

Phædrus , 3 , 4 , 5.

Ridiculè magis hoc dictum , quàm verè æstimo.

Sallust. fragm. orat. Lepidi : *Quæ ipsi nefanda æstimatis.*

F. 7 , v. 1. *Sophistæ*] Cicero ; Acad. 4 , 23. *At quis est hic ? num Sophistes ? Sic enim appellantur ii , qui ostentationis aut quæstus causâ philosophantur.*

V. 9. *Loquentiam*] Sallustius , Catil. c. 5. *Satis loquentia , sapientia parum.* Plinius jun. 5 , 20. *Loquentia multis , atque etiam impudentissimo cuique maxime contingit.*

V. 32. *Animi teneritudinem*] Varro , de re rust. 1 , 36. *Terra teneritudinem habet.* Apuleius , Metam. l. 5. *Id tolerare pro animi tui teneritudine non poteris.*

F. 9. *Perdix & Auceps.* Richer , l. 1 , f. 11. *Æf. f. 167.* Jaius , t. 1 , p. 739.

F. 10. *Parasitus & Pisciculi.* La Fontaine , l. 8 , f. 8. *Abstemius , f. 118.* Jaius , t. 1 , p. 755.

V. 2. *Delicia populi*] Plautus , Most. 1 , 1 , 14. *Sic autem loqui extra jocum licere non puto.*

F. 11. *Apis & Jupiter.* *Æsopus , f. 244.* *Camerarius , l. 243.* Jaius , t. 1 , p. 747.

F. 12. *Leænæ apotheosis.* La Fontaine , l. 8 , f. 14. *Abstemius , f. 148.* Jaius , t. 1 , p. 747.

V. 15. *Luxus concelebras*] Livius , 8 , 7. *Quantùm*

militaribus studiis funus ullum concelebrari potest.

V. 19. *Inferias date*] Ovidius, *Fast.* 5, 422.

Inferias tacitis manibus illa dabunt.

V. 21. *Causam oravit*] Phædrus, 1, 10, 7.

Uterque causam cum perorassent suam.

F. 13. *Agnus, Canis, & Lupus.* Jaius, t. 1, p. 745.

V. 24. *Præter latrare*] Horatius, l. 2, sat. 5, v. 68.

Nil sibi legatum, præter plorare.

F. 14. *Homines duo & Thesaurus.* La Fontaine, l. 9,

f. 169.

V. 4. *Literam longam*] Plautus, *Aul.* 1, 1, 37.

Ex me unam faciam literam

Longam, meum laqueo collum quando obstrinxero.

F. 15, v. 13. *Importunitas*] Terentius, *Andr.* 1, 44
importunitatem spectate anicula. Quæ verba gallicè doctissima femina Daceria sic reddidit: *Voyez un peu l'importunité de cette vieille.*

F. 15, v. 20. *Periclymenis*] Plinius, 27, 12. *Periclymenus nascitur in sepibus, convolvens se adminiculis quibuscumque.*

V. 21. *Tantæ magnitudini*] Phædrus, 1, 24, 2.

Et tacta invidia tantæ magnitudinis.

F. 16. *Porcus & Sturni.* Richer, l. 12, f. 11.

V. 6. *Meus ille stupidus*] Catullus, 17, 21. *Iste meus stupor.* Terentius, *And.* 4, 1, 27. *Hic meus carnifex.*

F. 17. *Pica & Acanthis.* Richer, l. 2, f. 17.

V. 7. *Acanthis*] Virgilius, *Georg.* 3, 336.

Cùm frigidus æra vesper

Temperat, & saltus reficit jam rosca luna,

Litoraque Halcyonem resonant & Acanthida tūmi.

Quam, inquit Servius ad hunc locum, alii Lusciniam esse volunt, alii verò Carduelem. At quidam animadvertentes, tempus hic a Virgilio memorari nocturnum, quo Luscinia, non Carduelis, cantare solet, Lusciniam ibidem satis apertè indicari putant.

V. 10. *Durabat*] Virgilius, *Æn.* 1, 207.

Durate; & vosmet rebus servate secundis.

V. 13. *Aurium operam*] Plautus, *Bacch.* 4, 9, 72.

Ubi lubet, recita: aurium operam tibi dico.

V. 17. *Quibus sustineret spiritum*] Phædrus, 3, 2, 6,

Misere panem, ut sustineret spiritum.

V. ult. *Valere*] Cicero pro Mur. c. 18. *Valebunt autem semper arma.*

F. 18, v. 2. *Catulos transferret*] Plinius 29, 4. *Mustela catulos suos, ut auctor est Cicero, quotidie transfert, mutatque sedem.*

F. 20. *Leo iratus.* Le Brun, l. 5, f. 23. Specimen Sap. Ind. sect. 1.

F. 22, v. 4. *Papilionum*] Plinius, 11, 32. *Progignitur vermiculus parvus, & triduo mox Eruca.... hac Eruca, quam chrysalidem appellant, rupto deinde cortice, volat papilio.*

F. 23. *Fur deceptus.* La Fontaine, l. 10, f. 5.

V. 18. *Præter animo dejici*] Vide not. ad f. 13.

F. 24. *Vulpis & Lupus.* La Fontaine, l. 11, f. 6.

V. 8. *Situlis*] Vitruvius, 10, 9. *Duplex ferrea catena collocabitur, habens situlos pendentes.... Ita versatio rotæ effert situlos in summum.*

V. ult. *Quod cupimus*] Cæsa, B. Gall. 3, 18. *Perè libenter homines id, quod volunt, credunt.*

F. 25. *Cervus æger.* La Fontaine, l. 12, f. 6. Richer, l. 8, f. 15. Faber, f. 2.

F. 26. *Graculus.* Richer, l. 8, f. 8.

V. 1. *Graculus*] *Avis nigri, non varii coloris.* Martialis, 1, 116.

Sed quamdam volo nocte nigriorem,

Formicâ, pice, Graculo, cicadâ.

Aldhelmus episcopus, qui sub finem seculi septimi floruit, carmine de laude virginitatis:

Haud etiam vilescit Graculus ater.

V. 2. *Fur ipsemet ille*] Vide Phædrum, 1, 3.

F. 27. *Musarum Alumnus & Bombyx.* Richer, l. 8, f. 13.

V. ult. *Repere per humum*] Horatius, l. 2, epist. 1, v. 251 *Repentes per humum.*

F. 28. *Formica & Jupiter.* Richer, l. 7, f. 2.

V. ult. *Dum annuit*] Ovidius, Met. 2, 531. *Di maris annuerant. 4, 538. Annuit oranti Neptunus.*

F. 29. *Cultor arborum imperitus.* La Fontaine, l. 12, f. 20. A Gellius, l. 19, c. 12, hanc fabulam refert ex Herode Attico.

V. 8. *Stolones*] Varro, de re rust. 1, 7. *Nullus in ejus fundo reperiri poterat stolo.*

V. 1. *Ligni frondiumque cadem*] A. Gellius, loco citato : *Cur tantam ligni atque frondium cadem faceret, pereunflatus est.*

V. 32. *Apathia.*] Vox ista græca est, quâ quidem Seneca, epist. 9, & A. Gellius, loco cit. usi sunt : sed literis hanc potius latinis, quàm græcis esse scribendam, censui, morem poetarum veterum secutus. Idem de voce automati, quæ subsequitur, dictum puta, quanquam sunt Critici, qui contendant, scriptum a Suetonio, Claud. c. 34, automatum fuisse literis latinis. Vide Torrentium ad hunc locum.

F. 30, v. 3. *Sapientiæ.*] Cicero, Orat. c. 70. *Est eloquentiæ, sicut reliquarum rerum, fundamentum sapientiæ.*

V. 23. *Indole*] Livius, 21, 4. *Cum hæc indole virtutum ac vitiorum.*

V. 53. *Munditiis simplices*] Horatius, l. 1, od. 5.
v. 5. *Simplex munditiis.* l. 2, epist. 1, v. 158.

Defluxit numerus Saturnius, & grave virus
Munditiæ pepulère.

V. 54. *Negligentiæ mala*] Phædrus, 3, 8, 15.

Tu formam ne corrupas nequitiae malis.

V. ult. *Maculis*] Horatius, Ar. poet. v. 351.

Verùm ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
Offendar maculis.

F. 31, v. 2. *Sessor*] Seneca, Const. c. 12. *Et pecora verberare domantur : nec irascimur illis, cum Sessorem recusaverint.*

V. 16. *Meus hic stupor*] Vide not. ad f. hujus libri 16, v. 6.

AD LIBRUM IX.

PROL. v. 8. *Suspiciones*] Syllaba secunda longa est in voce suspicionis. Vide Terentium passim, P. Syrum v. 7 ; v. 730. Phædrum, l. 3, ProL. v. 45 ; f. 10, v. 36. Martialem, l. 11, epigr. 46, v. 5.

F. 1. *Anguilla & Anguis.* Launay, f. 27. *Abstem.* f. 17. *Faernus*, f. 27. *Targa*, f. 32. *Verdizotti*, p. 40.

F. 2. *Piscis.* *Abstemius*, f. 20.

F. 3. *Sus & Apes.* Le Noble, f. 27. *Abstemius*, f. 38.

F. 4. Picta solitudo & Columba. Æsopus, f. 120. Locmanus, f. 27. Camerarius, f. 119.

F. 5. Pastor & Rex. La Fontaine, l. 10, f. 10.

V. 10. *Quorum usus indigeret*] Virgilius, Eccl. 2, v. 71. Quin tu aliquid potius, quorum indiget usus.

V. 16. *Suspicionum*] Vide not. ad Prol. v. 8.

V. 33. *Panarium*] Varro, de L. lat. l. 4, c. 22. *Panarium, ubi panem adseruabant.* Plinius jun. l. 1, epist. 6. *Ut panarium & lagunculam, sic etiam pugillares feras.*

F. 6. Rusticus & Sophus. La Fontaine, l. 10, f. 16.

F. 8. Villicus, Vulpis, & Canis. La Fontaine, l. 11, f. 3. Abstemius, f. 149. Jaius, t. 2, p. 752.

F. 9. Cycnus. Richer, l. 3, f. 8. Boursault, com. 1, act. 1, sc. 6.

F. 10. Simius & Speculum. Richer, l. 7, f. 1.

F. 11. Gallus & Cochlea. Richer, l. 9, f. 11.

F. 13. Culex. Richer, l. 1, f. 6.

F. 15. Vulpis. Richer, l. 5, f. 19. Faernus, f. 44. Targa, f. 43.

V. ult. *Ratio secum dissidet*] Cicero, fin. bon. & mal. *Animus a se ipse dissidens, secumque discordans.* Auctor Rhet. ad Herenn. 2, 9. *Voluntas scriptoris cum scripto dissidere videbitur.*

F. 16. Rubus & Ovis. Richer, l. 13, f. 11. La-Motte, l. 3, f. 10.

F. 18. Cornicula & Columba. Æsopus, f. 121.

F. 19. Psittacus. Furetiere, f. 43.

V. 6. *Pedisequos*] Ita scribendum, non verò *pedissequos.* Vide Phædrum, 4, 4, 36. Terentium, And. 1, 1, 95. Plautum, Aut. 3, 5, 27.

F. 20. Vulpis & Lupus. Benferade, f. 73. Abstemius, f. 115. Faernus, f. 49. Targa, f. 47. Verdizotti, p. 45.

V. 9. *Num diu est, cum*] Plautus, Merc. 3, 1, 44.

Haud sanè diu est, cum dentes exciderunt.

Amph. 1, 1, 47.

Agite, pugni: jam diu est, cum ventri victum non datis. Ad quem locum Lambinus: *Sic edendum curavi, non, ut vulgò, JAM DIU EST QUOD; quæ scriptura ferri non potest.*

F. 21. Viatores duo & Lator. Æsopus, f. 83.

V. 3. *In commune*] Seneca, epist. 119. *Quoties aliquid*

inveni, non expecto, donec dicas, IN COMMUNE & ipse mihi dico. Phædrus, 5, 6, 3.

Eia, inquit, in commune, quodcumque est luci.

F. 22. Mercurius & Sculptor. Richer, l. 4, f. 6. Æsopus, f. 90. Faernus, f. 47. Targa, f. 38.

V. 11. *Pro cumulo mercedis*] Cicero, ad Att. 1, 16. *Pro mercedis cumulo fuerunt.* Cumulus mercedis est id, quod portionem excedit; & quod datur, ut Galli dicunt, *par dessus le marché.*

V. 12. *Vanitas*] Vox ista quamdam inanem arrogantiam aliquando significat. Vide Suetonium, Vitel. c. 10. Tacitum, Hist. 3, 73. Confer Paterculum, 2, 80. Phædrum, 5, 7, 1.

F. 23. Gallus & Vultur. La Fontaine, l. 7, f. 13. Benferade, f. 153. Æsopus, f. 145. Aptonius, f. 12. Locmanus, f. 35.

F. 24. v. 10. *Partam hosti*] Virgilius, Æn. 2, 783. *Regia conjux parta tibi.*

F. 25. Canis domesticus & Canis externus. Richer, l. 10, f. 6. Benferade, f. 168. Æsopus, f. 129. Faernus, f. 80. Targa, f. 98.

F. 26. Simia & ejus filius. Benferade, f. 105. Le Noble, com. act. 5, sc. 4. Avienus, f. 14.

V. 3. *Pulchriores*] Hic debuisse scribi, *pulcherrimos*, si quis contendere velit, ostendet nescire se loquendi formulam, cujus exempla passim occurrunt apud auctores latinitatis optimos.

F. 27. Avium & Piscium sedus. Camerarius, f. 301.

V. ult. *Via dividit in via*] Virgilius, Æn. 3, 383.

Longa procul longis via dividit in via terris.

F. 29. Auceps. Abstemijs, f. 39.

V. 6. *In horam differens*] Ovidius, Fast. 3, 393.

Differ : habent parvæ commoda magna moræ.

Lucanus, 1, 281.

Tolle moras : semper nocuit differre paratis.

Nepos, 5, 4. *Ne differendo videretur negare.* Horatius, l. 1, epist. 2, v. 39, *differens in annum.* Seneca, epist. 8. *differitur in diem.*

F. 30. Rusticus & Canis. Specimen Sap. Ind. sect. 7. Histoire pitoyable du Prince Erasme, chap. 8. Camerarius, f. 389.

V. 7. *Tollentem minas*] Virgilius, Georg. 3, 421, de vipera :

Tollentemque minas, & sibila colla tumentem
Dejice.

V. 19. *Facinoris egit pœnitentiam*] Curtius, 8, 6.

23. *Pœnitentiam facinoris ageret.* Auctor Dial. de Orat.

c. 15. *Neque illius sermonis mei pœnitentiam ago.*

F. 31. Accipiter & Luscinia. Abstemius, f. 92. Jaius, t. 1, p. 752.

F. 32. Gutta, Pontus, & Ostreum. Spectator Angl. t. 3, serm. 49.

V. 10. *Unio*] Uniones in ostreis ex rore concepto nasci crediderunt veteres. Vide Plinium, 9, 35.

F. 33. Corvus & Lupi. Camerarius, f. 285. Verdizotti, p. 93.

F. 34. Cuculus, Philomela, & Afellus. Camerarius, f. 416.

F. 35, v. 9. *Securitas*] Diogenes Laertius, l. 9. *Navi, inquit, ferebatur Pyrrho; & cum socii, tempestate acri, dejectiores essent, ipse tranquillo animo porcellum in navi edentem ostendebat, dicens oportere sapientem hanc illius imitari securitatem.*

V. 12. *Rurfus notatur*] Vide, l. 8, f. 29.

F. 36. Juvenci duo & Pratulum. Richer, l. 4, f. 1.

F. 37, v. 2. *Humanitatem*] Hominum propria est humanitas; sed hanc a belluis affectatam fingere, in hoc præsertim fabularum genere, licet.

F. 39. *Facile causa suppetit*] P. Syrus :

Negandi causa avaro numquam deficit.

AD LIBRUM X.

PROL. v. 6. *Sibi concitare periculum*] Phæd. 1, 19, 3.

Et sibi nocivum concitant periculum.

V. 37. *Occasionem hanc*] Quas hic causas, cur Phædrum vexaret Sejanus, tanquam certas exponimus, has coniecturâ tantum probabili, in quodam nostro ad Phædri fabulas commentario, expendimus.

V. 38. *Fabulam*] Sextam libri primi.

V. 44. *Aliam*] Secundam ejusdem libri.

T vj

V. 52. *Indicas*] Prologo libri tertii, quarti libri Epilogo;
& aliis locis.

V. 53. *Irrogatas arumnas perpeffus*] Cicero, fin. bon.
& mal. l. 2, ult. *Herculis perpefi arumnas* (a Junone
fcilicet irrogatas.)

V. 9. *Et his dolorem*] Phædrus, l. 3; Prol. v. 41.

Quòd si accusator, alius Sejano, foret,

Si testis alius, judex alius denique,

Dignum faterer esse me tantis malis;

Nec his dolorem delenirem remediis.

F. 1. *Glires & Fagus*. Abstemius, f. 35.

V. 14. *Proventus*] Plinius, 16, 6. *Fagi glans muribus
gratissima est, & ideo animalis ejus una proventus:
Glires etiam faginat.*

F. 2. *Piscator*. Æsopus, f. 87.

V. ult. *Emergit lucrum*] Aristophanis *Equitibus*. act. 1;
sc. 4, v 29, arguitur ab Agoracrito Cleon, civitatis per-
turbator, quòd piscatores imitetur, qui, nisi commove-
rint aquam, anguillas capere non possunt.

F. 3. *Rex & Ludi-magister*. La Fontaine, l. 6, f. 19.
Abstemius, f. 133.

F. 4. *Musculus, Felis, & Gallus*. La Fontaine, l. 6,
f. 5. *Benferade*, f. 117. *Camerarius*, f. 392. *Verdizotti*,
p. 70.

F. 5. *Ranæ & Junci*, *Camerarius* f. 426.

V. 11. *Glutiunt*] *Juvenalis*, 4, 28.

Quales tunc epulas ipsum glutisse putamus?

F. 7, v. 7. *Corcodilus*] Æquè dicitur ac *Crocodilus*.
Vide Phædrum, 1, 25, 3, 6; & *Martialem*, 3, 93, 6.
Davisius etiam, ad hæc verba *Ciceronis*, de nat. Deor.
2, 52. *Crocodilos dicunt*, ut vulgò legitur, testatur esse
in optimo codice scriptum *Corcodilos*.

V. 13. *Pernix*] *Velociter Crocodilli currant, ut au-
divi ex peregrinatore quodam, qui expertus loqueretur:
mortem enim ille vitare celeritate pedum numquam po-
tuit, nisi Crocodilli persequentis impetum, non facile
flexibilem, cursum ipse flectendo sapius, elusisset.*

V. 14. *Serratis dentibus*] *Plinius*, 11, 37. *Dentes
ferrati, pestinatim coeuntes, ne contrario occurfu atter-
antur, ut serpentibus, piscibus, canibus.*

F. 10, v. 4. *Fetida sui*] *Cicero*, de nat. Deor. 2, 64.

Cui quidem, ne putresceret, animam ipsam, pro sale, datam dicit esse Chrysippus.

V. *Consideratæ*] Cicero, Inv. Rhet. I, 10. *Unaquæque ex se & ex sua natura consideratur.*

V. 23. *Automatis*] Vide not. ad l. 8, f. 29.

F. 11. Canis venaticus & Molossi. Camerarius, f. 438.

F. 12, v. 2. *Tacitus frui*] Horat. l. I, epist. 17, v. 50.

Sed tacitus pasci si posset Corvus, haberet
Plus dapis, & rixæ multò minus, invidiæque.

F. 13. Ovis & Canis. Camerarius, f. 398.

V. 4. *Fortuito gramine*] Horatius, l. 2, od. 15, v. 17.
Nec fortuitum spernere cespitem.

F. 14. Equus & Muscæ. Furetiere, f. 46.

V. 13. *Corpulentus*] Vide not. ad l. 6, f. 24, v. 15.

V. ult. *A beatis abstinent*] Qui opulenti sunt, beati nominantur. Martialis, 10, 87.

Certent muneribus beatiores.

Horatius, l. 2, sat. 8, v. 1.

Ut Nasidieni juvit te cæna beati?

Cicero, pro Coel. c. 28. *Mulieris beatæ ac nobilis familiares.*

F. 15. Orator ad statuas. Richer, l. 11, f. 17.

F. 16. Turdi. Launay, f. 42. Faernus, f. 8. Targa, f. 89.

V. 7. *Veris vices*] Phædrus, 2, 8, 10.

Spatium diei noctis excipiunt vices.

V. 9. *Duos omnino*] Cicero, pro Cluen. c. 28. *Quinque omnino fuerunt.*

F. 17. Asellus & Rivus. Richer, l. 12, f. 26. Launay, f. 6. Camerarius, f. 353.

F. 18. Iris & Phœbus. Richer, l. 12, f. 3.

F. 19. Cervus & Piscator. Richer, l. 12, f. 21. Æsop. f. 63.

V. ult. *Suspicioso*] Vide not. ad l. 9, Prob. v. 8.

F. 20. Mus & Talpa. Richer, l. 4, f. 8.

V. 4. *Oculis captum*] Plinius, 11, 37. *Talpis visus non est: oculorum effigies inest, si quis pratentam detrahat membranam. Idem, 10, 69. Liquidius audiunt Talpa.*

F. 21. Chamæleon. Richer, l. 9, f. 8. La Motte, l. 2, f. 9.

V. 1. *Chamæleonis*] Alii scribunt, *Chamæleonis*: nos secuti sumus editiones Plinii veteres & Salmasium.

V. 8. *Color omnis*] Plinius, 8, 33. *Mutat colorem Chamaleon, redditque semper, quem proximè attingit, præter rubrum, candidumque.*

F. 22. *Villicus, Felis, & Cafeus.* Richer, l. 9, f. 5.

V. 7. *Residentem in clunes*] Ita loquitur Plinius, 8, 37.

F. 24. *Homo & Urfus.* La Fontaine, l. 8, f. 10. Pilpay, p. 166.

V. 2. *Obstinatus agere*] Livius, 42, 63. *Jam obstinatis mori spes affulsit.*

F. 25. *Vulturius, Ostrea, & Vulpis.* Richer, l. 1, f. 14. Le Noble, f. 133. Camerarius, f. 196. Jaius, t. 1, p. 749. Targa, f. 114.

V. 7. *Corneam domum*] Phædrus, 2, 6, 5 de Testudine: *Quæ cum abdidisset corneâ corpus domo.*

F. 26. *Aves de creando Rege deliberantes.* Richer, l. 6, f. 10. Benferade, f. 85. Æfopus, f. 53. Faernus, f. 23. Jaius, t. 1. p. 739. Verdizotti, p. 213.

V. 5. *Rotat*] Columella, 8, 11. *Semetipsum Pavo, veluti mirantem, caudæ gemmantibus pennis protegit: idque cum facit, rotare dicitur.* De eodem tunc quoque dicitur gallicè, *il fait la roue.*

F. 27. *Puer & circumlitæ saccharo Nuces.* La Motte, l. 2, f. 3.

V. 2. *Saccharo*] Plinius, 12, 8. *Saccharum & Arabia fert, sed laudatius India: est autem mel in arundinibus collectum.* Ignotum antiquis fuit saccharum nostrum candidum & pellucidum: videtur tamen confectum e succo ejusdem illius arundinis, quam Auctores græci perinde ac latini olim celebrarunt.

F. 28. *Philomela & Vespertilio.* Richer, l. 8, f. 7. Æfopus, f. 77.

F. 29. *Myrtus & Arbor magna.* Richer, l. 5, f. 10.

F. 30. *Avarus & Graculus.* Richer, l. 10, f. 1.

V. 1. *Furax*] Plinius, 10, 29. *Immensa, finitimo Insularum tractu, Graculorum, Monedularumque examina: cui soli avi furacitas auri argentique præcipuè mira est.* Hæc postrema verba ad solam Monedulam pertinere volunt quidam Critici, quibus minimè assentior: etenim, *cui soli avi*, dictum est pro, *cui soli avium generi.*

F. 31. *Gallina plumis spoliata.* Richer, l. 12, f. 18.

V. 7. *Malè multata*] Terentius, Eun. 4, 7, 4. *Malè*

mulcabo ipsam. Phædrus, 1, 3, 9. *Malè mulcatus Graculus.* Cicero, clar. Orat. c. 22. *Addebat etiam, scriptores illos malè mulcatos exisse.*

V. 18. *Renarrat*] *Renarrare*, idem, quod *narrare*.

Virgilius, *Æn.* 3, 717.

Sic pius *Æneas* intentis omnibus unus

Fata renarrabat Divûm, cursusque docebat.

Ovidius, *Met.* 5, 635.

Citiùs, quàm nunc tibi fata renarro,

In laticem mutor.

V. 22. *Deplumes*] Plinius, 10, 24. *Inventa sunt hîrundines nudæ atque deplumes.*

V. ult. *Esse ibi culpa creditur*] Ita sentiunt homines hodie nostri plerique, quamvis institutione Christi divinâ fuerint imbuti: quos erudire potest homo profanus Seneca, lib. de Provid. c. 1, his verbis: *Bonum virum Deus in deliciis non habet: experitur: indurat: sibi illum præparat.*

F. 32, v. 3. *Îtericus*] Juvenalis, 6, 564.

Consultit îtericæ lento de-funere matris.

F. 33. *Asinus pelle Leonis indutus.* La Font. l. 5, f. 21.

Æf. f. 133. Faernus, f. 88. Targa, f. 81. Verdiz. p. 229.

F. 34. *Felis & Canis.* Furetiere, f. 34.

V. ult. *Media vos inter*] Virgilius, *Æn.* 1, 3, 48.

Quos inter medius vênit furor.

F. 35. *Agricola & ejus Filius.* Camerarius, f. 437.

F. 36. *Nux & Arbores* infructuosæ. Camerarius, f. 479.

F. 38, v. 9. *Torquentur*] Mel habet multum aciduli saporis, qui palatum quidem suaviter titillando recreet, oculos autem, quippe magis teneros, offendat.

F. 41. *Sorex & Mus.* Camerarius, f. 480.

F. 42, v. 1. *Ut figuraret*] Plinius, 8, 36, de ursinis fetibus: *Informis caro... Hanc lambendo paulatim figurant.*

AD LIBRUM XI.

FAB. I, v. 1. *Indignari caperant*] Ita Phædrus, 4, 15, 2.

F. 2. *Leo & Villicus.* *Æsopus*, f. 224.

V. 16. *Ad incitas*] Id est, ad ultimas lineas, quæ quidem in calculorum ludo vocabantur *incitæ*, quia cieri,

sive promoveri ultra non poterant. Plautus, Trin. 2, 4, 136. *Ut ad incitas redactus!*

F. 3. Simiæ & Vulpecula. Camerarius, f. 194.

V. 2. *Interioris Africa*] Seneca, Quæst. nat. 3, 6. *In interiore Africa.*

V. 8. *Homulli*] Cicero, in Pis. c. 25. *Quid cessat hic Homullus?* Lucretius, 3, 928.

Ex animo ut dicant: brevis est hic fructus Homullis.

V. 26. *Vis & nequitia opprimunt*] Phædrus, 2, 6, 3.

Vis & nequitia quidquid oppugnant, ruit.

F. 4, v. 10. *Tolutim incedere*] Gallicè, *aller l'amble.* Plinius, 8, 42. *Equis, tolutim carpere incurfus, traditus arte.*

V. 12. *Post tempus*] Phædrus, 4, 13, 1.

Qui fert malis auxilium, post tempus dolet.

Quintilianus, Inst. 11, 2. *Cum in loca aliqua post tempus reversi sumus.*

Ibid. *Fortè fortunâ*] Cicero, Divin. 2, 2, 7. *Quid est sandem, quod casu fieri aut fortè fortunâ putemus?*

F. 5. Canis & Taurus. Alberti, p. 10.

F. 7. *Afellus* simum, deinde flores gerens. Le Noble, L. 4. Bourfaul, com. 2, act. 2, sc. 1.

F. 8. Pulex & Homo. Le Noble, f. 99.

V. 4. *Punctus tam levis*] Phædrus, 5, 3.

Punctum volucris parvulæ

Voluisti morte ulcisci.

Plinius, 11, 28. *Insestis quibusdam aculei habetes, neque ad punctum, sed ad suum.*

V. ult. *Digitulis*] Cicero, fragm. orat. pro Æm. Scauro: *Duobus digitulis gulam obkisis.*

F. 9. Canes duo & Ovis. Le Noble, Ecole da m. l. 106.

F. 10. Gallina & Fornica. Gay, l. 1, f. 37.

V. ult. *Prandio uno*] Vide not. ad l. 15, f. 41, v. 9.

F. 11. Remi & Clavus. Alberti, p. 24.

F. 12, v. 3. *Socium se*] Adolescentes hodie nobiles permulti adungere sese ad recentem philosophiam, hoc est, ad impietatem, properant, ut Religionem, pro qua defendenda majores ipsorum fundere parati erant sanguinem, repudiare atque etiam refutare discant.

F. 13. Struthiocamelus & Apsanda. Le Noble, f. 70.

F. 14. Fontes duo. Launay, f. 2.

- F. 15. Tirunculus in pilæ ludo , & ludi Magister. Launay, f. 22.
- V. 11. *Servare pilam*] Gallicè , *juger la bale*.
- F. 16. Ex servo Dominus. Le Brun, l. 3, f. 26.
- V. 3. *De gente Parmenonia*] Parmeno , mancipium nobile in comoediis.
- F. 17. Perdix & Villica. Le Brun, l. 4, f. 29.
- V. 9. *Vel modò*] Gallicè , *tout à l'heure encore*. Terentius , Heaut. 5, 3, 6. *Vel heri*. Gallicè , *hier encore*.
- V. 31. *Venisse corpus*] Gallicè , *embonpoint*. Cicero ; ad Fam. 7, 26. *Vires & corpus amisi*.
- F. 18. Viator & Ignis fatuus. Le Brun, l. 5, f. 19.
- V. 3. *Fatum vocant*] Martialis , 13, 13.
- Ut sapiant fatuæ , fabrorum prandia , betæ.
Plinius , 27, 12. *Hæc herbâ a feminis abigunt* (Genios) *quos fatuos vocant*.
- F. 19. Homines duo , cæcus alter , alter claudus. D'Ardenne , f. 23. Anthol. l. 1, c. 4, epigr. 1, 2, 3, 4. Alciatus , Embl. 160.
- F. 20. Scarabæus & Aquila. Le Noble, f. 186.
- V. 3. *Fulminum patriam*] Virgilius , *Æn.* 1, 51.
Nimborum in patriam , loca feta furentibus austris.
- V. 9. *Pilas fimi*] Plinius , 11, 28. *Scarabæi e fimo ingentes pilas , aversi , pedibus volutant*.
- F. 21. Mus & Taurus. Benserade, f. 116. Launay, f. 72.
- V. 12. *Ulcerosum jecur*] Ita Horatius , l. 1, od. 25, v. 15.
- F. 22. Simii navigantes. La Motte, l. 2, f. 6.
- F. 23. Sturnus , Hirundo , & Aves aliæ. La Motte, l. 1, f. 17.
- Targa , f. 45.
- V. 21. *Vanitas*] Id est , falsitas. Cicero , Tuscul. 3, 1. *Ut vanitati veritas cedat*.
- F. 24. Lynx & Talpa. La Motte, l. 2, f. 4.
- F. 25. Pictor & ejus Censores. La Motte, l. 4, f. 5.
- F. 26. Exercitus duo præliantes , & Muscæ. La Motte, l. 3, f. 9.
- V. 6. *Manibus anguineis*] Cicero , de nat. Deor. 2, 47. *Manus etiam data Elephantis*. Unde hos anguimanos vocat Lucretius , 5, 1302.
- F. 27. Felis , Vulpis , & Lupus. La Motte, l. 1, f. 4.
- F. 28. Formica & Eruca. La Motte, l. 3, f. 8.

F. 29. Canis piger. Camerarius, f. 368.

V. 1. *Strigofus*] Columella, 7, 12. *Canis pecuarius neque tam strigofus debet esse*, &c. *neque tam obesus*, &c.

F. 30, v. 34. *Ingluuiem*] Columella, 8, 5. *Si vacua non est ingluuiem*. Virgilius, Georg. 3, 430.

Hic piscibus atram

Improbis ingluuiem, ranisque loquacibus explet.

AD LIBRUM XII.

F. 1. Lyra & Homo imperitus musicæ. Anonymus gallus, 1744, f. 26.

F. 2. Corvus & Cycnus. Anon. gallus, f. 13.

F. 3. Rosa & Homo naribus & oculis captus. Anon. gallus, f. 17.

F. 4. Simius, Trossuli ornatu instructus. Le Noble, f. 18. Le Brun, l. 2, f. 12.

F. 5. Cuniculus & Hirudo. D'Ardene, f. 3.

V. 2. *Apoplexiam*] Secuti sumus Criticos, qui græcam hanc vocem jam diu latinitate donarunt.

V. 7. *Sed jejunam*] Plautus, Rud. 3, 5, 20. *Affect duas clavas, sed probas*. Phædrus, 4, 17, 19.

Odore, sed multo, replent.

V. 15. *Sanguisuga*] Plinius, 8, 10. *Hæstâ Hirudine, quam Sanguisugam vulgò capisse appellari aduerto*.

F. 6. Lupi duo. Launay, f. 9.

V. 27. *Noscit ovem abesse*] Terentius, Adel. 5, 4, 8. Id esse verum, cuius facile est noscere.

V. ult. *Ubi maximè eminet*] Cicero, pro Rosc. Amer, c. 41. *Quod quò studiosiùs absconditur, eò magis eminet & apparet*.

F. 8. Asella & ejus Pullus. Launay, f. 23.

F. 9. Noctua, Cornicula, & Aves aliæ. Gay, l. 1, f. 40.

V. 6. *Studio perstrepenti gestiunt*] Virgilius, Georg. 1, 387, de avibus:

Et studio incassum videas gestire lavandi.

F. 11. Simius ad tabellam elegantem. Anon. gall. f. 32.

V. 3. *Ha, ha, he!*] Terentius, Phor. 2, 3, 64. *Ha, ha, he! homo suavis!* Heaut. 5, 1, 13. *Ha, ha, he! M. Quid risisti?*

V. 8. *Veritatis viribus*] Vide not. ad l. 6, f. 24, v. 8.

F. 12. Statua. Le Noble, f. 13.

F. 13. Mulier & Speculum. Alberti, p. 20. Launay, f. 40. D'Ardene, f. 4.

V. 3. *In levitate speculi*] Cicero, de Univ. c. 42. *Speculorum levitas.*

F. 15, v. 4. *Tali artificio*] Pellis villosa baculis oblongis ita sustinetur, ut in partem ejus eminentiorem subrigatur cuspis firma, & latens.

F. 17. *Palpationes*] Plautus, Menæch. 4, 2, 43. *Aufer hinc palpationes.*

F. 18, v. 1. *Ficedulas*] Varro, de L. lat. l. 4, c. 11. *Ficedula* (sic dictæ) quod *fico* fiant pingues. Ejusdem Varronis sunt hi duo versus, apud Nonium, c. 1, n. 237, a librariis, vel ab ipso Nonio corrupti, quos sic restituimus :

Propter phagones istos non Ficedulam,
Turdumve pinguem, nisi volantem, conspicor.

Martialis, 13, 5.

Cerea quæ patulo lucet Ficedula lumbo.

V. 21. *Plus satis*] Terentius, Eun. 1, 2, 5.

Accede ad ignem hunc : jam calesces plus satis.

Cicero, ad Att. 12, 23. *Ad hanc rem plus etiam satis.*

F. 21. Ignis & ejus repertor. Alberti, p. 18.

F. 22. Taurus & Villicus. Benferade, t. 118. Le Noble, f. 104.

F. 23, v. 21. *Se erumpit*] Cæsar, B. civ. 2, 14. *Portis se foras erumpunt.*

V. 26. *Non magna, mi homo, sunt*] Terentius, And. 4, 3, 6. *Mi homo, quid isthuc, obsecro, est?* Adel. 3, 2, 38. *Hau ! mi homo, sanusne es?*

F. 24. Templum Bovis. D'Ardene, f. 7.

F. 25. Jactator facti incredibilis. Launay, f. 24. Camerarius, f. 14. Targa, f. 60.

F. 26. Vomeres duo. D'Ardene, f. 20.

F. 27. Cuniculus & Venator. Le Brun, l. 1, f. 30.

F. 28. Salix & Agricola. Le Brun, l. 2, f. 8.

F. 29. Arion & Delphin. Le Brun, l. 2, f. 6. Herodotus, l. 1, p. 5, edit. H. Steph. A. Gellius, l. 16, c. 19. Ovidius, Fast. l. 2, v. 93-119.

V. 22. *Delphin*] Plinius, 9, 8. *Non homini tantum amicum animal, verum & musicæ arti,*

V. 33. *Pretium vehendi*] Ovidius, Fast. 2, 115, de eodem Arione :

Ille sedens, citharamque tenet, pretiumque vehendi
Cantat, & æquoreas carmine mulcet aquas.

F. 30, v. 18. *Horridus ambulo*] Horatius, Epo. 4, 5,
Licet superbus ambules pecuniâ.

Martialis, 3, 2, ad Librum suum :

Cedro nunc licet ambules perunctus.

F. 31. Leo, Filius ejus, & Venator. Le Brun, l. 3, f. 14.

V. 28. *Getulum, inquam*] Horatius, l. 2, sat. 8, v. 26.
Nam cetera turba,

Nos, inquam, cœnamus aves.

F. 32. Mus, Mustela, Vulpis, & Lupus. Le Brun, l. 4,
f. 26.

F. 33. Chorda Lyræ argentea. Patru, apud Olivetum,
hist. Ac. gal. p. 168. t. 2.

V. 2. *Conrarti*] Valentinus Conrart obiit anno Christi
1675, ætatis suæ 74.

V. 6. *Patrovius*] Olivarius Patru, anno 1681, annos
ipse 77 natus, mortuus est.

F. 34, v. 1. *In orbem circinatis*] Plinius, 17, 12. *In
orbem ramos circinans.*

F. 35, v. 3. *Bibebat Solis radios*] Virgilius, Georg.
1, 380. *Bibit ingens Arcus.* Juvenalis, 11, 201.

Nostra bibit vernum contracta cuticula Solem.

AD LIBRUM XIII.

F A B. 1. Gibberorum Civitas. Nouveau Gulliver, t. 2.
Varro, de re rust. 3, 9. *Gallinae africanæ sunt grandes,
varia, gibberæ.*

V. 3. *Gibbere insignes*] Plinius, 8, 45. *Bubus syriacis
non sunt palearia, sed gibber in dorso.*

F. 2. Bufo & Mustela silvestris. D'Ardene, f. 35.

V. 4. *Mustelam silvestrem*] Plinius, 29, 4. *Mustelarum
duo genera: alterum silvestre.* Mustela silvestris tenuior
domesticâ.

F. 3, v. 20. *Accidi ad pedes*] Cicero, ad Att. 1, 14.
Ad pedes omnium singillatim accidente Claudio.

V. 21. *Genibus minor*] Horatius, l. 1, epist. 12,
v. 27.

Jus imperiumque Phraates

Cæsaris accepit, genibus minor.

V. 35. *Tergere palatum*] Vide not. ad l. 4, f. 7, v. 3.
Latinè autem *tergo* æquè ac *tergeo* dicimus.

V. 51. *Crudelitatem adhibere*] Cicero, pro domo,
c. 23. *Quam crudelitatem in ipsum me ac meos adhibuistis.*

F. 4. Bos & Asinus. Le Brun, l. 1, f. 3.

V. 8. *Quorum saliva*] Plinius, 23, 1. *Sua cuique vino saliva.* Persius, 6, 24.

Nec tenuem solers turdorum nôsse salivam.

F. 5, v. 2. *Vomicam aperuit*] Cicero, de nat. Deor.
3, 28. *Nec prodesse voluit Pheræo Jasoni is qui gladio vomicam ejus aperuit, quam sanare medici non potuerant.*

F. 6. Apelles & Sutor. Le Noble, f. 29.

V. 3. *Post pergulam*] Plinius, 35, 10. *Apelles perfecta opera proponebat in pergula transeuntibus.* Pergula autem Ulpiano est locus ad exponendas merces idoneus.

V. 4. *Avens scire*] Horatius, l. 2, sat. 4, v. 1.

Non est mihi tempus aventi

Ponere signa novis præceptis.

V. 12. *Multum referens*] Juvenalis, 1, 65.

Et multum referens de Mecæate supino.

V. ult. *Supra crepidam*] Ita Plinius, loco jam citato.

F. 7, v. 1. *Terras & lacus cum raderet*] Horat. l. 2,
sat. 6, v. 25.

Sive aquilo radit terras.

Virgilius, Æn. 5, 217.

Radit iter liquidum, celeres neque commovet alas.

V. 7. *Ad alta nubila*] Virgilius, Georg. 1, 364.

Altam supra volat Ardea nubem.

V. 8. *Nimborum domos*] Virgilius, Georg. 1, 371.

Eurique zephyrique tonat domus.

F. 9. Mors & ejus Ministræ. Gay, l. 1, f. 46.

V. 7. *Cachexia*] *Malus corporis habitus est*, ut, ait Celsus, 3, 22. Cachexia autem, & melancholia, & apoplexia, quas ille memorat, literis latinis potiùs exprimendæ nobis visæ sunt, quàm græcis.

F. 11. Myrtus & Quercus. Le Noble, f. 118.

F. 13. Cicada & Hirundo. D'Ardene, f. 6.

F. 15. Catellus & Molossus. Launay, f. 13.

V. 14. *Flentem*] Elere, non est semper lacrymas emitt-

tere. Virgilius, Georg. 4, 514. Flentem exhibet Philomelam.

F. 16. Musca & Caccabus. Benferade, f. 90. Targa, f. 21. Verdizotti, p. 146.

F. 17. Agricola & Apes duæ. D'Ardeue, f. 28.

V. 6. *Ferocula*] Hirtius, B. Afric. c. 16. *Quid? tu, inquit, miles tiro, tam feroculus es?*

Ibid. *Cum tuis minaciis*] Plautus; Rud. 3, 5, 16.

Minacias ego istas flocci non facio tuas.

F. 18, v. 2. *Perticalem*] Columella, 4, 31. *Perticalis fere salix eundem agrum, quem viminalis desiderat.*

F. 19. *Cicindela*] Plinius, 18, 26. *Lucentes vespere per arva Cicindela.*

V. 8. *Lux afflaveris*] Virgilius, Georg. 1, 250.

Nosque ubi primus equis Oriens afflavit anhelis.

F. 20. Sol & Luna. La Motte, l. 2, f. 12.

V. 5. *Lux ambitiosior*] Horatius, l. 1, od. 36, v. 20.

Lascivis ederis ambitiosior.

Plinius, 5, 15. *Annis ambitiosus.*

F. 21. Libri duo. La Motte, l. 4, f. 9.

F. 22. Buccina & Echo. Boursault, com. 2. act. 5, sc. 3. Alberti, p. 62.

V. 2. *Movere tonitrua*] Ovidius, Met. 2, 308.

Unde movet tonitrus, vibrataque fulmina jactat.

Seneca, Quæst. nat. 2, 56. *Tonitrua nos pluraliter dicimus: antiqui aut tonitrum dixerunt, aut tonum.*

F. 24. Turdus & Hirundo. Camerarius, f. 303.

V. 9. *Brumam, gelu*] Plinius, 10, 24. *In Germania, hieme maximè, Turdi cernuntur.*

V. ult. *Cautio est*] Id est, cavendum est. Terentius, Adel. 3, 3, 67.

Pisces hi ne mihi corrumpantur, cautio est.

Plautus, Pseud. 1, 2, 37.

Ne quisquam pertundat crumenam, cautio est.

F. 25. Asini vota. Camerarius, f. 325.

V. 4. *Quid enim?*] Horatius, l. 1, sat. 1, v. 7.

Militia est potior. Quid enim? concurritur.

Phædrus, 3, 8, 8.

Accipiens (quid enim?) cuncta in contumeliam.

V. 23. *Increpitat hiemem*] Virgilius, Georg. 4, 38.

Æstatem increpitan seram, zephyrosque morantes.

- V. 33. *Præ ut nunc*] Terentius, Eun. 2, 3, 8.
 Hic verò est, qui si occeperit, dices ludum & jocum,
 Fuisse illum alterum, præ ut hujus rabies quæ dabit.
 F. 27, v. 1. *Combibonibus.*] Cicero, ad Fam. 9, 25.
Habeo (controversias) *cum tuis combibonibus.*
 F. 29, v. 14. *Vivum exemplum*] Cicero, de Orat. 3, 8.
Uti præsentibus exemplis atque vivis.
 V. 25. *Nil promovent*] Terentius, Eun. 5, 3, 3.

Move verò ocyus

Te, nutrix... Moveo... Video; sed nil promotes.

F. 30. *Ostreæ.* La Motte, l. 2, f. 15.

V. 51. *Fibræ*] Sunt qui contendant in voce fibræ primam syllabam esse naturâ suâ longam. Manilius tamen, l. 1, v. 92.

Consultare fibras, & rumpere vocibus angues.

F. 31. *Libellus flagitiosus, & Judex.* Le Brun, l. 3, f. 17.

F. 32. *Latruncolorum ludus.* Aubert, l. 1, f. 3. Quem sapientem æquè ac elegantem poetam vivum vigentemque gratulor Galliæ; atque mihi condonet precor, quòd fabulas ejus aliquot more modoque meo exposuerim.

AD LIBRUM XIV.

FAB. I. *Spicæ.* Le Noble, f. 11.

F. 2. *Persa apud Gallum hospes.* D'ardene, f. 14.

V. 10. *Toxicum*] Columella, l. 10, sub fin. de malis persicis :

Quæ barbara Persis

Miserat, ut fama est, patriis armata venenis,

Ambrosios præbent succos, oblita nocendi.

F. 3. *Pulex & Homo.* Boursault, com. 2, act. 5, sc. 4.

V. ult. *Noxiæ*] Id est, damno. Livius, 41, 23. *Sine ullius eorum, quos oderat, noxiâ.* Terentius, Hec. 3, 1, 30.

Pueri inter sese quàm pro levibus noxiis iras gerunt !

F. 4. *Aves deceptæ.* Le Noble, f. 46.

F. 5. *Villicus & Canes.* Richer, l. 12, f. 2. *Camerar.* f. 23. *Faernus,* f. 86. *Targa,* f. 79.

F. 6. *Equi duo.* Camerarius, f. 311.

V. 2. *Utilitates*] Cicero, ad Att. 7, 5. *Mirabiles uti-*

litates mihi præbet; ad Fam. 16, 3. *Utilitatibus tuis possum carere.*

F. 7. Ficus & Aves. Le Noble, f. 65. Bourfault, com. 2, sc. 3.

F. 9. Vocantur fetidæ. Tales inveniuntur in ultima Africa, ad Bonæ-spei promontorium. Vide Petr. Kolbe, *Description du Cap de Bonne-espérance*, t. 3, p. 72, ubi narrantur, quæ versibus expressimus.

F. 10. Rusticus, ejus Filius, & ejusdem Afellus. La Fontaine, l. 3, f. 1. Poggius, Facet. 99. Targa, f. 1. Camerarius, f. 185.

V. 26. *Mos obtinet*] Livius, 21, 46. *Plures tradidère auctores, & fama obtinuit*; id est, invaluit. Sic Ulpianus dicit, *consuetudinem obtinuisse.*

V. 72. *Obganniant*] Plautus, Asin. 2, 4, 16.

Quin centies eadem imperem, atque obganniam.

Terentius, Phor. 5, 8, 41.

Habet hæc, ei quod, dum vivat, usque ad aurem obganniat.

F. 11. Hirundo & Aves aliæ. La Fontaine, l. 1, f. 8. Camerarius, f. 200. Targa, f. 130. Verdizotti, p. 235.

V. 23. *Quid vehat tempus*] A. Gellius, 13, 11. *Lepidissimus Liber est M. Varronis, ex satiris menippeis, qui inscribitur, NESCIIS QUID VESPER SERUS VEHAT.* Vide Virgilium, Georg. 1, 460.

V. 32. *Benignius*] Id est, largius, liberalius. Vide Terentium, Hec. 5, 2, 2: Horatium, l. 1, od. 9, v. 6.

V. 48. *Insequuntur contumeliâ*] Cicero, ad Att. 14, 14, aliàs 16. *Homines benevolos grave est insequi contumeliâ.*

F. 12. Homo & Pulex. La Fontaine, l. 8, f. 5. Camerarius, f. 61.

F. 13. Aranea & Podagra. La Fontaine, l. 3, f. 8. Nic. Gerbelius, ed. R. Steph. p. 234.

V. 2. *Podagra*] Vox ista pedum dolorem propriè significat: sed accipi pro morbo articulorum rectè potest. Celsus, 2, 7. *Quibus articulorum vitia sine podagra oriuntur.*

V. 28. *Atriensis*] Inter atrienses erant scoparii, quorum fit in Pandectis mentio.

V. 29. *Scopas fixas arundini*] Plautus, Stich. 2, 2, 23. Munditias

Munditias volo fieri: efferte huc scopas, simulque
arundinem,
Ut operam omnem araneorum perdam, & texturam
improbam.

V. 42. *Podalirii, aut Machaonis*] Ovidius, Art. 2, 735.
Quantus apud Danaos Podalirius arte medendi.

Pont. 3, 4, 7.

Firma valent per se, nullumque Machaona quærunt.

V. 49. *Quàm longa*] Vide not. ad l. 5, f. 7, v. 12.

V. 68. *Superbi corporis*] Horatius, l. 2, sat. 2, v. 109.
Pluribus assuèrit mentem, corpusque superbum.

V. 75. *Malagmatis*] Plinius, 22, 24. *Non fecit ma-
lagmata, emplastra, parens illa, ac divina rerum arti-
fex.* Celsus, 5, 17. *Malagmata maximè ex floribus fiunt:
super integram cutem injiciuntur.*

F. 15, v. 13. *Sic rupta*] Horatius, l. 1, sat. 5, v. 59.
Quid faceres, cum

Sic mutilus, miniteris?

F. 16, v. 3. *Xysto*] Phædrus, 2, 5, 18.

Præcurrit aliam in xystum, sedans pulverem.

V. 5. *Annis venientibus*] Horatius, Art. poet. v. 175.

Multa ferunt anni venientes comoda secum.

V. 23. *Mussitant*] Terentius, Adel. 2, 1, 53.

Accipienda & mussitanda injuria adolescentium est.

Ad quem locum Donatus: *Mussitare, est-proprie dissimu-
landi causâ tacere.*

V. 24. *In vacuum*] Horatius, l. 2, sat. 5, v. 48.

Ut & scribare secundus

Heres; &, si quis casus puerum egerit orco,

In vacuum venias.

F. 19. Vinum & Amphoræ. Launay, f. 18.

V. 8. *Non ita creditus*] Id est, non creditus Amphoris,
ut eum illæ corrumperent. Horatius, l. 1, od. 24, v. 11.

Non ita creditum

Poscis Quintilium Deos.

F. 20. Mus captus. D'Ardene, f. 50.

V. 1. *Muscipuli*] Vide not. ad l. 1, f. 17, v. 1.

V. 28. *Redacta ad minutiam*] Seneca, epist. 90, de
granis: *Donec ad minutiam redigantur.* Apuleius, Me-
tani. l. 8. *Digitos ad summam minutiam contero.*

F. 21. Citrus & aliæ arbores. Le Brun, l. 2, f. 29.

V.

F. 22. *Hirundo & ejus Fila.* Aubert, l. 1, f. 12.

V. 3. *Atque audin'?*] Terentius, *And.* 1, 5, 65.

Propera :

Atque audin'? verbum unum cave de nuptiis.

5, 2, 24.

Cura ad servandum vinctum : atque audin' ? quadrupedem constringito.

F. 23. *Asellus junior.* Aubert, l. 2, f. 8.

F. 24. *Culex in casa, tum in aula.* Aubert, l. 2, f. 4.

F. 25. *Gallina & Philosophus.* Aubert, l. 4, f. 1.

V. 8. *Clarè oculis video*] Ita Plautus, *Mil.* 3, 1, 36.

F. 26. *Aranea & Bombyx.* Aubert, l. 4, f. 18.

F. 27. *Gallus & Vulpecula.* La Fontaine, l. 2, f. 15.

Camerarius, f. 261. Verdizotti, p. 90.

V. ult. *Meritissimò*] Cicero, de *Orat.* 1, 55. *Amare meritissimò debemus.*

F. 29, v. 39. *Timore territus*] Cicero, *Divin.* 1, 28. *Narravi me contremuisse timore perterritum.*

V. 57. *Alapam sibi ducit*] Phædrus, 5, 3, 1.

Calvi momordit Musca nudatum caput :

Quam opprimere captans, alapam sibi duxit gravem.

V. 64. *Infirma*] Horatius, l. 1, sat. 9, v. 70.

Nulla mihi, inquam,

Religio . . . at mi : sum paulò infirmior.

F. 30, v. 1. *Abundantem nuce*] Cicero, de *Senect.*

c. 17. *Villa abundat porco, hado, agno, gallinâ, lacte, caseo, melle.*

V. 5. *Alimonia*] Suetonius, *Calig.* c. 42. *Collationes in alimoniam atque dotem puellæ recepit.* A. Gellius, 17, 15. *Amisso omnis alimoniae fundamento.*

V. 17. *Carbasi fungitur vice*] Horatius, *Art.* p. v. 304. *Fungar vice cotis.*

F. 31, v. 29. *Obtines*] Id est, servas tibi. Plautus, *Mil.* 2, 2, 30. *Obtineat colorem.* Cicero, ad *Q. frat.* l. 1, epist. 1, c. 12. *Necessitudinem, quæ est nobis cum publicanis, obtinere & conservare patientur.*

F. 32, v. 9. *Ad summum gloriæ*] Horatius, l. 2, epist. 1, v. 32.

Venimus ad summum fortunæ.

V. 10. *Pumili*] Statius, *Silv.* l. 1, carm. 6, v. 61.

Hic audax subit ordo pumilorum.

F. 33. Leo & Simius. Bourfault, com. 2, act. 1. sc. 5.
Le Brun, l. 1, f. 11.

AD LIBRUM XV.

F. 1. Acanthis & Pueri. Aubert, l. 3, f. 9.

V. 24. *Corpusculis*] Cicero, de nat. Deor. 1, 24. *Corpuscula quadam levia, alia aspera, rotunda alia, par-
sim autem angulata, curvata quadam & quasi adunca.*

F. 2. Philomela & aves aliæ. Aubert, l. 5, f. 9.

F. 3. Rationis Liber. Aubert, l. 3, f. 4.

F. 4. Asinus somnians. Aubert, l. 4, f. 15.

F. 5. Rusticus & Venti. Aubert, l. 4, f. 19.

F. 6. Adolescens & Anguillæ. D'Ardene, f. 47.

V. 24. *Manibus ficulneis*] Vide Mich. Apostolii pro-
verbia, & adagia Erasmi: ubi ficulneæ pro infirmis mani-
bus accipiuntur.

F. 8. Puer & Cadi duo. D'Ardene, f. 41.

F. 9. Pyrus & Surculus. Le Brun, l. 4, f. 22.

V. 24. *Varicat*] Quintilianus, Inst. 11, 3. *Varicare
supra modum, & in stando deforme est.*

V. ult. *Disciplinis inhabiles*] Cicero, *Æcon.* l. 1,
apud Columellam, l. 12, c. 1. *Mulieri, quia omnibus
his rebus fecerat (Natura) inhabilem, domestica negotia
curanda tradidit.*

F. 10. Saxum piscatoriis retibus captum. Benfer. f. 140.
Camerarius, f. 13.

F. 11, v. 12. *Circinata rotunditas*] Plinius, 16, 23.
Circinata rotunditatis sunt. Auctor loquitur de foliis po-
puli nigræ. Porrò tam rotunda quoque sæpe est ramorum
cedrinorum amplitudo, ut ad rationem circini composita
esse videatur. Vide Dandini, Laroquæi, & aliorum pe-
grinationes ad montem Libanum.

V. 15. *Prægraves*] Horatius, l. 2. epist. 1, v. 13.

Urit enim fulgore suo, qui prægravat artes
Infra se positas.

F. 12. Mercurius & Apollo. Bourfault, com. 2, act. 1,
sc. 5.

V. 19. *Memoriâ defici*] Cicero, pro Cluent. c. 65.
Mulier abundat audaciâ, consilio deficitur.

F. 13. Opilio & Lupæ Catulus. Camerarius, f. 70.

- V. 11. *Opilionis ob metum*] Vide not. ad l. 6, f. 46
v. 4.
- V. 29. *Tuburcinantis*] Nonius, c. 2, n. 851. *Tuburcinari significat, raptim manducare.* Vide Plautum Perf. 1, 3, 42.
- F. 14. *Porcus & Canis venaticus.* Camerarius, f. 312.
- F. 15. *Homo & Equus.* Camerarius, f. 327.
- V. ult. *Solens fecissem*] Plautus, Amph. 1, 1, 43.
Si dixero mendacium, solens meo more fecero.
- F. 17. *Vulpis & Cervus.* Camerarius, f. 411.
- F. 18. *Canes duo.* Camerarius, f. 91.
- V. 18. *Sum extra noxiam*] Ita Terentius, Hec. 2, 3, 3.
- F. 21. *Viator & Pyra.* Camerarius, f. 315.
- V. 7. *Teruncio*] Plinius, 33, 3. *Quadrans antea; teruncius vocatus a tribus unciiis.*
- F. 23. *Sus & Equus.* Camerarius, f. 116.
- V. 3. *Incubabat deliciis*] Virgilius, Æn. 6, 610.
Aut qui divitiis foli incubuere repertis.
Cicero, pro Cluen. c. 26. *Qui illi pecunia, quam recondiderat, spe jam & animo incubaret.*
- F. 24, v. 14. *Dona dentur*] Donatus, ad Terentii, Eun. 3, 9, 27. *Donum Diis datur, munus hominibus.*
- F. 25, v. 8. *Aranearum telas*] Val. Maximus, l. 7, c. 2. *Anacharsis Leges araneorum telis comparabat: nam ut illas infirmiora animalia retinere, valentiora transmittere; ita his humiles & pauperes constringi, divites & prepotentes non alligari videmus.*
- F. 26. *Agaso & Asinus.* Richer, l. 11, f. 5.
- F. 28. *Canes duo.* Le Noble, f. 112.
- F. 29. *Homo docilis.* Camerarius, f. 409.
- F. 31, v. 9. *Tuburcinari*] Vide not. ad fab. hujus libri 13, v. 29.
- V. 15. *Evigilat*] Vide not. ad l. 1, f. 14, v. 18.
- V. 24. *Exclusissima*] Plautus, Menæch. 4, 3, 24.
Abiit intrò, occlusit ædes. Nunc ego sum exclusissimus:
Neque domi, neque apud amicam mihi jam quidquam creditur.
- F. 33. *Lupus & Ovis.* Jaius, t. 1.

F. 35, v. 1. *Apus*] Plinius, 10, 39. *Plurimum volant quæ Apodes, quia careant usu pedum.*

F. 36. *Cothurnix, Perdix, & Cornix.* Richer, l. 1, f. 3.

F. 41, v. 4. *Honos sit auribus*] Curtius, 5, 1, 38. *Ad ultimum (honus auribus sit) ima corporum velamenta projiciunt.*

V. 9. *Prandium*] Plautus, Truc. 3, 1, 1.

Rus mane dudum hinc ire me jussit pater,

Ut bubus glandem prandio depromerem.

F. 42, v. 1. *Hemerobion*] Hoc bestiolearum genus ἡμεροβιον ab Aristotele, l. 5 hist. animal. c. 19, ab Æliano autem, l. 5 de animal. c. 43. μονήμερον vocatur. Cicero, Tuscul. 1, 39. *Apud Hypanim fluvium, qui ab Europæ parte in Pontum influit, Aristoteles ait bestioles quasdam nasci, quæ unum diem vivunt: ex his igitur, horâ octavâ quæ mortua est, provectâ ætate mortua est, quæ verò occidente sole, decrepitâ, eò magis si etiam solstitiali die.* Plinius, 11, 36. *Hypanis fluvius in Pontum, circa solstitium, defert: acinorum effigie, tenues membranas, quibus erumpit volucre quadrupes: nec ultra unum diem vivit: unde hemerobion vocatur.*

V. 6. *Ætatis imbecillæ*] Horatius, l. 2, sat. 2, v. 85.

Accedent anni; ac tractari molliùs ætas

Imbecilla volet.

F. 43, v. 1. *Ægithus*] Plinius, 10, 74. *Bellum habet cum Asino. Spinetus enim se, scabendi causâ, atterens, nidos ejus discipat.* Aristoteles, hist. animal. l. 9, c. 1. ἀργίθω δὲ καὶ ὄνω πόλεμος. *Ægitho bellum est cum Asino.*

V. 5. *Se ferus impingit*] Horatius, l. 1, epist. 13, v. 7.

Abjicio potiùs, quam, quò perferre juberis,

Clitellas ferus impingas.

Seneca, de ira, l. 1, p. 35, edit. Elz in-8°. *Quid opus est mensam evertere? quid pocula adfligere? quid se in columnas impingere?*

F. 44. *Alexander Rex & Apelles.* Hegemon, f. 4.

V. 7. *Dum terunt colores*] Plinius, 35, 10. *Alexandro in officina imperitè multa differenti silentium comiter suadebat Apelles, rideri cum dicens a pueris, qui colores tererent.*

F. 45. *Thales & Ancilla.* La Fontaine, l. 2, f. 13.

462 NOTATIONUM LIBELLUS.

Æsopus, f. 169. *Gabrias*, f. 22. *Faernus*, f. 73.

V. 1. *Thales*] *Ausonius*, *Sept. Sapiens*.

*Milesius Thales sum, aquam qui principem
Rebus creandis dixi.*

Juvenalis, 13, 184.

*Chrysippus non dicet idem, nec mite Thaletis
Ingenium.*

V. 3. *Plato memorat*] Sub *Socratis* persona, dialogo qui inscriptus est *Theætetus*. Vide & *Diogenem Laertium*, l. 1, n. 34.

F. 46. *Lilium*. Hanc verius dixeris *Allegoriam* in ortum *ferenissimi Burgundiæ Ducis*.

V. 4. *Lacrymulam*] *Terentius*, *Eun.* 1, 1, 22. *Unâ lacrymulâ*. *Cicero*, pro *Plan.* c. 31. *Non modò lacrymulam, sed multas lacrymas videre potuisti.*

V. 15. *Gaudium hoc ut gaudeant*] *Cic.* ad *Fam.* 8, 2. *Hortensius introiit, puto, ut suum gaudium gauderemus.*

EPIL. v. 7. *Vocaliorem*] *Seneca*, *Quæst. nat.* 2, 29. *Vides quæntò vocaliora sunt vacua, quàm plena.* *Plinius*, 10, 12. *Bubo funebris. . . nec cantu aliquo vocalis, sed gemitu.*

V. 11. *Præsepultus*] *Quintilianus*, *declam.* 9, c. 23. *Video senem, meliore sui parte præsepultum, omnis etiam spei superstitem.*

V. 9. *Inhonoratos*] Vide *Ciceronem*, *Tuscul.* 3, 34. *Quintilianum*, *Inst.* 1, 5, & alios.

V. 14. *Vivi pervenimus*] *Virgilius*, *Ecl.* 9, v. 2.

O *Lycida*, *vivi pervenimus, advena nostri*
(*Quod numquam veriti sumus*) ut *possessor agelli*
Diceret: Hæc mea sunt: veteres migrate coloni.

V. 23. *Pro meris nugis putet*] *Cic.* in *Ant.* c. 9 *Nos sprevit & pro nihilo putavit; de Orat.* 2, 84. *Sapientia & magnitudo animi pro nihilo putantur; ad Att.* 6, 3. *Amicos habet meras nugas.*

V. ult. *Hæc monstra*] *Juvenalis*, 4, 2, de *homine flagitiis cooperto* :

Monstrum, nullâ virtute redemptum

A vitiis.

15, 171, de *feris quibusdam hominibus* :

Quid diceret ergo,

*Vel quò non fugeret, si nunc hæc monstra videret
Pythagoras?*

INDEX

FABULARUM.

A.

- A**CANTHIS & Pueri. lib. 15, f. 1.
Accipiter, electus a Columbis Rex contra Miluum,
Miluo ipso crudelior. l. 3, f. 18.
Accipiter & Cuculus. l. 3, f. 38.
Accipiter & Luscinia. l. 9, f. 31.
Accipiter & Noctua. l. 8, f. 4.
Accipiter Passerem, e latibulo prodeuntem, capit.
l. 13, f. 10.
Adamas & Artifex imperitus. l. 10, f. 39.
Adolescens & Anguilla. l. 15, f. 6.
Ægithus & Asinus. l. 15, f. 45.
Æsculus, Agricola, & pagi Dominus. l. 14, f. 8.
Æthiops lavatur. l. 3, f. 33.
Agaso & Asinus. l. 15, f. 26.
Agaso ridet, videns Afelli sui lepidum infortunium.
l. 5, f. 15.
Ager, in quo Thesaurus. l. 5, f. 7.
Agnus, ab inconsulto Leone omissus, tuto loco se
recipit. l. 4, f. 27.
Agricola Ederam evellit. l. 5, f. 26.
Agricola & Mercurius. l. 1, f. 20.
Agricola Puer mendaci ferre opem recusant.
l. 2, f. 6.
Agricola, pulcherrimam Æsculum evertere volen-
tes, a pagi Domino commoniti, resipiscunt.
l. 14, f. 8.
Agricola & Apes duæ. l. 13, f. 17.
Agricola & Arbores. l. 5, f. 42.

- Aranearum telæ Muscas retinent, Vespas transmittunt. l. 15, f. 25.
 Arboreæ rectæ & proceræ succiduntur: torta una atque humilis relinquitur. l. 5, f. 25.
 Arboreæ vetulæ duæ Arbusculam superbientem opprimunt. l. 14, f. 16.
 Arborum duarum una fructus præcoces & malos, altera seros fert, at bonos. l. 10, f. 6.
 Arbuscula, Arbor, & Colonus. l. 8, f. 15.
 Arbuscula & Arboreæ. l. 14, f. 16.
 Arbuscula & Quercus. l. 9, f. 28.
 Ardea & Pisces. l. 7, f. 13.
 Ardea, quæ se ægrè a terra sustulit, supra nubes volat. l. 13, f. 7.
 Aries & Taurus. l. 1, f. 18.
 Arion & Delphin. l. 12, f. 29.
 Arundo ventos summissa reveretur: & clementes habet. l. 6, f. 10.
 Asella & ejus Pullus. l. 12, f. 8.
 Asello videtur intricatior Philomelæ cantus, Cuculi autem æquabilior, ac proinde præstantior. l. 9, f. 34.
 Asellus a Corvo malè vexatur. l. 5, f. 15.
 Asellus, ejusque Herus. l. 3, f. 21.
 Asellus & Equus. l. 2, f. 18.
 Asellus & Liber. l. 7, f. 14.
 Asellus & Rivus. l. 10, f. 17.
 Asellus, frumum, deinde flores gerens. l. 11, f. 7.
 Asellus junior sui dorsi elegantiam venditat. l. 14, f. 23.
 Asellus, onustus sale, deinde spongiis. l. 5, f. 31.
 Asellus, sive deportetur a suis ductoribus, sive ipse vehat, pariter movet homines, ut improbant. l. 14, f. 10.
 Asellus viridis. l. 2, f. 36.
 Asini duo, & Vulpis. l. 6, f. 17.

- Asini vota postrema, stultiora prioribus. l. 13, f. 25.
 Asinus, ab Equo læsus, malefacti poenam ad eum reverti videt, & se consolatur. l. 1, f. 23.
 Asinus conqueritur, quod non habeat cornua. l. 2, f. 30.
 Asinus cujusdam Sophistæ alumnus. l. 8, f. 7.
 Asinus, culpam levem confessus, mactatur. l. 1, f. 1.
 Asinus dominos mutans. l. 3, f. 14.
 Asinus & Canis. l. 3, f. 14.
 Asinus & Equus. l. 3, f. 32.
 Asinus excusat se ineptè apud Ægithum, quod nidum ejus everterit. l. 15, f. 43.
 Asinus, pelle Leonis indutus. l. 10, f. 33.
 Asinus salivam herbarum omnium unam sibi paremque esse confitetur. l. 13, f. 4.
 Asinus farcinulis succumbit levibus quidem, at quæ oneri, jam gravissimo, accessissent. l. 4, f. 13.
 Asinus sibi fingit, Leonem, cantu Galli territum, fugere ex sui metu. l. 4, f. 7.
 Asinus silvestris, & Asinus domesticus. l. 2, f. 26.
 Asinus, Simia, & Talpa. l. 2, f. 30.
 Asinus somnians, hominem se putat. l. 15, f. 4.
 Avarus & ejus filius. l. 5, f. 24.
 Avarus & Graculus. l. 10, f. 30.
 Avarus & Thesaurus. l. 4, f. 15.
 Aves deceptæ. l. 14, f. 4.
 Aves, de creando Rege deliberantes. l. 10, f. 26.
 Avis, ejusque Pulsi, & Villicus. l. 9, f. 27.
 Avis solitaria, tædio suæ solitudinis affecta, querit, nec invenire extra se felicitatem potest. l. 7, f. 21.
 Avium & Piscium fedus. l. 9, f. 27.
 Avium, studio canendi deditarum, mores. l. 7, f. 21.
 Auceps, prædam satis magnam aspernatur, exiguissimam, ne vacuus discedat, capit. l. 9, f. 29.
 Auceps, Patulus, & Serpens. l. 3, f. 20.

B.

- B**ELLUÆ pestilentia laborantes. l. 1, f. 1.
Bombyx Musarum alumnum excitat, ut se imitetur, laboretque, nisi malis reperere. l. 8, f. 27.
Bombyx tenuitatem filorum Araneæ vituperat. l. 14, f. 26.
Bos & Asinus. l. 13, f. 4.
Bos Cervæ, clementiam Leonis prædicanti, nimè assentit. l. 13, f. 3.
Bos & Equus. l. 4, f. 26.
Bos & Vitula. l. 3, f. 15.
Bos a Cane foeno prohibitus. l. 3, f. 5.
Bos philosophus, cornua sibi revelli jubet. l. 12, f. 7.
Bos, faginâ strangulante debilis, Ægyptiorum Deus. l. 12, f. 24.
Boves duo contumaces; quorum uno occiso, alter resipiscit. l. 6, f. 3.
Boves & Lanius. l. 6, f. 3.
Bubo, iudex iniquus. l. 8, f. 30.
Bubo, noctis monstrum, suavitatem musicam respuit. l. 6, f. 18.
Bubulcus & Hercules. l. 5, f. 28.
Bubulcus & Leo. l. 2, f. 7.
Buccina & Echo. l. 13, f. 22.
Bufo & Mustela silvestris. l. 13, f. 2.

C.

- C**AMELUS, primùm visus, terret; cognitus, contemnitur. l. 5, f. 1.
Camelus & Jupiter. l. 3, f. 7.
Cancer & Vulpis. l. 3, f. 12.
Canes duo, alter domi residens, alter venatione

- exercitatus, eisdem cibos pariter, in commune projectos, percipiunt. l. 15, f. 18.
- Canes duo & Ovis. l. 11, f. 9.
- Canes duo, privata mittunt odia, ut communem hostem persequantur. l. 15, f. 28.
- Canes pugnam acerrimam pugnant cum Vulpibus. l. 7, f. 6.
- Canes sibi timent, postquam interfici ab hero viderunt operarios boves; & fugam capeffunt. l. 14, f. 5.
- Canis, a persequenda Mele fetida, fetore ejus intolerabili, deterretur. l. 14, f. 9.
- Canis astutia. l. 10, f. 10.
- Canis cum Fele conjunctio. l. 10, f. 34.
- Canis domesticus & Canis externus. l. 9, f. 25.
- Canis & Bos. l. 3, f. 5.
- Canis & Lepores duo. l. 1, f. 26.
- Canis & Taurus. l. 11, f. 5.
- Canis & Vulpis. l. 5, f. 6.
- Canis fugitivus & Herus. l. 7, f. 4.
- Canis infidelis & Pastor. l. 2, f. 34.
- Canis lutulentus; herum amplexari volens, rejicitur. l. 2, f. 44.
- Canis mordax. l. 7, f. 8.
- Canis Mulo gratulatur, quod cibaria gerat: sed aliis ea distribuenda sunt. l. 15, f. 40.
- Canis, multum ab Hero laudatus, rogat, ut solidius aliquid sibi retribuatur, quo famem depellat. l. 12, f. 17.
- Canis mutare conditionem coactus. l. 6, f. 29.
- Canis piger. l. 11, f. 29.
- Canis, post longam & utilem servitutem, ab ingrato Villico interficitur. l. 6, f. 1.
- Canis refellit Ovis invidæ querelam. l. 10, f. 13.
- Canis, sectator cadaverum, Equum ægrotantem invisit. l. 2, f. 32.

- Canis succurrentis** Heri manum fauciat. l. 13, f. 28.
Canis Taurum strangulat. l. 12, f. 19.
Canis vanam Sciuri diligentiam aspernatur. l. 13, f. 29.
Canis venaticus & Molossi. l. 10, f. 11.
Canis venaticus Perdicem detectam, subsidendo, indicat. l. 7, f. 1.
Canis venaticus vitam Porci otiosam, at turpem, respuit. l. 15, f. 14.
Capella, foedè ab irato Caprario fauciat, rogatur ut ne factum indicet. l. 15, f. 22.
Caper, a Vulpe delusus, in puteo relinquitur. l. 3, f. 10.
Caper insolens a Tauro necatur. l. 3, f. 22.
Capo, fasciâ rubrâ insignis, ludibrio habetur. l. 1, f. 10.
Capones duo, unus macer, alter pinguis. l. 3, f. 39.
Capra Hædum admonet, januam aperiat nemini; dum ipsa redeat. l. 3, f. 8.
Capra Leonis consilium respuit. l. 2, f. 19.
Caprarius & Capella. l. 15, f. 22.
Carbonarius & Fullo. l. 5, f. 4.
Cafeus & Felis. l. 5, f. 35.
Castanea, prunis injectis oppressa, crepat, at non inulta. l. 14, f. 15.
Catella, post mortem Dominae, duriter visitare cogitur. l. 4, f. 12.
Catellus arrogans, Molossum laceffere ausus, ab eo probè castigatus dimittitur. l. 13, f. 15.
Catellus pretio magno, ob suam exilitatem, comitur. l. 7, f. 19.
Catellus, Ovis, & Cuniculus. l. 5, f. 43.
Catellus Leanae unus, at Leo. l. 4, f. 1.
Carulus lupinus ad mores caninos penitus informari nequit. l. 15, f. 13.

- Cedrus & Rubus.** l. 15, f. 11.
Gera & Later. l. 5, f. 20.
Cerva & Bos. l. 13, f. 3.
Cerva Leonem eludit fugâ. l. 4, f. 28.
Cerva, Venator & Leo. l. 2, f. 23.
Cervus æger. l. 8, f. 25.
Cervus & Hinnuleus. l. 2, f. 2.
Cervus & Piscator. l. 10, f. 19.
Cervus & Vitis. l. 5, f. 5.
Ceryus, fraude lepidâ, Leonem reddit ex irato benignum. l. 8, f. 12.
Cervus sibi plaudit, quòd invidia perspicax unam ipsi tibiaram exilitatem objicere potuerit. l. 5, f. 3.
Chamæleon colorem reddit, quemcumque attingit, præter rubrum, candidumque. l. 10, f. 21.
Chorda Lyrae argentea. l. 3, f. 33.
Cicada egens a Formica rejicitur. l. 1, f. 2.
Cicindela & Luscinia. l. 13, f. 19.
Ciconia necat, discerpitque Colubrum. l. 11, f. 30.
Ciconiae sua est perniciofa cum Gruibus societas. l. 3, f. 2.
Cymbium lactis, & magnæ simul spes evertuntur. l. 6, f. 12.
Cimex, Pulex, & Culex. l. 14, f. 29.
Circulator concionem ab Oratore ad se tintinnabulo suo devocat. l. 9, f. 40.
Circulator, dum suam gentem pigmarum ligneam agit in pulpito, pro mago habetur. l. 14, f. 28.
Cisterna & Rivulus. l. 14, f. 31.
Citrus & aliæ Arbores. l. 14, f. 21.
Cochlea huc adrependo pervenit, quòd pervenire volando Gallus non potest. l. 9, f. 11.
Colonus monet Puerum, ut caveat sibi a serpentibus, dum flores legit. l. 4, f. 19.
Colubra & Ericius. l. 8, f. 18.

- Columba & ejus Pullus , Buboque & Aquila. l. 8, f. 30.**
Columba & Turtur. l. 6 , f. 19.
Columba , in pietæ folitudinis imaginem irruens , offendit folido. l. 9 , f. 4.
Columba plumipes & Columba faxatilis. l. 1 , f. 9.
Columba falutiferam opem a Formica recipit , quam ipsi priùs dederat. l. 2 , f. 24.
Columba violam offert Jovi. l. 15 , f. 24.
Columbæ a Vulture miserabiliter deceptæ. l. 13, f. 23.
Columbæ & Accipiter. l. 3 , f. 18.
Columbæ & Retia. l. 15 , f. 16.
Columbæ magno suo damno revocant ad concordiam Miluos inter se bellantes. l. 7 , f. 17.
Columbæ stulta simplicitas , quæ non fit ex noto periculo prudentior. l. 5 , f. 23.
Combibones duo. l. 13 , f. 27.
Corcodilus Tigrim rapit. l. 10 , f. 7.
Cornicula & Columba. l. 9 , f. 18.
Cornicula superbientem Noctuam docet , ipsam esse factam ludum & jocum. l. 12 , f. 9.
Cornicula vexat Ovem ; Canem veretur. l. 2 , f. 17.
Cornix annum vitæ centesimum , ætatis ipsum verputat. l. 15 , f. 42.
Cornix Aquilæ furori subducere Graculum tentat. l. 13 , f. 26.
Cornix & Columbæ. l. 15 , f. 31.
Corvorum mores. l. 7 , f. 21.
Corvus Aquilæ exemplo deceptus. l. 1 , f. 3.
Corvus , Asellus , & Agaso. l. 5 , f. 15.
Corvus causam obtinet ab Aquila contra Miluum. l. 4 , f. 8.
Corvus & Cynus. l. 12 , f. 2.
Corvus & Lepus. l. 7 , f. 26.
Corvus & Lupi. l. 9 , f. 33.

- Corvus & Serpens.** l. 3 , f. 25.
Corvus & Urna. l. 3 , f. 23.
Corvus excusat se , quòd pecudes mortuas depascatur. l. 6 , f. 28.
Corvus fodicat Vulpem , mortuam ratus. l. 15 , f. 17.
Corvus nimum loquax: l. 10 , f. 12.
Corvus Philomelam terret , cogitque mutare sedem l. 6 , f. 18.
Cothurnix , Perdix , & Cornix. l. 15 , f. 36.
Crocodilus & Vulpis. l. 3 , f. 28.
Cuculus conditione tenui , præ Accipitre , at securâ fruitur. l. 3 , f. 38.
Cuculus & Luscinus. l. 6 , f. 27.
Cuculus , Philomela , & Asellus. l. 9 , f. 34.
Cucurbita & Arbor. l. 5 , f. 32.
Cucurbita , Glans , & Rusticus. l. 1 , f. 14.
Culex , ad insuetum lumen accedens , concrematur. l. 9 , f. 13.
Culex , cadi primùm , deinde cellæ , denique Celsi spatia miratur. l. 12 , f. 23.
Culex & Taurus. l. 5 , f. 17.
Culex , flagitii reus , opprimitur. l. 14 , f. 29.
Culex in casa , tum in aula. l. 14 , f. 24.
Culex , Leo , & Aranea. l. 3 , f. 17.
Cultor arborum impericus. l. 8 , f. 29.
Cuniculus cum Mustela litigans. l. 7 , f. 22.
Cuniculus & Hirudo. l. 12 , f. 5.
Cuniculus & Venator. l. 12 , f. 26.
Cycni candor oppositâ Corvi nigritie , magis elucet. l. 12 , f. 2.
Cyenus & Anser. l. 1 , f. 22.
Cygnus modum canendi novum tentat , & vituperatur. l. 9 , f. 9.
Cynicus & Rex. l. 9 , f. 39.

D.

- D**ELPHIN Ariona, spulsum e navi, recipit in dorsum, vehitque. l. 12, f. 29.
 Delphinus & Simius. l. 5, f. 13.
 Deus ligneus. l. 4, f. 24.
 Divinus infortunium suum ignorans. l. 8, f. 3.

E.

- E**CCHO remittit Buccinæ fonos, ad tonitrua autem obmutescit. l. 13, f. 22.
 Edera & Agricola. l. 5, f. 26.
 Edera & Murus. l. 8, f. 6.
 Edera Quercum interrogat, anson vicinæ arbores ipsi noceant; at sola est, quæ noceat. l. 6, f. 26.
 Ensis & Vomer. l. 7, f. 10.
 Equi duo, alter neglectus, licet præstantior; dilectus alter, quamvis deterior. l. 14, f. 6.
 Equi duo, ineptus alter, alter docilis. l. 11, f. 4.
 Equulus & Equus. l. 5, f. 9.
 Equus, a bello redux, Suem, qui conditionem ejus spreverat, occisum videt. l. 15, f. 23.
 Equus ad pericula belli adornatur. l. 3, f. 52.
 Equus ægrotans & Canis. l. 2, f. 32.
 Equus bellator, postquam factus est senex, ad molam asinariam ablegatur. l. 15, f. 37.
 Equus domitus. l. 15, f. 20.
 Equus & Asinus. l. 1, f. 23.
 Equus & Lupus. l. 4, f. 9.
 Equus & Muscæ. l. 10, f. 14.
 Equus & Sessor imperitus. l. 8, f. 31.
 Equus, pede lapsus in via difficili, irato Equitæ se excusat. l. 15, f. 15.

- Equus fenescens , pertrahendo plauistro admovetur. l. 7 , f. 20.
 Equus senior , juniorem exercendo erudit. l. 5 , f. 9.
 Ericius , arte pollens unâ , sed optimâ. l. 5 , f. 37.
 Ericius Colubram irruentem spiculis fodit. l. 8 , f. 18.
 Ericius & Talpa. l. 1 , f. 5.
 Ericius , opem Vulpi contra Muscas offerens , rejicitur. l. 3 , f. 41.
 Eruca & Vipera. l. 10 , f. 43.
 Eruca fit volucris. l. 11 , f. 28.
 Eruca Rosam pulcherrimam erodit. l. 6 , f. 23.
 Erucae duæ , quarum una fit Papilio. l. 8 , f. 22.
 Exercitus duo præliantes & Muscæ. l. 11 , f. 26.
 Ex servo Dominus , in partem rhedæ , sibi uni patentis , posticam , ut olim solebat , imprudenter insiit. l. 11 , f. 16.

F.

- FELIS a Mustela , Cuniculoque judex de controversia sumitur. l. 7 , f. 22.
 Felis , Caseum a Mure defendere jussa , Murem & Caseum ipsum devorat. l. 5 , f. 35.
 Felis , comitans Puerum , cibos ejus , non ipsum secuta est. l. 13 , f. 12.
 Felis & Canis. l. 10 , f. 34.
 Felis & Mus. l. 9 , f. 7.
 Felis excusat se villico , quòd ejus Caseum comederit. l. 10 , f. 22.
 Felis , nimis operosè munditias exquirens , ab immundo Porco redarguitur. l. 12 , f. 30.
 Felis , speciem bonæ sanctæque bestię exhibens , Musculum vorat. l. 4 , f. 5.
 Felis visa imprudenti Musculo amabilis. l. 10 , f. 4.
 Felis , Vulpis , & Lupus. l. 11 , f. 27.
 Femina mortem pro marito appetens. l. 2 , f. 29.

- Ficedulæ duæ fame laborantes. l. 12, f. 18.
 Ficus Albæ-spinæ superbiam refellit. l. 5, f. 39.
 Ficus & Aves. l. 14, f. 7.
 Filius Avari integra poma subripit patri, putrida
 ei relinquit. l. 5, f. 24.
 Fluvii duo, alter perstrepsens, alter silens. l. 5, f. 22.
 Fons, gloriosi Amnis pater, insolentiam ejus re-
 tundit. l. 5, f. 16.
 Fontes duo, unus in pratum amoenum excurrans,
 alter fluens inter cautes asperas. l. 11, f. 14.
 Formica & Cicada. l. 1, f. 2.
 Formica & Columba. l. 2, f. 24.
 Formica & Eruca. l. 11, f. 28.
 Formica & Jupiter. l. 8, f. 28.
 Formica expostulantem de hominum injuria Gal-
 linam redarguit. l. 11, f. 10.
 Formicæ duæ vitam agunt, altera duram, at lon-
 gam; altera delicatam, at brevem. l. 7, f. 25.
 Fortuna querelam Agricolæ refutat. l. 2, f. 37.
 Fringuilla reperit mortem, dum servitutem fugit.
 l. 2, f. 21.
 Fullo cavet, ne secum habitare velit Carbonarius.
 l. 5, f. 4.
 Fur deceptus. l. 8, f. 23.
 Fures & Gallus. l. 5, f. 14.

G.

- GALLINA ægrotans. l. 2, f. 4.
 Gallina & Formica. l. 11, f. 10.
 Gallina & ova Crocodili. l. 5, f. 10.
 Gallina & Philosophus. l. 14, f. 25.
 Gallina ova pariens aurea. l. 2, f. 15.
 Gallina plumis spoliata. l. 10, f. 31.
 Gallinæ advenit cum pinguitudine sterilitas. l. 3,
 f. 11.

- Gallum vorat Vulpis. l. 1, f. 16.
 Gallus, Asinus, & Leo. l. 4, f. 7.
 Gallus & Cochlea. l. 9, f. 11.
 Gallus & Vulpecula. l. 14, f. 27.
 Gallus & Vultur. l. 9, f. 23, 24.
 Gallus, homines ad opus diurnum excitare solitus,
 suam operam Furibus venditat, qui eum ob id
 ipsum interficiunt. l. 5, f. 14.
 Gallus Musculum territat. l. 10, f. 4.
 Gallus Noctuam, Soli conviciantem, increpat.
 l. 6, f. 22.
 Gibberorum Civitas. l. 13, f. 1.
 Gigas Nanum superbientem suis humeris sustinet.
 l. 14, f. 32.
 Glires & Fagus. l. 10, f. 1.
 Graculus, alis Ardeæ impeditus magis, quàm
 adjutus, in humum decidit. l. 8, f. 26.
 Graculus, Cornix, & Aquila. l. 13, f. 26.
 Graculus nummos Avaro subripit. l. 10, f. 30.
 Grues & Anseres. l. 2, f. 8.
 Gruis & Pavo. l. 1, f. 12.
 Gutta, Pontus, & Ostreum. l. 9, f. 32.

H.

- HÆDUS** & Lupus. l. 3, f. 36.
 Halcyon præsidio Tethyos malè confisa. l. 12, f. 20.
 Hariolus sibi non providens. l. 7, f. 11.
 Hercules invocatus ab homine, quem vexant
 Pulices. l. 14, f. 12.
 Hercules invocatus a Bubulco, cujus plaustrum
 hæsit in via. l. 5, f. 28.
 Herus Canem suum, perire volentem, deserit.
 l. 13, f. 28.
 Herus Cani suo palpationes tribuit affatim; victum
 autem necessarium denegat. l. 12, f. 17.

- Herus clemens**, nec multum tamen saevo absimilis. l. 7, f. 4.
Hinnuleus offensiunculam sibi factam exaggerat. l. 1. f. 11.
Hirudo, & Cuniculam sanat, & ipsa exhausto ejus sanguine reficitur. l. 12, f. 5.
Hirundo Aves, in perniciem properantes, frustra revocat. l. 11, f. 23.
Hirundo convicium Cicadae refellit. l. 13, f. 13.
Hirundo & Ardea. l. 13, f. 7.
Hirundo & Aves aliae. l. 14, f. 11.
Hirundo & ejus filia. l. 14, f. 22.
Hirundo & Luscinus. l. 7, f. 9.
Hirundo frigoris hanc vocat molestiam, quae Turdo caloris est molestia vix tolerabilis. l. 13, f. 24.
Hirundo infensam sibi Araneam portat secum per auras, nec sentit. l. 3, f. 40.
Homines duo, caecus alter, alter claudus. l. 11, f. 19.
Homines duo & Thesaurus. l. 8, f. 14.
Homo docilis. l. 15, f. 29.
Homo & Aranea. l. 15, f. 7.
Homo & Equus. l. 15, f. 15.
Homo & Pulex. l. 14, f. 12.
Homo & Urfus. l. 10, f. 24.
Homo ex immodica Ostrearum forbitioe moriens. l. 13, f. 30.
Homo, imperitus musicae, Lyram objurgat. l. 12, f. 1.
Homo naribus & oculis captus, de Rosa dotibus judicat. l. 12, f. 3.
Homo Pulicem obterit. l. 11, f. 8.
Hostis beneficus. l. 13, f. 15.
Hystrix semper armata. l. 2, f. 31.

I.

- J**ACTATOR facti incredibilis. l. 12, f. 25.
 Ictericus queritur, flava esse omnia. l. 10, f. 32.
 Ignis & ejus Repertor. l. 12, f. 21.
 Imago picta in camera oculos propiùs intuentium
 offendit. l. 10, f. 23.
 Insectum hemerobion, postquam ad horam ferè
 duodecimam victitando pervenit, de longiore
 vita conqueritur. l. 15, f. 42.
 Intemperantiæ Mors palmam tribuit. l. 13, f. 9.
 Invidus & Avarus. l. 4, f. 6.
 Iris & Phœbus. l. 10 f. 18.
 Jupiter, Apollo, & Momus. l. 6, f. 5.
 Jupiter, Columba, & Anguis. l. 15, f. 24.
 Jupiter concedit alas Formicæ. l. 8, f. 28.
 Jupiter crudelem Apis iracundiam improbat. l. 8,
 f. 11.
 Jupiter & Rusticus. l. 7, f. 5.
 Jupiter fecunditatem Nuci concedit. l. 12, f. 34.
 Jupiter, Modestia, & Virtutes ceteræ. l. 5, f. 34.
 Jupiter, Phœbus, & Paludes. l. 13, f. 8.
 Juvenci duo & Pratulum. l. 9, f. 36.
 Jvenes duo & Ursus. l. 4, f. 25.

L.

- L**ACERTA & Testudo. l. 1, f. 4.
 Lacerta Ranam imprudentem ab incepto deterret.
 l. 11, f. 30.
 Lanius occidit Boves. l. 6, f. 3.
 Laricis præstantia. l. 8, f. 5.
 Latrunculorum ludus. l. 13, f. 32.
 Leæna & Ovis. l. 4, f. 10.
 Leæna Scrofæ aspernatur fecunditatem. l. 4, f. 1.
 Leæna Ursam, fetus suos lambendo figurantem de-
 ridet. l. 10, f. 42.

- Leanae apotheosis. l. 8, f. 12.
 Leo, Agnus, & Cerva. l. 4, f. 28.
 Leo, Asinus, & Vulpis. l. 4, f. 4.
 Leo bellum parans. l. 6, f. 13.
 Leo, canente Gallo, fugere cogitur. l. 4, f.
 Leo & Capra. l. 2, f. 19.
 Leo & Musculus. l. 5, f. 30.
 Leo & Rana. l. 2, f. 37.
 Leo & Simius. l. 14, f. 33.
 Leo & Villicus. l. 11, f. 2.
 Leo filiam Rustici amans. l. 3, f. 16.
 Leo, Filius ejus, & Venator. l. 12, f. 31.
 Leo furiosus & Lepus. l. 7, f. 7.
 Leo iratus. l. 8, f. 20, 21.
 Leo, Lupus, & Vulpis. l. 1, f. 6.
 Leo senex & Vulpis. l. 2, f. 20.
 Leo, Simius, & Vulpis. l. 1, f. 27.
 Leo Tauros, inter se conjunctos, non audet ag-
 gredi: segregatos facile vincit. l. 2, f. 13.
 Leo victus a Culice. l. 3, f. 17.
 Leo vires leoninas hominum viribus anteponit.
 l. 3, f. 24.
 Lepores, Canes, & Vulpes. l. 7, f. 6.
 Lepores duo excitantur a Cane: neuter capitur.
 l. 1, f. 26.
 Lepores & Ranae. l. 2, f. 3.
 Lepus a Corvo praeposterè monetur. l. 7, f. 26.
 Lepus & Testudo. l. 5, f. 33.
 Libellus flagitiosus & Judex. l. 13, f. 31.
 Liber elegans ab Afello discerpitur. l. 7, f. 14.
 Liber & Prelum. l. 1, f. 29.
 Libri duo, alter nitidus, alter horridus. l. 13, f. 21.
 Liliium. l. 15, f. 46.
 Lucius, latè regnandi cupidus. l. 2, f. 35.
 Ludi Magister Asinum jussus edocere literas. l. 10, f. 3.
 Luna, dum invidet Soli, ejusque radios interci-
 pit,

- pit, ostendit suum dedecus. l. 13, f. 20.
- Lupi Corvum, parasitum inutilem, vacuum dimit-
tunt. l. 9, f. 33.
- Lupi duo, alter palam, alter clam in ovium gre-
gem grassantes. l. 12, f. 6.
- Lupi fides, Porcum pro Pisce reputantis. l. 5, f. 31.
- Lupi fedus cum Ovibus ferunt. l. 3, f. 9.
- Luporum legati ad Anglorum Regem. l. 7, f. 3.
- Lupus Agnum decipit, & eum procul a suo custode
in silvam deducit. l. 8, f. 13.
- Lupus a Vulpe decipitur. l. 8, f. 24.
- Lupus auxilium Vulpi, in foveam delapsæ, pol-
licetur; sed prius audire vellet, quomodo huc
delapsa sit. l. 9, f. 20.
- Lupus deglubitur. l. 1, f. 6.
- Lupus Equum hortatur, ut vesci carnibus velit.
l. 4, f. 9.
- Lupus & Anicula. l. 2, f. 16.
- Lupus & Hædus. l. 3, f. 8.
- Lupus & Hystrix. l. 2, f. 31.
- Lupus & Mulus. l. 5, f. 21.
- Lupus & Ovis. l. 2, f. 14.
- Lupus Ovem decipere aggressus, ipse deluditur.
l. 15, f. 33.
- Lupus filium erudiens. l. 4, f. 16.
- Lupus fructum pugnæ, inter Leonem & Ursam
pugnatae, omnem percipit. l. 3, f. 29.
- Lupus Hædi convicia, non ipsi, sed tuto loco
imputat. l. 3, f. 36.
- Lupus ovillâ pelle indutus, & Pastor. l. 1, f. 24.
- Lupus poenitens. l. 1, f. 19.
- Lupus vorat simul Vulpem, Mustelam, Murem
ac Nucem. l. 12, f. 32.
- Luscinia Cicindelam monitis idoneis castigat. l. 13,
f. 19.
- Lusciniæ cantum prædator Accipiter contemnit.
l. 9, f. 31.

Luscinius Hirundinis malevolæ dicacitatem retundit. l. 7, f. 9.

Luscinius instituere Cuculum arte musicâ nequicquam tentat. l. 6, f. 27.

Lynx & Talpa. l. 11, f. 24.

Lyra & Homo imperitus. l. 12, f. 1.

M.

MAGUS & Circulator. l. 14, f. 28.

Mala aurea. l. 1, f. 13.

Malus exspoliata. l. 2, f. 1.

Melezia & Larix. l. 8, f. 5.

Melis fetida & Canis. l. 14, f. 9.

Membra & Venter. l. 3, f. 4.

Mercurius & Apollo. l. 15, f. 12.

Mercurius & Sculptor. l. 9, f. 22.

Mercurius veracem Agricolam remuneratur, mendacem alium mulctat. l. 1, f. 20.

Miles & Equus. l. 15, f. 37.

Milui & Columbæ. l. 7, f. 17.

Milvus ægrotans, religiosus esse incipit. l. 4, f. 22.

Milvus, Corvus, & Aquila. l. 4, f. 8.

Milvus & Agricola. l. 2, f. 28.

Molossi duo Leporem Cani venatico extorquent e dentibus. l. 10, f. 11.

Molossus ab arrogante Catello lacessitus. l. 13, f. 15.

Molossus, custos gregis optimus, malè ejectus. l. 6, f. 14.

Molossus venalis proponitur Mulierculæ. l. 7, f. 19.

Momi censura. l. 8, f. 1.

Momus inter Jovem & Apollinem iudex. l. 6, f. 5.

Mons excelsus, at inutilis. l. 14, f. 14.

Mors & ejus Ministræ. l. 13, f. 9.

Mors & Rusticus. l. 2, f. 10, 11.

- Mors Senem valde longævum renuentem abripit.
l. 7, f. 23.
- Mula Equi se filiam dicit, cùm currit: ubi autem
cessat, Asini patris meminit. l. 2, f. 9.
- Mulier & Gallina. l. 3, f. 11.
- Mulier & Speculum. l. 12, f. 13.
- Muli nomen scriptum in ejus ungula. l. 5, f. 21.
- Mulus & Canis. l. 15, f. 40.
- Mulus & Porcus. l. 9, f. 14.
- Mures duo, quorum captus unus, ab altero intem-
pestivè objurgatur. l. 1, f. 17.
- Murium conventus. l. 6, f. 7.
- Mus a Fele captus, vexatus, devoratus. l. 9, f. 7.
- Mus Aquilam, in retia delapsam, postquam libe-
ravit, ab ipsâ necatur. l. 1, f. 21.
- Mus captus, postquam radium ferreum ad minu-
tiam fragilem attrivit, eum faciliè inflectit; &
evadit. l. 14, f. 20.
- Mus & Talpa. l. 10, f. 20.
- Mus & Taurus. l. 11, f. 21.
- Mus in cista natus. l. 2, f. 27.
- Mus, Mustela, Vulpis, & Lupus. l. 12, f. 32.
- Musarum Alumnus & Bombyx. l. 8, f. 27.
- Musca & Apis. l. 15, f. 41.
- Musca & Caccabus. l. 13, f. 16.
- Musca, Trochilus, & Troffulus. l. 4, f. 14.
- Muscæ advolant, ut effuso melle pascantur; &
pereunt. l. 3, f. 34.
- Muscæ curtum Equum vexant; Equum longâ
caudâ præditum refugiunt. l. 10, f. 14.
- Muscæ Elefantos oppugnant; turmisque, eorum
ope jam prævalentibus, victoriæ laudem extor-
quent. l. 11, f. 26.
- Musculus & Felis. l. 4, f. 5.
- Musculus, Felis, & Gallus. l. 10, f. 4.
- Musculus Leonem in libertatem vindicat. l. 5, f. 30.

- M**usicus, domi canorus, foris exploditur. l. 3, f. 13.
Mustela, Bufonis obrutu fascinata, conijcere se in os ejus cogitur. l. 13, f. 2.
Mustela, Cuniculus & Felis. l. 7, f. 22.
Mustela & Columba. l. 8, f. 18.
Mustela & Mures. l. 4, f. 18.
Mustelæ duæ, una volucris inimica, altera muribus, l. 3, f. 3.
Myrus & Arbor magna. l. 10, f. 29.
Myrus & Quercus. l. 13, f. 11.

N.

- N**AÏAS Puellam admonet de tranquillitate perturbati fontis expectanda. l. 7, f. 18.
Nanus & Gigas. l. 14, f. 32.
Naufragus & Oceanus. l. 11, f. 6.
Navis & Nauta. l. 10, f. 8.
Nebulæ refulgentis species, Sole occidente, perit. l. 12, f. 35.
Nitedula & Mustela. l. 6, f. 9.
Noctua, Cornicula, & Aves aliæ. l. 12, f. 9.
Noctua & Gallus. l. 6, f. 22.
Noctua pullos suos Accipitri commendat. l. 8, f. 4.
Nux & Arborea infructuosæ. l. 10, f. 36.
Nux & Jupiter. l. 12, f. 34.

O.

- O**CEANUS oblatam a Naufrago criminationem depellit. l. 11, f. 6.
Olitor & Sepes. l. 5, f. 38.
Olitor Talpam deprehendit. l. 7, f. 15.
Ollæ duæ. l. 7, f. 16.
Opilio & Capreoli. l. 15, f. 19.

- Opilio & Lupæ Catulus. l. 15, f. 13.
 Opilio & Oves. l. 7, f. 12.
 Orator ad Statuas. l. 10, f. 15.
 Orator & Circulator. l. 9, f. 40.
 Os & Oculi. l. 10, f. 38.
 Ostreæ, duobus hominibus naufragis unicum famis
 per fugium. l. 13, f. 30.
 Ostrea & Viatores. l. 6, f. 15.
 Ostreum dehiscens guttam ab æthere cadentem
 excipit, mutatque in margaritam. l. 9, f. 32.
 Oves & Lupi. l. 3, f. 9.
 Ovis adjuvare Lupum, malè a Canibus mulcatum,
 recusat. l. 2, f. 14.
 Ovis committit se Rubo, ut vitet imbrem. l. 9,
 f. 16.
 Ovis Canum inter se pugnantium efferatis ricti-
 bus ausa tenerum os interponere, nihil proficit;
 atque hinc se ore discisso refert. l. 11, f. 9.
 Ovis & Canis. l. 10, f. 13.
 Ovis & Cornicula. l. 2, f. 17.
 Ovis & Ranæ. l. 12, f. 16.
 Ovis Leænæ dilecta. l. 4, f. 10.
 Ovis tonsa. l. 13, f. 14.

P.

- PALUDES Solem nebulis putribus repellunt.
 l. 13, f. 8.
 Palumbes a Cornice de exitio imminente frustra
 admonetur. l. 5, f. 8.
 Papilio & Apis. l. 8, f. 2.
 Parasitus & Pisciculi. l. 8, f. 10.
 Pardus & Vulpis. l. 4, f. 22.
 Passer & Accipiter. l. 13, f. 10.
 Pastor & Mare. l. 4, f. 3.
 Pastor & Molossus. l. 6, f. 14.

- Pastor & Rex**, l. 9, f. 5.
Pastor in Canem perfidum animadvertit, l. 2, f. 34.
Pastor Lupum, ovillâ pelle indutum, mactat, l. 1, f. 24.
Pavo contumeliâ Gruem destingit; & refutatur, l. 1, f. 12.
Pavo laudem pulchritudinis Aquilæ, propter ungues & rostrum, datam putat, l. 6, f. 4.
Perdices duæ & Auceps, l. 10, f. 37.
Perdix & Auceps, l. 8, f. 9.
Perdix & Canis venaticus, l. 7, f. 1.
Perdix & Villica, l. 11, f. 17.
Persa apud Gallum hospes, l. 14, f. 2.
Philomela, Corvus, & Bubo, l. 6, f. 18.
Philomela & Aves aliæ, l. 15, f. 2.
Philomela, & Vespertilio, l. 10, f. 28.
Phoebus, nebularum interjectu prohibitus, ne hominibus luceat, lucet Superis, l. 13, f. 8.
Phoebus respicere Irim superbientem desinit; simulque vanescit omnis ejus decor, l. 10, f. 18.
Pica, Cornicula, & Vulturius, l. 6, f. 24.
Pica damnat Columbæ nimiam simplicitatem, l. 5, f. 23.
Pica & Acanthis, l. 8, f. 17.
Pica & Columba colloquuntur de Pavone, l. 6, f. 20.
Picta Solitudo & Columba, l. 9, f. 4.
Pictor & ejus Censores, l. 11, f. 25.
Piscator non facillè caperet pisces, nisi aquam turbaret, l. 10, f. 2.
Piscator, cymbulâ vectus, Cervum jacto telo sternit, l. 10, f. 19.
Piscator & Pisciculus, l. 3, f. 3.
Piscator & Thunnus, l. 5, f. 12.
Pisces magni capiuntur, minuti retia transmeant, l. 2, f. 41.

- Piscis resilit e sarragine , sed in prunas. l. 9 , f. 2.
 Piscis fluviatilis & Pisces marini. l. 3 , f. 27.
 Piscis volans avem se esse crederet , nisi tam citò
 patrium ad salum relaberetur. l. 2 , f. 45.
 Podagra relinquit casam , palatium petit. l. 14 ,
 f. 13.
 Poeta epicus & Æsopus. l. 15 , f. 27.
 Poeta & Anser. l. 14 , f. 17.
 Porcus & Canis venaticus. l. 15 , f. 14.
 Porcus & Felis. l. 12 , f. 30.
 Porcus & Nautæ. l. 9 , f. 35.
 Porcus & Sturni. l. 8 , f. 16.
 Porcus factum se bellum ideo putat , quòd flori-
 bus est adornatus. l. 5 , f. 29.
 Porcus , obesitate suâ gravatus , Mulum graviore
 sarcinâ onustum instituire exemplo suo vult ad
 patientiam. l. 9 , f. 14.
 Porcus pro pisce reputatus a Lupo. l. 5 , f. 36.
 Pratum, Apis , & Vipera. l. 10 , f. 40.
 Prelum vaticinans. l. 1 , f. 29.
 Psittacus , beatus apud Herum pauperem , miser
 apud locupletem. l. 9 , f. 19.
 Puella & Naias. l. 7 , f. 18.
 Puella rustica & Lactis cymbium. l. 6 , f. 12.
 Puer & Agricola. l. 2 , f. 6.
 Puer & Cadi duo. l. 15 , f. 8.
 Puer & circumlitæ faceharo Noces. l. 10 , f. 27.
 Puer & Colonus. l. 4 , f. 19.
 Puer & Coluber. l. 2 , f. 42.
 Puer & Felis. l. 13 , f. 12.
 Puer & Fortuna. l. 3 , f. 6.
 Puer & Nux castanea. l. 14 , f. 15.
 Puer & Passer fugitivus. l. 4 , f. 2.
 Puer & Pædagogus. l. 6 , f. 11.
 Puer & Turbo. l. 4 , f. 27.
 Puer superbus. l. 6 , f. 6.

- Rivuli duo, alter nobilis delectat, alter humilis prodest. l. 12, f. 14.
 Rivulus arrogantiam Cisternæ retundit. l. 14, f. 31.
 Rosa & Amaranthus. l. 2, f. 43.
 Rosæ & Papilio. l. 1, f. 8.
 Rubus ruinâ Cedri oppressus. l. 15, f. 11.
 Rubus & Ovis. l. 9, f. 16.
 Rubus Vulpem, dum servat, pungit. l. 5, f. 11.
 Rustici & Sarmenta. l. 3, f. 26.
 Rusticus, divinam ausus culpâ providentiam, resipiscit. l. 1, f. 14.
 Rusticus, ejus Filius, & ejusdem Asellus. l. 14, f. 10.
 Rusticus & Asinus. l. 4, f. 13.
 Rusticus & Canis. l. 9, f. 30.
 Rusticus & pagi Dominus. l. 15, f. 38.
 Rusticus & Silva. l. 1, f. 25.
 Rusticus & Sophus. l. 9, f. 6.
 Rusticus & Venti. l. 15, f. 5.
 Rusticus tempestatum potens. l. 7, f. 5.

S.

SALIX & Agricola. l. 12, f. 28.

Samii ab Æsopo deterrentur, ne rei publicæ administrum, furem beatum, morte afficiant. l. 3, f. 41.

Saxum piscatoriis retibus captum. l. 15, f. 10.

Scarabæus & Aquila. l. 11, f. 20.

Sciurus & Canis. l. 13, f. 29.

Sciurus & Noces. l. 14, f. 30.

Sculptores duo. l. 6, f. 16.

Senex & Mors. l. 7, f. 23.

Sepes malè evulsa. l. 5, f. 38.

Serpens, dum a Corvo rapitur, ipsum necat. l. 3, f. 25.

- Pueri ab Acanthide elusi. l. 15, f. 1.
 Pueri duo, alter stultus, alter callidus. l. 6, f. 21.
 Pueri & Ranæ. l. 2, f. 40.
 Pueruli fratres. l. 1, f. 7.
 Pulex captus eliditur. l. 14, f. 29.
 Pulex & Homo. l. 11, f. 8.
 Pulex homini infensus dat poenas animo nocentis
 pares. l. 14, f. 3.
 Pyrus & Sarculus. l. 15, f. 9.

Q.

- QUERCUS ab Agriculis everfa. l. 13, f. 11.
 Quercus & Arund. l. 6, f. 10.
 Quercus & Edera. l. 6, f. 26.

R.

- RANA, Coluber, Ciconia, & Lacerta. l. 11,
 f. 30.
 Ranæ ad Leporum adventum perterritæ. l. 2, f. 3.
 Ranæ duæ sitientes. l. 2, f. 22.
 Ranæ & Junci. l. 10, f. 5.
 Ranæ indignantur; quod Ovis, in paludem de-
 lapsa, ibi remanere cum ipsis nolit. l. 12, f. 16.
 Ranæ Pueris ludibria. l. 2, f. 40.
 Ranam, valde loquacem, Leo proterit. l. 2, f. 37.
 Ranunculus & Rana. l. 6, f. 8.
 Rationis Liber. l. 15, f. 3.
 Remi & Clavus. l. 11, f. 11.
 Retia a captivis Columbibus per auras deportata.
 l. 15, f. 16.
 Rex & Ludi Magister. l. 10, f. 3.
 Rex machinationibus procerum malè obsecutus.
 l. 9, f. 5.
 Rhinoceros, cataphractus miles. l. 6, f. 13.

- Rivuli duo, alter nobilis delectat, alter humilis prodest. l. 12, f. 14.
 Rivulus arrogantiam Cisternæ retundit. l. 14, f. 31.
 Rosa & Amaranthus. l. 2, f. 43.
 Rosæ & Papilio. l. 1, f. 8.
 Rubus ruinâ Cedri oppressus. l. 15, f. 11.
 Rubus & Ovis. l. 9, f. 16.
 Rubus Vulpem, dum servat, pungit. l. 5, f. 11.
 Rustici & Sarmenta. l. 3, f. 26.
 Rusticus, divinam ausus culpâ providentiam, respiscit. l. 1, f. 14.
 Rusticus, ejus Filius, & ejusdem Asellus. l. 14, f. 10.
 Rusticus & Asinus. l. 4, f. 13.
 Rusticus & Canis. l. 9, f. 30.
 Rusticus & pagi Dominus. l. 15, f. 38.
 Rusticus & Silva. l. 1, f. 25.
 Rusticus & Sophus. l. 9, f. 6.
 Rusticus & Venti. l. 15, f. 5.
 Rusticus tempestatum potens. l. 7, f. 5.

S.

- SALIX & Agricola. l. 12, f. 28.
 Samii ab Æsopo deterrentur, ne rei publicæ administrum, furem beatum, morte afficiant. l. 3, f. 41.
 Saxum piscatoriis retibus captum. l. 15, f. 10.
 Scarabæus & Aquila. l. 11, f. 20.
 Sciurus & Canis. l. 13, f. 29.
 Sciurus & Nuces. l. 14, f. 30.
 Sculptores duo. l. 6, f. 16.
 Senex & Mors. l. 7, f. 23.
 Sepes malè evulsa. l. 5, f. 38.
 Serpens, dum a Corvo rapitur, ipsum necat. l. 3, f. 25.

- Serpens & ejus Filius.** l. 10, f. 9.
Serpens & Talpa. l. 9, f. 12.
Sidera & Sol. l. 8, f. 19.
Silva præbet arma Rustico perniciem ejus medi-
tanti. l. 1, f. 25.
Simia & ejus Filius. l. 9, f. 26.
Simia & Nux. l. 15, f. 19.
Simia & Vulpis. l. 3, f. 19.
Simia, Porcus, & Vulpis. l. 5, f. 29.
Simiæ & Vulpecula. l. 11, f. 3.
Simii navigantes. l. 11, f. 22.
Simioli & Pyra. l. 8, f. 8.
Simiolus & Bos. l. 15, f. 32.
Simius, imitatrix bestia, virum probum simulare
nequit. l. 11, f. 12.
Simius ad tabellam elegantem. l. 12, f. 11.
Simius & Hinnuleus. l. 1, f. 11.
Simius & Speculum. l. 9, f. 10.
Simius & Vulpecula. l. 15, f. 34.
Simius Leoni gratiofus. l. 14, f. 33.
Simius nimis loquax. l. 5, f. 13.
Simius Troffuli ornatu instructus. l. 12, f. 4.
Sol & Aquilo. l. 3, f. 1.
Sol & Luna. l. 13, f. 20.
Sol, Mons, & Vallis. l. 14, f. 14.
Sol & Nebula. l. 12, f. 35.
Sol & Noctua. l. 5, f. 40.
Sol illustrat omnia, & ipse videt nihil. l. 1, f. 28.
Soli invidet Luna. l. 13, f. 20.
Solitudo picta. l. 9, f. 4.
Simia & Castaneæ Nuces. l. 15, f. 30.
Sophista quidam miratur & laudat Asinum con-
cionantem. l. 8, f. 7.
Sophus subvenire vult summæ necessitati per ar-
tem longam, ac proinde inutilem. l. 9, f. 6.
Sorex & Mus. l. 10, f. 41.

- Spicæ, quarum una tollit supra alias caput, vâ-
 cum videlicet. l. 14, f. 1.
 Statua insignis, quæ prius fuerat marmorea mo-
 les, urbis fordibus inquinata. l. 12, f. 12.
 Struthiocamelus altum volandi cupidus. l. 3; f. 13.
 Struthiocamelus & Alauda. l. 11, f. 13.
 Sturni parasiti Porcum stipantes, l. 8, f. 16.
 Sturnus & Cuculus. l. 12, f. 10.
 Sturnus, Hirundo, & aves aliæ. l. 11, f. 28.
 Surculus, culturæ impatiens. l. 15, f. 9.
 Sus & Apes. l. 9, f. 3.
 Sus & Equus. l. 15, f. 23.
 Sus & Leæna. l. 4, f. 1.
 Sus opima. l. 5, f. 19.
 Sutor monetur, ne supra crepidam iudicet. l. 13, f. 6.

T.

- TALPA ejicere non potest Ericium, quem im-
 prudenter admisit. l. 1, f. 5.
 Talpa & Olitor. l. 7, f. 15.
 Talpa Murem admonet inconsultum, ut sapiat.
 l. 10, f. 20.
 Talpa sonum audit sagittæ, Lycnis oculos in cali-
 ginem æternam demersuræ. l. 11, f. 24.
 Talpa, suam cæcitatem memorans, Asini & Si-
 miæ querelas reprimit. l. 2, f. 30.
 Tauri quatuor & Leo. l. 2, f. 13.
 Taurus ad certamen ab Ariete provocatus. l. 1,
 f. 18.
 Taurus culicem errore anxio liberat. l. 5, f. 17.
 Taurus, dente Muris improbi clam petitus, furit.
 l. 11, f. 21.
 Taurus & Canes duo. l. 15, f. 39.
 Taurus & Canis. l. 12, f. 19.
 Taurus & Caper. l. 3, f. 22.

- Taurus fidentem suis dentibus Canem cornibus
fodit. l. 11, f. 5.
- Templum Bovis. l. 12, f. 24.
- Testudo cum Lepore de præmio cursûs contendit.
l. 5, f. 33.
- Testudo & Anates duæ. l. 7, f. 24.
- Testudo & Aquila. l. 2, f. 5.
- Testudo onus, quod utile est, non reputat grave.
l. 1, f. 4.
- Tethys & Halcyon. l. 12, f. 20.
- Thales & Ancilla. l. 15, f. 45.
- Thesaurus ab Homine desperato inventus. l. 8,
f. 14.
- Thunnus in scapham Piscatoris insilit. l. 5, f. 12.
- Tigris, in Viatorem irruens, a Corcodilo corri-
pitur. l. 10, f. 7.
- Tirunculus in pilæ ludo, & ludi Magister. l. 11,
f. 15.
- Tubicen & Hostes. l. 3, f. 37.
- Tulipa, quò est formosior, eò difficilius custoditur.
l. 2, f. 39.
- Turdi peregrè abeunt ingenti numero; paucissimi
revertuntur. l. 10, f. 16.
- Turdus & Hirundo. l. 13, f. 24.

V.

- VENATOR Cuniculum necat. l. 12, f. 26.
- Venator & Leo. l. 3, f. 24.
- Venator Leonem irruentem interficit. l. 12, f. 31.
- Venator, Palumbes, & Cornix. l. 5, f. 8.
- Vespertilio & Mustelæ duæ. l. 3, f. 35.
- Vespertilio damnat seram Philomelæ prudentiam
l. 10, f. 28.
- Viator & Ignis fatuus. l. 11, f. 18.
- Viator & Lapides. l. 5, f. 2.

- Viator & Platanus. l. 7, f. 2.
 Viator & Pyra. l. 15, f. 21.
 Viator, Tigris, & Corcodilus. l. 10, f. 7.
 Viatores de Chamæleontis colore disputantes. l. 10,
 f. 21.
 Viatores de Ostrea inventa litigantes. l. 6, f. 15.
 Viatores duo & Latro. l. 9, f. 21.
 Villica datam Perdici fidem violat. l. 11, f. 17.
 Villicus & Canes. l. 14, f. 5.
 Villicus & Canis. l. 6, f. 1.
 Villicus & Columba. l. 9, f. 17.
 Villicus, Felis, & Caseus. l. 10, f. 22.
 Villicus, Vulpis, & Canis. l. 9, f. 8.
 Vinum & Amphoræ. l. 14, f. 19.
 Vir eruditus & Troffulus. l. 2, f. 33.
 Vir sapiens & ejus inimicus. l. 4, f. 11.
 Vitula pinguis immolatur. l. 3, f. 15.
 Vomeres duo : nitens unus & splendidus, quia
 exercitatus. l. 12, f. 26.
 Ursa & Leæna. l. 10, f. 42.
 Ursi erga Hominem amicitia exitialis. l. 10, f. 24.
 Ursi viventis pellem non esse vendendam, Ursus
 ipse duos Juvenes docet. l. 4, f. 25.
 Ursus & Vulpis. l. 9, f. 37.
 Ursus & Uxor ejus. l. 6, f. 2.
 Ursus, Leo, & Lupus. l. 3, f. 29.
 Vulpecula negat ullum esse animal, quod Simium
 velit imitari. l. 15, f. 34.
 Vulpecula delet Leonis tyrannidem. l. 8, f. 21.
 Vulpecula & Gallina. l. 2, f. 4.
 Vulpecula Simias deterret ab incepto periculoso.
 l. 11, f. 3.
 Vulpeculæ dolus meliore dolo refutatus. l. 14,
 f. 27.
 Vulpem Asini calamitas doctiorem facit. l. 4, f. 4.
 Vulpis apponit lucro negligentiam Villici. l. 9, f. 8.

- Taurus fidem suam dentibus Canem cornibus
fodit. l. 11, f. 5.
- Templum Bovis. l. 12, f. 24.
- Testudo cum Lepore de præmio cursus contendit.
l. 5, f. 33.
- Testudo & Anates duæ. l. 7, f. 24.
- Testudo & Aquila. l. 2, f. 5.
- Testudo onus, quod utile est, non reputat grave.
l. 1, f. 4.
- Tethys & Halcyon. l. 12, f. 20.
- Thales & Ancilla. l. 15, f. 45.
- Thesaurus ab Homine desperato inventus. l. 8,
f. 14.
- Thunnus in scapham Piscatoris insilit. l. 5, f. 12.
- Tigris, in Viatorem irruens, a Corcodilo corri-
pitur. l. 10, f. 7.
- Tirunculus in pilæ ludo, & ludi Magister. l. 11,
f. 15.
- Tubicen & Hostes. l. 3, f. 37.
- Tulipa, quæ est formosior, eò difficilius custoditur.
l. 2, f. 39.
- Turdi peregrè abeunt ingenti numero; paucissimi
revertuntur. l. 10, f. 16.
- Turdus & Hirundo. l. 13, f. 24.

V.

- VENATOR Cuniculum necat. l. 12, f. 26.
- Venator & Leo. l. 3, f. 24.
- Venator Leonem irruentem interficit. l. 12, f. 31.
- Venator, Palumbes, & Cornix. l. 5, f. 8.
- Vespertilio & Mustelæ duæ. l. 3, f. 35.
- Vespertilio damnat seram Philomelæ prudentiam
l. 10, f. 28.
- Viator & Ignis fatuus. l. 11, f. 18.
- Viator & Lapides. l. 3, f. 2.

- Viator & Platanus. l. 7, f. 2.
 Viator & Pyra. l. 15, f. 21.
 Viator, Tigris, & Corcodilus. l. 10, f. 7.
 Viatores de Chamæleontis colore disputantes. l. 10,
 f. 21.
 Viatores de Ostrea inventa litigantes. l. 6, f. 15.
 Viatores duo & Latro. l. 9, f. 21.
 Villica datam Perdici fidem violat. l. 11, f. 17.
 Villicus & Canes. l. 14, f. 5.
 Villicus & Canis. l. 6, f. 1.
 Villicus & Columba. l. 9, f. 17.
 Villicus, Felis, & Caseus. l. 10, f. 22.
 Villicus, Vulpis, & Canis. l. 9, f. 8.
 Vinum & Amphoræ. l. 14, f. 19.
 Vir eruditus & Troffulus. l. 2, f. 33.
 Vir sapiens & ejus inimicus. l. 4, f. 11.
 Vitula pinguis immolatur. l. 3, f. 15.
 Vomeres duo : nitens unus & splendidus, quia
 exercitatus. l. 12, f. 26.
 Urfa & Leæna. l. 10, f. 42.
 Ursi erga Hominem amicitia exitialis. l. 10, f. 24.
 Ursi viventis pellem non esse vendendam, Ursus
 ipse duos Juvenes docet. l. 4, f. 25.
 Ursus & Vulpis. l. 9, f. 37.
 Ursus & Uxor ejus. l. 6, f. 2.
 Ursus, Leo, & Lupus. l. 3, f. 29.
 Vulpecula negat ullum esse animal, quod Simiunt
 velit imitari. l. 15, f. 34.
 Vulpecula delet Leonis tyrannidem. l. 8, f. 21.
 Vulpecula & Gallina. l. 2, f. 4.
 Vulpecula Simias deterret ab incepto periculoso.
 l. 11, f. 3.
 Vulpeculæ dolus meliore dolo refutatus. l. 14,
 f. 27.
 Vulpem Asini calamitas doctiorem facit. l. 4, f. 4.
 Vulpis apponit lucro negligentiam Villici. l. 9, f. 8.

- Vulpis Asinorum par inficetum irridet. l. 6,
f. 17.
- Vulpis, Asinus, & Leo. l. 4, f. 21.
- Vulpis a specu Leonis refugiens. l. 2, f. 20.
- Vulpis Cani secundæ objicit, quòd catulos cæcos parit. l. 5, f. 6.
- Vulpis caudæ suæ partem Simiæ denegat. l. 3,
f. 19.
- Vulpis Corvum, in ipsa, tanquam in cadavere, considerare ausum, corripit. l. 15, f. 17.
- Vulpis decipit Vulturium. l. 10, f. 25.
- Vulpis Ericii contra Muscas opem recusat. l. 3,
f. 41.
- Vulpis & Canis. l. 1, f. 16.
- Vulpis & Caper. l. 3, f. 10.
- Vulpis & Cervus, l. 5, f. 3.
- Vulpis & Felis subtiliter philosophantur. l. 11,
f. 27.
- Vulpis & Rubus. l. 5, f. 11.
- Vulpis, meatum eundem & angustiorem, & mox laxiorem esse, queritur. l. 9, f. 15.
- Vulpis Pardum gloriantem irridet. l. 4, f. 23.
- Vulpis perit cum suis centum artibus, dum Ericius unâ, quam novit, adhibitâ, evadit necem. l. 5, f. 37.
- Vulpis personatum Asinum agnoscit. l. 10, f. 33.
- Vulpis persuadet Lupo, ut in puteum descendat. l. 8, f. 24.
- Vulpis Porcum, stultè gestientem, redarguit. l. 5,
f. 29.
- Vulpis prædatur Cancrum. l. 3, f. 12.
- Vulpis rogat Lupum, ut sibi, in foveam delapsæ, auxilium ferat. l. 9, f. 20.
- Vulpis sibi timet ab Edicto Leonis, & mutat solum. l. 1, f. 27.
- Vulpis sine cauda. l. 4, f. 17.

Vulpis suadet Leoni , ut pellem lupinam induat.
l. 1 , f. 6.

Vulpis vitam Leonis nefariam culpâ omni liberat. l. 1 , f. 1.

Vulpis Urfum adhortatur ad corpora mandenda mortua , modò vivis abftineat. l. 9 , f. 37.

Vulpium commiffa pugna cum Canibus. l. 9 , f. 6.

Vultur & Columbæ. l. 13 , f. 23.

Vultur triumphantem Gallum rapit & vorat. l. 9
f. 23 , 24.

Vulturius , Ofrea , & Vulpis. l. 10 , f. 25.

NOMINUM QUORUMDAM EXPLICATIO.

A.

ACANTHIS, *Rossignol* :
aliis, *chardonneret*.
Accipiter, *Epervier*.
Adamas, *Diamant*.
Administer Imperii, *Ministre d'Etat*.
Ægithus, *Fauvette*.
Æsculus, *Chêne de la grande espèce*.
Agaso, *Conducteur d'ânes, de chevaux, de mulets*.
Alauda, *Alouette*.
Alba-spina, *Aube-épine*.
Ales Junonius, *Paon*.
Amaranthus, *Amarante, pas-se-velours*.
Amygdala, vel *amygdalus*,
Amandier.
Anas, *Canard*.
Anicula, *Vieille femme, petite vieille*.
Antennæ, *Antennes, Vergues*.
Anthus, *Bréant, oiseau* :
aliis, *bruant*.
Apathia, *Apathie, insensibilité*.
Apiarium, *Lieu où l'on place les ruches des abeilles*.
Ardelio, *Tracassier*.
Ardea, *Héron*.
Armamenta, *Equipement de vaisseau*.

Arundinetum, *Lieu où il croit des roseaux*.
Asinus silvestris, sive *onager*, *Ane sauvage*.
Atriensis, *Valet qui a soin du vestibule & de l'antichambre*.
Auceps, *Oiseleur*.
Avellanæ, *Noisettes, avoines*.
Aviarius, *Voliere*.

B.

Bajulus, *Porte-faix*.
Barbus, *Barbeau*.
Bellaria, *Friandises*.
Bibulus puer, *Enfant qui aime le vin*.
Blitum, *Blette*.
Bombus, *Bourdonnement*.
Bombyx, *Ver à soie*.
Boreæ flagitia, *Ravages de l'aquilon*.
Bos operarius, *Bœuf de labour*.
Botulus, *Boudin*.
Brassica, *Chou*.
Bruma, *Hiver, fort de l'hiver*.
Bubile, *Etable à bœufs*.
Bubo, *Hibou, chat-huant*.
Bubulcus, *Bouvier*.
Bufo, *Crapaud*.

C.

- Caccabus, *Marmite.*
 Cadus, *Tonneau.*
 Cæmentum, *Maçonnage de moilon.*
 Caltha, *Souci.*
 Camelus, *Chameau.*
 Camera, vel camara, *Volite.*
 Cancer, *Cancre, crâbe : écreviffe.*
 Canis venaticus, *Chien de chaffe.*
 Canistrum, *Corbeille. panier.*
 Cannabis, *Chanvre.*
 Cantrix, *Chanteuse.*
 Capistrum, *Licon.*
 Capo, vel capus, *Chapon.*
 Caprarius, *Chévrier.*
 Càpreolus, *Chevreuil.*
 Caprile, *Etable à Chevres.*
 Capsa, *Boîte, caisse, sac, gibbeciere.*
 Capulus, vel capulum, *manche d'instrument.*
 Carbonarius, *Charbonnier.*
 Carduelis, *Chardonneret.*
 Carduus, *Chardon.*
 Caro oleagina, *La chair de l'olive.*
 Cartilago, *Cartilage, substance intermédiaire entre les os & la chair.*
 Castanea, *Châtaigne & châtaignier.*
 Castanea nux, *Châtaigne.*
 Catella, *Petite chienne.*
 Catellus, *Petit chien.*
 Catinus, *un Plat.*
 Catuli mustelæ, *Les petits d'une belette.*
 Catulus leænæ, *Lionceau.*
 Catulus lupæ, *Louveteau.*
 Catulus scrofæ, *Cochon de lait.*
 Catulus ursæ, *Oursou.*
 Cavea, textilis cavea, *Cage.*
 Cavilla, *Raillerie.*
 Caulis, *Chou : tige d'herbe, ou de fleur.*
 Cautio, *Affurance, cautionnement.*
 Cautio est, *Il faut se donner de garde.*
 Cavus, *Trou, tanniere.*
 Chors, vel cohors, *Basse-cour pour la Volaille.*
 Chortales, vel cohortales aves, *Volailles de basse-cour.*
 Cibaria, *Provisions de bouche.*
 Cibatus, *Nourriture.*
 Cicada, *Cigale.*
 Cichoreum, *Chicorée.*
 Cicindela, sive lampyris, *Ver-luisant.*
 Ciconia, *Cigogne.*
 Cimex, *Punaise.*
 Circulator, *Charlatan.*
 Cista, cistula, cistellula, *Malle, caisse, petit coffre, cassette.*
 Citrus, *Citronier.*
 Clathri, *Barreaux, grille.*
 Clavus, *Gouvernail.*
 Clitellæ, *Bât.*
 Coactor, *Collecteur, esqui*

- qui leve la taille & les
 amples.
 Cochlea, Escargot.
 Coluber, vel colubra, Cou-
 leur.
 Columba plumipes, Pigeon
 pattu, pigeon de voliere.
 Columba taxatilis, Pigeon
 fuyard.
 Columbulus, Pigeonneau.
 Combibones, Compagnons
 de bouteilles, biberons.
 Comitæ, Comices, assen-
 blée générale.
 Compago lapidum, L'assise
 des pierres.
 Concio, Assemblée, audi-
 toire.
 Concoctio, Digestion.
 Conspicillum, Verre qui
 grossit les objets. Les an-
 ciens ne connoissoient pas
 nos lunettes.
 Corbis, Panier, corbeille.
 Coriarius, Tanneur.
 Corpuscula, Corpuscules,
 atomes.
 Coxendix, Cuisse.
 Creditor, Créancier.
 Crepida, Chaussure.
 Crepido, Rivage escarpé.
 Crepitus tinnulus, Tinte-
 ment.
 Crepusculum, Crépuscule,
 fin du jour.
 Cucullus pastorius, Capote
 de berger.
 Cuculus, Coucou.
 Cucumis Concombre.
 Cucurbita, Citrouille.
- Culcita plumea, Lit de
 plume.
 Cumulus mercedis, Ce qui
 se donne par dessus le
 marché.
 Cuniculus, Lapin.
 Curatio difficilis, Guérison
 difficile.
 Cymbium lactis, Grand va-
 se à large ventre, plein
 de lait.
 Cymbula, Bateau.
 Cynicus, Philosophe cynique.
 Cyprinus, une Carpe.
- D.
- Diſteria, Mots piquants,
 brocards.
 Divinus, Devin, diseur de
 bonne aventure.
- E.
- Edera, Lierre.
 Elephanti manus, Trompe
 d'éléphant.
 Elephas, vel elephantaus,
 Éléphant.
 Enectus fame, Qui meurt de
 faim.
 Enectus siti, Qui meurt de
 soif.
 Equile, Ecurie.
 Ericius, Hérisson.
 Eruca, Chenille.
 Exemplum vivum, Exem-
 ple, ou modele vivant.
- F.
- Faba, Fève.
 Fabulator, Vain discours.

Facinus nobile, *Belle action.*
 Falcula, *Griffe, serre d'oiseau de proie.*
 Familia, *Parents, enfans, domestiques.*
 Fascia, *Bandelette.*
 Feciales, *Hérauts.*
 Ficedula, *Bec-figue.*
 Ficus, *Figue & figuier.*
 Figlina vasa, *Vases d'argile, pots de terre.*
 Figulus, *Potier.*
 Filius ex nepote, *Arrière-petit-fils.*
 Forfex, *Ciseaux, forces.*
 Fori, *Les ponts d'un vaisseau, le tillac.*
 Formæ tales, *De si charmantes figures.*
 Fornix tepens, *Serre pour les plantes pendant l'hiver.*
 Fovea, *Fosse, piège.*
 Fringuilla, *Pinson.*
 Frutetum, *Brossailles.*
 Fullo, *Foulon.*

G.

Galbula : aliis galgulus, *Loriot.*
 Gallinarium, *Poulailler.*
 Genista, *Genest.*
 Getulus, *De Gétulie, grand pays situé entre la Nigritie & la Mauritanie tingitane.*
 Gibber, *Bosse.*
 Gibberi, *Bossus.*
 Glis, *Loir, rat des Alpes.*

Gobio, *Goujon.*
 Graculus, *Graille, ou choucas, espece de corneille.*
 Granarium, *Grenier.*
 Gregales, *Camarades.*
 Gruis, vel Grus, *Grue.*

H.

Hariolus, *Devin.*
 Heliotropium, *Tournefol.*
 Helluo, *Glouton.*
 Hemerobion infectum, *Insecte éphémère.*
 Hinnuleus, *Faon.*
 Hirudo, *Sang-sue.*
 Hirundo, *Hirondelle.*
 Hittrionia, *Art mimique.*
 Homulus, & Homullus, *Petit homme.*
 Homuncio, *Petit homme.*
 Homunculi miselli, *Pauvres mortels.*
 Homunculus, *Petit homme, freluquet.*
 Hora duodecima, *La dernière heure du jour.*
 Horreum, *Lieu où l'on serre toutes sortes de provisions.*
 Hydra, *Gros serpens.*
 Hystrix, *Porc-épic.*

L.

Janitor, *Portier.*
 Ictericus, *Qui a la jaunisse.*
 Ignis fatuus, *Feu follet.*
 Incitæ, *Derniers retranchemens, dernière ressource extrême.*

Inferiæ, *Sacrifices pour les morts.*

Ingluvies, *Jabot, estomac, ventre : gourmandise.*

Intercapedo, *Interruption.*

Internecinum prælium, *Combats à outrance.*

Internuncius, *Envoyé, courrier.*

Intubus, vel intubum, *Chicorée blanche.*

Jubæ, *Crinière.*

Juniperus, *Genévre, & genévrier.*

Jusculum, *Jus, bouillon.*

L.

Lacerta, vel lacertus, *Lé-
sard, ou lézarde.*

Lagena fistilis, *Bouteille de
grès.*

Lanius, *Boucher.*

Lanugo Pulli, *Coton, duvet
de poussin.*

Lapathum, *Oseille.*

Laquearia, *Lambris.*

Larix, *Le larix, grand arbre
incombustible.*

Later, *Brique.*

Latibulum, *Trou, tanière,
repaire.*

Librarius, *Copiste.*

Liger, vel Ligeris, *La Loire.*

Lignarius faber, *Charpentier.*

Ligo, *Hoyau, pic, pioche.*

Limax, *Limace.*

Loquentia, *Babil.*

Loris amissis, *A bride abattue.*

Lucius, *Broche.*

Ludio, *Salimbanque.*

Lupus marinus, *Loup-marin.*

Luscinia, vel luscinius, *Ros-
signol.*

Lusitanus, *Portugais.*

M.

Maculæ, *les mailles d'un
filet.*

Magus, *Magicien.*

Malagma, *Cataplasme.*

Malea, *Promontoire du Pé-
loponèse, appelé aujourd'
d'hui, cap de saint ange.*

Malum, *Pomme.*

Malum aureum, *Orange.*

Malum persicum, *Pêche.*

Malus, *Pommier.*

Malus persica, *Pêcher.*

Mantica, *Besace.*

Mare magnum, *Meratlan-
tique.*

Marfupium, *Bourse.*

Massa ferri, *Barre de fer.*

Massa fimi, *Masse de fumier.*

Maurusia tellus, *Mauritanie
tingitane, dont fait au-
jourd'hui partie le royaume
de Maroc.*

Melezia, *Meleze, arbre dif-
férent du larix.*

Membrana turcica, *Mar-
roquin du levant.*

Merula, *Merle.*

Mihuns, *Milan.*

Minaciæ, *Menaces peu ef-
frayantes.*

Minutia fragilis, *Petite par-
tie qui ne fait presque*

*plus de résistance, filet
aisé à rompre.*
Molossus, *Dogue, mâtin.*
Muscipulam, *Ratiere, sou-
riciere.*
Mustela, *Belette.*
Mustela silvestris, *Belette
sauvage.*

N.

Nænia funebris, *Chant funè-
bre, chanson lugubre.*
Næniæ, aniles næniæ, *Chan-
sons, contes de vieille.*
Natura conciliatrix, *Sympa-
thie.*
Nidor, *Fumée de viande ;
odeur forte ; vapeur onc-
tueuse.*
Nitedula, *Mulot.*
Noctua, *Chouette.*
Noxia, *Faute, dommage.*
Noces saccharo circumlitæ,
Dragées.
Nucleus, *Cerneau, noyau.*
Nugæ, *Bagatelles.*
Nugæ aniles, *Réveries.*
Nugator, *Conteur de fausse-
tés.*
Nutans, *Dont la tête va &
vient comme celle d'une
pagode.*

O.

Ofella panis, *Soupe, potage.*
Offendiculum, *Embarras,
obstacle qui se rencontre
dans un chemin.*
Olitor, *Jardinier.*
Olla, *Marmite, pot.*

Olor, vel cyenus, *Cygne.*
Opilio, vel upilio, *Berger.*
Opsonium, *Provision de
bouche, vivres.*
Ornithon, *Lieu fermé, où
l'on élève de la volaille.*
Ostrea, vel ostreum, *Hut-
tre.*
Ovile, *Bergerie, bercail.*

P.

Pactio, *Convention.*
Paganus, *Villageois.*
Palumbes vel palumhus, *Pi-
geon ramier.*
Panarium, *Panetière.*
Pandiculans, *Dont les jam-
bes & les bras sont pen-
dants.*
Pardus, *Léopard.*
Passer & passerculus, *Moi-
neau.*
Pavo, vel pavus, *Paon.*
Pedisequus, *Valet de pied,
laquais.*
Pedum, *Houlette.*
Pellio, *Pelletier, fourreur.*
Pensum, *Tâche journalière.*
Pepo, *Melon.*
Pera, *Poche.*
Perca, *Perche, poisson.*
Pergamentum tegmen, *Cou-
verture de parchemin.*
Pergula, *Boutique dressée
sous un auvent : Treille :
tonnelle : appentis : bard
que : balcon.*
Periclymenus, *Chevrefeuille*
Perna, *Jambon.*

- Perta , *Persan.*
 Persis , *La Perse.*
 Perticalis arbuscula , *Arbrif-
 seu propre à faire une
 perche.*
 Pica , *Pie.*
 Pila , *Balle de paume.*
 Pinna , *Nageoire de poisson.*
 Piper , *Poivre.*
 Piscis volans , *Poisson volant.*
 Plagæ , *Les lisieres d'un fi-
 let , & le filet même.*
 Planta clemens , *Patte de ve-
 lours.*
 Platanus , *Platane.*
 Plumbum missile , *Plomb à
 tirer.*
 Podagra , *La goutte aux pieds ,
 ou simplement la goutte ,
 parce que pour l'ordinaire
 elle se jette sur les pieds.*
 Popellus , *Menu peuple ,
 populace.*
 Porrum , vel porrus , *Porreau.*
 Præjudicata opinio , *Préjugé.*
 Pretium vehendi , pretium
 legendi , *Récompense du
 conducteur , du lecteur.*
 Proboscis , *Trompe d'élé-
 phant , de mouche , & de
 cousin.*
 Procné , *Hirondelle.*
 Prunæ , *Charbons ardents.*
 Psittacus , *Perroquet.*
 Pubentes fructus , *Fruits
 verts.*
 Pulex , *Puce.*
 Pulmentarium , *Ragoût.*
 Pulpitum humile , *Petit théâ-
 tre.*
 Pumilus , *Nain.*
 Punctiuncula , *Piquure lé-
 gere.*
 Punctus , *Piquure.*
 Pupus , *Poupon.*
 Putamina nucis , *Coques de
 noix.*
 Pyrum , *Poire.*
 Pyrus , *Poirier.*
- R.
- Radius ferreus , *Verge de fer.*
 Ranunculus , *Petite gre-
 nouille.*
 Rapulum , rapum , rapa ,
 raphanus , *Raisfort.*
 Rastrum , *Râteau , pic à deux
 dents.*
 Reliquiæ , *Restes , reliquats.*
 Remi , *Rames.*
 Reticulum , *Filet , réseau ,
 raquette.*
 Rictus , *Gueule ouverte ,
 gueule béante.*
 Ronchus , *Ronflement.*
 Rostrum , *Bec , muse , mu-
 seu , grouin.*
 Rotunditas circinata , *Ron-
 deur parfaite.*
- S.
- Saccharum , *Sucre.*
 Sacrificulus , *Présolet : pau-
 vre prêtre.*
 Sagum , *Surtout , casaquin.*
 Saliva , *Saveur , salive.*
 Salix , *Saule.*
 Salmo , *Saumon.*
 Samii , *Habitants de l'île de*

- Samos dans l'Archipel.*
 Sanna , *Rifée, moquerie.*
 Sartago , *Poêle à frire.*
 Scapha , *Barque.*
 Scarabæus , *Escarbot.* Scarabæorum varia sunt genera.
 Sciurus , *Ecureuil.*
 Scopæ , *Balai.*
 Scrofa , *Truie.*
 Scurra , *Boufon.*
 Seges , *Blé en herbe : terre ensemencée.*
 Sentes , *Ronces , épines.*
 Sepes , *Haie.*
 Serpyllum , *Serpolet.*
 Singultus , *Cri d'une poule qui gousse pour rassembler ses poussins.*
 Sitalus , *Seau à puiser de l'eau.*
 Sonipes , *Cheval.*
 Sophista, vel sophistes, *Rhétteur : Sophiste : faux philosophe.*
 Sorex , *Souris.*
 Specula , *Lieu élevé, d'où l'on observe les objets.*
 Speculum , *Miroir.*
 Spina lamborum , *L'épine du dos.*
 Spongia , *Eponge.*
 Stamen , *Frame, & proprement chaîne de tisserand.*
 Stolones , *Rameaux parasites.*
 Stramenta , *Litiere.*
 Strigofus canis, *Chien maigre.*
 Stropha , *Subtilité, tour d'adresse.*
 Struthiocamelus , *Autruche.*
 Sturnus , *Etourneau.*
 Suburbium , *Fauxbourg.*
 Suffitus , *Parfum, fumigation.*
 Suile , *Porcherie.*
 Surculus , *Rejetton.*
 Sutor , *Cordonnier.*

T.

- Tænarius portus , *Port de l'ancienne ville de Ténare, ou cap le plus méridional de la Morée, appelé aujourd'hui cap Matapan, ou cap des cailles.*
 Techna , *Tromperie, fourberie.*
 Temo , *Timon.*
 Teruncius , *petite monnoie, quatrieme partie de l'as romain.*
 Tesqua , *Lieux incultes & raboteux.*
 Testudo , *Tortue : voûte : musette : violon.*
 Tatrix mala , *Malheureuse tisserande.*
 Thunnus , *Thon.*
 Thymum , *Thym.*
 Tignarius faber, *Charpentier.*
 Tinca , *Tenche.*
 Tinæ , *Vers qui rongent les livres : teignes.*
 Tintinnabulum , *Clochette, grelot.*
 Topiarius , *Valet qui a soin des treilles & des verdures.*

504 NOMINUM EXPLICATIO.

Tori cervicis, <i>Muscles du cou.</i>	Violaceus color, <i>Couleur violette.</i>
Tormentum lene, <i>Douce violence.</i>	Virgultum, <i>Sion, gaulis, arbrisseau.</i>
Trabs, <i>Poutre.</i>	Vivarium, <i>Parc pour les bêtes sauvages : vivier pour les poissons.</i>
Trochilus, <i>Roisilet, oiseau.</i>	Ulva, <i>Herbe marécageuse.</i>
Trossulus, <i>Petit-maitre, talon rouge.</i>	Ungula, <i>Pieds de quadrupède, fourchus & non fourchus.</i>
Tubicen, <i>Un trompette.</i>	Unio, <i>Perle.</i>
Taburcinans, <i>Glouton qui mange vite.</i>	Vomer, <i>vel vomis, Soc de charrue.</i>
Tugurium, <i>Cabane.</i>	Vomica, <i>Abcès.</i>
Turbines, <i>Ouragans, tourbillons.</i>	Ursa, <i>Ourse.</i>
Turbo, <i>Toupie, sabot.</i>	Ursus, <i>Ours.</i>
Turdus, <i>Grive.</i>	Utilitates, <i>Services : qualités utiles.</i>
Turtur, <i>Tourterelle.</i>	Vulpis, & vulpes, & vulpecula, <i>Renard.</i>

V.

Vacuum, <i>Place vide.</i>
Veru, <i>Broche.</i>
Vespa, <i>Guêpe.</i>
Vespertilio, <i>Chauve-fouris.</i>
Veterator, <i>Vieux routier, fin matois.</i>
Villica, <i>Fermière.</i>
Villicus, <i>Fermier.</i>

Vultur & vulturius, <i>Vautour.</i>

K.

Xyftus, vel xyftum, <i>Allée d'arbres.</i>
--

A P P R O B A T I O.

J u s s u Illustrissimi Galliarum Vice-Cancellarii legi *Desbillons Fabulas*, easque prelo dignas censui. Parisiis, 31 Augusti 1768.

M A R I N.

Le Privilège se trouve à la fin des Lettres de Pline en latin, qui se vendent chez le même Libraire.

Literæ quibus impressus est hic Liber, a P. S. F O U R N I E R Juniore incisæ sunt.

